

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağla Gül BULUT

1104010053

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Safiye Nur BAĞRIAÇIK SİMİL

ARALIK 2025

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağla Gül BULUT

1104010053

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Safiye Nur BAĞRIAÇIK SİMİL

Jüri Üyeleri: Doç. Dr. Onur SARI

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ

Dr. Öğr. Üyesi Safiye Nur BAĞRIAÇIK SİMİL

ARALIK 2025

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın danışmanlığını kabul eden, hazırlık sürecinde bilgi ve deneyimleriyle yol gösteren, akademik katkı ve desteklerini her aşamada hissettiren danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Safiye Nur BAĞRIAÇIK SİMİL'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez jürisindeki katkıları ve akademik paylaşımlarıyla tez sürecime destek olan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ'ye teşekkürlerimi sunarım.

Tez jürimde yer alarak çalışmama katkı sunan Sayın Doç. Dr. Onur SARI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecinde bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, akademik çalışmama katkı sağlayan Sayın Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Üyesi Dr. Orhan SEKMEN'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreçte akademik çalışmama katkı sunan Sayın Av. Ufuk ÖZKAP ve Sayın Av. Ahmet GÜREL'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecinde desteğini her zaman hissettiren arkadaşlarım Av. Selin KILIÇ ve Av. Zeynep TÜRK'e teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen canım aileme şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
KISALTMALAR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİME DAİR TERMİNOLOJİK TEMELLER	3
I. YÖNETİM KURULU	3
A. Yönetim Kurulunun Teşekkülü ve Çalışma Düzeni	3
1. Yönetim Kurulunun Yapısı ve Üyeleri.....	4
2. Yönetim Kurulu Başkanının Hukuki Konumu	6
3. Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri	8
B. Yönetim Kurulunun Başlıca Görev ve Yetkileri	10
1. Yönetim Kurulunun Devredilemez Görev ve Yetkileri	13
2. TTK m. 375 Kapsamındaki Devredilemez Görev ve Yetkiler	15
a. Üst Düzey Yönetim ve Talimatların Verilmesi	15
b. Yönetim Örgütlenmesinin Oluşturulması	18
c. Finansal Planlama, Muhasebe ve Denetim	20
(1) Muhasebe Sistemi.....	21
(2) Finans Denetimi	22
(3) Finansal Planlama.....	23
d. Şube Müdürleri Dışındaki Müdürlerin ve İmza Yetkililerinin Seçimi ve Azilleri	24
(1) Şube Müdürleri Dışındaki Müdürler ve Aynı Fonksiyona Sahip Kişiler	24
(2) İmza Yetkisine Sahip Kişiler	27
e. Üst Gözetim.....	29
f. Defterlerin Tutma, Raporlama ve Genel Kurul Süreçleri.....	32
(1) Defterlerin Tutulması.....	32
(2) Raporlama ve Genel Kurula Sunulma	34
(3) Genel Kurul Süreçlerinin Yürütülmesi.....	36
(a) Genel Kurul Toplantılarının Organize Edilmesi.....	36

(b) Genel Kurul Kararlarının İcrası	37
g. Borca Batıklık Halinde Mahkemeye Bildirim	38
C. Yönetim Kurulunun Genel Kurul Karşısındaki Konumu	39
D. Yönetim Kurulu Sistemleri	41
1. Monist Sistem (Tekli Yönetim Sistemi)	41
2. Düalist Sistem (İkili Yönetim Sistemi)	42
3. Alternatifli Sistem	43
II. YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM YETKİSİNİN KURAMSAL ÇERÇEVESİ	44
A. Yönetim Yetkisi	44
B. Yönetim Yetkisinin Devrinin Kavramsal Temelleri	46
C. Yönetim Yetkisinin Kısmen veya Tamamen Devri: Esaslar ve Farklar ..	48
D. Yönetim Yetkisinin Devrinin Yakın Terimlerden Ayrımı	50
1. Yönetimin Yetkisinin Paylaşılması/Bölünmesi Ayrımı	50
2. Komite ve Komisyon Kurulması Ayrımı	51
3. Temsil Yetkisinin Devri Ayrımı	52
E. Devri Gerektiren Sebepler	53
İKİNCİ BÖLÜM	56
YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİNİN ESASLARI	56
I. YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİNİN ŞARTLARI	56
A. Şekli Şartlar	57
1. Esas Sözleşmede Yetki Devri Hükmü	57
a. Kişi, Konu ve Usule İlişkin Düzenlemeler	62
b. Yorumla Açık Düzenlemeler	63
2. İç Yönerge Oluşturulması ve Onaylanması	64
a. Tanımsal Çerçeve	64
b. Hukuki Mahiyet	68
c. İç Yönergenin Şekli	70
(1) Esas Sözleşme ile Yetki Devrine İzin	70
(2) Yazılı Formda Kaleme Alınması	71
(3) Tescil ve İlan Yükümlülüğünün Olmaması	71
d. İç Yönergenin İçeriği	72
(1) Şirket Yönetimini Düzenlemesi	74
(a) Görevleri Tanımlama	75

(b) Görev Yerleri ve Bilgilendirme	77
(2) Zorunlu Olmayan Düzenlemeler	78
e. Pay Sahipleri ve Alacaklı Bilgilendirilmesi	80
f. Yönetim Kurulu Kararının Bulunması	83
B. Maddi Şart	85
1. Yönetim Kurulunun Devredilebilir Yetkileri	85
II. YÖNETİM YETKİSİNİN DEVREDİLEBİLECEĞİ KİŞİLER	87
A. Kavramsal Çerçeve	87
B. Yönetim Kurulu Üyelerine Yetki Devri	89
C. Yönetim Kurulu Üyeleri Dışındaki Üçüncü Kişilere Yetki Devri	90
D. Kurul, Konsey, Komite ve Komisyonlara Yetki Devri	92
E. Tüzel Kişilere Yetki Devri	94
III. Yönetim Yetkisinin Devrinin İcrası	94
IV. Alt Devir	96
V. Yönetim Yetkisi Devrinin Sonuçları	97
VI. Devirden Sonraki Durum	99
VII. Yönetim Yetkisi Devrinin Son Bulması	100
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	105
YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİ BAĞLAMINDA YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU	105
I. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Genel Çerçevesi	105
II. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunu Doğuran Unsurlar	108
A. Hukuka Aykırılık	108
B. Kusur	110
C. Zarar	115
D. İliyet Bağı	117
III. Yetki Devri Bağlamında Sorumluluk	119
A. Hukuka Uygun Yetki Devrinde Sorumluluk	120
B. Yetkilerin Devredilmesiyle Doğan Sorumluluk	121
1. Yönetim Yetkilerini Devralanların Sorumluluğu	121
2. Yönetim Yetkilerini Devreden Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu	124
a. Seçimde Özen Yükümlülüğü	128
b. Gözetimde Özen Yükümlülüğü	132
c. Talimat Verilmesinde Özen Yükümlülüğü	134

C. Kontrol Edilemeyen Durumlar ve Yolsuzluklar Sebebiyle Sorumluluktan Muafiyet.....	136
D. Hukuka Aykırı Yetki Devrinde Sorumluluk.....	140
1. Genel Çerçeve	140
2. Esas Sözleşmede Yetki Devrinin Düzenlenmemesi veya Yasaklanması 142	
3. Yetki Devrine Dair İç Yönerge Oluşturulmaması veya Yönergeye Uygun Olmayan Yetki Devri.....	144
a. İç Yönerge Oluşturulmaması	144
b. İç Yönergeye Uygun Olmama	145
4. Devredilemez Yetkilerin Devri	145
5. Sözde Yetki Devredilenlerin Sorumluluğu.....	146
IV. SONUÇ	149
KAYNAKÇA.....	158

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BK	: 818 Sayılı Borçlar Kanunu
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CAO	: Chief Advertisement Officer
CEO	: Chief Executive Officer
CFO	: Chief Financial Officer
CGO	: Chief Growth Officer
CIO	: Chief Information Officer
CISO	: Chief Info Security Officer
CLO	: Chief Legal Officer
CMO	: Chief Marketing Officer
COO	: Chief Operations Officer
CSO	: Chief Security Officer
CTO	: Chief Technology Officer
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
HD.	: Hukuk Dairesi
K.	: Karar
m.	: Madde
N.	: Numara
RG.	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
ŞFRY	: Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: Ve devamı
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

ÖZET

Çalışmamızda, anonim şirketlerde yönetim kurulunun yönetim yetkisinin devri konusu incelenmiştir. Yönetim kurulu, anonim şirketin zorunlu organlarından biri olup, şirketin yönetim ve temsilinden sorumludur. Ancak özellikle büyük ölçekli şirketlerde yönetim faaliyetlerinin etkin yürütülebilmesi amacıyla, yönetim yetkisinin devri bir ihtiyaçtan çok zorunluluk haline gelmiştir.

TTK m. 367, yönetim kurulunun devredilebilir nitelikteki görev ve yetkilerini belirli maddi ve şekli şartlara uyarak devredebilmesine imkan tanımaktadır. Çalışmamızda, söz konusu hüküm çerçevesinde geçerli bir yönetim yetkisinin devrinin koşulları, devrin kapsamı ve sınırları ile geçersiz devrin sonuçları değerlendirilmiştir.

Üç bölümden oluşan çalışmamızın birinci bölümünde, yönetim kavramı ve yönetim kurulunun yetkileri incelenerek yönetim yetkisinin devrinin teorik temelleri ortaya konulmuştur. İkinci bölümde, yönetim yetkisinin devrinin geçerlilik şartları ve devrin şirkete etkileri ele alınmıştır. Son bölümde ise, yönetim yetkisinin devri halinde yönetim kurulu üyeleri ile devralan kişilerin sorumlulukları, geçerli ve geçersiz devir ayrımı çerçevesinde incelenmiştir.

Bu kapsamda, çalışmamızın amacı yönetim yetkisinin devrine ilişkin yasal çerçeveyi, uygulamadaki sonuçlarını ve sorumluluk doğuran halleri öğretideki görüşler ve Yargıtay kararları ışığında değerlendirmektir.

ABSTRACT

In this study, the delegation of the management authority of the board of directors in joint-stock companies is examined. The board of directors is one of the mandatory corporate bodies of a joint-stock company and is responsible for the management and representation of the company. However, particularly in large-scale companies, the delegation of management authority has become not merely a necessity but an obligation in order to ensure the effective conduct of management activities.

Article 367 of the Turkish Commercial Code allows the board of directors to delegate its transferable duties and powers, provided that certain substantive and formal requirements are fulfilled. Within this framework, the conditions for a valid delegation of management authority, the scope and limits of such delegation, as well as the legal consequences of invalid delegation are analyzed in this study.

This study consists of three chapters. In the first chapter, the concept of management and the powers of the board of directors are examined, and the theoretical foundations of the delegation of management authority are established. The second chapter addresses the validity requirements of the delegation of management authority and its effects on the company. In the final chapter, the liabilities of the board members and the persons to whom the authority is delegated are analyzed within the framework of the distinction between valid and invalid delegation.

In this context, the aim of this study is to evaluate the legal framework governing the delegation of management authority, its practical implications, and the circumstances giving rise to liability, in light of doctrinal opinions and the decisions of the Court of Cassation.

GİRİŞ

Yönetim kurulu, anonim şirketin zorunlu organlarından biridir. Yönetim kurulunun bulunmaması hali anonim şirketin feshi sebebidir. Kural olarak anonim şirketin yönetim ve temsili yönetim kurulu tarafından sağlanır. Yönetim kurulu, şirketin yönetimini yürütürken, kanun ve esas sözleşme gereğince genel kurula bırakılmamış konularda karar alma yetkisine haizdir. Yönetim organı olan yönetim kurulunun, yönetime dair görev ve yetkileri; devredilebilir ve devredilemez mahiyette olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yönetim kurulu devredilebilir mahiyette olan görev ve yetkilerini, bizzat kendisi kullanmak zorunda değildir. Bu mahiyetteki görev ve yetkilerini, kısmen ya da tamamen devredebilir. Özellikle büyük hacimli şirketlerde yönetim yetkisinin devri, bir ihtiyaçtan ziyade zorunluluk haline gelmiştir. Zira yönetim kurulunun şirketin sevk ve idaresini sağlarken hızlı ve etkin karar alabilmesi iş dünyasında büyük önem taşımaktadır.

Yönetim kurulu devredilebilir nitelikteki yönetime dair görev ve yetkilerini, TTK m. 367/1'de yazan maddi ve şekli şartlara uyarak devredebilir. Şirketin esas sözleşmesinde yönetim yetkisinin devrine izin veren bir düzenlemenin yer alması, maddede yer alan asgari unsurları taşıyan yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergenin düzenlenmesi gerekmektedir. Bu maddi ve şekli şartların bir arada sağlanması gerekmekte olup, birinin eksikliği halinde geçerli bir yönetim yetkisinin devrinden bahsedilemeyecektir. Bu şartlara uygun olarak devredilebilir nitelikteki yönetime dair görev ve yetkiler, kısmen ya da tamamen, yönetim kurulu üyelerine ya da üçüncü kişilere devredilebilir. Yönetim yetkisinin devrinin en önemli sonuçlarından biri ise sorumluluğun devridir. Usulüne uygun yönetim yetkisinin devri ile kural olarak devredilen görev ve yetkiler açısından yönetim kurulunun sorumluluğu bulunmamaktadır. Bunun için yönetim kurulunun, devredilecek kişilerin seçiminde makul derecede, tedbirli bir yönetici düzeyinde özenli davranmış olması gerekmektedir. Her ne kadar öğretilerde farklı görüşler bulunsun da sadece seçimde değil, devredilecek kişilerin seçiminden sonra bu kişilerin gözetiminde ve bağımsız karar almalarını engellemeyecek düzeyde talimat verilmesinde de makul derecede, tedbirli bir yönetici düzeyinde özenli davranmış olunması gerekmektedir. Böylelikle, yönetim kurulu, yönetim yetkisinin devredileceği kişilerin seçiminde, devamında gözetiminde

ve talimat vermede makul derecede özenli davrandığı takdirde devrettiği görev ve yetkilerden doğacak zararlardan sorumlu olmayacaktır. Zira bu görev ve yetkileri kullanan ve sonuçlarına katlanması gereken kişiler, yetkinin devredildiği kişilerdir.

Eski kanundan farklı olarak, yönetim ve temsil yetkilerinin devri iki ayrı maddede düzenlenmiş ve bu yetkilerin birbirinden bağımsız olarak devredilmesine olanak tanınmıştır. Bu nedenle, çalışmamızın kapsamı yalnızca yönetim yetkisinin devriyle sınırlıdır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, yönetim yetkisinin devrinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla yönetime ilişkin temel kavramlara yer verilmiştir. Yönetim ve yönetim sistemleri incelendikten sonra, yönetim kurulunun yönetim yetkisi ve yönetim yetkisinin devrine ilişkin temel görev ve yetkileri ile bu yetkinin diğer kavramlardan farkı ele alınmıştır. Bölümün sonunda ise, yönetim yetkisinin devrini gerekli kılan nedenler değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde ise yönetim yetkisinin devri için gerekli olan şartlar detaylı şekilde incelenmiştir. Yönetim yetkisinin devredilmesi halinde, şirkette meydana gelen sonuçlar, yönetim yetkisinin son bulması, tekrar devrinin mümkün olup olmadığı gibi konuların değerlendirilmesiyle son bölüme geçilmiştir.

Son bölümde ise yönetim yetkisinin devri halinde yönetim kurulu üyelerinin ve devredilen kişilerin sorumlulukları değerlendirilmiştir. Sorumluluk hususu geçerli bir yönetim yetkisinin devri ve geçersiz yönetim yetkisinin devri olarak ayrı ayrı ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİME DAİR TERMİNOLOJİK TEMELLER

I. YÖNETİM KURULU

A. Yönetim Kurulunun Teşekkülü ve Çalışma Düzeni

Yönetim kurulu, anonim şirketinin temsil ve yönetim yetkisine haiz, şirket için zorunlu, vazgeçilmez, ana organdır.¹ Kanunen mevcudiyeti şart olan yönetim kurulunun bulunmaması hali şirketin fesih sebebidir.² Yönetim kurulu görev ve yetkilerini kullanması; üyesi ya da üyeleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.³ Avrupa Birliği (AB) mevzuatına paralel düzenlemeyle yönetim kurulu bir veya birden fazla üyeden meydana gelebilir.⁴ Yönetim kurulu kurul-organ özelliğinde olup, tek üyeden oluşması bu özelliğine engel teşkil etmemektedir.⁵ Üyelerden oluşan kurul - organ

¹ POROY, Reha, TEKİNALP, Ünal, ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 15. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021, N. 521; ŞENOCAK, Kemal, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 1651 (C. 2); ÜNLÜ, Ufuk, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurullarının Sorumluluğuna İlişkin Özellikli Durumlar ve İspat Yükü Meselesi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 172, 2020, s. 2565; PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 1433. (C. II); KARAHAN, Sami, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Mimoza Yayıncılık, Konya, 2015, s. 389.

² ÜÇİŞİK, Güzin, ÇELİK, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 375; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 521; ŞENOCAK, C. 2, s. 1651; BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 17. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2024, (Ortaklıklar), s. 183; AYHAN, Rıza, ÇAĞLAR, Hayrettin, ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 5. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2023, s. 212. (Şirketler Hukuku); KALENDER, Süleyman, Anonim Şirketlerde Yönetim veya Temsil Yetkisinin Devri Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2024, s. 32; TEKİNALP, Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Paysahipli Anonim Ortaklık, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, N. 11-04. (Tek Kişilik Ortaklık); KARAHAN, s. 389; ÇAMOĞLU, Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu (Kamu Borçlarından Sorumluluk ile), 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 35.

³ ŞENOCAK, C. 2, s. 1651; KIRCA, İsmail, ŞEHİRALİ, ÇELİK, Feyzan Hayal, MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirket Hukuku, Cilt I, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 2013, s. 388.

⁴ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 201; DOĞAN, Beşir Fatih, 6102 Sayılı Yeni TTK'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, s. 51 (Yönetim Yetkisinin Devri); ŞENOCAK, C. 2, s. 1653.; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 521; AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, s. 24 (Yönetim Kurulu); ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 376.

⁵ KARAHAN, s. 389.

niteliğindeki yönetim kurulu, daimi diğer bir ifadeyle devamlı faaliyette bulunan, tüzel kişiliğe haiz olmasından son bulmasına kadar, dahası belirli bir ölçüde tasfiyenin bitmesine kadar şirketi yöneten ve dışarıya karşı temsil eden bir organdır.⁶

1. Yönetim Kurulunun Yapısı ve Üyeleri

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 359. Maddesi uyarınca, yönetim kurulu üyeleri ya genel kurul tarafından seçilmekte ya da esas sözleşmeyle atanmaktadır. Şirketin tescil edilebilmesi için esas sözleşmede yönetim kurulu üyelerinin adlarının yer alması zorunludur.⁷ Yönetim kurulu üyelerinin sayısı ise bir veya birden fazla olmakla beraber üye sayısının esas sözleşmede yer alması gerekmektedir. (TTK m. 359, 339/2-g) İfade edilmelidir ki, özel düzenlemelere tabi anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısı değişmekte olup, örneğin payları halka arz edilmiş olan şirketlerin yönetim kurulunda yer alacak üye sayısı en az beş olmak zorundadır.⁸ TTK 339/3. Maddesi uyarınca ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmeyle atanmakta veya kuruluş ertesinde toplanan genel kurul tarafından seçilmektedir.⁹

İlk yönetim kurulunun esas sözleşmede gösterilmesinden sonra genel kurul tarafından yönetim kurulu üyesinin seçilmesinin hukuki anlamı icap olup, bu icap anonim şirket tarafından yapılmaktadır.¹⁰ Üyeliğe seçilen kişi bu icabı kabul etmek zorunda olmayıp, kabul etmediği takdirde şirket ile üye arasında hukuki ilişki kurulmayacaktır.¹¹

⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 521a; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 375; ŞENOCAK, C. 2, s. 1654; KALENDER, s. 178.

⁷ GÜNAY, Yavuz Selim, Anonim Şirketlerin Temsili, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 29; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 398; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 215.

⁸ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 377; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 397; ŞENOCAK, C. 2, s. 1654; GÜNAY, s. 29; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 521c; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 212; PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 379. (Genel Esaslar)

⁹ KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, 248; SEYİS, Zehra, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, On İki Levha Yayıncılık, Ankara, 2024, s. 42-42; ŞENOCAK, C. 2, s. 1651; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 416; ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 352; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 380; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 212; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 382.

¹⁰ DOĞAN, Fatih Beşir, YILDIRIM, Rumeysa, Betül, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kusursuz Sorumluluğu, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, Sayı: 1, 2023, s. 69-70; PULAŞLI, C. II, s. 1301; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 543; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 453; SEYİS, s. 43.

¹¹ SEYİS, s. 43; ŞENOCAK, C. 2, s. 1657; Aynı doğrultuda bkz. KARAHAN, s. 416.

Seçilecek kişi icabı açık veya örtülü şeilde kabul edebilir, bu suretle taraflar arasında bir sözleşme meydana gelmiş olur.¹² Direkt açık şeilde kabul etmek yerine yönetim kurulu üyesinin görevinin başına geçmesi örtülü kabule örnek gösterilebilir.¹³ TTK m. 359/2 uyarınca, üyenin gerçek kişi olmasına gerek olmayıp, tüzel kişi de yönetim kurulu yesi olabilmektedir. Tüzel kişi yönetim kurulu yesi olması halinde, tüzel kişi namına toplantılara katılmak ve oy kullanmak için, tüzel kişi namına hareket edecek yalnızca bir gerçek kişi tüzel kişi tarafından tespit edilecek, bunu tescil ve ilanı sağlanarak, internet sitesinde yayımlanacaktır.

TTK'da yönetim kurulu üyelerinin özelliklerine ilişkin yalnızca tam ehliyetli olma şartı yer almaktadır. Ancak kanuna, ahlaka ve kamu düzenine aykırı olmamak koşuluyla esas sözleşmeye konulacak hükümle üyelere ilişkin birtakım özelliklere sahiplik aranmasında engel bulunmamaktadır.¹⁴ Tam ehliyetli olma şartıyla ifade edilen, fiil ehliyeti olup, gerçek kişilerin reşit ve mümeyyiz olmasıyken,¹⁵ tüzel kişilerin ise kanuna ve kuruluş belgeleri uyarınca gerekli organları bulundurmasıdır.¹⁶ Tam ehliyetli olma şartı ve esas sözleşmede yer alan üyelik için gerekli olan diğer özelliklerin, üyeliğe seçilirken veya atanma anında da bulunması zorunda olup, TTK m. 363/2 uyarınca sonradan kaybedilmesi durumunda, herhangi bir işleme gerek olmaksızın üyelik kendiliğinden sona erer. şirketin etkin ve verimli çalışabilmesi, kararların şirketin yararına olması için, yönetim kurulunun farklı bilgi, tecrübe ve nitelikteki kişilerden oluşması gerekmekte olup, bu anlamda yönetim kurulunun teşekkülünde önem verilmesi gereken konu kurulun işlevsel özellikte olmasıdır.¹⁷

¹² PULAşLI, C. II, s. 1301; POROY/TEKİNALP/AMOğLU, N. 544; şENOCAK, C. 2, s. 1657.

¹³ şENOCAK, C. 2, s. 1657.

¹⁴ KARASU, Rauf, Anonim şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2009, s. 132 vd. (Emredici Hükümler); AKDAğ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 30-31; AY KAPLAN, lk; Anonim şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 29; KIRCA/şEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 413-414; POROY/TEKİNALP/AMOğLU, N. 548c; şENOCAK, C. 2, s. 1663; PULAşLI, C II, s.1308.; İşIK/ÇELİK, s. 390; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 203; PULAşLI, Genel Esaslar, s. 376.

¹⁵ KARAHAN, s. 418-419; KIRCA/şEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 410; şENOCAK, C. 2, s. 1662.

¹⁶ şENOCAK, C. 2, s. 1662.

¹⁷ PULAşLI, C II, s. 1308; PULAşLI, Genel Esaslar, s. 376; Aynı şekilde şirketin verimli çalışabilmesi için yönetim yetkisi devredilecek kişilerin de benzer özellikte olması gerektiği yönünde bkz. DEMİREL, Duygu, Anonim şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 7, 2017, s. 249.

TTK m. 362/1 uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin görev zamanları en fazla üç yıl olup, ne genel kurul kararıyla ne de esas sözleşmeyle daha uzun bir süre belirlenebilir.¹⁸ Esas sözleşmede tersi düzenlenmemişse aynı üye tekrar seçilebilir. TTK m. 363/2 uyarınca, yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi ise, üyenin iflasına karar verilmesi, üyenin kısıtlanması, üye olmak için gerekli olan kanundan kaynaklanan şartların veya esas sözleşmede düzenlenmiş olan özelliklerin kaybedilmesi durumlarında herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden gerçekleşir. Aynı şekilde, üyenin istifası, ölümü, azli ve görev süresinin bitmesi durumlarında da üyelik sonlanmaktadır.¹⁹

2. Yönetim Kurulu Başkanının Hukuki Konumu

Yönetim kurulunun tüm üyelerinin görevleri aynı hukuki dayanaktan kaynaklansa da kimi üyelere ek görevler verilmekte ya da hukuki statüleri farklılık arz etmektedir.²⁰ Bu üyelerin görev unvanları başkanlık ve başkan vekilliğidir. Yönetim kurulu başkanının hukuki statüsü, şirketin yasal temsilcisi olmayıp; başkanlık unvanı yalnızca dışarıya karşı şirketi sosyal ortamlarda temsil etmeyi ifade etmekte, bu temsil ise şirket adına hukuki işlemler yapabilme yetkisini içermeyip, başkan yalnızca şirketi temsilen dışarıyla muhatap statüsüne getirmektedir.²¹ TTK m. 366/1 uyarınca, yönetim kurulu üyeleri içinden bir başkan ile başkanın mevcut olmadığı durumlarda başkana vekaleten asgari bir başkan vekili seçilir. Başkan ve başkan vekilinin seçilmesini düzenleyen TTK m. 366/1 maddesi emredici bir hükümdür.²² Bir başka deyişle, anonim şirkette yönetim kurulu üyeleri içinden bir başkan ve asgari bir başkan vekili seçilmesi zorunluluktur. Tabiatı gereği tek üyeli yönetim kurulunda, kurul tek kişiden oluştuğu

¹⁸ DOĞAN/YILDIRIM, s. 69; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 449; TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020, N. 12-21 (Sermaye Ortaklıkları); AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 27-28; ŞENOCAK, C. 2, s. 1696; PULAŞLI, C II, s. 1308; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 214; KARASU, Emredici Hükümler, s. 133; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-21; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 554.

¹⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 551, 554; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 458 vd.; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-23; ŞENOCAK, C. 2, s. 1704 vd; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 56 vd; PULAŞLI, C II, s. 1367; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 393 vd; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 205; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 242-243; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 384 vd; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-23; BİLGİLİ, Fatih, DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2017, s. 296 vd.

²⁰ PULAŞLI, C. II, s. 1385.

²¹ PULAŞLI, C. II, s. 1385.

²² TEKİNALP, Sermaye Ortakları, N. 12-92a; ŞENOCAK, C. 2, s. 1735.; PULAŞLI, C II, s. 1386.

için başkan ve vekili seçilmesine lüzum yoktur.²³ TTK. m. 366/1 uyarınca, başkan ve vekilinin seçiminde yetki, kural olarak yönetim kurulundadır. Ancak esas sözleşmede başkan ve vekilinin ya da ikisinden birinin genel kurul tarafından seçileceğine dair düzenleme yapılmışsa, bu durumda başkan ve/veya vekili genel kurul tarafından seçilecektir.²⁴ Kanun düzenlemesinde asgari bir başkan vekilinin seçilmesine olanak tanıdığından, birden fazla başkan vekilinin seçilmesi de mümkündür. Kanun yalnızca başkan ve vekilinin yönetim kurulu üyeleri içinden olabileceğini buyurduğundan, tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin de seçilmesinde engel bulunmamaktadır.²⁵ Yine aynı şekilde, başkan ve vekilliğine seçilme şartları için üyelik için gerekli şartların bulunması yeterli olacak, ayrıca esas sözleşmede kanuna uygun şekilde düzenlenmiş başkanlık ve vekilliği için özel şartlar varsa bu şartların mevcudiyeti gerekecektir.²⁶ Başkanlık ve vekilliğin mevcudiyetini düzenleyen TTK m. 366'da sekreter veya katiplik gibi görev paylaşımları bulunmamakta olup, yönetim kurulu bu gibi görevleri ve bu görevleri yerine getirecek kişileri tespit etmek tasarrufunda olacaktır.²⁷

Yönetim kurulu başkanının başlıca görevleri ise şu şekilde sıralanabilir; yönetim kurulunu periyodik şekilde ve ihtiyaç halinde derhal toplantıya çağırarak, toplantıdan önce gündemi oluşturmak ve gündeme dair belgeleri derlemek, toplantıyı idare etmek, yönetim kurulu kararlarını sorumlulara bildirmek ve şart olduğunda tescil ve ilan ettirmek, kamuoyuna, resmi kurumlar karşısında şirketi temsil etmektir.²⁸ Yönetim kurulu başkanının oyu diğer yönetim kurulu üyeleriyle aynı durumdadır, oylamalarda özellikle eşit oy durumlarında hiçbir şekilde üstün oyu bulunmamakta olup, aksi esas sözleşme ile kararlaştırılmaz.²⁹ Başkanlık ve vekillik görevleri, yönetim kurulu üyesi

²³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 474; ŞENOCAK, C. 2, s. 1736.

²⁴ ÇAM, Gülçin, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Yönetim Yetkisi ve Yetki Devri, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, 2017, s. 517; GÜNAY, s. 36; KARAHAN, s. 399; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-31; ŞENOCAK, C. 2, s. 1235; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 475; ŞENER, s. 402; KENDİGELEN, s. 257; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 54; SEYİS, s. 70-71; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-31.

²⁵ Aynı yönde bkz. AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 79; GÜNAY, s. 38.

²⁶ KORTUNAY, Ayhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketler Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 223; ŞENOCAK, C. 2, s. 1739-1740; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 55.

²⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 474.

²⁸ PULAŞLI, C. II, s. 1398-1399; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 79-80; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 477.

²⁹ KARAHAN, s. 404; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-96; PULAŞLI, C II, s. 1399; Aynı yönde ancak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanunu gibi özel düzenlemeleri saklı tutmak kaydıyla bkz. KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 503-505; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 190; Aksi yönde esas sözleşme ile başkana üstün oy tanınabileceği görüşü için bkz. AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s. 239-240; toplantı başkanına ya da bir üyeye fazla oy ya da veto

statüsünü yitirmeleri veya esas sözleşmede başkan ve vekillığe ilişkin özel şartların ortadan kalkması hallerinde son bulacaktır.³⁰

3. Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri

Anonim şirketin yönetilmesi ifadesine, şirketin işlerinin yürütülmesi ile şirketin hedefine varmak için lüzumlu olan kararların alınması dahildir.³¹ Kanunen tanımlanan tüm görevler için karar alınmasına gerek bulunmamakta olup,³² şirketin yönetiminin sağlanması ve devamlılığı amacıyla temel ve mecburi işlerin yürütülmesi gibi günlük konularda toplantı yapıp, karar alınmasına ihtiyaç yoktur.³³ Karar alınmasına gerek olmayan işlere örnek olarak; şirket defterlerinin tutulması, bilanço, yıllık raporların oluşturulması, cari işlerden olan vergi, kira ve personel ücretlerinin ödenmesi veya lüzumlu olan tescil ve ilan işlemlerinin yaptırılması gibi görevler sayılabilir.³⁴

Yönetim kurulu, şirketin yönetiminin sağlanması için karar almasını gerektiren işleri ise esas itibariyle kurul halinde çalışarak, toplanarak alır.³⁵ Bir başka ifadeyle kurul olarak çalışmanın anlamı; gündem uyarınca toplantı yapmak, meseleleri ve tavsiyeleri toplantıda değerlendirerek karar almak, kararların yazılı hala getirilip, imza altına alınarak, karar defterine geçirmek suretiyle; geçerli hale getirmek demektir.³⁶

hakkı verilmesine dair esas sözleşme hükümlerinin geçerli olması için maddede değişiklik yapılması görüşü için bkz. KARASU, Emredici Hükümler, s. 150.

³⁰ ŞENOCAK, C. 2, s. 1744; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 476; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 56.

³¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 524.

³² AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 247; PULAŞLI, C. II, s. 1473; SEYİS, s. 63.

³³ ÜNLÜ, s. 2566; PULAŞLI, C. II, s. 1473; SEYİS, s. 63; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522; KARAHAN, s. 397; ŞENOCAK, C. 2, s. 1765; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 247.

³⁴ KARAHAN, s. 397; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 523; PULAŞLI, C. II, s. 1473.

³⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 526; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 431; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-91; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 113; DOĞAN, Fatih Beşir, Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2, 2012, s. 624 (Devredilemez Yetkiler); SOYKAN, İsmail Cem, Türk Ticaret Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 91, 2010, s. 2364; ERDEM, Ercüment, Yönetim Kurulunun Oluşumu, Yetkileri ve Yetki Devri, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 52; GÜRBÜZ USLU, Aslı Elif, İcra Kurulu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 142, 2019, s. 364; ÜNLÜ, s. 2566; ŞENOCAK, C. 2, s. 1862; ŞENER, s. 401; PULAŞLI, C. II, s. 1480; KALENDER, s. 32; KARAHAN, s. 392; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-91.

³⁶ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-91; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-91; ŞENOCAK, C. 2, s. 1862; ŞENER, s. 401; SEYİS, s. 63.

Yönetim kurulu toplantıları ve kararlarına dair düzenleme TTK m. 390 hükmünde yer almaktadır. Kanun maddesinde toplantı yeri, zamanı, gündemine dair düzenleme yer almamaktadır. Bu hususlar, esas sözleşmede ya da çıkarılacak bir iç yönergede objektif iyi niyet kurallarına aykırı olmayacak şekilde düzenlenebilir.³⁷ Gündemi esas itibarıyla başkan ya da vekili hazırlar ve toplantıya çağırır.³⁸ Ancak gündeme bağlılık prensibi geçerli değildir.³⁹ Bir başka deyişle, gündemde yer almayan konular da toplantıda görüşülebilir.⁴⁰ Başkanın toplantı çağırısı görevini ihmal ettiği durumlarda, TTK m. 392/7 uyarınca, yönetim kurulu üyeleri de başkandan üyeleri toplantıya çağırmasını yazılı bir şekilde talep edebilir. Yönetim kurulu esas itibarıyla kararlarını toplantı ile alsa da elden dolaştırma yoluyla karar alma imkanına da sahiptir. (TTK m. 390/4) Eski TTK'dan farklı olarak, dijital çağın gerekleri doğrultusunda, TTK m. 1527/1. Uyarınca esas sözleşmede hüküm mevcutsa, yönetim kurulu toplantıları elektronik ortamda yapılabilir. Bu hallerde de toplantı ve karar nisapları TTK m. 390/1'de yazan nisap şekline uygun olarak yapılmak zorundadır. Yönetim kurulu üyeleri toplantılara bizzat katılmak zorunda olup, oy kullanmak ve toplantıya katılmak konularında üçüncü bir kişiyi ya da birbirlerini yetkili kılamazlar, bu mahiyette verilen oy geçersiz⁴¹ ve alınan karar hükümsüzdür.⁴²

TTK m. 390 uyarınca, yönetim kurulu toplantılarının yapılabilmesi için üye tam sayısının çoğunluğunun sağlanması gerekmektedir. Yönetim kurulu kararları, toplantıya katılan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Bu nisap şekli hafifletilemez ancak esas sözleşmede daha ağır bir nisap şekli öngörülebilir.⁴³ Aynı şekilde, esas sözleşmede yalnızca toplantı nisabının veya karar nisabının ağırlaştırılması mümkün olduğu gibi, sadece bazı kararların alınması için ağır nisaplar öngörülmesi de hukuka uygundur.⁴⁴

³⁷ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 433; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 482; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 187.

³⁸ GÜNAY, s. 39; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 483; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N.12-92a.

³⁹ KARAHAN, s. 400; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 187.

⁴⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 484; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 530; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 187; KARAHAN, s. 400.

⁴¹ TTK m. 390/2; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-93a; ŞENER, s. 405.

⁴² AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 253.

⁴³ ŞENER, s. 405; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 415, 502; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-94; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 250-251; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 239; SEYİS, s. 66; KARASU, Emredici Hükümler, s. 150; KARAHAN, s. 403-404.

⁴⁴ PULAŞLI, C. II, s. 1480; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 251.; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 502.

TTK m. 390/3 doğrultusunda, oyların eşitliği durumunda konu bir sonraki toplantıya ertelenir; ikinci toplantıda da eşitlik devam ederse öneri reddedilmiş sayılır. TTK m. 389/5 kapsamında, yönetim kurulu kararlarının geçerli sayılabilmesi için yazılıp imza edilmiş olması zorunludur. Bu durumda, imzalanmamış veya yazılı olarak alınmamış yönetim kurulu kararları geçersiz sayılır.⁴⁵

TTK m. 391 uyarınca, hangi hallerde yönetim kurulu kararların batıl olacağı ve iptali için mahkemeye başvurulacağı sayılmış olup burada yazılanlarla sınırlı değildir.⁴⁶ TTK m. 391’de sayılanlar ise *“Eşit işlem ilkesine aykırı olan, anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen, pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin”* kararlar batıldır. Aynı şekilde yönetim kurulu kararlarının, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (TBK) 26 ve 27. Maddeleri kapsamında, genel ahlaka, kamuya, kanuna, şahsi haklara aykırı ya da konusu imkansız olan kararlar da batıldır.⁴⁷ Diğer yandan, toplantı ve karar nisap sayısına uyulmadan karar alınması halinde veya kararlar yazılmış ancak imzalanmamışsa alınan kararlar geçersiz, hukuken doğmamış, diğer bir ifadeyle yoktur.⁴⁸

B. Yönetim Kurulunun Başlıca Görev ve Yetkileri

Anonim şirkette yönetim kurulu, yönetim ve temsilden sorumlu organ olmasının⁴⁹ yanı sıra iş hukuku bakımından ve ekonomik yönden işletmenin sahibi sıfatına haizdir.⁵⁰ Yönetim kurulu esas itibariyle görevlerini kurul olarak yerine getirirken, bu görevleri

⁴⁵ KARAHAN, s. 400; GÜNAY, s. 40; KENDİGELEN, s. 278; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 239.

⁴⁶ KENDİGELEN, s. 278; KARAHAN, s. 407; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 259; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 515 vd; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 241; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 534; Yargıtay tarafından verilen bir kararda da “TTK m. 391’de sayılanların tahdidi olmadığı belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2020/1355, K. 2021/588, T. 28.01.2025, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-1355-k-2021-588-t-28-1-2021> (Son Erişim Tarihi: 28.11.2025)

⁴⁷ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 534; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 521; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 263; PULAŞLI, C. II, s. 1509.

⁴⁸ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 441.; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 534; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 260, KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 512; PULAŞLI, C. II, s. 1508; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 191.

⁴⁹ TTK m. 365/1.

⁵⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522; PULAŞLI, C. II, s. 1433; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 394.

kanundan ya da esas sözleşmeden kaynaklanmaktadır.⁵¹ Yönetim kurulunun esas sözleşmeden kaynaklanan görevleri beraberinde o konu hakkındaki yetkiyi de getirmektedir.⁵²

Yönetim kurulunun başlıca işlevi, şirketin yönetim organizasyonunu kurması ve üst düzey yönetim ve gözetimdir.⁵³ Bu iki işlevden ilki, yönetim kurulunun şirketin organizasyonel yapısını ve stratejik yönelimini belirlemesini ifade ederken; ikinci işlev, alınan kararların uygulanmasını ve icranın gözetimini kapsar.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri TTK m. 374 hükmünde genel çerçevesiyle düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre *“Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.”* Şirketi yönetme görev ve yetkisi yönetim kurulundadır. Bu görev ve yetki aynı zamanda yönetim hakkı anlamında olup bu hak sınırsız değildir. Bu madde bu hakkın sınırlarını belirlemektedir.⁵⁴ Buna göre, şirketin faaliyet alanının gerçekleştirilmesi için lazım olan her türlü iş ve işlem yönetim kurulunun veya devredilen hallerde yönetimin yetkisi kapsamında olmakla birlikte, kanun ya da esas sözleşme uyarınca genel kurula bırakılan hususlar bu kapsamın dışındadır.⁵⁵ Bununla birlikte, yönetime ilişkin olarak genel kurula bırakılacak iş ve işlemlerin de TTK m. 375’te sayılan yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında yer almaması gerekmektedir. Böylece kanun, bu görev ve yetkileri açıkça belirterek, yönetim kurulun yetkilerine genel kurulun müdahale etmesini engellemiştir.⁵⁶

⁵¹ PULAŞLI, C II, s. 1433; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 394.

⁵² POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522;

⁵³ ODMAN BOZTOSUN, Ayşe, Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 74.

⁵⁴ KENDİGELEN, s. 265; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 396; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-36.

⁵⁵ TURANBOY, Asuman, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisini Murahhaslara Bırakması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 39, Sayı: 4, 2023, 762; YANLI, Veliye, Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devrinin Sorumluluğa Etkisi?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 1, 2024, s. 7 (Sorumluluk); BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 183; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-28; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 592; KOÇ, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s. 74.; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 219; SEYİS, s. 59; KALENDER, s. 49; DEMİREL, s. 218-219; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-36; KAYA, Mustafa İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı: 2014, s. 3261.

⁵⁶ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, 12-91.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri, ticaret hukuku sistemi içinde geniş bir kapsama sahiptir.⁵⁷ Yönetim kurulunun başlıca iki görevi bulunmakta olup, ilki genel olarak şirketin yönetim politikalarını oluşturmak, diğeri ise yönetim kurulu tarafından saptanan ana esaslar, politikalar ve stratejiler doğrultusunda, şirketin günlük faaliyetlerinin uygunluğunun kontrol edilmesidir.⁵⁸ TTK m. 365 uyarınca, kanunda yer alan istisnalar saklı kalmak üzere şirketin sevk ve idaresi ile temsil etme görev ve yetkisi yönetim kurulundadır. Sürekli olarak şirketin işlerini yapan yönetim kurulu, diğer organların yetkilerinde olmayan tüm işleri yerine getirir.⁵⁹ Yönetim kurulunun, internet sitesi açılması, yıllık faaliyet raporu düzenlenmesi, yöneticileri görevden alma ve denetleme, şirketin defterlerini tutmak, muhasebe, finansal denetim ile planlamanın düzenlenmesi, genel kurul toplantıya çağırma ve gündemini hazırlama, genel kurul toplantısında hazır bulunanlar listesi düzenleme, genel kurul toplantısından önce dağıtılacak kara dair teklifin genel kurula sunulması, genel kurul toplantısına katılma, toplantı tutanağının düzenlenmesi ve alınan kararların tescil ve ilanı, genel kurulda pay sahiplerine bilgi verme, genel kurul kararlarını uygulama, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma, riskin erken belirlenmesi komitesi kurma, bağlı ve hakim şirketlerin raporlarını düzenleme, hakim şirketlerde tam hakimiyet halinde bağlı şirkete talimat verme, şirketin kendi paylarını iktisap ya da rehin olarak kabul etmesi ile ilgili kararları verme, kanuni şartları mevcut olduğu takdirde esas sözleşme ile sermaye değişikliklerine dair işlemleri yapma, nama yazılı pay senetlerinin devrini pay defterine kaydetme, şirketin borca batık olduğunun belirlenmesi durumunda şirketin iflasını isteme, şirketin süresinin bitmesi ve tasfiye durumunda lazım olan işlemleri yerine getirme, şirket kurulurken herhangi bir usulsüzlük mevcutsa şirketin feshini talep etme gibi görev ve yetkileri bulunmaktadır.⁶⁰ Yönetim kuruluna, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca verilen birtakım özel görev ve yetkiler de mevcuttur.⁶¹

Kanunun caiz kabul ettiği hallerde genel kurul kendisine ait olan görev ve yetkileri yönetim kuruluna devredebilir, örneğin TTK m. 505 uyarınca genel kurul yetkisinde

⁵⁷ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 397.

⁵⁸ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 398.

⁵⁹ KARAHAN, s. 395; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 399; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 524; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 263.

⁶⁰ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 183 vd; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 398-426.; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522c vd; KARAHAN, s. 391-392.

⁶¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522j.

olan herhangi bir menkul kıymetin çıkartılması ve koşullarının belirlenmesinin yetkisini maksimum on beş ay için yönetim kuruluna bırakabilir.⁶²

1. Yönetim Kurulunun Devredilemez Görev ve Yetkileri

Yönetim kurulu, TTK m. 367/1 hükmü uyarınca görev ve yetkilerini kural olarak devredebilme imkanına sahip olmakla birlikte, yönetim kuruluna özgülenmiş ve devredilemez nitelik taşıyan görev ve yetkileri ise, hukuki mahiyetleri gereği hiçbir surette yönetim yetkisinin devrine konu edilemez.

Yönetim kurulunun devredilemez nitelikteki görev ve yetkileri TTK m. 375'te sayılmakla beraber burada sayılanlar dışında işin mahiyetinden dolayı ya da kanunun farklı maddelerinde bulunan bazı görev ve yetkiler, vazgeçilemez ve devredilemez görev yetkilerden olabilmektedir.⁶³ Buna göre yönetim kurulunun TTK m. 375 dışındaki başkaca devredilemez ve vazgeçilemez nitelikte görev yetkilerine örnek olarak, genel kurul kararlarının iptali için dava açmak, konkordato başvurusunda bulunmak, esas sözleşme değişiklikleri tescilinin talebi gibi görevler ve yetkiler verilebilir. TTK dışındaki özel kanunlardaki devredilemez görev ve yetkilerinden bazıları ise 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu m. 50/5 ve SerPK m. 17/3 uyarınca düzenlenen görev ve yetkililerdir. Bunların dışında öğretide esas sözleşmeye konulacak bir hükümle ya da genel kurulda alınacak bir kararla devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olacak yeni görev ve yetkilerin belirlenebileceği, bunun kanuna uygun olduğu öngörülmektedir.⁶⁴

Yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinden anlaşılması gereken, bu görevlerin mutlaka kurul tarafından icra edilmesi değil, bu görevleri kim yerine getirirse getirsin, sonuçlarından daima yönetim kurulunun sorumlu olmasıdır.⁶⁵ Aynı

⁶² POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 522b.

⁶³ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 128; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-37; ŞENER, s. 372; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 540; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 146; KOÇ, s. 107; SEYİS, 202; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 173, 174; GÜRBÜZ USLUEL, s. 363, 364; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 439; KALENDER, s. 51; BÜYÜKATAK, s. 124.

⁶⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 173.

⁶⁵ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 127; SEYİS, s. 274.

zamanda devredilemez mahiyetteki görev ve yetkiler, bu hususlarda karar alınmasına ilişkindir.⁶⁶

Yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri aynı zamanda vazgeçilemez, devralınamazdır. Devredilemezden kastedilen, bu nitelikte görev ve yetkilerin hiçbir surette hiçbir kişiye örneğin müdüre, çalışanlara, üçüncü kişiye, bireysel olarak yönetim kurulu üyesine, hiçbir komite, komisyon ya da kurula veya genel kurula devredilemez oluşudur.⁶⁷ Vazgeçilemezden kastedilen ise, genel kurulun alacağı bir kararla ya da esas sözleşmeye konulacak bir hükümle bu yetkilerin alınamaz olmasıdır.⁶⁸ Yine aynı şekilde yönetim kurulu da kendiliğinden ya da alacağı bir kararla bu yetkileri icra etmekten vazgeçemez.⁶⁹ Diğer yandan, yönetim kurulunun, devredilemez görev ve yetkilerle ilgili bir konu hakkında genel kurulun görüşünü talep etmesinde bir engel bulunmamakla beraber bu talebin sonucunu içeren genel kurul kararı, yönetim kurulunu bağlayıcı ya da yönetim kurulunun sorumluluğunu kaldırıcı mahiyette olmayıp yalnızca bir öneri, tavsiye mahiyetinde olacaktır.⁷⁰

Aynı şekilde yönetim kurulu devredilemez görev ve yetkilerini icra ederken TTK m. 366/2 uyarınca kurduğu komite ve komisyonlardan ya da uzmanlardan veya yönetim kurulu üyelerinden destek alabilir. Alınacak bu desteğin kapsamı ise araştırma, inceleme ve analiz yapmak gibi hazırlık faaliyetleridir. Bu durumda bu görevlerin devredildiğinden söz edilemez çünkü esas olan son ve kesin karar verme yetkisinin ve bu yetkiden kaynaklanan sorumluluğun yönetim kurulunda bulunmasıdır.⁷¹

⁶⁶ YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 440.

⁶⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 169; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 610; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 439; ÜNAL, Ceo, s. 52.; ÜNLÜ, s. 2567; KARASU, Emredici Hükümler, s. 135; ORAN, s. 71.

⁶⁸ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 128; PULAŞLI, C. II, s. 1438; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 610.; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 439; KARASU, Emredici Hükümler, s. 135; ORAN, s. 71.

⁶⁹ TTK m. 375 gerekçesi, KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 610; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 23; SEYİS, s. 199; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 128.; ÜNLÜ, s. 2567; PULAŞLI, C. II, s. 1438; ALTAY, Yönetim, s. 105; ORAN, s. 71.

⁷⁰ KARAHAN, s. 528; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 273; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 440; KIRCA, s.135.; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 440; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 13-12; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 536.

⁷¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 541; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 440; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 147; GÜRBÜZ USLU, s. 364, DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 171; ALTAY, Yönetim, s.103; ÇAMURCU, s. 23; ORAN, s. 71.

2. TTK m. 375 Kapsamındaki Devredilemez Görev ve Yetkiler

Yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerine ilişkin olarak Eski TTK'da açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, öğretide ve yargı kararlarında bazı devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler kabul edilmekteydi; yeni TTK'da ise bu görev ve yetkiler tahdidi olmamak kaydıyla bir araya getirilerek düzenlenmiştir.⁷²

Eski TTK'dan farklı olarak bu düzenlemeyle hedeflenen maksatlardan ilki, genel kurulun üst organ olarak mutlak ve sınırsız yetkiyle donatıldığı anlayışının terk edilmesi olup, böylece organlar arasındaki eşitlik bir kez daha vurgulanmıştır.⁷³ Hedeflenen diğer bir maksat, devredilemez yetkilerin genel çerçevesini açıklığa kavuşturmak, yönetim kurulunun bu çerçevesi çizilmiş görevleri daha titiz biçimde icra etmesini sağlamak, genel kurulun karar almak suretiyle yönetim kurulunun sorumluluğunu bertaraf etmesinin önüne geçmek, özellikle büyük ölçekli anonim şirketlerde yönetim kurullarının devredilemez yetkileri bizzat yerine getirmelerini temin etmek ve ayrıca pay sahipleri ile alacaklılar bakımından hukuki güvence sağlamaktır.⁷⁴

Yönetim kurulunun yönetime dair görev ve yetkilerin özünü meydana getiren TTK m. 375'de sıralanan görev ve yetkiler takip eden başlıklarda detaylı şekilde değerlendirilmiştir.

a. Üst Düzey Yönetim ve Talimatların Verilmesi

TTK m. 375'de sayılan yönetim kurulunun devredilemez mahiyetteki görev ve yetkilerinden ilki şirketin üst düzey yönetimi ve bu yönetimle alakalı talimatların verilmesidir. Maddede açıkça belirtilmiş olmasaydı dahi, üst düzey yönetimde yer alacak kişilerin seçimi, TTK m. 374 uyarınca şirketin faaliyet konusunun icrası için zorunlu bir işlem olduğundan, yönetim kurulunun münhasır görevi olacağı kuşkusuzdur.⁷⁵ Bu düzenleme, esasen yönetim kurulunun devredilemez nitelikteki görev ve yetkileri arasındaki temel görevi ortaya koymakta olup, maddede sayılan

⁷² DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 170; KOÇ, s. 106; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANANVGAT, s. 540; KALENDER, s. 51; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-37; TTK m. 375 gerekçesi; ŞENER, s. 372; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-37.

⁷³ TTK m. 375 gerekçesi.

⁷⁴ KOÇ, s. 108; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 610, 612.

⁷⁵ ODMAN BOZTOSUN, s. 82.

diğer görev ve yetkiler hem bu görevin dayanağını oluşturmakta hem de üst düzey yönetim fonksiyonunun somutlaştırılmasını sağlamaktadır.⁷⁶

TTK m. 375'in gerekçesinde üst düzey yönetimin tanımına yer verilmiştir. Bu tanıma göre *“Üst düzeyde yönetim ile kastedilen, genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların hedeflerinin karara bağlanması, bunlara ulaşılması için seçilen araçların gösterilmesi, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılmayacağının belirlenmesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespiti.”* Söz konusu anlama göre, öncelikle üst düzey yönetim ile yönetim arasında farkın bulunduğunu söylemek yerinde olur.⁷⁷ Zira üst düzey yönetim, yönetimden farklı olarak şirketin günlük, rutin işlerinden çok şirketin stratejik işleriyle alakalıdır.⁷⁸ Üst düzey yönetimde, yönetim kurulu yalnızca şirketin faaliyetlerini yürütmüyor; stratejik hedefleri tespit etme, bu hedefleri gerçekleştirmek için ihtiyacı olan araçları saptama, bu hedefleri gerçekleştirme noktasında izleme, denetim ve kontrol çalışmalarını da yapmaktadır.⁷⁹ Bir başka deyişle üst düzeyde yönetim, yönetim kurulunun münhasıran yükümlü olduğu şirketin varlığını sürdürmesine ve şirketin etkin ve karlı olarak ilerlemesine yönelik esas mahiyette kararları alması ve bu kararları icra etmesidir.⁸⁰

Üst düzey yönetimde yönetim kurulu şirketin ihtiyacına göre kısa, orta ve uzun vadeli stratejiler saptar, bu stratejilerini gerçekleştirmek için yapması gereken yöntemleri tespit ederek bu hedeflerine ulaşması için gerekli kararları alır ve bunun ötesinde bu kararların uygulanıp uygulanmadığını denetler, takibini yapar.⁸¹ Özetle, işletme stratejisi olarak nitelendirilebilecek bu yönetime, şirketin sermaye, ücret ve çalışan

⁷⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 431; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s.175; ALTAY, Yönetim, s. 111; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 266; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 612; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, 220; ORAN, s. 75; ÜNAL, Ceo, s. 54; Benzer yönde HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 128.

⁷⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 541; DEMİREL, s. 225; SEYİS, s. 204.

⁷⁸ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 129; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 541; DEMİREL, s. 225; ORAN, s. 76; ÜNAL, Ceo, s. 54; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-38; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-38.

⁷⁹ KAYIHAN, s. 65; AY KAPLAN, s. 42; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 396; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 541; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-38; PULAŞLI, C II, s. 1438; ALTAY, Yönetim, s. 111; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 612-613; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 176; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 148; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; DEMİREL, s. 225; CENKÇİ, s. 102; ÜNAL, Ceo, 55; ORAN, s. 76; SEYİS, 205 vd; DEMİREL, s. 225; KARASU, Emredici Hükümler, s. 135.

⁸⁰ PULAŞLI, C II, s. 1438.

⁸¹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 177; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 613; PULAŞLI, C II, s. 1439 vd.; SEYİS, s. 206.

politikalarının yanı sıra kamuoyuna yönelik tutumları ile şirket imajının sürdürülmesine ilişkin stratejiler de dahildir.⁸²

Üst düzey yönetimin etkin biçimde yürütülebilmesi, yönetim kurulunun başarılı çalışmasının en önemli unsurlarından biri olan yönetim kurulu başkanının verimli çalışmasına bağlı olup, bu etkililik ancak zamanında ve gerektiğinde inisiyatif alan, sorumluluk sahibi bir başkan aracılığıyla sağlanabilir.⁸³

Netice itibarıyla, yönetim kurulunun üst düzey yönetime ilişkin yetkileri devredilemez ve vazgeçilemez nitelikte olduğundan devri mümkün değilken, bu kapsamda yer almayan rutin işlerin yönetimi ile yönetim kurulunca belirlenen ana ticari politika hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik alınması gereken kararlar, devredilebilecek yönetim kararlardır.⁸⁴ Bu sebeple, üst düzey yönetime dair görev ve yetkilerin hangileri olduğunun tespiti oldukça mühimdir. Aksi halde üst düzey yönetim teşkil eden bir yetkinin yanlış nitelendirilerek devredilmesi durumunda kanuna aykırı bir devir söz konusu olacağından, bu halde sorumluluğun devri gerçekleşmeyecek ve yönetim kurulu sorumluluğunu sürdürmeye devam edecektir. Daha önce de değinildiği gibi buradaki devredilemeyen yetkiden kastedilen şirketin üst düzey yönetimine dair yönetim kurulunun karar alma yetkisi ve bundan kaynaklanan sorumluluğudur.

Yönetim kurulunun üst düzey yönetimi yerine getirmesi, yani şirketin stratejilerini hayata geçirerek hedeflerine ulaşabilmesi, başlıca gerekli talimatları vermesi suretiyle mümkün olabilir.⁸⁵ Bu talimatlar, yazılı ya da sözlü verilebileceği gibi iç yönergede ya da genelge veyahut genelge düzenlenerek de verilebilir.⁸⁶ Talimatlar yönetim kurulu başkanı tarafından veya komutuyla yönetim kurulu komiteleri veya yönetimde yer alan başka yetkililer aracılığıyla yönetim düzeyindeki kişilere yöneltilerek, günlük veya açıkça ya da özel durumlarda zımnen biçimde verilebilecek olup, bu talimatlar

⁸² PULAŞLI, C. II, s. 1438-1439.

⁸³ PULAŞLI, C. II, s. 1440; Benzer yönde, başkan ve vekilinin seçilmesine ilişkin görev dağılımının ihmal edilmesi, yönetim kurulunun sorumluluğuna neden olacağı; şirketin işleyişi üzerinde önemli etkiler doğması halinde şirketin feshi için haklı bir neden oluşturabileceği hususunda bkz. ŞENOCAK, C. 2, s. 1736.

⁸⁴ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 541; ALTAY, s.96 vd.

⁸⁵ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-39; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 178; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 542; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 614; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220-221; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 397; PULAŞLI, C.II, s. 1440; DEMİREL, s. 225.

⁸⁶ Bkz. TTK m. 375/a gerekçesi.

yönetim açısından bağlayıcıdır.⁸⁷ Bu talimatların yerine getirilmemesi durumunda ise üçüncü kişilerle gerçekleştirilen işlem ilke olarak şirketi bağlamaya devam edecekse de talimatı yerine getirmeyen sorumlunun görevden alınması ve bundan dolayı zarar meydana geldiyse sorumlu tutulması söz konusu olabilecektir.⁸⁸

Son olarak, üst düzeyde yönetim ve talimatların verilmesi yetki ve görevinin, devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olması; buna dair tüm faaliyetlerin bizzat yönetim kurulu tarafından icra edilmesi anlamında olmayıp, bu görev ve yetkiye dahil olan tüm faaliyetler hakkında nihai karar verme yetkisi ile bu faaliyetlerden kaynaklanan sorumluluk yönetim kuruluna ait olduğu anlamındadır.⁸⁹

b. Yönetim Örgütlenmesinin Oluşturulması

TTK m. 375’de sayılan diğer bir devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetki yönetim örgütlenmesinin (teşkilatının) oluşturulmasıdır. Daha önce de belirtildiği gibi ana görev olan üst düzeyde yönetimin başarısı ve sürekliliği için yönetim örgütlenmesinin isabetli bir biçimde oluşturulması gerekmektedir.⁹⁰ Madde gerekçesinde yönetim örgütlenmesinin oluşturulmasından kastedilenin örgüt şemasının oluşturulması olduğu yer almaktadır. Gerekçe devamında örgüt şemasının tanımına da yer vermiştir. Buna göre örgüt şeması, yönetimde bulunan tüm kişilerin görev tanımları, birimleri ile ilişkilerini, hiyerarşik yapılarını yani kimin kime bağlı olduğunu ortaya koyan şema olarak tanımlanmıştır.⁹¹ Yönetim örgütlenmesinin oluşturulması yetkisine, yönetim kurulu toplantı günleri ve üyelerin çağrı usulü, üyelerin hangi işleri icra edebileceği, TTK m. 366 uyarınca görev dağılımı, sekretaryanın, komite ve komisyonların oluşturulması gibi unsurlar dahildir.⁹² Bu örgüt şemasında ortaya konulması gereken ast-üst ilişkilerinin en üstten en alt seviyeye kadar belirlenmesi gerekmemektedir.⁹³ Örgüt şemasında yer alması gereken, yönetim

⁸⁷ PULAŞLI, C. II, s. 1440-1441; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 542; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 266; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 613; ERDEM, s. 47; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 397; ORAN, s. 76; Talimatların kurul halinde verilmesine gerek olmadığı yönünde bkz. KORTUNAY, s. 108; BÜYÜKATAK, s. 126.

⁸⁸ SEYİS, s. 211.

⁸⁹ SEYİS, s. 211.

⁹⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 180; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 614; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 544; SEYİS, s. 213.

⁹¹ TTK m. 375/1-b gerekçesi; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-39; BÜYÜKATAK, s. 126-127.

⁹² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 546; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 221.

⁹³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 182; SEYİS, s. 215; BÜYÜKATAK, s. 127; ORAN, s. 77.

kurulunun yalnızca kendi örgütlenmesi ile ast-üst ilişkisi bakımından doğrudan kendisine bağlı olan ve yetki devri yaptığı kişilere ilişkin örgütlenmeyi belirleme yetkisi devredilemez ve vazgeçilemez nitelikteyken, daha alt kademelere ilişkin ayrıntılı örgütlenmenin belirlenmesi ise devredilebilir yetkiler kapsamındadır.⁹⁴ Buna göre yönetim kurulu, oluşturduğu komite ve komisyon ya da kendisine direkt bağlı olan yönetim birimlerine, müdürlere ya da kişilere veyahut yetki devri yapılan kişilere dair örgüt şeması oluşturduktan sonra, daha alt birimlere eşdeğer bir şema oluşturulması görevini devredebilir.⁹⁵ Yine aynı şekilde, örgüt şemasında bulunan müdürler de kendi bölümündeki ast-üst ilişkisini, iş bölümünü tespit edebilirler.⁹⁶

Örgüt şeması ayrıca hazırlanabileceği gibi mevcuttaki bir yönetim kurulu iç yönergesinin eki olarak da hazırlanabilir. Bir başka deyişle yönetim kurulu bu örgüt şeması için bir iç yönerge hazırlayabilir ya da var olan bir iç yönergenin kapsamına dahil edebilir. Her halükarda şirket örgütlenmesine dair bu düzenlemenin yönetim kurulu kararıyla alınması ve karar defterine işlenmesi zorunludur.⁹⁷

Örgüt şeması, TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergeden farklıdır.⁹⁸ Her ne kadar ikisi de şirketin yönetim örgütlenmesine dair düzenlemeleri içerse de TTK m. 367/1 uyarınca oluşturulan iç yönerge, yönetim yetkisinin devrine özgü, devre dairdir. İç yönergenin içerisinde örgüt şemasıyla beraber devre ve yönetime dair diğer hususlar da yer almaktadır. Bu anlamda örgüt şemasına göre yönetimin devrine dair iç yönergede yer alan düzenlemeler daha geniş bir alanı içerir. Yönetim yetkisi devredilmese dahi yönetim örgütlenmesinin oluşturulması şart olmakla beraber şayet iç yönerge düzenlendiyse ek olarak yönetim örgütlenmesinin tespitine gerek kalmayabilir.⁹⁹ Kaldı ki yönetim kurulu yönetim yetkisini devrettiyse, bu devre dair iç yönergede örgüt şeması belirlendiyse yeniden örgüt şeması yapmasına gerek bulunmamaktadır.¹⁰⁰ Ayrıca yönetim örgütlenmesinin oluşturulması için esas sözleşme hükmüne, iç yönergeye ihtiyaç bulunmamaktadır. Bu çerçevede Yargıtay da kararlarında, yetki devrine ilişkin olmadığı halde iptali istenen yönetim kurulu

⁹⁴ ÜNAL, Ceo, s. 57; ORAN, s. 77; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 182; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 545; AYHAN/ÇAĞLAR/ ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 221.

⁹⁵ SEYİS, s. 215, PULAŞLI, C. II, s. 1442.

⁹⁶ ORAN, s. 77.

⁹⁷ PULAŞLI, C. II, s. 1442.

⁹⁸ PULAŞLI, C. II, s. 1441; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 546.

⁹⁹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 546; ORAN, s. 78; SEYİS, s. 217; AY KAPLAN, s. 43

¹⁰⁰ Bkz. TTK m. 375/1-b gerekçesi.

kararlarının, gerçekten bir yetki devri niteliği taşıyıp taşımadığı yahut TTK m. 366 kapsamında görev dağılımı ve şirketi temsile yetkili kişilerin seçimine dair bir düzenleme mahiyetinde bulunup bulunmadığı yönünde değerlendirme yapmaktadır.¹⁰¹ Son olarak, yönetim kurulunun bu devredilemez yetkisi, sorumluluk esasının bir gereği olarak ortaya çıkmakta; yönetim yetkilerinin devredildiği kişilerin seçimi, talimatlandırılması ve gözetiminde özen yükümlülüğünün bulunması sebebiyle, bu kişilerin örgütlenmesinin oluşturulması bu bağlamda kaçınılmazdır.¹⁰²

c. Finansal Planlama, Muhasebe ve Denetim

TTK m. 375 uyarınca, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez nitelikteki diğer bir yetkisi ise, finansal planlama için muhasebe, finans denetimi ve şirket yönetiminin gerektirdiği ölçüde gerekli düzenin kurulmasıyla birlikte, bu alanlardaki denetimin de yönetim kurulunun devredilemez yetkileri arasında yer alması olup, denetimden ve ortaya çıkan sonuçlardan yönetim kurulu sorumlu olacaktır.¹⁰³

Şirketin finansal yapısının tesisini ifade eden bu yetki ve görev kapsamında, yönetim kurulu şirketin finansmanından asli ve üst düzeyde sorumlu olmakla birlikte, bu görev aynı zamanda üst düzey yönetimin sağlanması bakımından önemli bir aşama ve araç niteliğindedir.¹⁰⁴

¹⁰¹ “Dava konusu yönetim kurulu toplantısı ile davacının temsil yetkisinin kaldırıldığı ve davalıların kendilerini başkan ve başkan vekili olarak atadığı iddiasıyla, yönetim kurulu kararının iptali veya batıl olduğunun tespiti istemine ilişkindir. Yargıtay tarafından yönetim kurulu toplantısında alınan kararların, yönetim kurulu başkanının ve başkan vekilinin seçimine ve ayrıca üçüncü kişilerle yapılacak iş ve işlemlerde şirketin temsil ve ilzam olunmasına ilişkin olduğu belirtilmiştir. Söz konusu kararların TTK m. 366 uyarınca görev dağılımı ve TTK m. 370 uyarınca şirketi temsile yetkili iki kişinin seçimine ilişkin olduğu; alınan kararların yönetim yetkisinin devri niteliğinde olmadığı vurgulanmıştır. Ayrıca, kararların TTK m. 390’daki toplantı ve karar nisabına uygun şekilde alındığı, yasa veya ana sözleşmeye aykırılık bulunmadığı, dava konusu yönetim kurulu kararlarının geçerliliğine ve butlanı gerektirecek bir durumun bulunmadığına hükmetmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2023/2592, K. 2023/3225, T. 24.05.2023 Yargıtay başka bir kararında ise, “dava konusu yönetim kurulu kararlarının yapılacak iş ve işlemlerde şirketin temsil ve ilzamına ilişkin olduğunu; bu nedenle söz konusu kararların TTK m. 366 uyarınca görev dağılımı ve TTK m. 370 çerçevesinde temsil yetkisinin kullanılmasına dair olduğunu, yönetim yetkisinin devri niteliği taşımadığını ve TTK m. 390’daki toplantı ve karar nisaplarına uygun şekilde alındığından yasa veya ana sözleşmeye aykırılık bulunmadığını belirtmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/3185, K. 2022/8205, T. 22.11.2022 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-2592-k-2023-3225-t-24-5-2023>, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-3185-k-2022-8205-t-22-11-2022> (Son Erişim Tarihi: 28.11.2025)

¹⁰² AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149; ALTAY, Yönetim, s. 108.

¹⁰³ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130.

¹⁰⁴ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-42; PULAŞLI, C. II, s. 1446; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler s. 615; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 185; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220-221; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 397; PULAŞLI, C.II, s. 1440;

(1) Muhasebe Sistemi

Maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere, finansal planlama için gereken düzenin oluşturulmasında öncelikle muhasebe sisteminin rolünden bahsedilmektedir. Şirketler hukuku bakımından muhasebe, şirketin mali kayıt ve işlemlerini derleyip kayıt altına alan, analiz ederek sonuçlarını ortaya koyan ve şirket menfaati doğrultusunda sunan; bir başka deyişle şirketin mali ve varlık durumu ile bunlara ilişkin faaliyetlerin kaydedildiği ticari defterler sistemini ifade eder.¹⁰⁵

Madde gerekçesinde muhasebenin bir bölüm olarak tespit edilirken; bir muhasebe sistemi oluşturulmasını ancak bunun yalnızca teknik anlamda bir kayıt tutma şeklinden ziyade bir organizasyon olarak düzenlenmesinden bahsedilmektedir.

Yönetim kurulu, kanunla benimsenmiş ve kabul edilmiş muhasebe standartları doğrultusunda, bu kıstaslara aykırı olmayacak biçimde; şirket muhasebesinin nasıl bir sistemde ilerleyeceğini, işleyişine ve devamlılığına dair kuralların neler olacağını belirleyen muhasebe biriminin, konsolide hesap sisteminin, defter ve kayıt düzeninin ve hesap planlarının oluşturulmasına ilişkin organizasyonu kurma yetkisini haiz olup, bu yetki yönetim kurulunun münhasır yetkileri arasında yer almaktadır.¹⁰⁶ Bu organizasyonu oluşturma ve takip etme yetkisi devredilemez ve vazgeçilemez mahiyettedir; dolayısıyla yönetim kurulu, muhasebe kayıtlarının tutulması gibi muhasebesel işlemleri bizzat yapmakla yükümlü olmayıp, bu görevleri bu alanda uzman kişilere devredebilir.¹⁰⁷ Yönetim kurulunun devredilemez görevi muhasebe düzeninin kurulması olup, muhasebenin fiilen tutulması gibi diğer muhasebesel işlemler görevi ise devredilebilir görev ve yetkilerdendir.¹⁰⁸

¹⁰⁵ AYHAN, Rıza, ÇAĞLAR, Hayrettin, ÖZDAMAR, Mehmet, Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, 9. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2015, s. 427 (Ticari İşletme); TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-41; ÜNAL, Ceo, s. 58; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-41.

¹⁰⁶ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 187; PULAŞLI, C II, 1446.; KARASU, Emredici Hükümler, s. 136.

¹⁰⁷ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 397-398; PULAŞLI, C. II, s. 1446; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 188; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 617; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 548; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 222; ÜNAL, Ceo, s. 58-59; ORAN, s. 80; KARASU, Emredici Hükümler, s. 136.

¹⁰⁸ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130; KORTUNAY, s. 111; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.149; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 189; ÇAM, s. 534-535; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 222; TTK m. 375/1-c gerekçesi.

Muhasebenin tutulacağı ortama yani fiziki mi yoksa elektronik ortamda mı tutulacağına yönetim kurulu karar verecektir. Bununla beraber TTK m. 375/1-c gerekçesinde açıkça belirtildiği üzere yine muhasebenin belirlenmesi ile programlanması hususunda da tek yetkili yönetim kurulu olup, bu görevi yerine getirirken TTK m. 515 uyarınca dürüst resim ilkesine uymakla yükümlüdür. Bir başka deyişle muhasebenin sisteminin ne olacağı, kayıtların tutulma şekilleri, tutulma ortamları gibi kararı yönetim kurulu verecek, bu muhasebe sistemine ilişkin kararı verirken sistemi dürüst resim ilkesine aykırı şekilde oluşturamayacaktır. Bir başka deyişle bu ilke uyarınca oluşturulacak sistem şirketin ekonomisini, finansal durumunu olduğu gibi tüm gerçekliğiyle, şeffaf biçimde göstermelidir.¹⁰⁹ Yönetim kurulu bu sistemi kurduktan sonra sistemin işleyişi ve kayıtların tutulmasının yasaya uygun olup olmadığının kontrol ve denetiminden ve ihtiyaç doğdukça geliştirmekten de sorumludur.¹¹⁰

(2) Finans Denetimi

Finansal planlama için gerekli düzenin oluşturulmasında ikinci husus finans denetimidir. Finansal denetim, şirketin finansal durumunun saptanması ve finansal hedefini gerçekleştirmemesi durumunda, bu hedefi gerçekleştirmesi adına yerine getirilmesi gereken işlemlerdir.¹¹¹ Finansal denetim düzeninden kastedilen bir iç denetim sistemidir.¹¹² Bu sisteme finansal idarenin tespiti, üst gözetimi, finansal imkanların belirlenmesi ve bu imkanların kullanılması biçimi, pozisyonu, likiditesinin denetimini ve izlenmesi, nakit paranın borç vadelerine uygun olması, malvarlığının tasarrufu da dahildir.¹¹³ İç denetim sisteminin kurulmasındaki amaç ise; şirket faaliyetlerinin yasalara uygun şekilde gerçekleştirilmesi, şirketin malvarlığının muhafazasının sağlanması ve muhasebe bilgileri ile finansal raporlara vaktinde ve tam olarak ulaşmaktır.¹¹⁴ Kurumsal yönetim ilkelerinin de şartı olan finansal denetim finansal seyrin geçmişe dönük denetlenmesini de içermektedir.¹¹⁵

¹⁰⁹ Bkz. TTK m. 515 (dürüst resim ilkesi) ve gerekçesi.

¹¹⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 187; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 617.

¹¹¹ KORTUNAY, s. 111.

¹¹² AY KAPLAN, s. 45; KARASU, Kurumsal Yönetim, s. 40; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 188; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130; KARASU, Emredici Hükümler, s. 136; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-42.

¹¹³ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-42; KAYIHAN, s. 65, 66; TTK m. 375/1-c gerekçesi.

¹¹⁴ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 549.

¹¹⁵ KORTUNAY, s. 112.; PULAŞLI, C. II, s. 1447.

Anonim şirketlerin büyük veya küçük ölçekte olması fark etmeksizin, tüm şirketlerde uzmanlardan meydana gelen, muhasebeye bağlı bulunmayan, bağımsız ve etkin olacak bir iç denetim birimi bulunmalıdır.¹¹⁶ Her ne kadar anonim şirketlerde kural olarak finansal denetim bağımsız denetim kuruluşları aracılığıyla gerçekleştiriliyor olsa da, bu kuruluşların çok sayıda şirkete hizmet vermeleri nedeniyle her bir şirketi yakından, içeriden ve sürekli biçimde izlemeleri mümkün olmadığından, denetimin yalnızca bu yolla sağlanması yeterli değildir.¹¹⁷ Özetle dış denetim haricinde bağımsız, uzmanlardan oluşan bir iç denetim sistemi, birimi kurulması zorunda olup, sadece bu sayede şirketin ekonomik haline dair gerçek ve tam bilgilere erişilebilecektir.¹¹⁸

Son olarak, finansal denetim sisteminin kurulması çerçevesinde, iç denetim sistemini kuracak ve ilgili denetimleri yerine getirecek kişi ya da kişilerin tespiti veyahut bu amaç doğrultusunda bir iç denetim birimi oluşturulması, bu denetim sisteminin düzgün biçimde yürümesi ve devam etmesi, bunun takibi yönetim kurulunun yükümlülüğündedir.¹¹⁹ Yönetim kurulu sorumluluk kendisinde olarak bu konuda uzman kişi ya da kişileri veya bu konuyla ilgili kurulan bir komisyon ve komiteyi görevlendirebilir.¹²⁰

(3) Finansal Planlama

TTK m. 375/1-c bendindeki yönetim kurulunun son devredilemez yetkisi finansal planlamanın yapılmasıdır. Bu planlama, her ne kadar tüm anonim şirketler için geçerli olsa da, şirketin yönetimi bakımından gerekli olan düzeyde yapılacaktır.¹²¹ Finansal planlamanın tanımı ise şu şekilde yapılabilir, finansal faaliyetlerin yerine getirilmesi, yükümlülüklerin icrası, kısa, orta ve uzun vadede hedefleri gerçekleştirmek için gereken finansal araçların bilhassa bütçeleme ile gereken düzeyde likiditenin temin edilmesi ve garanti altına alınması, nakit giriş çıkışlarının takibi, planlanması ve tüm

¹¹⁶ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-42; BÜYÜKATAK, s. 128.

¹¹⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 189; BÜYÜKATAK, s. 128; TTK m. 375/1-c gerekçesi.

¹¹⁸ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149.; TTK m. 375/1-c gerekçesi.

¹¹⁹ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 130; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 189; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 549; ÜNAL, Ceo, s. 59; ORAN, s. 80.

¹²⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 189; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 618; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 552; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149.

¹²¹ KAYIHAN, s. 66; ORAN, s. 81.

bu belirtilen unsurlar açısından alınacak önlemlerin saptanması ve risklerin yönetimidir.¹²²

Finans denetimindeki gibi finansal planlamada da tüm işlemleri bizzat yönetim kurulu yapmak zorunda değildir; zira yönetim kurulunun devredilemez yetkisi, şirket yönetiminin gerektirdiği ölçüde finansal planlama yapılırken ihtiyaç duyulan sistemin oluşturulmasının gerçekleştirilmesi, buna dair organizasyonun düzenlenmesi ve bu sistemin doğru ve düzgün biçimde çalışıp çalışmadığının kontrolüdür.¹²³ Yine aynı şekilde finansal planlamanın şirketin gereksinimlerine, meydana gelen gelişmelere ve değişiklere uyarılama da yönetim kurulunun devredilemez yetkilerine dahildir.¹²⁴

d. Şube Müdürleri Dışındaki Müdürlerin ve İmza Yetkililerinin Seçimi ve Azilleri

TTK m. 375/1-d uyarınca yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinden bir diğeri ise şube müdürleri dışında kalan müdürlerin ve aynı fonksiyona haiz kişilerin atanmaları, imza yetkisine haiz kişilerin seçimi ile görevden alınmalarıdır. Kanun metninde açıkça imza yetkisine haiz kişilerden bahsedilmemekteyse de madde gerekçesinde açıkça belirtilmektedir. Bu durumda hem yönetim hem de temsili içeren, “müdürler ve aynı fonksiyona sahip kişiler” ve “imza yetkisine haiz olan kişiler” olarak iki kavram yer almaktadır. Öncelikle, söz konusu iki kavramın neyi ifade ettiğine ilişkin açıklamalara yer verilecektir.

(1) Şube Müdürleri Dışındaki Müdürler ve Aynı Fonksiyona Sahip Kişiler

Madde lafzından da açıkça anlaşıldığı üzere şube müdürlerinin atanması görevi yönetim kurulunun münhasır görev ve yetkilerinden değildir. Gerek TTK m. 375’de gerekse kanunun diğer maddelerinde müdürün tanımı yapılmamıştır. Madde gerekçesinde, müdürler ve aynı fonksiyona sahip kişilerle anlatılmak istenenin yalnızca “müdür” sıfatına sahip olanlar değil, sıfatı müdür olmasa bile, şirkette fiilen yönetim görevi tanınmış kişiler olduğu, bu kişilere tanınan yönetme görev ve yetkilerinin yönetim yetkisinin devri değil, işlemlerin icra edilmesi sürecine dair

¹²² TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-43; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-43; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 553; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 617; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; ÜNAL, Ceo, s. 60; KAYIHAN, s. 66.

¹²³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devredilmesi, s. 187.

¹²⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devredilmesi, s. 187; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 616; ÜNAL, Ceo, s. 61.

yetkiler olduğu ve atamalarının TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devri niteliğinde bulunmadığı açıkça belirtilmiştir.¹²⁵

Müdür ve aynı fonksiyona sahip kişilerin kimleri kapsadığı ise öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüşe göre, maddede bahsi geçen müdürlerle kastedilenin, “üst düzey yönetimdeki müdürler” olduğunu, tüm müdürlerin bu kapsamda yer almadığını, yalnızca yönetim kuruluna bağlı üst düzey yönetimde bulunanların dahil olduğunu ve üst düzey müdür ya da yönetici kavramının ise sabit olmadığını, bunun anonim şirketin büyüklüğüne, hacmine, organizasyon yapısına göre tespitinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir.¹²⁶ Diğer bir görüş ise, gerekçede her ne kadar tersi ifade edilse de müdür ve aynı fonksiyona sahip kişilerle kastedilenin yönetim yetkisinin devredildiği kişiler olduğunu öne sürerek, bunları üst düzey yönetici olarak adlandırmaktadır.¹²⁷ Benzer biçimde diğer bir görüş ise, müdür teriminin, eski TTK m. 342 çerçevesinde sadece müdür anlamında değil, işletmenin üst kademe yönetimi olarak anlaşılması gerektiğini ve kaynak kanunda olduğu gibi bu düzenlemenin yönetim ve temsil yetkisi devredilecek kişilerin atanması ve görevden alınmasını kapsadığını ileri sürmektedir.¹²⁸ Karşı bir görüşe göre ise, müdür ile kastedilenin Eski TTK m. 342 kapsamında yer alan müdür olduğu, yönetim yetkileri devredilen yöneticilerin TTK m. 375/1-d’nin kapsamına girmediği ve belli bir görev alanında faaliyette bulunmak üzere yetkilendirilen kişilerin yani yönetim yetkileri olmayan yalnızca icra yetkileri verilen yöneticilerin bu kapsama dahil olduğu ileri sürülmektedir.¹²⁹ Diğer bir görüşe göre ise, maddeye dahil olanlar, üst düzey yöneticiler ile yönetim kurulunun hemen altında yer alan birimlerde yetkili olan kişiler olup, yalnızca şirkete ilişkin bazı icrai işlemleri yürüttüğü için en alt kademedeki kişilerin bu kapsama alınması kabul edilemeyeceği savunulmaktadır.¹³⁰ Başka bir görüşe göre ise, üst düzey yönetici kapsamına yalnızca yönetim yetkisinin devredildiği kişilerin değil, yönetim kurulunun hemen altında konumlanan ve benzer nitelikte icrai görevler yerine getiren üst düzey yöneticilerin de dahil edilmesi gerektiği savunulmaktadır.¹³¹

¹²⁵ Bkz. TTK m. 375/1-d gerekçesi.

¹²⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12 – 45; KORTUNAY, s.114.

¹²⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 555, 556; ÇAMURCU, s. 30.

¹²⁸ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 156.

¹²⁹ ALTAY, Yönetim, s. 113 vd.

¹³⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 192, 193.

¹³¹ YANLI, Müdürler, s. 807 vd.

Kanımızca müdürler ve aynı fonksiyona sahip kişilere, yönetim yetkisinin devredildiği kişiler dahil değildir. Madde gerekçesinde açıkça ve özellikle yönetim yetkisi devredildiği kişilerin bu kavrama dahil olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca yönetim yetkisinin devrinin yönetim kurulunun vazgeçilemez yetkilerinden olduğu TTK m. 367/1 ve TTK m. 375/1-b bendinde ortaya koyulmuşken,¹³² bir kez daha aynı maddede farklı bir bentte bunun yenilenmesi kanunun sistematığına katkı sağlamadığı gibi herhangi bir hukuki amacı da bulunmamaktadır.¹³³ Keza TTK m. 375/1-a bendinde yer alan üst düzey yönetimin diğer bentlerde yer alan görevlerin dayanağını oluşturduğu da daha önce belirtilmişti. Kaldı ki tüm müdürlerin bu kavrama dahil olduğu kabul edildiği takdirde özellikle de büyük çaplı şirketlerde yönetim kurulunun bu yetki ve görevini icra etmesi şirketin menfaatine olmayacak, şirketin işleyişini olumsuz şekilde etkileyecektir.¹³⁴ Netice itibarıyla, TTK m. 375/1-d bendindeki müdür tabirine şirketin organizasyon şemasında bulunan tüm müdürlerin dahil olmadığı görüşündeyiz.

O halde maddede yer alan şube müdürleri dışındaki müdürler ve aynı fonksiyondaki kişiler, yönetim kuruluna en yakın, direkt olarak yönetim kuruluna bağlı ve hemen altında yer alan en üst düzey yöneticilerdir.¹³⁵ Bir başka deyişle, maddede bahsedilen kişiler, şirketin alt kademe çalışanları değil, yönetim kurulunun direkt altında olan fakat diğer tüm yöneticilerin üstünde bulunan şube müdürleri dışındaki müdür ya da aynı fonksiyona sahip kimselerdir. Örneğin, genel müdür, CEO gibi.¹³⁶ Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görevi, bu kişilerin göreve atanmasını kapsadığı gibi görevden alınmalarını da içermektedir.¹³⁷

¹³² ALTAY, Yönetim, s. 168; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122.

¹³³ ORAN, s. 84.

¹³⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 192.

¹³⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 192-193; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; YANLI, Müdürler, s. 808.

¹³⁶ Yargıtay bir kararında, “yönetim kurulunun müdür atanması hususunda yetkisinin bulunduğu; bu yetkinin 6102 sayılı Kanun’un 375 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasında sayıldığı, dolayısıyla yasa ya da ana sözleşmeye aykırı bir durumun olmadığı gibi yönetim kurulu kararının butlanını gerektirir bir sebebin de bulunmadığı belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/7466, K. 2023/1458, T. 09.03.2023; Başka bir kararında Yargıtay, “yönetim kurulu tarafından yönetim yetkisinin üçüncü kişi olarak müdüre devrinin mümkün olduğu, genel müdürün şirket yönetimi tarafından şirkete atandığı belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/3181, K. 2022/8502, T. 30.11.2022 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-7466-k-2023-1458-t-9-3-2023>, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-3181-k-2022-8502-t-30-11-2022> (Son Erişim Tarihi: 30.11.2025).

¹³⁷ YANLI, Müdürler, s. 801; KIRCA/ŞEHİRALİ/ÇELİK, s. 560; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.156; YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 193; Yargıtay bir

Yönetim kurulunun hemen altında bulunan üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu ile şirketin faaliyetlerinin icrasının sağlanması arasındaki en önemli bağ olduğundan doğrudan yönetim kurulu tarafından atanmalıdır.¹³⁸ Bu sebeple hayati öneme sahip yöneticilerin atanması, yönetim kurulunun münhasır yetkilerinden olup, genel kurul tarafından müdahale edilemez, genel kurulun iznine veya onayına bırakılamaz.¹³⁹ Ancak bu yönetim kurulunun hemen altında yer alan yöneticilerin altındaki öteki müdürlerin atanması ve görevden alınmaları görev ve yetkisi ise yönetim kurulunun kendi belirlediği kişilere ya da direkt kendi altında bulunan kimselere bırakılabilir.¹⁴⁰

(2) İmza Yetkisine Sahip Kişiler

TTK m. 375/1-d gerekçesinde imza yetkisine sahip kişilerin seçimleri ve azillerinin münhasıran yönetim kurulunun yetkisinde olduğu, hatta gerekçenin devamında bu kişileri seçme yetkisinin Murahhaslara dahi devredilemeyeceği açıkça belirtilmektedir.¹⁴¹ Gerçekten de imza yetkisinin şirket açısından hayati öneme sahip ciddi bir güvenlik ve kontrol unsuru olduğunu; yetkinin yanlış kişilerde bulunması halinde şirketin hukuki ve ekonomik açıdan zora girebileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla kanaatimizce kanun koyucu, imza yetkisine sahip kişilerin yalnızca yönetim kurulu tarafından belirlenebileceğini ifade ederek bu yetkinin sınırını ve bu yetkiye kimlerin sahip olamayacağını açık hale getirmeyi amaçlamaktadır. Ancak imza yetkisine sahip kişilerin kapsamına kimlerin dahil olduğu öğretide tartışmalıdır.

Bir görüşe göre, iç ilişkide olan ve elektrik, doğalgaz, su hizmetlerine dair evrakları imzalama yetkisine sahip kişilerin seçimi ve azlinin bu maddenin dışında olduğu savunulmaktadır.¹⁴² Diğer bir görüşe göre ise, vasfının hiçbir önemi bulunmaksızın, imza yetkisine sahip herkesin bu maddeye dahil olduğu, hepsinin yönetim kurulu tarafından atanması gerektiği, bu yüzden kendisine yetki verilen müdürlerin ancak

kararında; “yönetim kurulunun dışarıdan atanan genel müdürü herhangi bir istifa şartı aranmaksızın ve gerekçe gösterme zorunluluğu bulunmaksızın her zaman görevden alma yetkisine sahip olduğunu; bu kapsamda genel müdürün atanması ve görevden alınmasının, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında yer alan, şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi ve müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmalarına ilişkin olduğunu belirtmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2020/1355, K. 2021/588, T. 28.01.2021; <https://ezproxy.iku.edu.tr:3697/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-1355-k-2021-588-t-28-1-2021> (Son Erişim Tarihi: 09.09.2025)

¹³⁸ ORAN, s. 84.

¹³⁹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 156; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 194.

¹⁴⁰ YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; KORTUNAY, s. 114; ORAN, s. 84-85.

¹⁴¹ TTK m. 375/1-d gerekçesi.

¹⁴² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-45; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-45.

imza yetkisine sahip olmayan kimseleri atayabilecekleri, mutlaka imza yetkisine haiz kişilerin yönetim kurulu tarafından seçileceği savunulmaktadır.¹⁴³ Başka bir görüşe göre ise, sicile tescili gerekmeyen ticari vekil gibi imza yetkililerinin atanması işinin yönetim kurulunun münhasır yetkisinde olmaması gerektiğini, bu yetkiyi üst yöneticilere devredebileceği savunulmaktadır.¹⁴⁴

Kanımızca öğretilde savunulan ilk görüş daha isabetlidir. İmza yetkisine sahip kişilerin kapsamına sadece iç ilişkide sonuç doğuran, şirketin rutin ve dış dünyada esaslı olarak borca sokmayacak, genellikle idari özellikteki ve asli öneme sahip olmayan işlemleri imzalamaya yetkili kişiler girmemektedir. Aksi takdirde pratikte bilhassa büyük çaplı şirketlerin işleyişini yavaşlatacak, lüzumsuz şekilde prosedürlerle uğraşılması gerekecektir. Dolayısıyla, yönetim kurulunun, sadece şirketi dış dünyada hüküm ifade eden imza yetkilerine sahip kişileri seçme ve azil yetkisi olduğu, iç ilişkiyi ilgilendiren ya da teknik-idari özellikteki basit abonelik işlemleri gibi yetkilendirmelerin münhasıran yönetim kurulunun yetkisinde bulunmadığı görüşü daha isabetli bulunmaktadır. Zira TTK m. 375/1-a bendinde düzenlenen üst düzey yönetim, diğer bentlerin temelini oluşturduğundan, bu hükümdeki imza yetkisinden kasıt, üst düzey yönetim tarafından kullanılacak imza yetkisi olduğu düşünülmektedir. Madde gerekçesindeki imza yetkisinin kritik önemine dair vurgulamalardan da yola çıkarak kanun koyucunun amacının, şirketi dış dünyada bağlayacak düzeydeki temsil yetkisinin kaçınılmaz olarak yönetim kurulunca seçilmesini gerçekleştirmek olduğu düşünülmektedir.

Yönetim kurulu, yönetme görevi tanınan müdürlerin, aynı fonksiyona sahip kişilerin ve imza yetkisine haiz kişilerin atamalarını ve görevden alınmalarını çıkartacağı iç yönergeye göre yapacaktır.¹⁴⁵ Yönetim kurulu bu kişilerin atanması ve görevden alınmasına dair bütün işlemleri bizzat kendisi yapmak durumunda değildir. Yönetim kurulu, bu kişilerin bu görev için uygun olup olmadığına ilişkin; yeterli donanım, tecrübeye, itibara sahip olup olmadığı hakkında inceleme, raporlama vb. yapılması için komisyon ve komite kurabileceği gibi danışmanlardan da destek alabilir.¹⁴⁶

¹⁴³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.192.

¹⁴⁴ YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 445 vd.

¹⁴⁵ PULAŞLI, C. II, s. 1449; ORAN, s. 85.

¹⁴⁶ SEYİS, s. 242.

e. Üst Gözetim

TTK m. 375 uyarınca yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerinden bir başkası ise, yönetimde görevlilerin, bilhassa kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergeler ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına göre davranıp davranmadıklarının üst gözetimidir. İlk olarak belirtilmelidir ki, yönetim kurulunun yerine getirmesi gereken üst gözetim, normal gözetim olmadığından, normal gözetim görev ve yetkisi devredilebilir niteliktedir.¹⁴⁷ Üst gözetim, mevcut hal veya nesnenin saptanması (miktar veya nitelik açısından), hedeflenen hal veya nesne ile kıyaslanması, ortaya çıkan farklılıkların incelenmesi ve bu farklılıklara karşı önleyici ya da düzeltici önlemlerin belirlenmesi süreçlerini kapsar ve bunlarla ilgili bilgi sunar.¹⁴⁸

Madde gerekçesinde ise, üst gözetimle ifade edilmek istenenin; şirketin işletme konusunu gerçekleştirmek için yapılan iş ve işlemlerin akışının, kuramsal ve işletme iktisadı olarak iki bağlamda gözetimi olduğu belirtilmiştir.¹⁴⁹ Buna göre, kuramsal bağlamda üst gözetim ya da normatif veya kurallar bağlamında üst gözetimde, yönetimle görevli kişilerin bilhassa kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergeler ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uyulup uyulmadığının gözetimidir. Maddede “özellikle” ibaresi yer aldığı için maddede sayılanlara her şeyden önce, en başta uyulması gerektiği, yönetimle görevli kişilerin sadece maddede sıralananlardan sorumlu olmadığı anlamına gelmektedir.¹⁵⁰ Bunların dışındaki misal olarak şirketle alakalı olan her türlü tebliğ, yönerge gibi ikincil mevzuat veya şirketin tabi olduğu kurumlar tarafından çıkarılan meslek kuralları ve ilkelerine ya da küresel çapta faaliyet gösteren şirket için faaliyet gösterdiği ülkenin hükümlerine göre hareket edip etmediklerinin gözetimi de bu bağlamdaki üst gözetime dahildir.¹⁵¹ Diğer bağlam ise, işletme iktisadı ya da maddi bağlamdaki üst gözetimdir. Böylece kanun koyucu sadece kurallara uygunlukla yetinmemiş, aynı zamanda işlerin akışının şirket yararına uygun

¹⁴⁷ YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 267; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 195; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 561; KALENDER, s. 295-296.

¹⁴⁸ KAYIHAN, s. 23.

¹⁴⁹ TTK m. 375/e gerekçesi.

¹⁵⁰ KORTUNAY, s. 116; KAYA, s. 3274; YALÇIN SIRAKAYA, s. 199.

¹⁵¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 563; PULAŞLI, C. II, s. 1450; ORAN, s. 87; AY KAPLAN, s. 72; Benzer yönde bkz. GÖKTÜRK, s. 192.

olup olmadığının da gözetimini zorunlu kılmıştır.¹⁵² İşletme iktisadı ya da maddi bağlamdaki üst gözetim ise, yönetimle görevli kişilerin iş ve işlemleri ile kararlarında; şirketin hedefleri ve gayesine uygun olup olmadığının, ekonomik bakımından yerindeliği de göz önünde bulundurarak şirketin yararına katkı sağlayıp sağlamadığının gözetimi olarak tanımlanabilir.¹⁵³

Her ne kadar madde gerekçesinde açıkça üst gözetim yükümlülüğü nedeniyle yönetim kurulunun bir denetleme organı olmadığı belirtilmiş ve TTK'da denetleme organı bulunmamağtaysa da yönetim kurulu üst gözetim görevi kapsamında bir iç denetim yapmak zorundadır.¹⁵⁴ Buna ilaveten yönetim kurulu TTK m. 366/2 uyarınca iç denetim için komisyon da kurabilmektedir. Böylelikle, TTK'da iç denetimin tümüyle ortadan kaldırılmadığı söylenebilir.¹⁵⁵

Yönetim kurulunun üst gözetim görevinden sorumlu olduğu yönetimle görevli kişiler tüm yöneticileri kapsamamaktadır. Bu kişiler ise, TTK m. 367/1 ve TTK m. 370/2 uyarınca yönetim ve/veya temsil yetkisi devredilen üst düzey yöneticiler¹⁵⁶, murahhaslar ile TTK m. 368 kapsamındaki ticari temsilci ve ticari vekillerdir. Bunların dışında kalan alt düzeydeki yöneticiler ve diğer çalışanlar ile yönetim yetkisi devredilmeyen üst düzey yöneticiler gözetimi devredilebilir mahiyettedir.

Belirtmek gerekir ki, üst düzey gözetim, yükümlölük kapsamında olan bu kişilerin tüm iş ve işlemlerinin, ayrı ayrı kontrolü ifadesini taşımamaktadır, tersine faaliyetlerin genel durumu hakkında bilgi alınması, gerek olduğunda talimatların verilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacının gerçekleşmesine yöneliktir.¹⁵⁷ Keza üst gözetim yükümlölüğü, rutindeki tüm iş ve işlemlerin, her gün denetimi ya da kontrolü demek değildir.¹⁵⁸ Hem 'üst gözetim' ifadesinden hem de madde gerekçesinde yer alan 'işlerin akışının kontrolü' lafzından, burada günlük bir kontrolün kastedilmediği sonucuna varılabilir.¹⁵⁹ Nihayetinde yönetim kurulu üst gözetim görevi çerçevesinde, yönetimle görevli kişilerin yürüttüğü faaliyetlere ilişkin güvenilir ve doğru bilgilerin

¹⁵² GÖKTÜRK, s. 191; KAYA, s. 3275; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 620; KORTUNAY, s. 116; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 199.

¹⁵³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 563; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 620.

¹⁵⁴ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 131; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 199; Benzer yönde bkz. KALENDER, s. S. 302.

¹⁵⁵ KAYA, s. 3282; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 199; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 131.

¹⁵⁶ KALENDER, s. 295.

¹⁵⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 283.

¹⁵⁸ KALENDER, s. 290; KAYIHAN, s. 129; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVAGAT, s. 561.

¹⁵⁹ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 131.

yönetim kuruluna düzenli olarak, belirli aralıklarla iletilmesini sağlamalı; bu bilgileri stratejik açıdan, dikkatli şekilde değerlendirerek, aksaklıkları açığa çıkararak; şirketin yararına uygun görülen tedbirlerin alınmasına karar vermelidir.¹⁶⁰ Yönetim kurulunun üst gözetim yükümlülüğünü yerine getirirken dikkat ettiği husus ağırlıklı şekilde finansal alanlar olup, bu kapsamda TTK m. 375/1-c uyarınca finansal planlamaya ilişkin düzeni tesis etmektir.¹⁶¹

Üst gözetim görevi, kural olarak kurul halinde yönetim kuruluna aittir. Bir başka deyişle, üst gözetim göreviyle alakalı olarak alınacak bir kararı yönetim kurulu kurul olarak alacaktır. Ancak yönetim yetkileri yönetim kurulu üyesi ya da üyelerine devredilmiş dahi olsa üst gözetim görevi tüm yönetim kurulu üyeleri için devam edecektir. Başka bir anlatımla, ister icrada görevli olsun ister bağımsız üye olsun, üst gözetim görevini yönetim kurulu üyeleri bireysel olarak da yerine getirmek zorundadırlar. Özetle, üst gözetim görevini yönetim kurulu, kurul olarak icra edebileceği gibi, her üye bilhassa bilgi alma ve inceleme hakkını kullanarak, bireysel olarak da icra edebilir.¹⁶²

Yönetim kurulunun üst gözetim görevinin devredilemez niteliği, her şeyi bizzat kendisinin yapması anlamında değildir.¹⁶³ Öğretide devredilemez olanın, üst gözetim görevini icra edecek verimli çalışan bir sistemi kurması olduğu ifade edilmektedir.¹⁶⁴ Bu çerçevede yönetim kurulu ilk etapta, şirketin gereksinimleri doğrultusunda, güncel ve ihtiyaç halinde olaylara müdahaleyi mümkün hale getirecek özellikte bir iç denetim sistemini oluşturmalı, bu sistemde gözetim görevini yerine getirecek kimseleri saptamalı ya da bunun için bir komite oluşturarak, bunların görevlerini yerine getirirken kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergeler ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerini gözetlemelidir.¹⁶⁵ Yönetim kurulu böyle bir denetim sistem oluşturulurken komisyon ve komiteler başta olmak üzere

¹⁶⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 562; ALTAY, s. 134; DOĞAN, s. 201; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.165; KAYIHAN, s. 129.

¹⁶¹ KAYIHAN, s. 65; Benzer yönde HACİMAHMUTOĞLU, Sibel, Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXXI, Sayı: 3, 2015, s. 49. (Özen Yükümlülüğü) Ayrıntılı bilgi için bkz. İkinci Bölüm, B/2-c.

¹⁶² PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt V, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 3320. (C. V); KAYIHAN, s. 130; AY KAPLAN, s. 72, 139, 140; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 48 vd; KORTUNAY, s. 118; YALÇIN SIRAKAYA, s. 200-201; Benzer yönde bkz. DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 198.

¹⁶³ AY KAPLAN, s. 133; YALÇIN SIRAKAYA, s. 200; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 197.

¹⁶⁴ KORTUNAY, s. 119; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 197; YALÇIN SIRAKAYA, s. 200.

¹⁶⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 197-198; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621.

yetkin kişi ya da kuruluşlardan yardım alabilir.¹⁶⁶ Uygulamada denetim komitesi, riskin erken belirlenmesi komitesi gibi isimler altında komiteler kurularak bu komitelere, yönetimle görevli kişilerin yaptıkları işlerin gidişatının takip edilmesi ve bununla ilgili raporların yönetim kuruluna sunulması gibi görevler tayin edilmektedir.¹⁶⁷

f. Defterlerin Tutma, Raporlama ve Genel Kurul Süreçleri

TTK m. 375 kapsamındaki devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerden bir diğeri ise f bendinde yer alan “*Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi*” dir. Bu görev ve yetkilerin devredilemez mahiyet taşımasının altında yatan nedenler ise, yönetim kurulunu şeffaflık ilkesine bağılı, hesap verebilir bir organ haline getirmek ile şirketin işleyişi bakımından esaslı nitelikte olan söz konusu defterlerin en doğru şekilde tutulmasını sağlamaktır.¹⁶⁸ Maddede yer alan görev ve yetkiler, alt başlıklara ayrılarak ayrı ayrı incelenecektir.

(1) Defterlerin Tutulması

TTK m. 375/1-f uyarınca “*Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin*” tutulması yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerindendir. Maddede sayılan defterlerin tutulması mecburi olup, bunlar muhasebe sistemine ait olmayan defterlerdir.¹⁶⁹ Daha önce de belirtildiğı gibi muhasebe sistemine ait olan defterlerin tutulması da TTK m. 375/1-c uyarınca zorunlu ve yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasındadır.¹⁷⁰

Maddede sıralanan defterlerinin tanımına kısaca yer verilecektir. Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ'e göre; pay defteri “*pay sahiplerinin kaydedildiğı ciltli ve sayfaları*

¹⁶⁶ YALÇIN SIRAKAYA, s. 201; KAYA, s. 3269; SEYİS, s. 470; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 284-285.

¹⁶⁷ AY KAPLAN, s. 95; YALÇIN SIRAKAYA, s. 201; ORAN, 89.

¹⁶⁸ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları; N 12 – 47; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-47

¹⁶⁹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 150.; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 564; BÜYÜKATAK, s. 135-136.

¹⁷⁰ Bkz. İkinci Bölüm, III/B-c.

müteselsil sıra numaralı defter”, yönetim kurulu karar defteri ise “*şirket yönetimi ile ilgili olarak yönetim kurulunun aldığı kararların yazıldığı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defter*” ve sonuncusu genel kurul toplantı ve müzakere defteri ise “*genel kurul toplantılarında görüşülen hususların ve alınan kararların kaydedildiği ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defter*” dir.¹⁷¹ Öğretide madde kapsamında devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olan defterlerin neler olduğuna yönelik farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre, madde sayılan defterlerin muhasebesel defterler olmadığını, envanter gibi muhasebeyle alakalı ticari defterlerin tutulmasının devredilebilir mahiyette olduğunu ileri sürmektedir.¹⁷² Diğer bir görüşe göre, maddede sayılanlarla beraber ticari defterlerin tutulmasının yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olduğu belirtilerek, diğer görüş gibi ayırım yapılmamıştır.¹⁷³ Benzer yönde ileri sürülen bir diğer görüş ise, defter ayırımı gözetilmeksizin ticari defterlerin bizzat yönetim kurulu tarafından tutulmasının zorunlu olmadığı, ancak bu defterlerin hukuka uygun şekilde tutulmasından yönetim kurulunun sorumlu olduğu yönündedir.¹⁷⁴ Aynı doğrultuda diğer bir görüş de defter ayırımı yapmadan, defterlerin tutulmasının devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olduğunu ileri sürmüştür.¹⁷⁵ Kanımızca kanun maddesinde açıkça defterlerin neler olduğu belirtildiğinden madde kapsamında devredilemez mahiyette olanların bunlarla sınırlı olduğu görüşündeyiz.

Maddede sayılan bu defterlerin tutulmasının devredilemez mahiyette olmasından kastedilen, yönetim kurulu tarafından bizzat tutulması değil, bunların yasaya uygun olarak tutulmasını sağlamak ve gerekli denetim ile gözetimi yapmaktır.¹⁷⁶ Kuşkusuz ki defterlerin kanuna uygun tutulması ve gözetimi, defterlerin muhafaza edilmesi yükümlülüğünü de içermektedir.¹⁷⁷ Bu kapsamda yönetim kurulu, devredilemez nitelikteki defterlerin muhafazasına ilişkin yükümlülüğünü kurul olarak yerine getirmek zorundadır.¹⁷⁸

¹⁷¹ Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ, RG. Tarih: 19.12.2012, Sayı: 28502.

¹⁷² AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 149-150.

¹⁷³ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-47; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.

¹⁷⁴ ALTAY, Yönetim, s. 143.

¹⁷⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 202 vd.

¹⁷⁶ ALTAY, Yönetim, s. 143; AY KAPLAN, s. 49, 50; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 203; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621.

¹⁷⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 564; AYHAN/ÖZDAMAR/ÇAĞLAR, Ticari İşletme, s. 439.

¹⁷⁸ Yargıtay tarafından verilen bir kararda, “pay defteri ile yönetim kurulu karar defterinin TTK m. 64/4 gereği ticari defter niteliğinde olduğu ve bu defterlerin tutulmasının TTK m. 375 uyarınca yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında yer aldığı belirtilmiştir. Kararda, bir yönetim kurulu üyesinin bu yetkiye tek başına müdahale edemeyeceği, şirkete ait defterleri “muhafaza ediyorum”

(2) Raporlama ve Genel Kurula Sunulma

TTK m. 375/1-f uyarınca “yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması” yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindendir. Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik’e (ŞFRY) göre yıllık faaliyet raporu “*Yönetim organı tarafından Kanuna ve bu Yönetmeliğe göre düzenlenen, şirketin ilgili yıla ilişkin faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunun doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtıldığı, şirketin gelişmesinin ve karşılaşılabilecek risklerin belirtildiği rapordur*”¹⁷⁹ Buna göre yıllık faaliyet raporu, yazıldığı yıla dair şirketin faaliyetlerini ve finansal halini tam ve şeffaf biçimde göstermesinin yanında şirketin ilerlemesi ve karşılaşılabilecek riskleri yönetmek bakımından da önemli bir anlama sahiptir.¹⁸⁰ TTK m. 514’e göre yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunu hazırladıktan sonra genel kurulun onayına sunması gerekmektedir.

ŞFRY m. 7’e göre yıllık faaliyet raporu 7 bölümden oluşmakta olup, bu bölümler ise “*genel bilgiler, yönetim organı üyeleri ile üst düzey yöneticilere sağlanan mali haklar, şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları, şirket faaliyetleri ve faaliyetlere ilişkin önemli gelişmeler, finansal durum, riskler ve yönetim organının değerlendirmesi ve diğer hususlardır*”¹⁸¹ Bu hususların yanında TTK m. 516/2’de yıllık faaliyet raporunda ayrıca “*faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar*” ın da yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Bir yıllık faaliyet raporunun hazırlanması bu alanda belirli bir yetkinliği gerektirdiğinden, raporun bizzat yönetim kurulu tarafından hazırlanması şart olmayıp, finansman müdürleri gibi uzmanlar veya bu konuda yetki devri yapılan kişiler

gerekeceğiyle kendi odasında kilitli şekilde tutamayacağı ifade edilmiştir. Ayrıca, şirket defterlerinin herhangi bir üyenin tekelinde bulunamayacağı; aksine, şirketin olağan işleyişinin aksatılmaması için şirket merkezinde ve tüm ilgililerin kolayca ulaşabileceği bir yerde bulundurulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, ilgili defterlerin üye nezdinden alınarak şirkete iadesine karar verilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2017/3487, K. 2019/355, T. 15.01.2019. <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2017-3487-k-2019-355-t-15-1-2019> (Son Erişim tarihi: 07.11.2025)

¹⁷⁹ Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik, RG. Tarih: 28.08.2012, Sayı: 28395.

¹⁸⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 204; SEYİS, s. 262.

¹⁸¹ ŞFRY m. 7.

tarafından hazırlanması mümkündür.¹⁸² Yönetim kurulunun yükümlülüğü; yıllık faaliyet raporunun kanuna uygun şekilde hazırlanmasını sağlamak, bu raporu denetlemek, kanuna aykırılık halinde aykırılığı gidermek ve eksiklikleri düzeltmek suretiyle nihai halini verdikten sonra raporu genel kurula sunmaktır.¹⁸³ ŞFRY m. 16 uyarınca bu şekilde hazırlanan rapor yönetim kurulu başkanı ile üyelerin tümü tarafından imzalanarak onaylanır, aksi halde rapor geçersiz sayılmaktadır. Maddenin devamında yer aldığı üzere, raporun içeriğindeki bilgilerden farklı fikre sahip olan bir yönetim kurulu üyesinin bulunması durumunda, bu üyenin itirazda bulunduğu kısımların gerekçesiyle beraber yıllık faaliyet raporunda belirtmesi gerekmektedir.¹⁸⁴ Şayet bu yönde bir şerh düşülmezse, raporun hata içermesi halinde rapordan tüm yönetim kurulu sorumlu olacağından, itirazda bulunmayan yönetim kurulu üyesi de sorumluluk altına girecektir.¹⁸⁵

TTK m. 375/1-f devamında “kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması” görevi de yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindendir. Ancak bu görev yıllık faaliyet raporlarının hazırlanmasındaki gibi bütün şirketler açısından mecburi olmamakla beraber yalnızca halka açık şirketler için söz konusudur.¹⁸⁶ Kurumsal yönetimin açıklanmasıyla, yönetim kurulunun hem kendisini hem de şirketi denetlemesi suretiyle kurumsal yönetim ilkelerine uyumluluğu saptanmakta; böylece yönetim kurulunun keyfiyeti engellenerek şeffaf bir organ olması sağlanmaktadır.¹⁸⁷ Kurumsal yönetim açıklamasının düzenlemesini yönetim kurulu bizzat yerine getirmek zorunda değildir. Devredilemez mahiyette olan yetki, kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesinin gerçekleştirilmesi ve bunun genel kurula sunulmasıdır.¹⁸⁸

¹⁸² PULAŞLI, C. II, s. 1455; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 204; ALTAY, Yönetim, s. 156; ORAN, s. 92.

¹⁸³ KORTUNAY, s. 122.

¹⁸⁴ ŞFRY m. 16.

¹⁸⁵ ÜNAL, Ceo, s. 66; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s. 205.; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 151.

¹⁸⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 565; SEYİS, s. 263.

¹⁸⁷ KARASU, Kurumsal Yönetim, s. 35, 42.

¹⁸⁸ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 205; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621.

(3) Genel Kurul Süreçlerinin Yürütülmesi

TTK m. 375/1-f de belirtilen son devredilemez mahiyetteki görev ve yetki “*genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi*” dir. Genel kurul toplantılarının hazırlanması ve yürütülmesi görevleri ayrı ayrı incelenecektir.

(a) Genel Kurul Toplantılarının Organize Edilmesi

TTK m. 409 uyarınca genel kurul, faaliyet dönemleri sonunu takip eden üç ay süresince olağan, lüzumu halinde ise olağanüstü toplantı yapar. Genel kurul toplantılarının usulü ise TTK’nın çeşitli maddelerinde ve Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (Genel Kurul Yönetmeliği)’nde detaylı olarak öngörülmüştür.¹⁸⁹ Bunların yanı sıra halka açık anonim şirketler açısından genel kurul toplantılarının usulüne dair 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile Kurumsal Yönetim İlkeleri’nde düzenlenen maddeler bulunmaktadır. Bu kapsamda genel kurul toplantılarının hazırlanmasına ilişkin olarak belirtilen düzenlemeler örneğin, toplantının yerine getirileceği yer ve zamanının belirlenmesi, gündemin tespit edilmesi, toplantıya çağrı gibi hususlardır.¹⁹⁰

Yönetim kurulu, bu düzenlemelerde yer alan usul ve esaslara uygun şekilde genel kurul toplantısının yapılmasından, yani toplantının yasal mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak ile bunun için gerekli talimatları vermek ve gözetimiyle yükümlüdür.¹⁹¹ Yönetim kurulunun, genel kurul toplantısının hazırlanması için gerekli olan tüm görev ve yetkileri bizzat icra etme zorunluluğu bulunmamakta olup, bu görevlerin icrası için üçüncü kişilerden ya da yöneticilerden yararlanabilir.¹⁹² Ancak genel kurul toplantısının hazırlanmasına dair görevlerden yalnızca toplantıya çağrının bizzat yönetim kurulu tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.¹⁹³ Özetle yönetim kurulunun genel kurul toplantılarının hazırlanması görevinin devredilemez niteliğinin çerçevesi, genel kurul toplantısının yapılması için gerekli olan hazırlıkların yerine

¹⁸⁹ BÜYÜKATAK, s. 141; ORAN, s. 93.

¹⁹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 565 vd; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 205 vd.

¹⁹¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 152; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 206; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 566-567; ALTAY, Yönetim, s. 160; ORAN, s. 93-94.

¹⁹² DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621.

¹⁹³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 206; ORAN, s. 93.

getirilmesi ve toplantının icra edilmesi için gerekli talimatları bildirmek, genel kurul toplantısının yasaya uygun şekilde ve vaktinde yapılmasını sağlamak ve kontrol etmektir.¹⁹⁴

(b) Genel Kurul Kararlarının İcrası

TTK m. 375/1-f uyarınca genel kurul kararlarının icrası da yönetim kurulunun devredilemez mahiyetteki görev ve yetkilerindendir. Ancak burada devredilmez mahiyette olan yönetim kurulunun bizzat genel kurul kararlarını icra etmesi değil, kararların icra edilmesini sağlamasıdır.¹⁹⁵ Bu sebeple, yönetim veya temsil yetkisinin devredildiği kişi ya da kişiler tarafından bu kararların icrası sağlanabilir.¹⁹⁶

Belirtmek gerekir ki, TTK m. 446 uyarınca yönetim kurulu, genel kurul kararının kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kurallarına aykırı olması halinde TTK m. 445 kapsamında iptal davası açabileceği gibi, TTK m. 447 uyarınca batıl genel kurul kararlarının kaldırılması için de dava açma yetkisine sahiptir. Bu durumda yönetim kurulunun kararların icrası görevi kapsamında, genel kurul kararlarının geçerliliğini kontrol etmesi gerekmektedir.¹⁹⁷

İfade edilmelidir ki, yönetim kurulu genel kurul kararlarının icrasından sorumlu olmakla birlikte, iptali veya butlanı talep edilen bir genel kurul kararının yürütülmesi bakımından mahkeme TTK m. 449 uyarınca yönetim kurulunun görüşünü alarak dava kesinleşinceye kadar kararın icrasının durdurulmasına karar verirse, söz konusu kararın icrası geri bırakılmış olacaktır. Ancak TTK m. 449 uyarınca Mahkeme kararın icrasını durdurma kararı vermediği zaman, yönetim kurulu haklı bir nedeni bulunmaksızın bu kararın icrasını sağlamazsa, TTK m. 553 uyarınca yönetim kurulunun sorumluluğu doğabilir.¹⁹⁸

¹⁹⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s. 206; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621.

¹⁹⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 152; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 209; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 567; ALTAY, Yönetim, s. 160; BÜYÜKATAK, s. 140; ORAN, s. 93-94.

¹⁹⁶ ÜNAL, Ceo, s. 64-65; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/ MANAVGAT, s. 597; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 209; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 621-622; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 152; BÜYÜKATAK, s. 140.

¹⁹⁷ SEYİS, s. 267.

¹⁹⁸ MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 9. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 316.

g. Borca Batıklık Halinde Mahkemeye Bildirim

TTK m. 375 uyarınca yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerinden sonuncusu borca batıklık söz konusu olduğunda bu durumun Mahkemeye bildirilmesidir. TTK 375/1-g bendinin gerekçesinde TTK m. 376. ve 377.'nin gerekçelerine atıfta bulunulmuştur.¹⁹⁹ Borca batıklık halinde uygulama alanı bulacak kuralların yer aldığı TTK m. 376/3'ün gerekçesinde borca batık olmanın tanımına da yer verilmiştir. Buna göre kısaca borca batık olma, şirketin sahip olduğu tüm aktiflerinin, şirketin borçlarını karşılamaya yetmemesi durumudur. TTK m. 376/3'e göre, şirketin borca batık halde olduğu kuşkusuna dair birtakım işaretlerin yani belirtilerin mevcudiyeti yönetim kurulunun harekete geçmesi için yeterlidir. Bir başka deyişle borca batık olma durumunun fiilen gerçekleşmesi beklenmez.²⁰⁰ Borca batık olma haline dair kuşkunun birtakım işaret yani belirtilere dayanması durumunda yönetim kurulunun yapması gerekenler TTK m. 376/3'de sayılmıştır. Borca batıklık haline dair kuşkular birçok husustan kaynaklanabilir. Buna göre, farklı periyotlara ait hesap durumlarından, yıllık bilançodan, şirket iç ve dış denetim raporlarından, yönetim ile yönetim kurulunun değerlendirmelerinden borca batıklık haline dair belirtilerin olduğu anlaşılabilir.²⁰¹ Bu şekildeki belirtilerin varlığı durumunda, yönetim kurulu tarafından iki farklı ölçüte göre ara bilanço hazırlanır; biri işletmenin devamı esasına göre hazırlanırken, diğeri aktiflerin olası satış değerleri üzerinden hazırlanır.²⁰²

Her iki ölçüte göre çıkartılan bilançolardan biri borca batıklık halini ortaya koymuyorsa, yönetim kurulunun Mahkemeye bildirimde bulunması gerekmez.²⁰³ Şayet hazırlanan bilançoların ikisi de borca batıklık halini tespit ediyorsa, bu durum yönetim kurulu tarafından mahkemeye bildirilerek, şirketin iflasının talep edilmesi gerekmektedir.²⁰⁴ Bu bildirimin mahkemeye yapılmasında yönetim kurulunun bizzat yapabileceği gibi yetkilendirdiği kişi ya da şirketin avukatı tarafından da yapılabilir.²⁰⁵

¹⁹⁹ TTK m. 375/1-g gerekçesi.

²⁰⁰ BÜYÜKATAK, s. 146.

²⁰¹ TTK m. 376/3 gerekçesi.

²⁰² TTK m. 376/3 gerekçesi.

²⁰³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 587.

²⁰⁴ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 152; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 587.

²⁰⁵ KORTUNAY, s. 124; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 210; BÜYÜKATAK, s. 147; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 412.

Borca batıklık halinin bildirimi gibi aynı maddede düzenlenen sermaye kaybının bildirilmesi de yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerindendir.²⁰⁶

C. Yönetim Kurulunun Genel Kurul Karşısındaki Konumu

Anonim şirketlerde, şirketin faaliyetleri tüzel kişinin organları aracılığıyla yapılmaktadır.²⁰⁷ Bu organlar ise genel kurul ve yönetim kurulu olup, bu organların bulunması zorunludur.²⁰⁸ Bu organlardan birinin uzun süre bulunmaması ya da genel kurulun toplanamaması halleri şirketin feshine sebep olmaktadır.²⁰⁹ Kanunda genel kurulun tanımı yapılmamışsa da genel kurul, pay sahiplerinin belirli gündem doğrultusunda karar almak için çağrı üzerine fiziki veya elektronik ortamda bir araya gelmesiyle oluşan, şirketin iradesini meydana getiren, icra yetkisine haiz olmayan bir karar organıdır.²¹⁰ Genel kurul, anonim şirketteki tüm ortaklardan meydana gelen en geniş yetkiyle donatılmış, iç ilişkide sonuç doğuran bir organdır.²¹¹

Yönetim kurulu anonim şirketin yönetim ve temsil organıyken, genel kurulun anonim şirketi temsil etme yetkisi bulunmamaktadır.²¹² Bir başka deyişle, esas itibarıyla genel kurul kararları, yönetim kurulunca icra edilmek suretiyle dış dünyada anlam ve sonuç doğurur.²¹³ Ancak genel kurulun, yönetim kurulu üyelerinin seçimi gibi bazı istisnai kararları doğrudan dış ilişkilerde etki yaratmaktadır.

Yönetim kurulu devamlı bir organken, genel kurul devamlı çalışmayan, işleyişi yavaş olan, yönetim kurulu gibi sık toplanmayan bir organdır.²¹⁴

²⁰⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12 – 48; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 568; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 215; KOÇ, s. 118.

²⁰⁷ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 513; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 200-201; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 212; SEYİS, s. 19; KALENDER, s. 31.

²⁰⁸ DOĞAN/YILDIRIM, s. 69; ŞENER, s. 460; PULAŞLI, C II, s. 887; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 212; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 127; SEYİS, s. 24; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 11-04; KALENDER, s. 177.

²⁰⁹ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 127, 128; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 212; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 11-04; DOĞAN/YILDIRIM, s. 69.

²¹⁰ PULAŞLI, C. II, s. 899-905; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANVAT, s. 536; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 312.

²¹¹ ÇAMOĞLU, s. 52; PULAŞLI, C II, s. 902.

²¹² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 13-06; ŞENER, s. 460; PULAŞLI, C II, s. 903; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 218; KARAHAN, s. 389, 520.

²¹³ PULAŞLI, C II, s. 903; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-59; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 218; KARAHAN, s. 520.

²¹⁴ ÜNAL, Ahmet Cemil, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s.11 (Ceo); ŞENER, s. 460; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 3;

Eski Türk Ticaret Kanunu (Eski TTK) döneminde, genel kurula ve yönetim kuruluna ait bazı yetkiler kanunda belirlenmiş olmasına rağmen bu yetkilerin kesin sınırları çizilmemiş, bazı hususlara ilişkin kararların yalnızca genel kurul tarafından alınması öngörülmüş olmakla birlikte genel kurula ait devredilemez ve vazgeçilemez yetkiler açıkça tek bir maddede düzenlenmemiştir.²¹⁵ Bu gibi muğlaklıklar nedeniyle yönetim kurulu ile genel kurul arasındaki ilişki uzun süre tartışılmışsa da nihayetinde TTK da yapılan düzenlemelerle, Eski TTK’da yer alan muğlaklıklar giderilmiş, yönetim kurulunun ve genel kurulun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri TTK m. 375 ve TTK m. 408/2 uyarınca açıkça düzenlenmiştir. Böylelikle, organlar arasındaki görev ve yetkilerin sınırları belirlenmiştir.²¹⁶ Organların yapısı ve işlevlerine elverişli şekilde, yönetim kurulu ile genel kurul arasında görev ve yetki bölüşümü bulunmaktadır.²¹⁷ Genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri dışında, kanunun izin verdiği doğrultuda esas sözleşmede genel kurula verilen yetkiler dışındaki bütün görev ve yetkiler yönetim kurulundadır.

Yönetim kurulu ile genel kurul arasında alt-üstlük ilişkisi bulunmayıp, eşitlik teorisi doğrultusunda yan yana, eşit statüdedir.²¹⁸ Her ne kadar genel kurulun yönetim kurulu üyelerini azletme ve ibra etmekten kaçınma yetkisi bulunsa da, genel kurul yönetim kurulu adına karar alamaz ve yönetim kuruluna emir veya talimat veremez.²¹⁹ TTK m. 374’ün gerekçesinde de açıkça yönetim kurulu ile genel kurul arasında işlevler ayrılığı ilkesinin kabul edildiği, genel kurulun üst kurul olduğu, bu yüzden yönetim yetkilerine genel kurulun haiz olduğu ve bu yetkilerin genel kuruldan kaynaklandığı, genel kurulun dilediğinde bu yetkileri yönetim kurulundan alabileceğine dair eski

PULAŞLI, C II, s. 903; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 312; SEYİS, s. 52; KARAHAN, s. 389; KALENDER, s. 178; ÇAMOĞLU, s. 52.

²¹⁵ TURANBOY, s. 762; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 128.

²¹⁶ KARAHAN, s. 528; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-28b.

²¹⁷ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 663; KALENDER, s. 49.

²¹⁸ TURAN, Gökçen, Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma Yetkisi Murahhasları Kapsar mı?, Regesta, C. 7, S. 3, Y. 2022, s. 465; KARASU, Rauf, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013, s. 39-40. (Kurumsal Yönetim); KIRCA, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu – Başlıca Yenilikler, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVI, Sayı: 3-4, 2012, s. 135; BÜYÜKATAK, Aytağ, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve Sınırlandırılması, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2019, s. 34; PULAŞLI, C.II, s. 904; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 6, 83; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 395; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-37; ŞENOCAR, C. 2, s. 1654; ŞENER, s. 460; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 16; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 312; SEYİS, s. 56; ÜNAL, Ceo, s. 5-6; KALENDER, s. 49; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 11-08.

²¹⁹ KARASU, Emredici Hükümler, s. 137; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 11-08.

görüşün artık geçerli olmadığı ortaya koyulmuştur.²²⁰ Aynı şekilde TTK m. 408'in gerekçesindeki ifadeler de işlevler ayrılığı ilkesinin geçerli olduğunu göstermektedir.²²¹

D. Yönetim Kurulu Sistemleri

Anonim şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kurulu,²²² kurumsal yönetim ilkelerinin ağırlıklı olarak tesiri altında kalan bir yapıdır.²²³ Kurumsal yönetim; şeffaflık, sorumluluk, hesap verebilirlik ve eşit işlem ilkelerini esas alarak anonim şirketin yönetim yetkisinin gelişigüzel kullanılmasının önlenmesine, etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasına, tüm menfaat sahiplerinin haklarının korunmasına ve aralarındaki etkileşimin güçlendirilmesine, ayrıca finansal bilgilerin daha şeffaf ve güvenilir hâle gelmesine imkan verir.²²⁴ Yönetim kurulunun yapısı, hem kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda hem de doktrinsel katkılarla sürekli bir değişim halindedir.²²⁵ Anonim şirketin bu şekilde iyi yönetilmesi için yönetim ve gözetim görev ve yetkilerini kullanacak kurulun ne olduğunun, bu kurulun kapsamının, yasal çerçevesinin çizilmesinin, yetki devri imkanının olup olmadığının, imkanı varsa bunun şartlarının önceden saptanması lazımdır.²²⁶ Bu da farklı yönetim sistemlerinin benimsenmesine ve karşılaştırmalı modellerin geliştirilmesine neden olmuştur.

Yönetim kurulunun yapısının özünde iki sistem olduğundan bahsedilebilir. Bunlar ise “tekli (monist) sistem” ve “ikili (düalist) sistemdir.”

1. Monist Sistem (Tekli Yönetim Sistemi)

Tekli yönetim sistemi, tek kurul veya organ sistemi olarak da adlandırılmakta olup, Amerikan Hukuku'ndaki “Board System” ‘ne ve İsviçre-Türk hukukuna denk yönetim

²²⁰ TTK m. 374 gerekçesi.

²²¹ GÜNAY, s. 28; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 128-129; KALENDER, s. 49.

²²² ŞENER, s. 352.

²²³ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekçesi, RG., 13.01.2011, S, 27846, (I) Yönetim Kurulu başlığı.

²²⁴ TURANBOY, s. 777; KARASU, Kurumsal Yönetim, s. 35; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 471/a.; KARASU, Emredici Hükümler, s. 89 vd.

²²⁵ Türk Ticaret Kanunu (6102) - Genel Gerekçe

²²⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 23; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 23.

kurulu sistemidir.²²⁷ Bu sistemde, yönetim ve gözetim yetkileri bir arada yönetim kuruluna aittir.²²⁸ Şirketin yönetimi için her türlü iş ve işlemi sağlayan yönetim kurulu aynı zamanda gözetim yetkisini de yerine getirir. Özetle ayrıca bir gözetim kurulu veya organı yoktur. Gözetim yetkisi farklı bir kurulda olmadığından, bu sisteme “*kuvvetler birliği esaslı yönetim kurulu sistemi*”de söylenmektedir. Bu sistemde yönetim kurulunda, icra yetkisine haiz ve icra yetkisine haiz olmayan yönetim kurulu üyeleri bulunmaktadır.²²⁹

İcra yetkisine haiz yönetim kurulu üyeleri, şirketin yönetiminde karar alma ve bu kararların icrasını sağlama görevini üstlenirken,²³⁰ bu üyelerin faaliyetlerini denetleme, kontrol etme yani gözetim görevi ise icra yetkisine haiz olmayan yönetim kurulu üyelerine aittir.²³¹

Yönetim ve gözetimin aynı kurulda olmasının şirketler açısından olumlu ve olumsuz tarafları vardır. Şirket bu sayede kararlarını hızlı ve esnek biçimde alabilmekte, veri iletimi sadeleşmekte ve gözetim ile kontrol yetkisinin yönetim kurulunda toplanması denetim bakımından açıklık sağlamaktadır.²³²

2. Düalist Sistem (İkili Yönetim Sistemi)

İkili sistem, düalist sistem olarak da bilinmekte, Almanya’da kayda değer bir süredir kullanılmaktadır.²³³ Bu sistemde yönetim ve gözetim birbirinden ayrı olup, yönetici ve

²²⁷ KAYIHAN, Şaban, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011, s. 35-36; ÜNAL, Mustafa, Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 3, 1982, s. 66. (Murahhaslar); PULAŞLI, C II., s. 1257; KALENDER, s. 25; DEMİREL, s. 216.

²²⁸ CENKÇİ, Esra, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 23; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 69; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 24.; GÜRBÜZ USLUEL, s. 370; GÜNAY, s. 33; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 529; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 23; KALENDER, s. 178; BÜYÜKATAK s. 43.

²²⁹ YALÇIN SIRAKAYA, Elif, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri Bağlamında Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Yükümlülüğü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 2, 2020, s. 197; AY KAPLAN, s. 31; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 69; DEMİREL, s. 216; CENKÇİ, s. 23; BÜYÜKATAK, s. 46.

²³⁰ GÜRBÜZ USLUEL, s. 371; DEMİREL, s. 217; SEYİS, s. 46.

²³¹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 25; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 69; DEMİREL, s. 217; ÜNAL, Ceo, s. 23; SEYİS, s. 46.; KENDİGELEN, s. 258-259; ÜNAL, Murahhaslar, s. 66; BÜYÜKATAK, s. 43.

²³² KORTUNAY, s. 23; BÜYÜKATAK, s. 46.

²³³ PULAŞLI, C. II, s. 1257; GÜRBÜZ USLUEL, s. 371; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 24; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 529; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 70; ÜNAL,

gözetim kurulu olarak iki ayrı kurul yer almaktadır.²³⁴ Bu sistem, böylelikle “*kuvvetler ayrılığı esası*” nı baz almaktadır.²³⁵ Yönetici kurul, yönetim ve temsil organı olup, gözetim kurulu tarafından seçilmektedir.²³⁶ Gözetim kurulu ise genel kurul tarafından seçilerek, yönetici kurulu denetlemekle beraber kurulu gözetmekte, lüzum halinde ise kurula rehberlik etmektedir.²³⁷ Yönetici kurul üyesinin yükümlülüklerini ağır şekilde ihlal etmesi, şirketin yönetiminde eksiklik yapması, genel kurulun kendilerini ibra etmemesi gibi ciddi durumlar ortaya çıktığında; gözetim kurulu, yönetici kurul üyelerinin görevlerine son verebilmektedir.²³⁸ Yönetici ve gözetim kurulunun yetki ve görevleri birbirinden net bir şekilde ayrılmaktadır.²³⁹ Tamamen ayrı görev ve yetkilerle donatıldıklarından, bir kişi gözetim kurulundayken eş zamanlı olarak yönetici kurulunda da yer alamaz.²⁴⁰ Zira burada “*görevlerin birleşmesi yasağı*” mevcuttur.²⁴¹

3. Alternatifli Sistem

Alternatifli veya tercihli sistem, Fransa’da kullanılmakta olup, tekli veya ikili sistemlerden biri seçilmektedir.²⁴² Yönetim yapısına dair kullanılacak sistem, şirketin kurucuları tarafından; kuruluş sırasında seçilmektedir.²⁴³ TTK’nın 367. maddesinin gerekçesinde; “...*Türkiye’deki anonim şirketlerin yönetim kurulu sisteminin, tekli yönetim sistemi veya ikili yönetim sisteminin kullanılmasına imkan doğurduğu belirterek, yönetim kurulu üyelerinin ise Amerikan Hukukundaki gibi yönetim hakkına sahip ve olmayan üyeler ayrımına tabi olmaya da uygun olduğu, hatta Fransa’da kullanılan “Président Directeur Général” sistemin kullanılmasının da mümkün*

Murahhaslar, s. 49; KOÇ, s. 78; KALENDER, s. 27; DEMİREL, s. 217; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-04; YALÇIN SIRAKAYA, s. 196-197; KALENDER, s. 178.

²³⁴ GÜNAY, s. 33; KAYIHAN, s. 36; GÜRBÜZ USLUEL, s. 371; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 24; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 529; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 26 vd; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 70; KOÇ, s. 78; DEMİREL, s. 217; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-04; CENKÇİ, s. 22.

²³⁵ GÜRBÜZ USLUEL, s. 371; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 26, 27; KALENDER, s. 27; KAYA, s. 3272; YALÇIN SIRAKAYA, s. 197; KALENDER, s. 178.

²³⁶ HACİMAHMUTOĞLU, Sibel, AT ve Türk Hukukunda Anonim Ortaklığın Karar Alma Sürecinde Yönetim Kurulunun Yapısı ve Çalışanların Katılımı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2008, s. 39 (Yönetim Kurulu); KAYIHAN, s.35; PULAŞLI, C. II, s. 1257; DEMİREL, s. 217.

²³⁷ KAYA, s. 3272-3273; PULAŞLI, C. II, s. 1257.

²³⁸ SEYİS, s. 49.

²³⁹ SEYİS, s. 49.

²⁴⁰ BÜYÜKATAK, s. 44; DEMİREL, s. 217.

²⁴¹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 29.

²⁴² PULAŞLI, C. II, s. 1258; SEYİS, s. 51; KALENDER, s. 28; DEMİREL, s. 218.

²⁴³ SEYİS, s. 51.

*olduğu, şirketlerin ihtiyacı olan yönetim sistemi için esneklik sağlandığı yer almaktadır...*²⁴⁴ Ancak bu gerekçe, öğretide olumsuz değerlendirmelere konu olmuştur. Türk Ticaret Kanunu'nda, ikili sistemde bulunan gözetim kurulu, yönetici kurulun gözetim kurulu tarafından seçilmesi, yetkileri, fonksiyonlarına dair hiçbir pozitif düzenleme olmadığı, iki sistemin birbirinden çok farklı olduğu, gerekçedeki yaklaşımın şekli olabileceği, Almanya'daki ikili sistemin Türk Hukukunda işlevsel açıdan uygulanmasının mümkün olmadığı yönünde eleştirilmiştir.²⁴⁵

Türk Ticaret Kanunu tekli sistemi kabul etmiş fakat yalnızca tekli sistemi sert olarak uygulamaktansa, yönetim ve temsil yetkilerinin devirlerine olanak sağlayarak isteyen şirketlere ikili sisteme erişme fırsatı tanımaktadır.²⁴⁶ Böylelikle TTK da öngörülen yönetim sisteminin “esnek kurul sistemi” nin benimsendiği ortaya konulmaktadır.²⁴⁷

II. YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM YETKİSİNİN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

A. Yönetim Yetkisi

Yönetim teriminin, Türkçe ifadesi en yalın haliyle “*yönetmek işi, idare*” anlamında kullanılmaktadır.²⁴⁸ Kanunda ise yönetim teriminin karşılığı bulunmamaktadır. Yönetim geniş kapsamda; işletme konusunu yerine getirme amacıyla lazım gelen her türlü iş ve işlemlerde karar alınması ve bunların icrasıdır.²⁴⁹ Yönetim terimine, öğretide iki anlam atfedilmektedir.²⁵⁰ İlki işlevsel açıdan yönetimdir. Yönetim bu bağlamda işlevdir.²⁵¹ TTK m. 374 uyarınca, şirketin işletmesine dair bütün hedeflerini gerçekleştirebilmesi için her türlü iş ve işlemler ve bunların icrası için alınan kararlar,

²⁴⁴ TTK. m. 365. gerekçesi

²⁴⁵ PULAŞLI, C. II, s. 1260; Benzer yönde, düalist sisteme benzerliğin yalnızca şekli olduğuna ilişkin olarak bkz. KENDİGELEN, s. 258-259; ÜNAL, Ceo, s. 28-29; Benzer doğrultuda ülkemizdeki sistemin Almanya'daki sistem kadar detaylı şekilde düzenlenmemesi gibi sebeplerle eleştiren görüş için bkz. KAYA, s. 3272-3274.

²⁴⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 530; GÜNAY, s. 35; GÜRBÜZ USLUEL, s. 371.

²⁴⁷ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-04; KOÇ, s. 79; KAYA, s. 3270; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 125; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-04.

²⁴⁸ Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 09.08.2025)

²⁴⁹ BÜYÜKATAK, s. 69; ŞENOCAK, C. 2, s. 1728.

²⁵⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-28 vd; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-28; ÇAM, s. 515.

²⁵¹ GÜRBÜZ USLUEL, s. 362; KOÇ, s. 75; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-27, 12-28.

yasada yer alan ve esas sözleşmede yazan görevler işlevi meydana getirmektedir.²⁵² İşlevsel bağlamda yönetim, geniş anlamda yönetimi de içermekte, iç ve dış ilişki nitelikleri söz konusudur. İşlevsel bağlamda yönetim, yalnızca iç ilişkiye dair işlemlerin yapılması ve kararların alınmasıyla sınırlı olmayıp, dış ilişkide şirketin üçüncü kişilerle yaptığı işlemlerde temsil yetkisini de kapsamaktadır.²⁵³ Bir başka deyişle, işlevsel bağlamda yönetim yalnızca karar almakla sınırlı olmayıp, alınan kararların şirket bünyesinde uygulanması veya temsil yetkisi aracılığıyla üçüncü kişilerle yapılan işlemler yoluyla dış dünyada sonuç doğurması da bu bağlamda değerlendirilmektedir.²⁵⁴ Temsil geniş anlamda yönetimde, dış ilişki açısından söz konusudur; dar anlamda yönetim değerlendirildiğinde ise temsil dahil değildir.²⁵⁵ Şirketin iç işlevlerinin iç ilişkide uygulanması dar anlamda yönetime karşılık gelmektedir.²⁵⁶ Yönetim, şirketin iç işleyişine, iç ilişkiye dair dar anlamda yer alırken, alınan kararların dış dünyada icrası ise temsil kavramıyla belirtilmektedir.²⁵⁷

Yönetim terimine atfedilen ikinci anlam ise, anonim şirketlerde yönetim işlevini gerçekleştiren örgütün ismidir.²⁵⁸ Şirketin yönetimi, yönetim kurulu tarafından sağlanmaktadır. Yönetim kurulunun birçok görev ve sorumluluğu bulunmasına rağmen ana görevi yönetimdir.²⁵⁹ Yönetim yetkisinin devredilmediği durumlarda yönetimden tüm yönetim kurulu üyeleri sorumludur. Yönetim yetkisinin çerçevesi ise TTK m. 374 düzenlemesinde yer almaktadır. Düzenleme uyarınca, yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme gereğince genel kurulun yetkisinde bırakılanlar haricinde, şirketin işletme konusunun yapılması için gerekli olan her türlü iş ve işlemlere dair karar almaya yetkilidir. Madde gerekçesinde yer

²⁵² BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 183 vd.; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-28; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 219.

²⁵³ PULAŞLI, C. II, s. 1532; SEYİS, s. 7; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, s. 12-27b vd; ŞENOCAK, C. 2, s. 1860; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 410; DEMİREL, s. 214.

²⁵⁴ ŞENOCAK, C. 2, s. 1860; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527-528; SEYİS, s. 6-7; DEMİREL, s. 214; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-27; ÇAM, s. 515.

²⁵⁵ PULAŞLI, C. II, 1533; CENKÇİ, s. 25; BÜYÜKATAK, s. 69.

²⁵⁶ PULAŞLI, C. II, s. 1533; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 410.

²⁵⁷ TURANBOY, s. 772; SEYİS, s. 7; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 410.

²⁵⁸ ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, s. 63 (Yönetim); ORAN, Ozan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 66; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-29; KOÇ, s. 75; ŞENOCAK, C. 2, s. 1860; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 528; SEYİS, s. 8; GÜRBÜZ USLUEL, s. 366; TURAN, s. 469; CENKÇİ, s. 25; ÜNAL, Ceo, s. 119; DEMİREL, s. 214; BÜYÜKATAK, s. 69; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-28; ÇAM, s. 515.

²⁵⁹ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 219.

aldığı üzere, ilgili düzenlemede yönetim yetkisinin sınırı belirlenmiştir. Genel kurulun yetkisinde olmayan, şirketin faaliyet alanını icra edebilmek için yapılacak tüm işlemlerde yönetim kurulu yetkili olacaktır.²⁶⁰ Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere, yönetim yetkisi esasen yönetim kuruluna ait olmakla birlikte, bu yetkinin genel kurul ile paylaşıldığı görülmektedir.²⁶¹ Buna rağmen, esas olan yönetim yetkisinin yönetim kurulunca icra edilmesidir.

B. Yönetim Yetkisinin Devrinin Kavramsal Temelleri

Anonim şirketlerde yönetim yetkisi esas itibarıyla kurul olarak müştereken yönetim kuruluna ait olmakla birlikte, yönetim kurulu bu yetkisini her zaman bizzat kendisi icra etmek zorunda değildir. Yasal şartlarına uymak koşuluyla, bu yetkisini devredebilir. TTK m. 367 uyarınca, yönetim kurulu, şirketin esas sözleşmesinde belirtilecek bir hükümle, düzenleyeceği iç yönerge doğrultusunda, yönetim kurulu üye veya üyelerine ya da üçüncü kişiye, tamamen veya kısmen yönetim yetkisini devredebilir.

Kanun maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi, böylelikle neredeyse yönetim kurulu üyelerinin tamamı, icra yetkisi bulunmayan üye konumuna gelebilmektedir. Yönetim yetkisinin devri, yönetim kurulu üye veyahut üyelerine ya da üçüncü kişilere devredilebilecektir. Bu bağlamda devir, organsal işlevin devridir.²⁶² Devredilenler, yönetimin devredildiği kısımlar için yönetim kurulunun sorumluluk esaslarına tabi olurlar.²⁶³ Sorumlulukla ilgili hususlar üçüncü bölümde detaylı olarak değerlendirildiğinden burada üzerinde durulmayacaktır.

Gerekçede yer aldığı üzere, devir maddesiyle, yönetim kurulu ile birlikte kuruldan tamamen ayrı “yönetim” olarak nitelendirilen bir organın oluşturulmadığı, yalnızca şirketin faaliyet konusunun hayata geçirilebilmesi adına lüzumlu tüm kararların alınması hakkının bir başka anlamda iç ilişki hakkı olan yönetimin tamamen veya

²⁶⁰ ODMAN BOZTOSUN, s. 74.

²⁶¹ ODMAN BOZTOSUN, s. 73.

²⁶² TTK m. 367 gerekçesi; YAVUZ, Mustafa, Ticaret Hukuku Kapsamında Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Analizi, Bankacılar Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 103, 2017, s. 122; ÇAMOĞLU, s. 194 vd.; TURANBOY, s. 766; CENKCI, 30 vd; GÜRBÜZ USLU, s. 378; PULAŞLI, C. II, s. 1545; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 89; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 125; KALENDER, s. 83; DEMİREL, s. 235; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 132; SOYKAN, s. 2383; ERDEM, s. 53; ÜNAL, Ceo, s. 129.

²⁶³ ŞENOC AK, C. 2, s. 1750.

kısmen devrine olanak sağlandığı belirtilmiştir. Yönetim yetkisinin devrinin konusu, yönetim kurulunun şirketin iç işleriyle, şirketin iradesinin oluşmasıyla ilgili olan görev ve yetkilerinin devridir.²⁶⁴

Yetki devredilenler, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilebilmesi adına lüzum gelen her türlü iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkili kılınmış olurlar.²⁶⁵ Kısaca yetki devriyle yapılan; alınan kararların uygulanması değil, karar alma yetkisinin devralana bırakılmasıdır.²⁶⁶ Haliyle ne için yetki devredilmişse bu konuda takdir hakkı da devralan üzerinde olur. Takdir yetkisi gerektirmeyen, önemsiz, sınırları daha önceden çizilmiş kararlar yönetim yetkisinin devri kapsamında değerlendirilmemektedir.²⁶⁷ Bu durumda yönetim kurulunun devredilemez görev yetkileri haricindeki genel olarak günlük, rutin işlemleri devredilebilir mahiyetteki yönetsel işlemleri yetki devri kapsamındadır.²⁶⁸ Özetle yönetim kurulunun “karar alma yetkisi” yetki devrine konu olmaktadır.

Yönetim yetkisinin devrinin esas sınırı, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinin devredilemeyeceğidir.²⁶⁹ Bu sebeple devri yapılmak istenen görev ve yetkileri bu kriterlere göre ele almak gerekmektedir.

Yönetim yetkisinin devri için olmazsa olmaz koşullardan biri esas sözleşmede düzenlenmenin yer alması, diğeri ise örgüt yönetmeliği yani iç yönerge doğrultusunda gerçekleştirilmesidir.²⁷⁰ Yönetim kurulu, iç yönergeyi hazırlama münhasır yetkisinde olup, bu yetki genel kurul tarafından hiçbir surette alınamaz ve onayına tabi

²⁶⁴ PULAŞLI, C. II, s. 1535.

²⁶⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 411.

²⁶⁶ YALÇIN SIRAKAYA, s. 204; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12-49; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 592; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 115; GÜRBÜZ USLUEL, s. 378; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 633; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 411; YANLI, Sorumluluk, s. 14; KALENDER, s. 83; ÜNAL, Ceo, s. 121, 123; DEMİREL, s. 235.

²⁶⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 593; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-49.

²⁶⁸ TURANBOY, s. 766; ŞENOCAK, C. 2, s. 1751; GÜRBÜZ USLUEL, s. 372; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 529.

²⁶⁹ KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 593; ŞENOCAK, C.2, s. 1754; DEMİREL, 221.

²⁷⁰ TTK m. 367 gerekçesi.

kılinamaz.²⁷¹ İç yönergede, yönetim bir bütün olarak düzenlenmek zorundadır.²⁷² Yönetim yetkisinin devri esasen temsil yetkisinin devrini içermemektedir.

Yönetim yetkisinin devri yeni bir düzenleme olmayıp Eski TTK'da da yer almakla birlikte, Eski TTK ile TTK arasında bu yetkinin devrine ilişkin bazı ayrımlar bulunmakta; Eski TTK'da yönetim ve temsil yetkisi aynı madde içinde düzenlenmişken, TTK'da ayrı maddelere konu edilmiştir.²⁷³ Yönetim yetkisinin devriyle yönetim kurulunun gözetim organı olmasına imkan verilmekle, esasen benimsenen tekli yönetim anlayışının sert görünümü kırılarak ikili yönetim sistemine paralel bir yapılanmaya imkan tanınmıştır.²⁷⁴

C. Yönetim Yetkisinin Kısmen veya Tamamen Devri: Esaslar ve Farklar

TTK m. 367 uyarınca, yönetim kurulunun devredilebilir yönetim yetkilerini devrederken bu yetkilerin tümünün devrinin zorunlu olmadığı, kısmen devrin de mümkün olduğu düzenlenmiştir. Bu durumda yönetim kurulu şirketin esas sözleşmesinde belirtilen faaliyet alanını hayata geçirebilmek için lüzumlu her çeşit iş ve işlemlerle ilgili karar alma yetkisini tamamen ya da kısmen devredebilir.²⁷⁵

Yönetim kurulu yönetim yetkisinin tamamen devretmesi durumunda, yalnızca devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri bünyesinde bulundurur.²⁷⁶ Kısmen devretmesi durumunda ise, yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri dışındaki devredilebilir nitelikteki görev ve yetkilerin yalnızca bir kısmı

²⁷¹ PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 125, 2013, s. 39 (İç Yönerge); ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 452; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, s. 12-56; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 129 vd.; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; KOÇ, s. 25 vd.; ŞENER, s. 372; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 287; KENDİGELEN, s. 258.; KARASU, Emredici Hükümler, s. 134;

²⁷² HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 123; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 86; KOÇ, s. 48; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 627; ŞENOC AK, C. 2, s. 1759; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-56.

²⁷³ SEYİS, s. 89-90.

²⁷⁴ Bkz. TTK m. 367 gerekçesi.

²⁷⁵ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 592; ORAN, s. 97; ÇAM, s. 526.

²⁷⁶ GÖKTÜRK, Kürşat, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuku Belirlilik Sorunu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 114, 2014, s. 193-199; KALENDER, s. 257; YALÇIN SIRAKAYA, s. 205; KAYA, s. 3269; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 598; ÇAM, s. 526; YALÇIN SIRAKAYA, s. 205; SEYİS, s. 99; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 536; DEMİREL, s. 223; BÜYÜKATAK, s. 81.

devredilmektedir.²⁷⁷ Böylelikle yönetim yetkisinin devrin sınırını devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler belirlemektedir.²⁷⁸

Dikkatle vurgulanmalıdır ki, yalnızca özel bir işin gerçekleştirilmesi için yetki verilmesi yönetimin kısmen devri olarak kabul edilmez; nitekim öğretide de, örnek olarak yalnızca banka kredisi yapmak üzere vekaletname uyarınca yetki verilmesinin münferit bir işlem niteliğinde olduğu ve bu nedenle kısmen yetki devri anlamına gelmeyeceği belirtilmiştir.²⁷⁹ Gerçekten de bu tarz durumlarda yönetim yetkisinin devri söz konusu olmamakta, burada o iş için yetki verilmesi söz konusu olmaktadır. Yetki devri söz konusu olmadığından yönetim kurulunun sorumluluğu da devam etmektedir.

Yönetim yetkisinin kısmen ya da tamamen devriyle, yönetim kurulunun uhdesinde devredilemez görev ve yetkilerin bulunmasından dolayı halen organ sıfatına haiz olmakla beraber, yetki devri organsal devir niteliğinde olsa da yetkiyi devralanlar organ olarak isimlendirilemez; çünkü bu kişiler yalnızca yönetim kuruluna ait organsal fonksiyonu icra etmektedirler.²⁸⁰ Kaldı ki madde gerekçesinde açıkça organsal devir söz konusu olsa da yönetim kurulundan ayrı bir organ yaratılmadığı vurgulanmıştır.²⁸¹

²⁷⁷ TATLI, Burçak, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yöneticilerin Rekabet İhlallerinden Dolayı Şirketler Hukuku Temelinde Hukuki Sorumlulukları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 4, 2021, s. 2692; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; ORAN, s. 97; ÇAM, s. 524; BÜYÜKATAK, s. 81.

²⁷⁸ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 592; TATLI, s. 2692.

²⁷⁹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; Yargıtay vermiş olduğu bir kararında, “davacı şirketin günlük işlerin yürütülmesi amacıyla bir kişiye vekaletname verdiği, ancak bu işlemin şirketin yönetim yetkisinin devri niteliğinde olmadığı belirtilmiştir. Davacı şirket, vekaletnamede pasaport çıkarma gibi geniş yetkiler bulunduğunu, şirketin esas sözleşmesine, iç yönergesine ve kanuna aykırı yetkiler içerdiğini ileri sürerek, vekaletnamenin baştan itibaren geçersiz sayılmasını veya yokluğu halinde iptalini talep etmiştir. Kararda, davacı şirket ve şirket temsilcisinin basiretli tacir gibi davranma yükümlülüğü çerçevesinde vekaletnameyi usulüne uygun şekilde düzenledikleri; vekaletnamenin geçerli olduğu ve azil yetkisinin bulunmasına rağmen dosya kapsamında azil yönünde herhangi bir ihtar veya ihbarname bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, vekilin görevini kötüye kullandığına dair dosya kapsamında delil bulunmadığı, dava konusu vekaletname ile söz konusu kişinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 368. maddesi uyarınca ticari temsilci veya mümessil olarak atanmadığı ve yönetim yetkisinin devredilmediği gerekçeleri ile davanın reddine karar verildiği vurgulanmıştır.” Yargıtay 11. HD. E. 2024/2479 K. 2025/998, T. 18.02.2025, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2024-2479-k-2025-998-t-18-2-2025> (Son Erişim Tarihi: 17.11.2025)

²⁸⁰ DEMİREL, s. 224.

²⁸¹ TTK m. 367 gerekçesi.

D. Yönetim Yetkisinin Devrinin Yakın Terimlerden Ayrımı

Yönetim yetkisinin devri ile bazı yakın kavramlar arasında karışıklığa yol açma riski bulunmaktadır. Bu kavramlar, hukuken yönetim yetkisinin devri niteliği taşımadıklarından, aralarındaki ayrımların ortaya konulmasında yarar görülmektedir.

Bu amaç doğrultusunda, yönetim yetkisinin paylaşılması/bölünmesi, komite ve komisyon kurulması ile temsil yetkisinin devri gibi kavramlarla olan ayrımlar ele alınmıştır.

1. Yönetimin Yetkisinin Paylaşılması/Bölünmesi Ayrımı

Anonim şirketlerde, yönetim kurulu devredilebilir yönetim yetkilerini TTK m. 367 uyarınca, yönetim kurulu üye veya üyelerine devredebilir. Yönetim yetkilerini kısmen veya tamamen devredebilmektedir. Bu bağlamda, yönetim yetkilerinin tümü yönetim kurulu üyeleri arasında paylaştırılabilir veya bazı yetkiler üyeler arasında paylaştırılıp, kalanlardan bir kısmı üçüncü kişi ya da kişilere devredilebilir ya da bazı yönetim yetkileri, tamamen ve yalnızca yönetim kurulu tarafından kullanılmak üzere belirlenmiş olabilir.²⁸² Bu durumda yönetim yetkilerinin, yönetim kurulu üyeleri arasında paylaştırılması, yönetimin bölünmesi anlamına gelmektedir.²⁸³ Bu şekilde, yönetim kurulu üyelerine yetkilerin paylaştırılmasına duyulan ihtiyacın sebebi; yönetim kurulunun işletme alanları bakımından yeterli donanımına sahip olması, güven eksikliği ve aile şirketi niteliği gibi hususlardır.²⁸⁴

Yönetim yetkisinin paylaşılması kavramı, genelde yönetimin bölünmesi terimi olarak kullanılsa da hukuki niteliği yönetim yetkisinin devri olup, bu yüzden işlemin yönetim yetkisinin devrini düzenleyen TTK m. 367 hükmüne uygun yapılması gerekmektedir.²⁸⁵ Paylaşılacak/bölünecek yönetim yetkileri devredilebilir yetki ve görevler için söz konusu olmakla beraber, yetkilerin bölünüp, bölünemeyeceği ve nasıl olacağı esas sözleşme ve iç yönergede belirlenmelidir.²⁸⁶ Somutlaştırmak gerekirse, şirket faaliyet alanlarından üretim planlamasının bir yönetim kurulu üyesine, diğer

²⁸² KOÇ, s. 83.

²⁸³ KARAHAN, s. 411-412.

²⁸⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 114; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 83.

²⁸⁵ KOÇ, s. 83.

²⁸⁶ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196.

alan olan kalite kontrolün başka bir üyeye verilerek yönetim kurulu üyeleri arasında yönetim yetkilerinin paylaşılması/bölünmesi mümkündür.²⁸⁷

Buna karşın, TTK m. 367'nin şartlarına uymadan yalnızca uygulamada yönetim kurulu üyeleri arasında işlerin paylaşılması yani iş bölümü de söz konusu olduğunda, yönetim kurulu üyeleri arasında bu tür fiili görev dağılımları öğretide “fiili yetki paylaşımı” veya “fiili bölünme” olarak adlandırılmaktadır.²⁸⁸ Bu durumda geçerli bir yönetim devrinden bahsedilemeyeceği için tüm üyeler, yönetim yetkisinin tamamına sahip olmaya ve müteselsilen sorumlu olmaya devam ederler.²⁸⁹

2. Komite ve Komisyon Kurulması Ayrımı

Anonim şirketin yönetim ve işleyişi bakımından yönetim kurulu, bu görevini yerine getirirken komite ve komisyonlardan destek alabilmektedir. TTK m. 366/2 uyarınca, yönetim kurulu, işlerin ilerleyişini takip etmek, kendisine iletilecek konularda rapor hazırlamak, kararlarının uygulanmasını sağlamak ya da iç denetim faaliyetlerinde bulunmak maksadıyla dilerse yönetim kurulu üyelerinin de yer alabileceği komite ve komisyon kurabilir. Yönetim kurulu, maddede belirtilen amaçlarla sınırlı olmayıp, emredici hükümlere uygun ve şirketin menfaati doğrultusunda başka amaçlarla da komisyon ve komite kurabilecektir.²⁹⁰ Bu durumda, bu amaçlarla TTK m. 366/2 uyarınca komite ve komisyon kurulması yönetim yetkisinin devri anlamına gelmemektedir.²⁹¹ Kurulan komite ve komisyonlar, bir nevi yönetim kuruluna destek olmak için danışmanlık yaparlar.²⁹² Komite ve komisyonlar işleyiş ve organizasyonel özellikleri bakımından farklılıklar arz etmektedir.²⁹³ Komite, belirli bir konuda çalışmak ve sonuçlarını rapor halinde sunmakla görevli kişilerden oluşan bir kuruldur ve zamanla üyeleri değişse de kurumsal olarak varlığını sürdürür.²⁹⁴ Komisyon ise,

²⁸⁷ BAHTİYAR, Ortaklıkları, s. 196.

²⁸⁸ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196.

²⁸⁹ ÇAMOĞLU, s. 193; UÇAR, Salter, Hukukumuzda Yönetim Kurulu ve Denetçiler ile Sorumluluk Halleri, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 1994, s. 114; AKDAĞ GÜNEY, s. 93, 94; KALENDER, s. 227; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196; ÇAM, s. 523-524.

²⁹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 478; ŞENOCAK, C. 2, s. 1745; KARAHAN, s. 401.

²⁹¹ YALÇIN SIRAKAYA, s. 203; KARAHAN, s. 401; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 121; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 535; AY KAPLAN, s. 95; GÜRBÜZ USLUEL, s. 372; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 28; SEYİS, s. 74, 97; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 77,79; KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 479; KALENDER, s. 64; CENKÇİ, s. 35.

²⁹² ŞENOCAK, C. 2, s. 1746; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 132; ALTAY, Yönetim, s. 64 vd; KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 478 vd; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 77; KALENDER, s. 61 vd; YALÇIN SIRAKAYA, s. 203; CENKÇİ, s. 35.

²⁹³ PULAŞLI, C. II, s. 1266

²⁹⁴ PULAŞLI, C. II, s. 1266.

sadece ihtiyaç duyulan hallerde belirli bir konuda inceleme ve/veya çalışma yapmak üzere görevlendirilen kişilerden oluşan ve verilen görevin yerine getirilmesiyle de sona eren bir kuruldur.²⁹⁵ TTK m. 366/2’de açıkça belirtildiği üzere, komite ve komisyonların oluşturulması görevi kural olarak yönetim kuruluna aittir.²⁹⁶ Komite ve komisyonların öneri niteliğindeki çalışmalarına istinaden yönetim kurulu tarafından alınan kararlar hakkında sorumluluk yönetim kurulunda olup, komite ve komisyonların bu anlamda alınan kararlar kapsamında sorumlulukları bulunmamaktadır.²⁹⁷

Komite ve komisyon kurulması, yönetim yetkisinin devri anlamına gelmediği gibi yönetim görev ve yetkisinin paylaşılması ya da bölünmesi de değil, düzenlendiği kanun maddesinin başlığında yer aldığı üzere görev dağılımı olarak adlandırılmıştır. TTK m. 367/1 ve TTK. 370/2 uyarınca komite ve komisyonlara temsil veya yönetim yetkisinin devri yapılmadıkça, şirketin iradesini oluşturma ya da dış dünyada şirketi temsil etme yetkisine haiz değildirler.²⁹⁸

3. Temsil Yetkisinin Devri Ayrımı

Anonim şirketin yönetim ve temsil yetkisi TTK m. 365 uyarınca kural olarak yönetim kuruluna aittir. Yönetim yetkisi iç ilişkiye ve iç işleyişe dair karar alma yetkisini ifade ederken²⁹⁹ temsil yetkisi ise alınan kararların dış dünyayla buluşmasını, kararların dışarıya aktarımını ifade etmektedir.³⁰⁰ Yönetim kurulu bu yönetim ve temsil yetkisini münhasıran kullanmak zorunda olmayıp, yasal şartlara uymak koşuluyla devredebilir. (TTK m. 367, 370)

Eski TTK’den farklı olarak TTK’da yönetim kurulunun yönetim yetkisinin devri ile temsil yetkisinin devri ayrı maddelerde düzenlenmiştir. Yönetim yetkisinin devrini düzenleyen TTK m. 367’nin gerekçesinde, bu devrin kural olarak temsil yetkisinin

²⁹⁵ PULAŞLI, C. II, s. 1266.

²⁹⁶ KENDİGELEN, s. 258; AKDAĞ GÜNEY, s. 132; KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 478. ŞENOCAK, C. 2, s. 1745; KALENDER, s. 63.

²⁹⁷ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 121; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 535; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 479; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 79.; ŞENOCAK, C. 2, s. 1746; YALÇIN SIRAKAYA, s. 203; ÇAMOĞLU, s. 191; ALTAY, Yönetim, s. 65; CENKÇİ, s. 35

²⁹⁸ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 121; CENKÇİ, s. 35.

²⁹⁹ YANLI, Sorumluluk, s. 8; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 527 vd.

³⁰⁰ YANLI, Sorumluluk, s. 8; ALTAY, Yönetim, s. 93; TURANBOY, s. 773; GÜNAY, s. 8; ÜNAL, Ceo, s. 124-125; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 624 vd.; DEMİREL, s. 235; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 537; PULAŞLI, C II, s. 1555.

devrini içermediği; temsil yetkisinin devrinin ise TTK m. 370 uyarınca yapılması veya ayrıca yahut yönetim yetkisinin devri işleminde açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir. O halde, yönetim yetkisi devredildiğinde, temsil yetkisi kural olarak devredilmediği için temsil yetkisi ve buna dair sorumluluk yönetim kurulu üzerinde kalmaktadır.

Öğretide bir görüş, her ne kadar yönetim yetkisinin devri yapılırken temsil yetkisinin devrinin yapılması zorunlu olmasa da uygulamada yönetim yetkisinin devriyle karar alma yetkisi devredilirken, bu kararların dış dünyayla buluşması için özü itibariyle temsil yetkisinin de kullanılması gerektiğini, bir başka deyişle teoride her ne kadar ayrı ayrı devirler mümkün olsa da uygulamada sadece yönetim yetkisinin veya sadece temsil yetkisinin devrinin verilmesinin imkanı olmadığını, genellikle alınan kararların icrası için temsil yetkisinin de kullanılması gerektiğinden bahisle; TTK'ya aksi öngörülmedikçe yönetim yetkisinin devrinin temsil yetkisinin devrini de içerdiğine dair bir düzenleme yapılması yönünde tavsiyede bulunmaktadır.³⁰¹

Kanun koyucu Eski TTK'dan farklı olarak TTK'da yönetim ve temsil yetkisi düzenlemelerini ayrı maddelerde düzenlemiştir. Ancak pratikte, yönetim ve temsil yetkileri bir arada devredilmektedir. Bu doğrultuda bu tavsiye öngören görüşe katılmaktayız. Keza, kanun maddesinin teorik çerçevesi, pratik hayatta karşılık bulmalı; çünkü yasa, sadece soyut kurallar koymak değil, aynı zamanda toplumsal ihtiyaçlara yanıt vermek üzere düzenlenmelidir.

E. Devri Gerektiren Sebepler

Anonim şirketlerde yönetim yetkisinin devrine imkan tanınmışsa da bir zorunluluk teşkil etmemektedir. Öyle ki yönetim yetkisinin devrine dair esas sözleşmede düzenleme konulsa dahi yönetim kurulu yönetim yetkisinin devrini gerçekleştirmek zorunda değildir.³⁰²

³⁰¹ KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, s. 594, CENKÇİ, s. 54; Aynı görüşte, her ne kadar ayrı maddelerde düzenlenseler de bu yetkilerin ayrı ayrı değil, birlikte devredilebileceği yönünde bkz. TURANBOY, s. 766 vd; Birlikte devrinin makul ve amaca elverişli olduğu yönünde bkz. DEMİREL, s.; 236; Karşı görüşte, yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinin bulunması ve temsil yetkisinin kısmen devredilememesi nedeniyle, yönetim ve temsil yetkilerinin aynı kişide bulunması zorunlu olmadığından; yönetim ve temsil yetkilerinin birlikte devredilmesinin mümkün olmadığı yönünde bkz. YANLI, Sorumluluk, s. 9 vd.

³⁰² AY KAPLAN, s. 59; GÜRBÜZ USLUEL, s. 368.

Günümüz iş dünyasında şirketlerin, teknolojik gelişmelerin, küreselleşmenin etkisiyle de daha dinamik, daha hızlı karar alıp, hareket etmeleri gerekmektedir.³⁰³ Bu çerçevede yönetimin tek bir kurul tarafından idare edilmesi, iş yükü ve karar alma süreçleri yönünden fiiliyatta imkansız hale gelmektedir.³⁰⁴ İş dünyasının tabiatı gereği yönetim yetkisinin devri şirketin faaliyetlerinin etkin ve verimli yürütülmesi, faaliyet alanlarında çeşitlilik, şirketin işleyişindeki karmaşıklık, uzmanlaşmanın sağlanması açısından önüne geçilemez bir durumdur. Bu yüzden yönetim yetkisinin devrini gerektiren birçok sebep bulunmaktadır.

Şirketlerin faaliyet alanlarının çeşitlenmesi, iş hacminin artması, küreselleşme ihtiyacı, pazar rekabetinin güçlenmesi, mevzuata uyum zorunlulukları, şirketlerin finans, insan kaynakları, pazarlama gibi farklı uzmanlık alanlarında profesyonel bilgiye ihtiyaç duymasına neden olmaktadır.³⁰⁵ Her alanın kendi uzmanı tarafından yönetilmesi, hem kararların daha doğru ve hızlı alınmasını sağlamakta hem de şirketin stratejik hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırmaktadır.³⁰⁶ Bu durum, yetkilerin alanında uzmana devredilmesini zorunlu kılmaktadır.³⁰⁷ O alandaki uzmana yetki devri yapmak hem o alanda uzmanlığı olmayan yönetim kurulu üyesinin hem de şirketin fayda sağlaması açısından da önemlidir.³⁰⁸

Özellikle şirketin faaliyet alanlarının artması, iş hacminin büyümesi nedeniyle yönetim kurulunun tüm işleyişi tek başına yerine getirmesini de imkansız kıldığından yetki devri mecburiyet teşkil etmektedir.³⁰⁹

Yetki devrini gerektiren bir başka sebep ise sorumluluğun devralana geçmesidir.³¹⁰ Böylelikle yönetim kurulu yetkinliği bulunmadığı alanla alakalı sorumluluğu da bulunmayacaktır.³¹¹ Ancak kural itibarıyla durum böyledir. Eğer yönetim kurulu yetki devrini yaptığı kişi ya da kişilerin seçiminde, gözetiminde ve talimat verilmesinde

³⁰³ GÜRBÜZ USLUEL, s. 367.

³⁰⁴ YALÇIN SIRAĞAYA, s. 203; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 117.

³⁰⁵ SEYİS, s. 88

³⁰⁶ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 286; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 83; AY KAPLAN, s. 55; Benzer yönde bkz. KALENDER, s. 78, 85; CENKÇİ, s. 34.

³⁰⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 117; Benzer yönde bkz. TURANBOY, s. 772-773, ÇAMOĞLU, s. 191, HELVACI, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001, s. 78. (Hukuki Sorumluluk); Bir ihtiyaç olduğu yönünde bkz. KALENDER, s. 80.

³⁰⁸ KOÇ, s. 84.

³⁰⁹ YALÇIN SIRAĞAYA, s. 203; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 113, 117; Benzer yönde bkz. KALENDER, s. 85.

³¹⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67; KOÇ, s. 86; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 83.

³¹¹ KOÇ, s. 86

makul derecede özenli davranmadıysa bu durumda sorumluluğu söz konusu olacaktır. Sorumluluk, devredilen yönetim yetkisinin kullanılmasından doğan zararlar içindir.³¹²

³¹² KOÇ, s. 86.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİNİN ESASLARI

I. YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİNİN ŞARTLARI

Anonim şirketlerde TTK m. 365 uyarınca şirketin yönetim ve temsil organının yönetim kurulu olduğu ancak kanundaki istisnai hallerin saklı tutulduğu belirtilmiştir. Saklı tutulan bu hallerden biri ise TTK m. 367’de düzenlenen yönetim yetkisinin devridir.³¹³

TTK m. 367/1 gereğince “Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.”

Yönetim yetkisinin devri için gerekli olan şartlar TTK m. 367’de sayılmıştır. Bu şartlarda eksikliklerin olması durumunda, yönetim yetkisinin devri söz konusu olmayacak ve yönetim yetkisi yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.

Madde kapsamında sayılan şartlar ise; yönetim yetkisinin devrine dair esas sözleşmede düzenlemenin yer alması, yönetim kurulunun iç yönerge hazırlaması ya da iç yönergenin esaslı kısımlarını kapsayan iç yönerge mahiyetinde bir yönetim kurulu kararı alması, yönetim yetkisinin devrinin iç yönergeye uyumlu olması ve bu yönetim yetkileri yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinden olmamasıdır.³¹⁴ Yönetim yetkisinin maddede düzenlenen bu şartları şekli ve maddi olarak ikiye ayrılmaktadır. Şekli şartlar, esas sözleşmedeki düzenleme, iç yönerge ile

³¹³ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-27.

³¹⁴ KARAHAN, s. 795; PULAŞLI, C. II, s. 1549-1550; KOÇ, 82; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 317, 318; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 228-229; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 411, 413; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 119, 120; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 624-625; KALENDER, s. 90.

yönetim kurulu kararı iken maddi şartlar ise yönetim yetkilerinin yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerinden olmasıdır. Öğretideki bir görüşe göre, devredilecek görev ve yetkilerin devredilemez ve vazgeçilemez nitelikteki görev ve yetkilerden olmaması şartı, yönetim yetkisi devrinin maddi şartı değil, devrin konusunu belirleyen bir unsur olarak değerlendirilmelidir.³¹⁵

Yönetim yetkisinin devrinin usulüne uygun yapılabilmesi için bu şartların birlikte yerine getirilmesi gerekmektedir.³¹⁶ Öğretideki bir görüşe göre, sayılan bu şartlara ek olarak yönetim yetkisinin yalnızca organ sıfatını taşıyan ve sorumluluk üstlenebilen kişilere devredilebileceği, devrin geçerliliği için bunun da gerekli bir şart olarak kabul edilmesi gerektiği yönündedir.³¹⁷ Ancak bu görüşe katılmak mümkün değildir. Kanun maddesinde açıkça yönetim yetkisinin devrinin yönetim kurulu üyelerine veya üçüncü kişilere yapılabileceği yazmaktadır. Bu konuda bir boşluk, belirsizlik bulunmamaktadır. Yine yönetim yetkisinin devri kapsamında, yetkiyi devralan kişilere organsal işlev devredilmekte olup, bu kişilerin baştan organ sıfatını haiz olmaları gerekmemektedir.

A. Şekli Şartlar

1. Esas Sözleşmede Yetki Devri Hükümü

Yönetim yetkisinin devrinin şartlarından ilki, esas sözleşmede yönetimin devrine dair bir hükmün bulunmasıdır. Maddenin gerekçesinde, esas sözleşmede bulunması gereken düzenlemenin ve verilecek iznin kapsamına dair bir bilgi yer almamaktadır.³¹⁸ Gerekçede bu şarta ilişkin olarak, yönetim yetkisinin devrinin esas sözleşmeye dayandığını fakat iç yönerge ile yapılacağı ifade edilmiştir. Bu ifade doğrultusunda, devrin kapsamına dair saptamanın aslen iç yönergede yapılabileceği kanaatine ulaşılabilir.³¹⁹ Nihayetinde öğretide de esas sözleşmede yetki devrine dair genel bir düzenlemenin yeterli olacağı, detaylı bir ifadenin şart olmadığı benimsenmektedir.³²⁰

³¹⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 120, dpn. 325.

³¹⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-50; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 599; SEYİS, s. 129; ; DEMİREL, s. 221.

³¹⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 116.

³¹⁸ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-52; ŞENOCAK, C. 2, s. 1756.

³¹⁹ ŞENOCAK, C. 2, s. 1756.

³²⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 600 vd.; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12-52; KORTUNAY, s. 86.

Ancak esas sözleşmede yer alacak devre dair düzenlemenin, açık, tereddütte mahal vermeyecek, belirgin ve anlaşılır olması gerekmektedir.³²¹ Dikkat edilmesi gereken, hükmün kuşkuya, belirsizliğe yer vermemesi, yoruma muhtaç olmamasıdır. Hükümde iç yönergeden söz edilmesi de gerekmez.³²²

Bu doğrultuda esas sözleşmede “*yönetim kurulu yönetim yetkisini devretmeye yetkilidir, yönetim devredilebilir, yönetim kurulu yönetim yetkisini devredebilir, kısmen veya tamamen yönetim yetkisinin devrinde yönetim kurulu yetkilidir, yönetim kurulu TTK m. 367/1 maddesini uygulama yetkisine sahiptir, yönetim yetkisi devredilebilir*” gibi hükümlere yer verilebilir.³²³

Esas sözleşmede yer alacak bu hüküm şirket kurulurken, kuruluş aşamasındaki ilk esas sözleşmede yazılabileceği gibi sonradan da esas sözleşmede değişiklik yapılmak suretiyle eklenebilir.³²⁴ Bir başka deyişle, devre dair esas sözleşmede hüküm bulunmuyorsa genel kurul kararıyla yasal şartlara uyularak esas sözleşmede değişiklik yapılabilir. Bu durumda halka kapalı şirketler için esas sözleşme değişikliklerinin usulünü düzenleyen TTK m. 421 uyarınca, halka açık şirketler için SerPK m. 29/3’ün atfıyla TTK 418 uyarınca değişiklik yapılacaktır.³²⁵ Yönetim yetkisinin devrine dair esas sözleşme değişikliği kararında bu maddelerde yazan nisaplara uyulacaktır. Ancak bunun için şirket esas sözleşmesinde, esas sözleşme değişikliği için daha ağır nisap kararlaştırılmamış olmalıdır. Esas sözleşme değişikliği yapılmaksızın, diğer bir ifadeyle esas sözleşme değişikliğini içermeyen bir genel kurul kararıyla devre izin verilmesi yeterli olmayacaktır.³²⁶

Yönetim yetkisinin devrinde yetki yönetim kurulundadır.³²⁷ Yönetim yetkisi, hukuken ve fiilen öncelikle yönetim kuruluna aittir; yani devredilebilmesi için yönetim kurulunun yetkisi şarttır. Öyle ki, TTK m. 375/b kapsamında yetkisinin devri yönetim

³²¹ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, s. N.12-52, ALTAY, Yönetim, s. 164; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 600; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, s. N.12-52; ORAN, s. 111.

³²² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 600.

³²³ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-52; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 603; ORAN, s. 111.

³²⁴ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 38; KAYA, s. 3270; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 123; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 84; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 599-600; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-52; DEMİREL, s. 226; YALÇIN SIRAKAYA, s. 207; KALENDER, s. 91; ALTAY, Yönetim, s. 166; ORAN, s. 111.

³²⁵ SEYİS, s. 137; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 600; ŞENOCAK, C, 2, s. 1757; DEMİREL, s. 227.

³²⁶ KAYA, s. 3270; ŞENOCAK, C, 2, s. 1757; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 600; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-53; DEMİREL, s. 227; YALÇIN SIRAKAYA, s. 207.

³²⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 124; ŞENOCAK, C, 2, s. 1757; KALENDER, s. 86, 88.

kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindendir.³²⁸ Esas sözleşmedeki hüküm ise, yönetimi yerine getirme yetkisi vermez; yalnızca devrin hukuki dayanağını veya meşruiyetini sağlar. Bu sebeple, esas sözleşmede “*yönetim kurulu yönetim yetkisini devretmek için yetkilidir*” gibi bir düzenlemenin yer alması şart değildir, “*yönetim yetkisi devredilebilir*” gibi bir ibarenin yer alması yeterli olup, yetki yine yönetim kurulundadır.³²⁹

Esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine ilişkin hüküm bulunması, yönetim kurulunu devri gerçekleştirmeye zorunlu olup olmadığı öğretide tartışılmıştır. Bir görüşe göre, esas sözleşmede yetki devri düzenlenmiş olsa dahi yönetim kuruluna verilen bir yetki olduğu, bu yetkinin kullanımının yönetim kurulunun takdirine bırakıldığı yönündedir.³³⁰ Başka bir görüş ise, aynı doğrultuda değerlendirme yaparak takdir hakkı yönetim kurulunda olup, yalnızca pay sahiplerinin devrin kesin bir şekilde gerçekleştirilmesini öngördüklerinde bu durumun gözetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.³³¹ Kanaatimizce esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine dair hüküm bulunması yönetim kurulunun yönetim yetkisinin devrini gerçekleştirmesi için zorunluluk teşkil etmez. Yönetim kurulu, yönetim yetkisinde ve devrinde münhasıran yetkili olduğuna göre sahip olduğu bu yetkisini kullanmakta serbest olup, bu yetkisini kullanıp kullanmayacağına da kendisi karar verecektir. Bu sebeptir ki, yönetim yetkisinin devrinde münhasıran yetkili olan yönetim kurulunun, bu yetkisi genel kurulun onayına tabi kılınamaz, bu yetkisine hiçbir şekilde müdahale edilemez.³³² Bundan ötürü, esas sözleşmede yer alacak hükümlerin “yönetim yetkisinin devrinin genel kurula ya da üçüncü kişi tarafından yapılması”, “yönetim kurulunun belirlemiş olduğu kişilerin genel kurulun onayına arz edilmesi”, “yönetim yetki devrinden önce genel kurulun onayının alınması”, “yetkinin ancak esas sözleşmede önceden gösterilen

³²⁸ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; ŞENOCAK, C. 2; s. 1758; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 602.

³²⁹ KOÇ, s. 120; SEYİS, s. 138.

³³⁰ ERDEM, s. 53; GÜRBÜZ USLU, s. 368; DEMİREL, s. 228; YALÇIN SIRAKAYA, s. 207; ORAN, s. 113; AY KAPLAN, s. 59; ÇAM, s. 529; SEYİS, 141. AKDAĞ GÜNEY, Necla, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 85 (Hukuki Sorumluluk); DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 626; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 602; ALTAY, Yönetim, s. 168; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 84; BÜYÜKATAK, s. 83; KORTUNAY, s. 86.

³³¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12-54.

³³² KALENDER, s. 87; BÜYÜKATAK, s. 85; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 84; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 602; ŞENOCAK, C 2, s. 1757-1758.

kimselere devredilmesi” biçiminde yapılması söz konusu olamaz.³³³ Bir başka deyişle, genel kurul karar alarak, yönetimin devredileceği, devredilecek kişilerin kimler olduğu, devrin onayına bağlı olduğu, devrin zorunlu olduğu gibi düzenlemeler yapması mümkün değildir.

Öte yandan öğretime bir görüş, esas sözleşmede yer verilecek bir hükümle, murahhasları atama yetkisinin genel kurula verilebileceği, yönetim yetkisinin devralan yönetim kurulu üyesine murahhas üye, üçüncü kişiler ise murahhas müdür olarak ifade edildiği ve genel kurula esas sözleşme hükmüyle murahhasları atama yetkisinin bırakılabileceği dile getirilmektedir.³³⁴ Kanımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir. Yönetim yetkisinin devrinin şartlarını düzenleyen TTK m. 367’de yönetim kurulunun yetkili kılınacağı açıkça yer almaktadır. Yine yukarıda da belirtildiği üzere yönetim yetkisi ve devri, yönetim teşkilatının belirlenmesi, şube müdürleri hariç müdürlerin ve aynı fonksiyonu taşıyan kişilerin atanmaları ile görevden alınmaları kapsamında yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindendir.

Öğretime tartışılmış bir diğer husus, TTK m. 360’ın yönetim kurulunda belirli grupların temsilini öngören hükmünün, yönetim yetkisinin devrinde de uygulanıp uygulanamayacağıdır. Başka bir deyişle, TTK m. 360 uyarınca yönetim kurulunda belirli pay gruplarına temsil anlamında imtiyaz tanınmaktadır. Esas sözleşmeye konulacak bir hükümle yönetim yetkisinin devrinde bu gruplara ayrıcalık sağlanıp sağlanamayacağı tartışılmıştır. Öğretime kabul edildiği üzere, genel kurula bile böyle bir yetki tanınmamışken, belirli pay gruplarına veya azınlığa tanınması söz konusu olamaz.³³⁵

Öğretime, esas sözleşmede devre dair hüküm bulunması şartının, yönetim yetkisinin devrinin geçerli olabilmesi için zorunlu olup olmadığı yönünden görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre, sadece esas sözleşmede yetki devrine dair hükmün bulunmaması değil, TTK m. 367’de yazan şartların gerçekleşmemesi halinde dahi yönetim yetkisinin devredilebileceği, bu şartların yerine getirilmesinin zorunlu olmadığını belirterek, sebebinin ise bu yetkinin yönetim kurulunun devredilemez

³³³ ALTAY, Yönetim, s. 168; DEMİREL, s. 228; YALÇIN SIRAKAYA, s. 207; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122.

³³⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 536.

³³⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 90-91.

görev ve yetkilerinden olduğu savunulmaktadır.³³⁶ Devamında ise şartlara uymadan yapılan yönetim yetkisinin devri geçerli olsa dahi TTK 553/2 kapsamında yönetim kurulu üyelerinin devredilen yetkiler anlamında sorumluluklarının devam edeceği benimsenmektedir.

Kanımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir. Yönetim kurulunun devrini düzenleyen TTK m. 367'nin gerekçesinde esas sözleşmedeki düzenlemenin "*conditio sine qua non*" olduğu yani vazgeçilemez bir koşul olduğu yer almaktadır. Ayrıca eğer genel kurulu meydana getiren pay sahipleri, yönetim yetkisinin devrini istemiyorlarsa, devre dair yapılacak esas sözleşme değişikliğinde olumsuz oy kullanarak, yönetim yetkisinin devrinin önüne geçebilirler.³³⁷

Öte yandan, esas sözleşmede yetki devrine dair bir hüküm olmaksızın, yönetim kurulu tek başına iç yönerge hazırlayarak ya da yetki devrine dair yönetim kurulu kararıyla yönetim yetkisini devredemez.³³⁸ Devrin geçerli olabilmesi için esas sözleşmede açık bir dayanak bulunması şarttır. Diğer bir deyişle, iç yönerge veya yönetim kurulu kararı esas sözleşmenin yerine geçemez, devrin hukuki geçerliliği için esas sözleşmede açık hüküm olmalıdır. Bu hallerde ise öğretide esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine dair hüküm bulunmadan yapılan yönetim yetkisinin devrinin yok hükmünde olduğu kabul edilmekle beraber ancak geçerli bir yönetim yetkisinin devri söz konusu olmasa da yapılan yetkilendirmenin TTK m. 366 kapsamında iç ilişkide sonuç doğuran bir iş bölümü olduğu kabul edilmektedir.³³⁹

Daha önce de belirtildiği gibi, Eski TTK'dan farklı olarak yönetim yetkisinin devri ile temsil yetkisinin devri farklı maddelerde düzenlenmiş olup, yönetim yetkisinin usulüne uygun devredilmesi halinde doğrudan temsil yetkisinin devri gerçekleşmeyecek, temsil yetkisinin devri de isteniyorsa ayrıca ve açıkça ifade etmek gerekmektedir.

³³⁶ KIRCA, s. 136; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 612; 618.

³³⁷ SEYİS, s. 134.

³³⁸ PULAŞLI, C II, s. 1550; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122, 131; KALENDER, s. 91; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-53.

³³⁹ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196; ÇAMOĞLU, s. 193; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 269; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 92-94; ÜNAL, Murahhaslar, s. 69-70.

a. Kişi, Konu ve Usule İlişkin Düzenlemeler

Yönetim yetkisinin şartlarını belirleyen TTK m. 367’de esas sözleşme hükmüne dair bir saptama ya da kısıtlama öngörülmemiştir. Bu durumda, esas sözleşme hükmünde yönetim yetkisinin devrinin yönetim kurulu üyelerine mi üçüncü kişilere mi yapılabileceği bir başka deyişle konu veya kişi yönünden saptamalar yer alabilir.³⁴⁰ Bu durumda, devredilecek kişilerin esas sözleşmede belirlenen özelliklerde olması gerekecektir.

Öğretide, esas sözleşmeye konulacak hükmün kişi, konu yönünden kısıtlamanın olup olmayacağı tartışılmıştır. Bir görüşe göre, kişi ya da konu yönünden kısıtlama yapılmasının mümkün olduğunu belirtilerek; bu çerçevede, yönetim yetkisine dair esas sözleşme hükmünde “yönetim yetkisi yalnızca yönetim kurulu üyelerine devredilebilir”, “yönetim yetkisi yalnızca üçüncü kişilere devredilebilir” ya da “belirli yetkilerin devredilmesine izin verilmeyerek yönetim kurulunun yetkisinde kalmasına devam etmesi” yönünde de olabilir.³⁴¹ Farklı bir görüş ise, esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine dair hüküm dışında yönetim yetkisinin kime ya da kimlere devredilebileceği, yetkilerin hangilerinin devredilip, devredilmeyeceği gibi belirlemelerin esas sözleşmede düzenlenemeyeceği, yetki devri yönetim kurulunun devredilemez yetkilerinden olduğundan, genel kurul kararıyla esas sözleşmede saptanamayacağını, yönetimin hangi kişilere veya hangi yetkilerin devredileceğine dair hususların iç yönergede belirlenmesi gerektiğini savunmaktadır.³⁴²

TTK m. 367 doğrultusunda, yönetim yetkisinin yönetim kurulu üyelerine ya da üçüncü kişilere devredilebileceği yer almaktadır. Bu durumda esas sözleşmede kişi bakımından da devrin kime yapılacağı saptanabilir. Yönetim yetkisinin devredileceği kişilerin seçiminde makul özen gösterilmediği takdirde sorumluluğun genel kurula

³⁴⁰ ŞENOCAK, C 2, s. 1757; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 601; SEYİS, s. 142.; DEMİREL, s. 228; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-54; YALÇIN SIRAKAYA, s. 207; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 39; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85.

³⁴¹ YANLI, Veliye, İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda “İş Bölümü İlkesi” ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İstanbul üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LV, Sayı: 3, 1997, s. 272 (İş Bölümü İlkesi); PULAŞLI, C. II, s. 1284; ALTAY, s. 82; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 39; AKDAĞ, GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; ORAN, s. 100.

³⁴² KORTUNAY, s. 86, 87; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.121.; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 626.

değil yönetim kuruluna ait olması nedeniyle, yönetim kurulu devredeceği kişi veya konuları belirlerken şirketin gereksinim ve yararlarını ön planda tutacaktır.³⁴³

Bu kısıtlamaların yanı sıra, yönetim yetkisinin şahsen devredilecek kişinin esas sözleşmede yer alması veya yetki devrinin zorunlu kılınması ya da yetki devrinin genel kurulun uhdesine bırakılması gibi haller esas sözleşmede öngörülemez ya da genel kurul kararıyla yönetim yetkisine karışamaz.³⁴⁴

Yönetim yetkisinin devredilmesiyle, TTK 553/2 hükmü uyarınca yönetim kurulu devredilecek kişi ya da kişilerin seçiminde, gözetiminde ve talimat verilmesinde makul derecede özeni göstermesi halinde sorumluluğu bulunmayacaktır. Esas sözleşmeye “yönetim yetkisinin devredilmesi halinde de yönetim kurulunun sorumluluğu devam edecektir” gibi hüküm yok hükmünde olacaktır.³⁴⁵

b. Yoruma Açık Düzenlemeler

Esas sözleşmede yönetim yetkisine izin veren hükmün, daha önce de vurgulandığı üzere, açık ve anlaşılır, kuşkuya yer vermeyecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.³⁴⁶ Ancak bazen esas sözleşme hükümleri bu çerçevede yazılmış olmayabilir. Bu durumda bu düzenlemeleri sert bir şekilde ele alarak doğrudan hükümsüz kabul etmek yerine ayakta tutmak daha doğru olacaktır.³⁴⁷ Hükümlerin değerlendirilmesinde ilk etapta kanunun emredici hükümlerine aykırı olmayışına bakılmalı devamında ise ticari hayata duyulan güven, şirketin mevcut zamana kadar sürdürdüğü uygulamalar ve ticari yaşamın genel çerçevesi ışığında ele alınmalıdır.³⁴⁸ Aynı şekilde hükümler yorumlanırken, şirketin tescil edilip edilmediği, yorumu yapılacak düzenlemenin niteliği, hangi ilişkileri düzenlediği, hedefi ve ruhu gibi kriterlerin değerlendirilmesi gerekmektedir.³⁴⁹

Özellikle bu durum, Eski TTK döneminde yönetim ve temsil yetkisinin birlikte devredilmesi nedeniyle, bu dönemde düzenlenen esas sözleşmelerde devre ilişkin

³⁴³ SEYİS, s. 145.

³⁴⁴ YANLI, İş Bölümü İlkesi, s. 272, 273 vd.; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 439-440; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 2013, s. 602-603.

³⁴⁵ SEYİS, s. 146.

³⁴⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, s. N.12-52, ALTAY, Yönetim, s. 164; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 600.

³⁴⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 601.

³⁴⁸ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 601, SEYİS, s. 146.

³⁴⁹ KARASU, Emredici Hükümler, s. 32

hükümlerin yorumlanması aşamasında ortaya çıkmaktadır.³⁵⁰ Örneğin “murahhas müdür yönetim kurulu tarafından belirlenebilir” gibi bir hükmün yorumlanmasında öğretide farklı görüşler yer almaktadır. Bir görüşe göre, böyle bir hüküm temsil yetkisinin devri biçiminde değerlendirilebileceğinden, açıkça yönetim yetkisinin devredildiğinin yazılması yönündedir.³⁵¹ Karşı bir görüşe göre ise, bu hükmün sert değerlendirilmeyip, yönetim yetkisinin devrini içerdiği ifade edilmektedir.³⁵² Diğer görüş ise yönetim yetkisinin devrine dair hükümde murahhas teriminin kullanılmaması gerektiği yönündedir.³⁵³

Kanımızca, Eski TTK dönemine ait bu tür bir esas sözleşme hükmü yönetim ve temsil yetkisini birlikte devrettiğinden, bunların ayrı ayrı devredilebilmesi ancak esas sözleşmede açıkça öngörülmüş olması halinde mümkün olup, böyle bir hükmün varlığı durumunda yönetim yetkisinin devrini de kapsadığı kabul edilmelidir.

Buna ilaveten esas sözleşmede yönetim yetkisinin mi temsil yetkisinin mi devredildiğine dair muğlaklık varsa bu kapsamda esas sözleşme hükmü örneğin “yönetim kurulu yetkilerini devredebilir” şeklindeyse yine bu hükmü katı şekilde değerlendirmemeli, hem yönetim hem temsil yetkisinin devredilebileceği kabul edilmelidir.³⁵⁴ Öte yandan, Eski TTK dönemine ait bir esas sözleşmede, temsil ve yönetim yetkisinin devri genel anlamda düzenlenmişse bu düzenlemenin yönetim yetkisinin devrini kapsadığı söylenebilir.³⁵⁵

2. İç Yönerge Oluşturulması ve Onaylanması

a. Tanımsal Çerçeve

Anonim şirketlerde, kanun ve esas sözleşme ile belirlenen kurallar her zaman şirketlerin tüm operasyonel ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamaktadır. Esas sözleşmede değişiklik yapılması sıkı şekillere bağlı olduğundan, bu durum şirketlerin hızla değişen ticari koşullara zamanında uyum sağlamasını güçleştirmekte ve dolayısıyla kendi işleyişlerini oluşturabilecekleri, esnek ve kolayca güncellenebilir

³⁵⁰ ŞENOCAK, C. 2, s. 1757.

³⁵¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-52.

³⁵² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 601.

³⁵³ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 84.

³⁵⁴ SEYİS, s. 147.

³⁵⁵ ŞENOCAK, C. 2, s. 1757.

düzenlemelere duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır.³⁵⁶ Bu hızla değişen koşullar karşısında, günlük faaliyetlerin düzenlenmesinde uygulanabilecek ve kısa sürede, pratik biçimde değiştirilebilecek düzenlemelerin karşılığı iç yönergelerdir.³⁵⁷ İç yönerge terimine ilk kez TTK'da yer verilmiş, eski TTK döneminde iç yönerge terimi kullanılmamıştır.³⁵⁸ İç yönerge, ticaret hukuku alanında, şirketin işleyişine ilişkin hususların ortaya konulduğu, iç yapıya dair ayrıntıları içeren ve düzenlenmesi durumunda ilgililer açısından bağlayıcılık taşıyan belgelerdir.³⁵⁹ İç yönerge, öğretide farklı şekillerde adlandırılmış; keza TTK tasarısında başlangıçta 'iç yönetmelik' olarak yer almışken, TBMM Genel Kurulu'ndaki önergeyle Anayasamızdaki 'yönetmelik' kavramıyla karışmaması için 'iç yönerge' olarak kabul edilmiştir.³⁶⁰

TTK'da iç yönerge iki ayrı biçimde düzenlenmiştir. İlki TTK m. 419/2 hükmü uyarınca yönetim kurulunun, genel kurulun işleyişine dair düzenlemeleri kapsayan iç yönergedir. Öteki ise TTK m. 367/1 uyarınca, yönetim kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarını, yönetim yetkisinin devri veya iç organizasyonunu düzenleyen yönergedir; bir başka deyişle yönetim kurulunun kendi iç işleyişine ilişkindir. Sonuç olarak, iç yönergelerden biri genel kurula, öteki ise yönetim kuruluna ilişkindir.³⁶¹ Kanunda belirtilen bu iç yönergeler dışında yönetim kurulu tarafından farklı iç yönergeler düzenlenebilir.³⁶² Buna ilişkin olarak, yönetim kuruluna yardım için oluşturulan komisyon ve komitelerin işleyiş kuralları ve ilkelerine dair iç yönerge, şirket bünyesindeki alt kademelere dair iç yönergeler düzenlenebilir. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı olmamak şartıyla, başta şirketin yapısı ve işleyişi doğrultusunda gerekli görülen iç yönergeler çıkartılabilir. Her iki iç yönerge bakımından da iç yönergenin kabulüne ilişkin farklı bir toplantı ve karar nisabı kanunda öngörülmediğinden, TTK m. 390 uyarınca yönetim kurulu, esas sözleşmede aksi

³⁵⁶ ORAN, s. 5.

³⁵⁷ KARASU, Emredici Hükümler, s. 187, 188; Benzer yönde bkz. DEMİREL, s. 231.

³⁵⁸ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 35.

³⁵⁹ BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001 (Ana Sözleşme), s. 51; KARASU, Emredici Hükümler, s. 186; BÜYÜKATAK, s. 91; KAYIHAN, s. 140; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 44; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu s. 85 vd; KOÇ, 21.

³⁶⁰ KOÇ, s. 21-22; BÜYÜKATAK, s. 92; ORAN, s. 3-4.

³⁶¹ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 36; DEMİREL, s. 230; KARASU, Emredici Hükümler, s. 188, 189; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 125 vd; KOÇ, s. 32; PULAŞLI, C. 2, s. 1279.

³⁶² ORAN, s. 11; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 49; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 247; BAHTİYAR, Ana Sözleşme, s. 53; KOÇ, s. 23.

düzenlenmedikçe üye tam sayısının çoğunluğuyla toplanır ve iç yönergenin hazırlanmasına ilişkin karar toplantıya katılan üyelerin çoğunluğuyla alınır.³⁶³

TTK m. 419/2 uyarınca genel kurula ilişkin iç yönerge, yönetim kurulu tarafından hazırlanmaktadır. Hazırlanan bu iç yönerge genel kurulun onayına sunulduktan sonra tescil ve ilan edilir; emredici nitelikte ve uyulması zorunlu olan bu düzenlemede, yönetim kurulunca hazırlanacak iç yönergenin Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'te³⁶⁴ yer alan asgari unsurları, yani toplantı gündemi öncesi hazırlıklar, toplantının açılması, toplantı usulü ve toplantı sonrasında yapılacak işlemler gibi hususları içermesi gerekmektedir. TTK m. 419/2 kapsamında genel kurulun işleyişine ilişkin iç yönerge, tez konumuz dışında kaldığından burada yalnızca tanımına yer verilmiştir.

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devri bağlamındaki iç yönerge; yalnızca yönetim yetkisinin devrine dair olmayıp, aynı zamanda şirketin iç işleyişi ve organizasyon yapısına dair düzenlemeleri de kapsayabilir. Bu iç yönerge, yönetim kurulu tarafından hazırlanmakta olup, kanun veya esas sözleşmede öngörülme- yen unsurlara yer veren ya da öngörülen unsurları netleştirip detaylandıran ve özellikle şirketin iç örgütlenmesine ilişkin olarak yönetim kurulunun iç yapısı, toplantıya çağırılması, işleyiş biçimleri ile temel kuralların uygulanması, tamamlanması ve açıklığa kavuşturulmasına yönelik hususları kapsayan düzenlemeleri ifade etmektedir.³⁶⁵

Esas sözleşmeler, şirketin temel düzenini belirleyen anayasa mahiyetinde metinler olup şirketin teşkilatlanmasına ilişkin ayrıntılı düzenlemeleri içermesi gerekmediğinden, özellikle şirketin iç yapısına dair düzenlemeler getiren iç yönergeler şirketin işleyişini kolaylaştırmaktadır.³⁶⁶ Esas sözleşmede belirtilmesi zorunlu olmayan ya da esas sözleşmede belirtilmesine imkan bulunmayan konuların uygulamada iç yönerge aracılığıyla belirlenmesine gerek duyulmaktadır.

³⁶³ KORTUNAY, s. 88; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 135.

³⁶⁴ RG. Tarih 28.11.2012, Sayı: 28481.

³⁶⁵ BAHTİYAR, Ana Sözleşme, s. 53; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 44; KARASU, Emredici Hükümler, s. 187-188; KOÇ, s. 24; ORAN, s. 5-6.

³⁶⁶ KARASU, Emredici Hükümler, s. 188.

İç yönerge kanuna ve esas sözleşmeye aykırı olacak şekilde düzenlenemez.³⁶⁷ Buna paralel olarak, her türlü kanun maddesinde öngörülen düzenlemeler veya esas sözleşmede yer alması lazım olan konular iç yönergeyle oluşturulamaz.³⁶⁸ İç yönerge, esas sözleşme ile benzer şekilde, ilgililer tarafından uyulması zorunlu olan ve şirketin kendi iç işleyişini düzenleyen bir düzenleme olduğundan, riayet edilmemesi durumunda çeşitli yaptırımlar uygulanabilmektedir.³⁶⁹ TTK m. 340 uyarınca, kanunda öngörülen yönetim kurulu karar nisabı yalnızca esas sözleşme ile ağırlaştırılabilir olup, iç yönergede farklı bir düzenleme yapılamaz ve ancak esas sözleşmeye uygun şekilde düzenleme getirilebilir.

İç yönerge kapsamında, yönetsel kademeler ve bu kademelerde bulunacak kişilerin görev tanımları ile raporlama usulü öngörülür.³⁷⁰ İç yönerge; üretim öncesindeki hazırlık aşamalarını, üretim sürecini, pazarlama çalışmaları ile muhasebe düzenini, işleyiş yöntemlerini ve görev tanımlarını da içerecek şekilde organizasyon yapısını belirler. Başka bir ifadeyle, yönetimin tüm yönlerini düzenleyen bir çerçeve sunar. Bu kapsamda yalnızca bir teşkilat şemasının yer alması yeterli olmayıp; karar alma mekanizmaları, atama usulleri ve işletmenin teknik, ticari ve hukuki yönetimine dair temel kuralların da açıkça düzenlenmesi gerekir.³⁷¹

Netice itibarıyla TTK m. 367 gereğince iç yönerge, şirket yönetimine ilişkin düzenlemeleri içerir; bu bağlamda lazım gelen görevlerin tanımını yapar, bunların hangi birimlerce yerine getirileceğini ortaya koyar ve bilhassa hangi kişinin kime tabi olduğu ile hangi kişilere karşı bilgilendirme sorumluluğunun bulunduğunu gösterir. Dolayısıyla iç yönerge, pay sahipleri ve alacaklılar için yeni haklar tesis etmez; görevleri üstlenen kişilere ek teminat sağlamaz ve borç yükümlülüğü doğurmaz.³⁷² Diğer bir anlatımla, iç yönerge şirketin kendi yönetim ve organizasyonuna ilişkin

³⁶⁷ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 42; KARASU, Emredici Hükümler, s. 187; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 135; ORAN, s. 28; BÜYÜKATAK, s. 103.

³⁶⁸ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 46; Yargıtay bir kararında, “iç yönergenin dayanağını esas sözleşmedeki yetki devrine ilişkin hükümden ve buna dayalı alınacak yönetim kurulu kararından aldığı; yönetime ilişkin yetki devri ve yetkilendirme şekli dışında, esas sözleşmede düzenlenmesi gereken başka bir hususa yer verilemeyeceği ve nisap gibi esas sözleşmeye ait konuların yalnızca esas sözleşmede düzenlenebileceği, iç yönergede düzenlenemeyeceği belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2023/387, K. 2024/4088, T. 20.05.2024, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-387-k-2024-4088-t-20-5-2024> (Son Erişim Tarihi: 28.11.2025)

³⁶⁹ KOÇ, s. 24.

³⁷⁰ PULAŞLI, C. II, s. 1281.

³⁷¹ Bkz. TTK m. 367 Gerekçesi.

³⁷² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları N. 12-61; ŞENOCAK, C. 2, s. 1758; YALÇIN SIRAKAYA, s. 209.

kuralları belirlediğinden ve iç işleyişi düzenlediğinden şirket dışındaki üçüncü kişiler için hukukten bağlayıcı bulunmamakta olup, bu kişiler iç yönerge uyarınca herhangi bir hak talep edemezler.

Öğretideki bir görüşe göre, yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönergede önemli olan TTK m. 367’de öngörülen asgari unsurların sağlanması olup, bu unsurları taşıyan düzenlemenin mutlaka “iç yönerge” olarak adlandırılması gerekmediğinden, söz konusu unsurları içeren yönetim kurulu kararı da yeterli olacaktır.³⁷³ İç yönergenin oluşturulmasıyla kastedilen, yönetim kurulunun TTK m. 367’de yazan temel unsurları içeren metnin TTK m. 390 gereğince alınacak bir kararla onaylanmasıdır.³⁷⁴

Şüphesiz, şirket bilhassa eş zamanlı olarak birden fazla iç yönerge çıkarması durumunda, bunların hepsine sadece "iç yönerge" denmesi karışıklığa sebebiyet verebileceğinden, iç yönergenin hizmet ettiği amaç gereğince isimlendirilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir.³⁷⁵ Yönetim kurulunun iç yönerge çıkartması ve onaylanması TTK m. 375 uyarınca devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerinden olup, genel kurulun onayına tabi tutulamaz, genel kurul tarafından müdahale edilemez.³⁷⁶

b. Hukuki Mahiyet

TTK m. 367/1 kapsamında yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönergeler, esas sözleşmeye aykırı hükümler içermemeleri, esas sözleşmede yer verilmeyen hususları düzenlemeleri veya eksik kalan noktaları detaylandırmaları ve yalnızca şirketin belirli organ ya da kişi gruplarına (örneğin yönetim kuruluna) yönelik olmaları nedeniyle, esas sözleşmeyi somutlaştıran ve tamamlayan, buna kıyasla ikinci derecede kabul edilen iç düzenlemeler niteliğindedir.³⁷⁷

³⁷³ PULAŞLI, Hasan, Banka Şube Müdürünün Kredi Açabilmesi İçin Ttk M. 367/1 Uyarınca Yönetim Yetkisinin Devredilmiş Olması Şart Mıdır? -Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 8.3.2021 Tarih ve E. 2020/1944, K. 2021/2150 Sayılı Kararı Üzerine Düşünceler-, Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 4, 2024, s. 749. (Yönetim Yetkisinin Devri), PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413.

³⁷⁴ ŞENOCAK, C. 2, s. 1759.

³⁷⁵ ORAN, s. 183.

³⁷⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-56; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 129; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; KENDİGELEN, s. 258; PULAŞLI, C. II, s. 1281; BAHTİYAR, Ana Sözleşme, s. 52; KARASU, Emredici Hükümler, s. 134; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-56.

³⁷⁷ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.85; KOÇ, s. 8; PULAŞLI, C II, s. 1281; BAHTİYAR, Ana Sözleşme, s. 53; ALTAY, Yönetim, s.178; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s.46; KARASU, Emredici Hükümler, s. 186; PULAŞLI, C. II, 1281, 1282; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 39; DEMİREL, s. 229; ORAN, s. 23.

Yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönerge, soyut ve genel ifadeler içermesi, çoğunlukla önceden hazırlanması, görev ve sorumlulukların temel esaslarını belirlemesi ve görevlere ile pozisyonlara ilişkin ilişkileri başlangıçta tespit etmesi nedeniyle, bu bağlamda çerçeve metin niteliğinde kabul edilmektedir.³⁷⁸

İç yönerge, şirkette kimin hangi işi yaptığı ile sorumluluk ve gözetim ilişkilerini ortaya koyan bir belge olduğundan, örneğin usulsüz bir işlem gerçekleştiğinde hem işlemi yapan kişinin hem de denetim yükümlülüğü bulunmasına rağmen bunu yerine getirmeyen kişinin kim olduğunun belirlenmesini sağladığından, bu anlamda bir gözetim belgesi niteliği taşımaktadır.³⁷⁹ Buna ek olarak, iç yönerge, yönetim yetkisinin devriyle sorumlulukların da devredilmesi açısından da önemli bir işleve sahiptir.³⁸⁰ Yetkinin devredildiği kişilerin hareketlerinden sorumlu olunmaması için yönetim yetkisi devrinin usulüne uygun gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, yetki devrine ilişkin düzenlenen iç yönerge, yetki devrinin usulüne uygun olup olmadığını kanıtlayacak bir belge olarak ispat aracı olup gerektiğinde delil ya da yazılı delil başlangıcı mahiyetine sahip bir belge olarak yorumlanmaktadır.³⁸¹

Yönetim yetkisi devrine ilişkin iç yönerge, usulüne uygun yetki devri için zorunlu şekli bir şart olup, ihtiyari mahiyette değildir.³⁸² Öğretide, yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönergenin, usulüne uygun yönetim yetkisinin devrinde geçerlilik şartı olup olmadığı tartışılmıştır. TTK m. 367'nin gerekçesinde iç yönergenin vazgeçilmez bir şart olarak hazırlanması gerektiği belirtilmekle birlikte, ardından esas sözleşmede yer alan devre ilişkin hükmün mühim olduğunun ifade edilmesi nedeniyle bunun bir geçerlilik koşulu olmadığı analizi yapılabilmektedir.³⁸³ Ancak bu yaklaşım doğru değildir. TTK m. 367'de öngörülen asgari unsurları içeren bir metnin iç yönerge olarak adlandırılması zorunlu olmasa da böyle bir metnin bulunmaması halinde yönetim yetkisinin devri geçersiz sayılacağından, TTK m. 367'ye uygun olarak hazırlanan iç

³⁷⁸ ORAN, s. 27.

³⁷⁹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-58; ORAN, s. 24.

³⁸⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-58; SEYİS, s. 153.

³⁸¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-61.

³⁸² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-56; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-56.

³⁸³ SEYİS, s. 153.

yönergenin usulüne uygun yönetim yetkisinin devri açısından gerekli kabul edilmesi gerekir.³⁸⁴

c. İç Yönergenin Şekli

(1) Esas Sözleşme ile Yetki Devrine İzin

TTK m. 367/1 kapsamında yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönergenin düzenlenmesi amacıyla esas sözleşme ile yönetim yetkisinin devrine izin verilmesi gerekmektedir.³⁸⁵ Bir başka deyişle yetki devri için önce esas sözleşmede yetkilendirme olmalıdır. Dolayısıyla, esas sözleşmede öngörölmüş yetkilendirme hükmüne dayanarak yönetim kurulu, bir iç yönerge hazırlayabilir ve bu yönerge çerçevesinde yönetim yetkisini devredebilir.

Esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine dair bir hüküm konulmadan, yönetim yetkisinin devri için iç yönerge hazırlanıp, icra edilmesi durumunda yönetim yetkisi usulüne uygun devredilmediğinden, geçerli olmayacaktır.³⁸⁶ Bu halde, yönetim yetkilerinden tüm yönetim kurulu sorumlu olmaya devam edecektir. Ancak bu şekilde hazırlanan iç yönerge sadece yetki devrine dair hükümlerden oluşmuyorsa tümünden geçersiz olmayacak, yönetim yetkisinin devrine ilişkin kısımlar kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık teşkil ettiğinden geçersiz olacaktır.³⁸⁷ Bu iç yönerge yönetim kurulunun işleyişine dair iç yönerge olarak kabul edilerek, diğer kısımları uygulanabilecektir.³⁸⁸

Buna karşılık, esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine ilişkin hükme dayanılarak iç yönerge hazırlanması, yönetim kurulunu yönetim yetkisini devretmek konusunda bir mecburiyet altına sokmaz, başka bir ifadeyle, esas sözleşmeye dayalı olarak iç yönerge hazırlanmış olsa dahi yönetim kurulu yönetim yetkisini devretmek zorunda olmayıp, bu hususta takdir yetkisini serbestçe kullanabilir.³⁸⁹

³⁸⁴ ALTAY, Yönetim, s. 170-171; PULAŞLI, C II, s. 1282; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 93; ORAN, s. 113; SEYİS, s. 154-155; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 268; BÜYÜKATAK, s. 283; KOÇ, s. 121.

³⁸⁵ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 38.

³⁸⁶ ORAN, s. 17-18.

³⁸⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 136; Benzer yönde BÜYÜKATAK, s. 103.

³⁸⁸ DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 629

³⁸⁹ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 39.

(2) Yazılı Formda Kaleme Alınması

Yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönergenin şekline dair TTK'da herhangi bir özel düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle TBK m. 12'nin genel hükmü uyarınca, iç yönergenin şeklinin adi yazılı biçimde olması gerektiği kabul edilmelidir.³⁹⁰

Öğretide, iç yönergenin yazılı olması gerektiğine dair genel kabul görmektedir. Öne sürülen görüşlerden birine göre, iç yönergede yer alması zorunlu olan asgari unsurlar, örneğin görev tanımları, birbirlerine karşı sorumluluklara ilişkin düzenlemeler ve benzeri ayrıntılar, söz konusu iç yönergenin yazılı biçimde hazırlanmasını zorunlu kılmakta ve yönetim kurulunun bu unsurları yazılı şekilde düzenlemesi gerektiğini ortaya koymaktadır.³⁹¹ Aynı sonuca farklı bir dayanak üzerinden yaklaşan görüşe göre, yönetim kurulu kararlarının hukuken bağlayıcı olabilmesi için yazılıp, imzalanması zorunlu olduğundan, iç yönerge de yönetim kurulu kararına dayandığı için yazılı biçimde hazırlanması gerektiği yönündedir.³⁹²

İfade edilmelidir ki, iç yönerge şekil biçimi olarak, ya karar tutanağına dahil edilerek tam bir karar niteliği kazanabilir ya da karar tutanağından bağımsız olarak ayrı bir yazılı belge biçiminde düzenlenebilir.³⁹³

(3) Tescil ve İlan Yükümlülüğünün Olmaması

Yönetim yetkisine dair iç yönergenin, genel kurula ilişkin iç yönergeden farklı olarak tescil ve ilanı veya noter tasdiki ya da bir şekilde bildirilme zorunluluğu bulunmamaktadır.³⁹⁴ TTK m. 367'de tescil ve ilan yükümlülüğüne dair özel bir düzenleme yer almazken, madde gerekçesinde açıkça tescil ve ilanın şart olmadığı belirtilmiştir. Aksi takdirde, öğretide de belirtildiği üzere, iç yönerge içerik itibarıyla

³⁹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s.606; ALTAY, Yönetim, s.170; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.133. KOÇ, s. 28; GÜNAY, s.111; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-56.

³⁹¹ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-57; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-57; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 86; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; ORAN, s. 18-19; BÜYÜKATAK, s. 102.

³⁹² DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 133; KOÇ, s. 12; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 629; ORAN, s. 19.

³⁹³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 45, 134; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; KOÇ, s. 28; KORTUNAY, s. 89; ALTAY, Yönetim, s. 170; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 452; BÜYÜKATAK, s. 102; ORAN, s. 19; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606.

³⁹⁴ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 124; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, 228-229; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196; SEYİS, s. 161

şirketin iç işleyişine dair ayrıntıları içerdiğinden, ticari sır niteliğindeki ve dışarıdaki kişilerin öğrenmemesi gereken bu verilere herkes kolayca ve açıkça ulaşabilecektir.³⁹⁵

Buna rağmen, iç yönerge tescil edilmek istense bile, ticaret sicilinde görevli kişinin Ticaret Sicil Yönetmeliği³⁹⁶ m. 34/1-(a) uyarınca, tescilin gerçekleşebilmesi için gerekli şartları incelemesi ve iç yönergenin sicile kaydının yasal olarak gerekmediği gerekçesiyle tescil talebini reddetmesi gerekecektir.³⁹⁷ Bir şekilde ticaret sicile tescil edilse dahi, her halükarda iç yönerge şirketin iç işleyişine ilişkin, yönetim yapısına dair olduğundan şirket dışındaki üçüncü kişiler için herhangi bir hak sağlamayacaktır.³⁹⁸ Ne var ki yönetim ve temsil yetkisi beraber devredilecekse TTK m. 373 uyarınca tescil edilmesi mutlak şarttır.³⁹⁹

d. İç Yönergenin İçeriği

TTK m. 367/1 uyarınca, yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergede yer alması gereken asgari yani temel unsurlar sayılmıştır.⁴⁰⁰ TTK m. 367/1 uyarınca “*Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler.*” Buna göre, iç yönerge şirketin yönetim faaliyetlerini düzenlemeli; yönetim için lazım gelen görevleri belirlemeli, bu görevlerin yerine getirileceği pozisyonları göstermeli ve kimin kime bağlı olduğu ile bilgi sunma sorumluluklarını belirtmelidir. İç yönergede yer alacak düzenlemeler, kanun maddesinde sayılan unsurlarla sınırlı

³⁹⁵ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12-59; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-59; ALTAY, Yönetim, s. 185; AY KAPLAN, s. 62; ÇAM, s. 530; ERDEM, s. 54; KOÇ, s. 29; SEYİS, s. 162.

³⁹⁶ RG. Tarih: 27.01.2013, Sayı: 28541.

³⁹⁷ SEYİS, s. 162.

³⁹⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 536; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-61; SEYİS, s. 162; ORAN, s. 235.

³⁹⁹ ŞENOCAK, C. 2, s. 1759; GÜNAY, s. 112; AY KAPLAN, s. 62; YALÇIN SIRAKAYA, s. 209; Yargıtay bir kararında, “davacı şirketin şube müdürü, kesimhane işletme müdürü, sorumlu yönetici, planlama ve lojistik müdürü, damızlık çiftlik müdürü gibi pozisyonlara yapılan atamaların tescil ve ilanının gerekmediği, şirket yönetim kurulu temsil yetkisinin devredilmediği, yalnızca yönetimin devredildiği durumlarda iç yönergelerin tescil ve ilanının gerekmediği; ayrıca daha önce hatalı şekilde tescil yapılmış olsa dahi bunun sonraki dönemde aynı işlemin yapılması için gerekçe oluşturmayacağı belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/6397, K. 2023/1052, T. 22.02.2023. <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-6397-k-2023-1052-t-22-2-2023> (Son Erişim Tarihi: 07.11.2025)

⁴⁰⁰ ORAN, s. 20; DOĞAN Yönetim Yetkisinin Devri, s. 136; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 630; SEYİS, s. 158; KOÇ, s. 42; ŞENOCAK, C. 2, 1759; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 414; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-60; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; KORTUNAY, s. 92; BÜYÜKATAK, s. 108.

değildir.⁴⁰¹ TTK m. 367/1 çerçevesinde belirtilen hususlar sınırlayıcı özellikte olmayıp, iç yönergede farklı düzenlemelere de yer verilebilir.⁴⁰² Bu itibarla, iç yönergenin kapsamı, kanunda sayılan temel unsurların dahil edilme zorunluluğu ile birlikte, şirketin hacmine, faaliyet konusuna, gereksinimlerine ve yönetim yetkisinin sınırları çerçevesinde farklılık gösterebilir.⁴⁰³ Bir başka deyişle, iç yönergede yer alacak düzenlemelere, asgari unsurlarla beraber kanuna ve esas sözleşmeye uygun olacak şekilde, şirketin ihtiyacına göre farklı ögeler eklenebilir.⁴⁰⁴

Bunların yanı sıra, iç yönerge soyut ve genel düzenlemelere sahip olduğundan⁴⁰⁵, çerçeve hukuki metin mahiyetindedir.⁴⁰⁶ Bu sebeple iç yönergede, görevler ve pozisyonlara dair genel hatlar belirlenir, yönetim yetkisinin devredileceği kişi ya da kişilerin adlarının belirtilmesi gerekmeyp, sadece unvanlarına yer verilir.⁴⁰⁷ Diğer türlü kişilerin isimlerinin yazılması uygulamada pratik olmayacaktır. Zira yönetim yetkisinin devrinin yapılacağı kişilerin adlarının yazılması, bu kişilerin görevlerinin sona ermesi veya yeni görevlendirmelerin yapılması halinde iç yönergenin her defasında yeniden düzenlenmesini zorunlu kılacağından, yönergede yalnızca görev unvanları belirtilmeli ve yetki devri yapılan kişiler değişse dahi metnin değiştirilmesine gerek kalmamalıdır.⁴⁰⁸

Şirket içindeki faaliyet ilişkileri zamanla hızla değişebileceğinden, işletmenin organizasyon yapısının güncel duruma uyum sağlaması amacıyla iç yönergenin belirli aralıklarla yeniden değerlendirilmesi gerekir ve bu sayede bireysel yöneticilerin yetki sınırları da mevcut koşullara uygun olarak güncellenmiş olur.⁴⁰⁹

İç yönergede yer alması zorunlu olan asgari unsurların iç yönergede bulunmaması durumunda, usulüne uygun bir yetki devrinden söz edilemez.⁴¹⁰ Geçerli bir yetki devri

⁴⁰¹ KOÇ, s. 41; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 136;

⁴⁰² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-60.

⁴⁰³ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 86; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 137; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; SEYİS, s. 159;

⁴⁰⁴ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606.

⁴⁰⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 211; AY KAPLAN, s. 61.

⁴⁰⁶ ORAN, s. 26, 27.

⁴⁰⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; DEMİREL, s. 229; Benzer yönde bkz. DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 140; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 211.

⁴⁰⁸ ORAN, s. 27; SEYİS, s. 159.

⁴⁰⁹ PULAŞLI, C. II, s. 1285; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 40.

⁴¹⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 136; ORAN, s. 21; KOÇ, s. 42.

bulunmadığından yönetim kurulunun sorumluluğu da devam edecektir.⁴¹¹ İç yönergede sayılan unsurlar, öğretide de genel kabul gördüğü üzere asgari unsurlar olup kanunun bulunmasını emrettiği, bir başka deyişle zorunlu kıldığı bu unsurları içermeyen bir iç yönerge kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil edeceğinden geçerli olmayacak ve geçerli olmayan bir iç yönergeye dayanarak yapılan yetki devri de geçersiz olacaktır.⁴¹²

İç yönergede yer alması gereken, TTK m. 367/1’de sayılan asgari unsurlar aşağıda ayrı başlıklar altında ele alınacaktır.

(1) Şirket Yönetimini Düzenlemesi

Yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergede, TTK m. 367/1’de açıkça belirtildiği üzere, ilk olarak şirketin yönetiminin düzenlenmesi yer almaktadır. TTK m. 367/1’de geçen ‘*şirket yönetimi*’ ifadesi, şirketin sevk ve idaresinin hangi kişiler aracılığıyla yürütüleceğini ortaya koyan örgüt şemasını ifade etmektedir.⁴¹³ Burada kastedilen, yönetim faaliyeti değil; bu faaliyeti üstlenen görevli kişi veya kişilerin yetki ve sorumluluklarıyla birlikte nasıl konumlandırılacağını gösteren yapı olup, her ne kadar şirketin yönetim organı esasen yönetim kurulu olsa da yönetim yetkisinin devri halinde devrin kimlere yapılacağı, görev ve pozisyon tanımları, hiyerarşik bağılıklar ile bilgi sunma sorumluluklarının iç yönergede düzenlenmesi gerekmektedir.⁴¹⁴ İç yönerge, kuşkuyla yer vermeyecek biçimde net ve sarih olarak hazırlanmalıdır; zira kişilerin sorumluluğunun ortaya konulabilmesi ancak bu şekilde sağlanabilir.⁴¹⁵

Bunun yanı sıra, geçerli bir yönetim yetkisinin devri için bu asgari unsurları içeren iç yönergenin hazırlanması zorunlu olsa da, yönetim yetkisi devredilmese dahi yine de bir iç yönergenin düzenlenmesi icap eder.⁴¹⁶ Zira iç yönerge yalnızca yönetim yetkisinin devrine yönelik bir belge değildir; aynı zamanda, farklı seviyelerdeki sorumluların pozisyonları ve sorumluluk alanlarını, örgüt içindeki hiyerarşik bağlantıları, yönetim kurulunun işleyiş biçimini, toplantı süreçlerini ve karar alma

⁴¹¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 86.

⁴¹² BÜYÜKATAK, s. 284; ORAN, s. 21; KOÇ, s. 41-42; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 136, 272; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 630.

⁴¹³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 140; KOÇ, s. 44; SEYİS, s. 165.

⁴¹⁴ PULAŞLI, C. II, s. 1285, DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 140.

⁴¹⁵ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; KOÇ, s. 44.

⁴¹⁶ PULAŞLI, C. II, s. 1285; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 39; Benzer doğrultuda, yönetim yetkisinin devri söz konusu olmasa dahi yönetim örgütlenmesinin belirlenmesi gereğine işaret eden görüş için bkz. DEMİREL, s. 231.

yöntemlerini, bilhassa kurumsal yönetim prensipleri doğrultusunda hangi üyenin hangi görevleri üstlendiğini ve denetim fonksiyonunun kimler tarafından yürütüleceğini belirlemek açısından da önemli bir belge niteliğindedir.⁴¹⁷

(a) Görevleri Tanımlama

Yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergede, TTK m. 367/1 gereğince bulunması gereken asgari unsurlardan olan görevlerin tanımlanmasında kastedilen; yönetim yetkisinin devredileceği yönetim pozisyonları bir başka deyişle bireysel unvanlar ya da kurul, komite ve komisyon gibi kolektif yapıların neler olduğu, bu yapılara verilen yönetim yetkisinin kapsamının çerçevesi, bu görevlere tanınan yetkilerin hangi ilke ve yöntemler gereğince uygulanacağı hususların belirlenmesidir.⁴¹⁸

Yönetim kurulu, yönetim yetkisinin devredileceği bireysel unvanlar ile kurul, komite veya komisyonların adlandırılması ve sayısının belirlenmesinde özgür olup, bu belirlemeyi yaparken yetkinin devredileceği alanı, şirketin hacmini ve ihtiyaçlarını dikkate almalıdır.⁴¹⁹ Örneğin, yönetim yetkisi kısmen devredilecekse, iç yönergede bu yetkiyi kullanacak sınırlı sayıda görev veya pozisyon belirlemek کافی olacaktır; söz gelimi sadece finans işlerinden sorumlu bir yöneticiye yetki devredilecekse, iç yönerge yalnızca bu sınırlı yetkiyi kapsayacaktır.⁴²⁰ Öte yandan, yönetim yetkisi tamamen devredilecekse, örneğin şirketin hacmi büyük ve farklı alanlarda uzmanlık gerektiriyorsa, iç yönerge çok sayıda görevi ve ayrıntılı bir görev dağılımını kapsayacak şekilde hazırlanmalı; bu nedenle yetkinin kısmen devredilmesi hâlinde daha dar ve sade, tamamen devredilmesi halinde ise daha geniş ve ayrıntılı bir yapıya sahip olmalıdır.⁴²¹ Her halükarda bu belirtilecek görev tanımlarının kuşkuyla yer vermeyecek biçimde net ve sarıh olarak hazırlanmalıdır.

Yönetim yetkisinin devredileceği bireysel unvanların adlandırılmasında özgür olan yönetim kurulu; uygulamada genellikle müdür, genel müdür, yönetici, direktör, koordinatör gibi tanımlamalardan yararlanmaktadır. Bilhassa yüksek ölçekli şirketlerde faaliyet alanlarına ve iş hacimlerine göre çok daha fazla ve farklı tanımlamalara yer verildiği görülmektedir örneğin; CEO (Chief Executive Officer),

⁴¹⁷ PULAŞLI, C. II, s. 1285; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 40.

⁴¹⁸ ALTAY, Yönetim, s.79; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 595; ORAN, s. 188.

⁴¹⁹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 139-140; Aynı yönde bkz. ORAN, s.188.

⁴²⁰ SEYİS, s. 167.

⁴²¹ SEYİS, s. 167.

İcra Kurulu Başkanı, CFO (Chief Financial Officer), Finans Grubu Başkanı veya Finans Direktörü, CSO (Chief Security Officer), Güvenlik Bölümü Başkanı, CISO (Chief Info Security Officer), Bilgi Güvenliğinden Sorumlu Başkanı, CLO (Chief Legal Officer) Hukuk Bölümü Başkanı, CMO (Chief Marketing Officer) Pazarlama ve Satış Grubu Başkanı, COO (Chief Operations Officer) Operasyonlardan Sorumlu Başkan, CAO (Chief Advertisement Officer) Reklam ve Medya Bölümü Başkanı, CIO (Chief Information Officer), Bilgi Sistemleri Grubu Başkanı, CGO (Chief Growth Officer) Genişlemeden Sorumlu Başkan, CTO (Chief Technology Officer) teknolojiiden Sorumlu Başkan gibi.⁴²² Bu ayrımlar TTK'da yer almamaktadır. Ancak kurumsal yönetim ilkelerine tabi şirketlerde CEO anlamına gelen icra kurulu başkanı yer almaktadır.⁴²³ Bu durumda CEO'nun yönetim kurulu üyesi olmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak kurumsal yönetim ilkelerine tabi olmayan küçük ölçekli anonim şirketlerde de bu tanımlamaların yapıldığı ve bu görevin aynı zamanda yönetim kurulu üyesinin icra ettiği görülmektedir.⁴²⁴ Bu durumda, bu tanımların kullanılmasında hukuken sakınca bulunmamasına rağmen bu görevlerin esas sözleşmede değil mutlaka iç yönergeyle belirlenmesi gerekmektedir.

Ne olursa olsun önemli ve esas olan, bu unvan ya da pozisyonların adlarının ne olduğu değil, bu pozisyonlara yüklenen yönetim yetkileri ile bu yönetim yetkilerinin ne şekilde kullanılacağını bir başka deyişle karar alma yetkileri ile süreçleri ve biçimlerinin net olarak tespit edilmesidir.⁴²⁵ Her pozisyona hangi yönetim yetkilerinin tahsis edildiğinin belli olması, yönetim yetkisinin devrinden doğan sorumluluk tespitinde önem arz edecektir. Nitekim, iç yönergede açıkça karar alma yöntemlerine dair belirleme yapılmadan aynı yönetim yetkisinin birçok kişiye devredilmesi durumunda ciddi derecede karışıklıklara ve tereddütlere sebebiyet vereceğinden yönetim yetkisinin devredileceği kişi ya da yapıların oluşumu, çalışma ilkeleri ve

⁴²² Üst Düzey Yönetici Unvanları ve Açılımları Nedir?, <<https://www.mysoft.com.tr/ust-duzey-yonetici-unvanlari-ve-acilimleri-nedir>> , Erişim Tarihi: 24.08.2025.

⁴²³ GÜRBÜZ USLU, s. 376; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 30; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 60 vd; DEMİREL, s. 243, dn. 138; Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen bir kararda, şirketin kurumsal yönetim ilkelerine tabi olup olmadığı belirtilmemekle birlikte, CEO ifadesi yalnızca İcra Kurulu Başkanı anlamında kullanılmıştır; şirket içi görev ve unvan olarak tanımlanmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2021/964, K. 2023/397, T. 03.05.2023 <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi 30.11.2025)

⁴²⁴ SEYİS, s. 171; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 64.

⁴²⁵ ÇAMURCU, Emin, Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015, s.62; ALTAY, Yönetim, s. 79, 191 vd; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s.595; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s.139, 140.

işleyiş usulleri, toplantı ve karar nisapları gibi hususların, iç yönergede açıkça ve net olarak yer alması şarttır.⁴²⁶ Bu sayede, her bir yöneticinin hangi alanlardan sorumlu olduğu, hangi konularda karar alabileceği ve buna bağlı olarak bu yönetim yetkilerine ilişkin hesap verme yükümlülüğü netleşmiş olacaktır.

(b) Görev Yerleri ve Bilgilendirme

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergede görevlerin tanımlanmasından sonra bulunması gereken diğer bir husus ise görev yerlerinin saptanmasıdır. Kanun maddesinin devamında da yer aldığı üzere görev yerleri tespit edilirken bilhassa hiyerarşik düzeni yani kimin kime bağlı olduğu ve bunların bilgi verme zorunluluğunu kapsaması gerekmektedir. Tanımlanan görevlerin yerlerinin saptanmasıyla kastedilen; yönetim yetkilerinin devredildiği bireysel unvanlar ya da kurul, komite gibi yapıların gösterilmesi, devredilen yetkinin kapsamı ve sınırlarının belirlenmesi ve bu yetkinin hangi esaslar çerçevesinde kullanılacağına ortaya konulmasıdır.⁴²⁷ Yönetim yetkilerinin devredildiği birimlerin unvanları ve devredilen yetkilerin hangilerini içerdiğinin iç yönergede bulunması gerekmektedir.⁴²⁸

Görev yerleri bakımından iç yönergede hiyerarşik düzenin nasıl gösterilmesi gerektiği hususunda emredici hükümlere aykırı olmamak şartıyla, takdir hakkı yönetim kurulunda olup, yönetim kurulu bu konuda özgürdür.⁴²⁹ Zira buna ilişkin TTK özel bir hüküm yer almamaktadır. Yönetim kurulu bunu belirlerken iç yönergede her bir görev tanımı için hiyerarşik yapıyı ayrı ayrı belirleyebilir. Söz gelimi, finans müdürü, icra direktörüne bağlıdır gibi bir belirleme yapabilir. Bu şekilde hiyerarşiyi tek tek görev tanımlarında açıklamak yerine, bunu toplu bir organizasyon şeması ekleyerek de gösterebilir.⁴³⁰ Daha önce de belirtildiği üzere, iç yönergede, görevi ifa edecek kişilerin adları değil, doğrudan görevlerin kendisi yer alacaktır.

Hiyerarşik düzenin belirlenmesinde esas olan bu belirlemenin şekli değil, görevlerin dikey ve yatay anlamda yönetim teşkilatındaki konumlarının açıkça belirlenmesidir.⁴³¹

⁴²⁶ ALTAY, Yönetim, s. 90; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s.596; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s.139, 140.

⁴²⁷ ALTAY, Yönetim, s.79; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 595.

⁴²⁸ ÇAMURCU, s. 62; ALTAY, Yönetim, s. 191 vd.

⁴²⁹ SEYİS, s. 172.

⁴³⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 140; ORAN, s. 196-197.

⁴³¹ ALTAY, Yönetim, s.182; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.140; ORAN s. 196.

Hiyerarşi yani bu bağıllık, yönetimin devredildiği kişilerin devredilen alandaki takdir yetkisini ortadan kaldıracak şekilde olmaması gerekmektedir.⁴³² Örnek vermek gerekirse, yetki devri yapılan bir kişinin aldığı kararın, daha üst konumda bulunan başka bir yetki devri yapılan kişinin onayına bağlanması, gerçekte ilgili yönetim yetkisinin üstte yer alan yetki devri yapılan kişide bulunduğu anlamına gelir.⁴³³ Bu sebeple, belirtilen bağıllık unsuru, sadece bilgi verme seviyesinde olmalı, karar alma yetkisini sınırlamamalı; bir başka deyişle TTK m. 367'deki "*kimin kime bağlı olduğu*" ifadesi, yetkiyi sınırlandıran değil, bilgi akışını düzenleyen bir bağıllıktır.⁴³⁴

TTK m. 367/1 devamında, iç yönergede bilgi verme zorunluluğuna dair düzenleme yapılması gerektiğini de belirtmiştir. İç yönergede hiyerarşik düzenin ve bilgi verme zorunluluklarına dair belirlemeler, doğabilecek bir sorumluluk davasında hangi kişi ya da kişilerin sorumlu olacağının saptanmasında oldukça önemli bir yere sahiptir.⁴³⁵ Yönetim kurulunun bu bilgilendirme yükümlüğünün nasıl işleyeceğine dair düzenli bir modellemenin oluşturması gerekmektedir.

Yönetim yetkisini devralacak kişilerin sunmakla yükümlü oldukları bilgilerin içeriği, mahiyeti, zamanına dair unsurlar TTK'da düzenlenmemiştir. Yönetim kurulu bu düzenlemeyi yaparken, şirketin hacmine, iş alanlarına göre belirleyecektir.⁴³⁶ Yönetim kurulu, iç yönergede kendi ihtiyaçlarına göre; raporlamaların periyodik aralıklarının nasıl olacağını, raporların mahiyetini ve konularını, ivedi ve acil veya olağanüstü durumlarda telefon aracılığıyla ya da yazılı şekilde gecikmeksizin rapor verilmesinin mecburi olup olmayacağı gibi hususlarda düzenleme yapabilir.⁴³⁷ Özetle, iç yönergede, yönetim yetkisini devralanların kime bilgilendirme yapacaklarının yer alması yeterli olmayıp, bilgilendirmenin hangi şekilde ve zamanda yapılacağına dair detaylı unsurların da yer alması gereklidir.⁴³⁸

(2) Zorunlu Olmayan Düzenlemeler

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergede yazılması gereken zorunlu asgari hususların yanı sıra yönetim kurulu şirketin ihtiyacına, hacmine

⁴³² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 599.

⁴³³ ALTAY, Yönetim, s. 89; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 599.

⁴³⁴ AY KAPLAN, s. 140; ALTAY, s. Yönetim, 183.

⁴³⁵ SEYİS, s. 173; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606.

⁴³⁶ SEYİS, s. 174.

⁴³⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 158; ORAN, s. 200.

⁴³⁸ ORAN, s. 200; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 44.

göre ihtiyari düzenlemelere yer verebilir.⁴³⁹ Yönetim kurulu bu belirlemeyi yapmakta özgür olup, kanuna ve esas sözleşmeye aykırı düzenlemelere yer veremez.⁴⁴⁰

İç yönergede asgari unsurlar dışında kaynağı, maksadı gibi genel unsurlar düzenlenebilir. Buna ek olarak, yönetim ve temsile dair düzenlemelere, yönetim kurulu toplantı çalışma esaslarına dair TTK'da düzenlenmeyen, yönetim kurulunun takdirine bırakılan kısımlar olan toplantıların yeri, çağrı yöntemi, gündemi gibi hususlara iç yönergede yer verilebilir.⁴⁴¹

Yönetim yetkisi devredilen kişilerin görevden alınmaları her zaman mümkün olmakla birlikte, iç yönergede başlangıçta görev sürelerinin ne olacağının da belirlenmesi mümkündür.⁴⁴² Yönetim kurulunun niteliklerine ilişkin esas sözleşmede özel şartlar belirlenebileceği nasıl mümkünse benzer biçimde iç yönergeye konulacak bir düzenlemeyle yönetim yetkisini devralacak kişilerin özelliklerine dair kanuna ve esas sözleşmeye aykırı olmayacak şekilde belirlemeler yapılabilir.⁴⁴³ Aynı surette, yönetim kurulunun rekabet etmeme yükümlülüğü gibi zorunlulukların iç yönergede yer verilecek bir düzenlemeyle yönetim yetkisinin devredilecek kişiler için de geçerli olduğu belirlenebilir.⁴⁴⁴ İç yönergede yönetim yetkisinin devredildiği kişilerin özen ve bağlılık yükümlülüklerine dair düzenleme yapılabilir. Bu düzenlemenin yapılmaması halinde yönetim yetkisini devralanların özen ve bağlılık yükümlülükleri ortadan kalkmayacaktır. Keza TTK m. 369'da bu yükümlülük özel olarak düzenlenmiştir. Aynı şekilde, yönetim yetkisini devralanların ticari sırların korunması yükümlülüğüne dair TTK'da özel bir düzenleme yer almadığından iç yönergede bu husus düzenlenebilir.⁴⁴⁵ Ancak bu hususun düzenlenmemesi durumunda dahi TTK m. 369 uyarınca özen yükümlülüğü kapsamında yönetim yetkisini devralanların, görevleri bittikten sonra dahi sır saklama zorunlulukları bulunmaktadır.⁴⁴⁶ Yönetim kurulu iç yönergenin yürürlüğe gireceği zamanı iç yönergede yer verilecek bir düzenlemeyle

⁴³⁹ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-60; AY KAPLAN, s. 61; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 40.

⁴⁴⁰ YALÇIN SIRAKAYA, s. 211; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 42; KARASU, Emredici Hükümler, s. 187; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 135.

⁴⁴¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 607; DEMİREL, s. 231; Ünal, Ceo, s. 118; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.247; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 41-42; SEYİS, s. 177.

⁴⁴² PULAŞLI, İç Yönerge, s. 41; ORAN, s. 205; SEYİS, s. 177-178.

⁴⁴³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 141; SEYİS, s. 177-178.

⁴⁴⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 146; DEMİREL, s. 230; ORAN, s. 207.

⁴⁴⁵ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 44.

⁴⁴⁶ BAĞRIACIK, Safiye Nur, Üretim ve İş Sırlarının Korunması (Özellikle Haksız Rekabet Açısından), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 120; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 494; ORAN, s. 209; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 664; SEYİS, s. 178.

tespit edebilir ancak bu tespiti yer verilmemesi durumunda yönetim kurulu kararıyla beraber iç yönerge yürürlüğe konmuş sayılmalıdır.⁴⁴⁷

Yönetim kurulu, yönetim yetkisinin devrine ilişkin iç yönerge dışında, şirketin ihtiyacına göre genel veya özel mahiyette başka iç yönergeler de hazırlayabilir; bu tür yönetim yetkisinin devrine dair olmayan başka bir deyişle devri kapsamayan yönergelerde TTK m. 367’de öngörülen şartların sağlanması beklenmez.⁴⁴⁸

e. Pay Sahipleri ve Alacaklı Bilgilendirilmesi

TTK m. 367 uyarınca, yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergenin tescil ve ilan yükümlülüğü bulunmamaktadır. Maddede, pay sahiplerinin ve korunacak menfaatlerinin bulunduğu ikna olunacak şekilde ispatlayan alacaklılara sadece talepleri üzerine yapılacak bir yazılı bilgilendirmeden bahsedilmektedir. Kanun koyucu, iç yönergenin herkese açık olmasını, şirketle rekabet halinde bulunan kişilerin iç yönergeye erişmesinin şirketin yararına aykırı sonuçlara yol açabileceği gerekçesiyle uygun görmemiştir.⁴⁴⁹

Maddede pay sahiplerinin iç yönergeyi öğrenmesi noktasında herhangi bir ispata gerek duyulmamışken alacaklıların menfaatlerinin bulunduğunu ispatlanması gerekliliği belirtilmiştir. Kanun koyucu, madde gerekçesinde bunun sebebinin pay sahiplerinin doğası gereği korunmaya değer menfaatlerinin bulunduğuna ilişkin güçlü bir karinenin mevcut olmasına karşın, alacaklılar bakımından böyle bir karinenin bulunmaması olarak açıklamaktadır. Gerçekten de iç yönergenin pay sahipleri tarafından incelenebilmesi, özellikle açılacak sorumluluk davalarında büyük önem taşımakta ve bu sayede davada davalıların belirlenmesine imkân sağlamaktadır.⁴⁵⁰ Alacaklılar yönünden ise ispat noktasında bunun takdirini yönetim kurulu yapacaktır. Yönetim kurulu iç yönerge hakkında bilgi isteyen alacaklının korunacak menfaatini ikna edici şekilde açıklamasını, katı bir biçimde yorumlamamalı, bunun kanıtlanması bağlamında aşırı derecede zorlayıcı şartlar aramamalıdır.⁴⁵¹ Yönetim kurulu, bu değerlendirmeyi geçerli ve makul nedenlere dayanarak yapmalı olup, olası bir

⁴⁴⁷ ORAN, s. 185, SEYİS, s. 178.

⁴⁴⁸ SEYİS, s. 175-176.

⁴⁴⁹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12- 59; ALTAY, Yönetim, s.185; ÜNAL, Ceo, s. 114; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 607; DEMİRELL, s. 234.

⁴⁵⁰ ALTAY, Yönetim, s. 186.

⁴⁵¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 608; DEMİREL s. 234; YALÇIN SARIKAYA, s. 211.

sorumluluk davası, şirketin iflas ihtimali veya yakın zamanda yapılacak sözleşme görüşmeleri bu nedenlere örnek olarak gösterilebilir.⁴⁵² Bu gibi ciddi durumların varlığı hâlinde bilgilendirme talebi makul kabul edilebilecekken, yalnızca meraktan kaynaklanan bilgilendirme istemleri makul bir neden teşkil etmemekte; istemin objektif ve gerçek sebeplere dayanması gerekmektedir.⁴⁵³ Keza bu şekilde makul bir sebebe dayanmayan alacaklıların bilgi talebi yönetim kurulu tarafından reddedilebilmelidir. Benzer biçimde madde gerekçesinde açıkça yazdığı üzere, şirket açısından haklı bir sebebin bulunması durumunda bilgi talebi reddedilebilir. Madde gerekçesinde, bu haklı sebebe örnek olarak, iç yönergeye ilişkin bilgi verilmesi hâlinde, alacaklının davacı olduğu bir davada söz konusu iç yönergeden şirketin bir rakibinin faydalanma ihtimalinin bulunması gösterilmiştir. Alacaklının bilgilendirme talebinin kabulü halinde şirket sırlarının açığa çıkacak olması da bir haklı sebep teşkil etmekte olup, bu tür durumlarda şirket menfaati ile alacaklının menfaati çatışmakta ve haliyle şirket menfaatine öncelik verilmesi gerekmektedir.⁴⁵⁴ Pay sahiplerinin taleplerinin sınırını ise, hukukun temel ilkelerinden biri olan dürüstlük ilkesi çerçevesinde, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesi belirler.⁴⁵⁵ Ancak yönetim kurulu pay sahiplerinin ve alacaklıların bilgi talebini haklı bir sebep olmaksızın reddeder ya da gerekli kadar bilgi vermez veya eksik bilgi verir veya talebi yanıtsız bırakırsa bu durumda talep edenlerin başlatabilecekleri hukuki süreçlerin neler olduğuna dair özel bir düzenleme yer almamaktadır.⁴⁵⁶ Bu şekilde bilgilendirmenin yapılmaması ya da yanlış yapılması durumunda yönetim kuruluna ilişkin sorumluluk hükümleri uygulanacaktır.⁴⁵⁷ Ayrıca böyle bir durumda talep edenler, bir eda davası açabilirler buna rağmen talep yerine getirilmezse hakim kayyım atanması suretiyle, kayyım aracılığıyla bilgilendirmenin yapılmasına karar verebilir.⁴⁵⁸

Maddede açıkça bilgilendirmenin talep halinde yapılacağı öngörülmüştür. Başka bir deyişle, pay sahipleri ya da alacaklılardan talep gelmedikçe yönetim kurulu

⁴⁵² SOYKAN, s. 2385; KORTUNAY, s. 91; YALÇIN SIRAKAYA, s. 212; DEMİREL, s. 234; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 608; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 124.; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 161.

⁴⁵³ SEYİS, s. 188.

⁴⁵⁴ ALTAY, Yönetim, s. 187; ORAN, s. 259; ERDEM, s. 54.

⁴⁵⁵ DEMİREL, s. 235.

⁴⁵⁶ DEMİREL, s. 234; SEYİS, s. 190; ORAN, s. 262.

⁴⁵⁷ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 124; DEMİREL, s. 234.

⁴⁵⁸ ORAN, s. 262; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-59; SEYİS s. 189; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 609; DEMİREL, s. 234; Aynı doğrultuda eda davası açılabilceği yönünde bkz. ALTAY, Yönetim, s. 188 vd; BÜYÜKATAK, s. 120.

bilgilendirme yapmak zorunda değildir. Pay sahipleri ve alacaklılar bilgilendirme taleplerini yönetim kuruluna yapacaklarsa da bu talebi yönetim kuruluna ne biçimde bildireceklerine dair TTK'da bir düzenleme bulunmamaktadır. İspat açısından bu bildirimin yazılı yapılması gerekmektedir.⁴⁵⁹ Yine maddede açıkça öngörüldüğü üzere yönetim kurulu bilgilendirmeyi yazılı şekilde yapmak zorundadır. Ancak yazılı şekilde bilgilendirmeden kastedilen, iç yönergenin bir örneğinin verilmesi olmayıp, yalnızca talep edilen hususlara ilişkin olarak yazılı bir yanıt sunulmasıdır.⁴⁶⁰ Pay sahipleri iç yönerge hakkında bilgi taleplerini TTK m. 437/2 uyarınca bilgi alma hakkı kapsamında genel kurulda da kullanılabirler ayrıca bu şekilde yazılı olarak da talep edebilirler.⁴⁶¹

İç yönergede, bilgilendirme talep edilen konunun açık bir şekilde ortaya konulması gerekmekte olup alacaklılar tüm iç yönerge hakkında bilgi ve kopya alamayacakken pay sahiplerinin tümünü incelemesi ve suret alması mümkündür.⁴⁶² Ayrıca belirtmek gerekir pay sahiplerinin bilgi alma hakkı sınırsız olmayıp, bu hakkın sınırını çizen unsur sır saklama yükümlülüğüdür.⁴⁶³ Bu sebeple, pay sahipleri iç yönergeyi incelerken öğrendikleri şirket sırlarını ifşa etmemelidirler.⁴⁶⁴

TTK m. 367'de açıkça mevcut pay sahiplerinin bilgi talep etme hakkı olduğu belirtilmektedir. Bu durumda ihtimali veya müstakbel ya da ileriye dönük pay sahipleri ve şirket alacaklıları kural olarak bilgi talep edemezler.⁴⁶⁵ Ancak sözleşme müzakereleri kapsamında, iyi niyet göstergesi olarak olası bir alacaklıya veya şirket paylarını devralmak isteyen potansiyel bir yatırımcıya iç yönerge hakkında bilgi verilmesi, tüm sorumluluğun yönetim kurulunda olması şartıyla kabul edilebilir.⁴⁶⁶ Haliyle bunu takdir edecek yönetim kurulu olup her somut duruma göre değerlendirmesini yapacaktır.⁴⁶⁷

⁴⁵⁹ SEYİS, s. 189; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 609; ORAN, s. 255.

⁴⁶⁰ ŞENOCAR, C. 2, s. 1760.

⁴⁶¹ ALTAY, Yönetim, s. 189; SEYİS, s. 189; KOÇ, s. 53-54; ORAN, s. 262.

⁴⁶² DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 162.

⁴⁶³ BAĞRIAÇIK, s. 123.

⁴⁶⁴ BAĞRIAÇIK, s. 124.

⁴⁶⁵ BÜYÜKATAK, s. 118; ORAN, s. 251; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 608.

⁴⁶⁶ DEMİREL, s. 235; SEYİS s. 189.

⁴⁶⁷ ORAN, s. 251.

Kanun maddesinde, pay sahiplerinin şirketteki pay tutarlarına veya alacaklılar bakımından alacak miktarlarına ilişkin herhangi bir özel şart öngörülmemiş olup, bu nedenle miktarı düşük olan hak sahipleri de bilgi talebinde bulunabileceklerdir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, yönetim yetkisinin devrine dair iç yönerge ile ilgili bilgilendirme görevi, yönetim kurulunun devredilemez yetkilerinden olmadığından, bu görev herhangi bir üçüncü kişiye ya da yönetim kurulu üyesine devredilebilir.⁴⁶⁸ İç yönerge ile ilgili bilgilendirme gerçekleştirilirken illa yönetim kurulunun kurul olarak bir yönetim kurulu toplantısı yapıp, bu konuda karar alması şart değildir.⁴⁶⁹

f. Yönetim Kurulu Kararının Bulunması

TTK m. 367/1 uyarınca, yönetim yetkisinin devrinin, yönetim kurulunun hazırlayacağı bir iç yönergeyle yapılacağı yer almaktadır. Bu durumda yönetim kurulu, devre dair iç yönerge hazırladıktan sonra bu iç yönerge doğrultusunda alacağı yönetim devri kararı ile yönetim yetkisinin devrini gerçekleştirmiş olur.⁴⁷⁰ Bir başka deyişle iç yönergenin hazırlanmasından sonra yönetim kurulu tarafından bu iç yönergenin onaylanması, karara bağlanması gerekmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi devre dair iç yönergenin hazırlanmış olması yönetim yetkisinin devrini zorunlu kılmaz.

Yönetim yetkisine dair iç yönergenin geçerliliği için iç yönerge doğrultusunda alınmış bir yönetim kurulunun kararının bulunması gerekmektedir.⁴⁷¹ Ancak TTK m. 367/1'in gerekçesinde, iç yönergeyi onaylama yetkisinin münhasır olmadığını, genel kurulun da bu onaylamayı yapabileceği belirtilmektedir. Öğretide, madde gerekçesinin çelişki yarattığı; maddede açıkça 'yönetim kurulunun düzenleyeceği bir iç yönergeyle' denilmesine karşılık, yönetim kurulunun iç yönergeyi hazırlamasına ve yetki devrine nasıl genel kurul müdahale edemiyorsa, aynı şekilde devre ilişkin kararın alınmasına

⁴⁶⁸ ALTAY, Yönetim, s. 185; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 161; ORAN, s. 253; SEYİS, s. 185.

⁴⁶⁹ SEYİS, s. 185.

⁴⁷⁰ ŞENOCAK, C. 2, s. 1761; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 453; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-62; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 87; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; SEYİS, s. 191; KENDİGELEN, s. 258; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; DEMİREL, s. 233; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 749; KALENDER, s. 90; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; ALTAY, Yönetim, s. 170; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 135; ORAN, s. 22.

⁴⁷¹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; ALTAY, Yönetim, s. 170; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 135; ORAN, s. 22; ŞENOCAK, C. 2, s. 1761; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 453; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-62; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 87; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606; SEYİS, s. 191; KENDİGELEN, s. 258; YALÇIN SIRAKAYA, s. 210; DEMİREL, s. 233; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 749; KALENDER, s. 90.

yani onaylanmasına da müdahale edemeyeceği, bu nedenle yetki devrine dair kararın yönetim kurulu tarafından alınacağı savunulmaktadır.⁴⁷²

Yönetim yetkisinin devri kararı, iç yönergeyle bağdaşmalı ve ona uygun olmalı; iç yönergeye aykırı olmamalı ya da iç yönergenin yerine geçecek, onun işlevini üstlenecek düzeye ulaşmamalıdır.⁴⁷³ Dolayısıyla, iç yönergede öngörülen devredilecek yönetim yetkilerinin bir kısmı dışlanarak devir kararı alınması veya iç yönergede tanımlanmamış bir göreve atama yapılması mümkün değildir.⁴⁷⁴ Kuşkusuz ki, yönetim kurulunun yönetim devrine dair kararı almadan evvel, iç yönergenin içeriğine dair değişiklik yapmasında engel bulunmamaktadır.⁴⁷⁵

Geçerli bir yönetim yetkisi devrinin sağlanabilmesi için, son aşamada yönetim devri kararında devir iradesinin açıkça ortaya konulması, devir amacıyla düzenlenen iç yönergeye atıfta bulunulması ve iç yönergede kısmen ya da tamamen devredilecek yetkiler ile bu yetkilere ilişkin görev atamalarına yer verilmesi makul ve kabul edilebilir niteliktedir.⁴⁷⁶

Son olarak, yönetim devri kararının nasıl alınacağına dair bir başka deyişle usul ve nisabına dair TTK'da özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle, yönetim devri kararı kural olarak TTK m. 390'da öngörülen usul ve nisaplara göre alınacak olmakla birlikte, esas sözleşmede daha ağır bir nisap öngörülmüşse kararın bu usule uygun şekilde alınması gerekmekte olup, aksi halde geçerli bir yönetim devri kararından söz edilemeyecektir.⁴⁷⁷ Yargıtay bir kararında,⁴⁷⁸ dava konusu şirketin esas sözleşmesinde yönetim devri kararları için özel bir nisap düzenlemesinin bulunmadığı, bu nedenle TTK m. 390'daki toplantı ve karar nisabının uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Kararda, esas sözleşmede nisabın ağırlaştırılması öngörülmüşse bunun

⁴⁷² KORTUNAY, s. 88; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 124, 132; KENDİGELEN, s. 258; DEMİREL, s. 233; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 210; ALTAY, Yönetim, s. 174 vd.; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-62; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 87; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 602 vd.; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 130; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 627-628; SEYİS, s. 191; KALENDER, s. 87 vd; PULAŞLI, C. II, s. 1547; Aynı yönde (ayrıntı vermeksizin) bkz. ORAN, s. 115.

⁴⁷³ ORAN, s. 116; Aynı yönde bkz. SEYİS, s. 193.

⁴⁷⁴ ORAN, s. 116.

⁴⁷⁵ ALTAY, Yönetim, s. 184; SEYİS, s. 193; ORAN, s. 116.

⁴⁷⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-62; ŞENOCAK, C. 2, s. 1761; DEMİREL, s. 235; SEYİS, s. 194; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; ÜNAL, Ceo, s. 122.

⁴⁷⁷ DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 629-630; DEMİREL, s. 235; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; PULAŞLI, C II, s. 1549; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413.

⁴⁷⁸ Yargıtay 11. HD. E. 2023/387, K. 2024/4088, T. 20.05.2024 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-387-k-2024-4088-t-20-5-2024> (Son Erişim Tarihi: 28.11.2025)

geçerli olacağı; aksi halde yönetim devri kararının esas sözleşmede belirtilen usule uygun olarak alınması gerektiği vurgulanmıştır. 2017 tarihli iç yönergedeki yönetim kurulunun bazı hallerde %80 olumlu oy ile karar alacağına ilişkin hükmün, yönetim kurulunca alınan karar gereği düzenlendiği ve iç yönergenin esas sözleşme hükmü olarak kabulünün doğru olmadığı ifade edilmiştir. İç yönergenin esas sözleşmeden aldığı yetkiye dayandığı, ancak esas sözleşmede düzenlenmesi gereken diğer hususları belirleyemeyeceği, yönetim devri kararlarının alınmasında yalnızca TTK ve esas sözleşme hükümlerinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu çerçevede, dava konusu yönetim kurulu kararlarının davalı şirketin beş kişilik yönetim kurulunun üçünün olumlu oyu ve diğerlerinin muhalefet şerhi ile alındığı; yönetim devri kararı için 6102 sayılı Kanun'da özel bir nisap öngörülmediği; bu nedenle kararın anılan Kanun'un 390. maddesindeki nisaplara göre verildiği ve karar nisabı itibarıyla Kanun maddesine ve şirket esas sözleşmesine herhangi bir aykırılık bulunmadığı anlaşılmıştır.

Yönetim kurulu kararından sonra, yetkilerin devredildiği kişi ya da kişilerin bu görevi kabul etmeleri gerekmekte olup, bu görevi açık şekilde kabul edebilecekleri gibi örtülü olarak da kabul edebilirler.⁴⁷⁹

Belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu kararı alınmadan veya yukarıda belirtilen şartlara uyulmaksızın alınmış geçersiz bir yönetim kurulu kararının varlığı halinde, yönetim yetkisinin devri geçerli olmayacaktır.⁴⁸⁰

B. Maddi Şart

1. Yönetim Kurulunun Devredilebilir Yetkileri

TTK m. 367 uyarınca yönetim yetkisinin devrinin geçeli olabilmesi için; devredilecek yönetim yetkilerinin devredilebilir nitelikte olması bir başka deyişle yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinden olmaması gerekmektedir.⁴⁸¹ Geçerli bir yetki devrinde maddi şart devre konu yetkilerin, yönetim

⁴⁷⁹ ORAN, s. 117; SEYİS, s. 192.

⁴⁸⁰ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 93; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 271.

⁴⁸¹ YALÇIN SIRAĞA, s. 205; ŞENOCAK, C. 2, s. 1751; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 599; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 115; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 87; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413; KOÇ, s. 106; SEYİS, s. 129; KARASU, Emredici Hükümler, s. 135; ÇAMOĞLU, s. 198; CENKÇİ, s. 96-97.

kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerini içermemesi gerektirir.⁴⁸²

Yönetim kurulunun yetki ve görevlerini devredilebilir ve devredilemez olarak kategorize edilebilir.⁴⁸³ Şirket açısından kritik bir önem taşıyan bu devredilemez ve vazgeçilemez görevler, yönetim kurulu bakımından yalnızca bir yetki değil, aynı zamanda yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüktür.⁴⁸⁴ Yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri TTK m. 375’de sayılmış olup, buradaki sayım sınırlandırıcı olarak belirtilmemiştir.⁴⁸⁵ Öğretide bir görüşe göre, TTK m. 375’te sayılan yetkiler esas sözleşme ya da genel kurul kararıyla devredilemez olduğundan bu anlamda sınırlı olup, esas sözleşme ya da genel kurul kararıyla yeni yetkiler tesis edilebileceğinden bu anlamda sınırlayıcı olmadığı ileri sürülmektedir.⁴⁸⁶ Daha önce de belirtildiği gibi TTK m. 375’de sayılanlarla beraber işin mahiyetinden dolayı veyahut TTK ile başka kanunlarda yer alan bazı görev ve yetkiler, vazgeçilemez ve devredilemez görev yetkilerden olabilmektedir.⁴⁸⁷ Ne olursa olsun yönetim kurulu bu devredilemez nitelikteki görev ve yetkilerini genel kurula, komisyonlara veya kişiye devredemeyeceği gibi genel kurul veyahut başka bir organın onayına tabi kılınamaz aynı zamanda bu görev ve yetkileri icra etmekten vazgeçemez ve kaçınmaz ya da bu yetkiler hiçbir surette yönetim kurulundan alınamaz.⁴⁸⁸

Bu halde yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri dışında kalan yetkileri devredilebilecektir. Ne olursa herhangi bir şekilde devredilemez görev ve yetkilerin devrine dair esas sözleşmeye ya da iç yönergeye hüküm konulması veya yönetim

⁴⁸² CENKCİ, s. 97; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 229; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 119-120; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413; KOÇ, s. 106; ÇAMOĞLU, s. 198; ÇAM, s. 531; SEYİS, s. 195.

⁴⁸³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 163; KOÇ, s. 106.

⁴⁸⁴ KOÇ, s. 107.

⁴⁸⁵ YANLI, Veliye, Anonim Şirketlerde “Müdürler ve Aynı İşleve Sahip Kişiler” İbaresinin Anlamı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 4, 2024, s. 800, dn. 2. (Müdürler); ŞENER, s. 372; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 146; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-37; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539, 540; SEYİS, s. 202.

⁴⁸⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 173.

⁴⁸⁷ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-37; ŞENER, s. 372; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 540; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 146; KOÇ, s. 107; SEYİS, 202; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 173, 174; GÜRBÜZ USLU, s. 363, 364; BÜYÜKATAK, s. 124.

⁴⁸⁸ TTK m. 375 Gereğesi.; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 220; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 610.; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 23; PULAŞLI, C. II, s. 1436; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 172; KENDİGELEN, s. 266; ÜNAL, Ceo, s. 52-53; SEYİS, s. 200; KOÇ, s. 107.; KIRCA, s. 135; YANLI, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri, s. 439; KARASU, Emredici Hükümler, s. 135; KARAHAN, s. 528; YANLI, Müdürler, s. 800.

kurulu veyahut genel kurul kararının alınması hallerinde de geçerli bir yetki devri söz konusu olmayacak, kanuna aykırı bir durum söz konusu olduğu için yetki devri yok hükmünde olacaktır. Dolayısıyla bu yetki ve görevler kurul olarak yönetim kurulunun sorumluluğunda mevcut olmayı sürdürecektir.

II. YÖNETİM YETKİSİNİN DEVREDİLEBİLECEĞİ KİŞİLER

A. Kavramsal Çerçeve

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisinin devri, yönetim kurulu üye ya da üyelerine veya yönetim kurulu üyesi olmayan örneğin şirket personeli veya şirketle hiç ilişkisi bulunmayan herhangi bir üçüncü kişiye, ayrı ayrı ya da birlikte yapılabilir.⁴⁸⁹ Bununla birlikte, yönetim yetkisinin devri bir tüzel kişiye de yapılabilir.⁴⁹⁰ Ayrıca esas sözleşmeye konulacak bir hükümle yetki devrinin yalnızca yönetim kurulu üyelerine ya da yalnızca üçüncü kişiye yapılabileceğine dair düzenleme yapılabilir.⁴⁹¹ Böyle bir durumda esas sözleşme hükmü uyarınca yetki devrinin yapılacağı kişide sınırlama yapıldığından, bu sınırlamalara uyulması gerekmektedir. Her halükarda yetki devrinin yapılacağı kişileri belirleme yetkisi yönetim kurulunda olup, genel kurul müdahale edemez ve onayına sunulamaz.⁴⁹²

Birçok kişiye yetki devri yapıldığında, her bir kişiye farklı görev ve yetkilerin devri yapılabileceği gibi herkese aynı görev ve yetkilerin devri de yapılabilir.⁴⁹³ Eğer aynı görev ve yetkiler birçok kişiye devredildiyse, devralan kişiler kendi aralarında bir icra kurulu ya da komitesi oluşturarak karar alacaklar ve devralan kişilerin çalışma usulü iç yönergede açıkça düzenlenecektir.⁴⁹⁴ Bu durumda kurul ya da komite üyeleri yetkilerin kullanılmasından birlikte sorumlu olacaklardır. İç yönergede düzenleme yer

⁴⁸⁹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; ALTAY, Yönetim, s. 83; SEVİ, s. 89; YALÇIN SIRAKAYA, s. 206; ORAN, s. 98, 105; AY KAPLAN, s. 65; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 89.

⁴⁹⁰ YALÇIN SIRAKAYA, s. 206; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; ALTAY, s. 83; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 89.

⁴⁹¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-54; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 601; ALTAY, Yönetim, s. 85, 167; Aksi yönde DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 123.

⁴⁹² TURANBOY, s. 774; ALTAY, Yönetim, s. 81, 168; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 122; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 606

⁴⁹³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; ALTAY, s. 80.

⁴⁹⁴ DEMİREL, s. 244; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 139; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596, 597; ŞENOCAK, C. 2, s. 1756; GÜRBÜZ USLU, s. 371 vd.

almayan durumlarda, yönetim kurulunun çalışma kuralları, bu kurulla uyduğu çerçevede tatbik edilebilir.⁴⁹⁵ Farklı görev ve yetkiler birçok kişiye devredildiğinde ise devralanlardan her biri kaçınılmaz olarak birbirlerinden ayrı şekilde görevlerini yerine getirecektir.

İster yönetim kurulu üyesine devredilsin ister üçüncü kişiye, devir için gerekli şartlar açısından veya devirden sonra sahip oldukları yetkileri kullanmaları açısından herhangi bir fark, ayırım, öncelik veya bağlılık söz konusu değildir.⁴⁹⁶ Yönetim yetkisi kime devredilirse devredilsin yetki devri yapılan kişi, şirket tüzel kişiliğine karşı sorumlu olup, yönetim kurulu ya da genel kurul ile hiçbir ilişkisi bulunmayıp, direkt olarak şirket ile ilişki içerisindedir.⁴⁹⁷ Bir başka deyişle yetkiyi devralanların yaptığı işlemler, aldığı kararlar doğrudan şirketi bağlayacaktır. Yönetim kurulunun gözetim ve denetim yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda sorumluluğu söz konusu olacaktır.

TTK m. 367'in gerekçesinde açıkça belirttiği gibi yönetim yetkisinin devri organsal işlevin devri mahiyetinde olup, yönetim kurulundan ayrı bir yönetim isminde bir organ oluşturulmamaktadır. Yalnızca şirketin faaliyetlerini yerine getirmek için alması gereken kararların alınması (yönetim) hakkı devredilmektedir. Yönetim hakkı iç ilişkiyle alakalıdır, dış dünyayla değil şirketin iç işleyişiyle alakalıdır. Bu sebeple yönetim yetkisi devredilen kişilere “yönetici” ya da “yönetimle görevli kişiler” denmekte olup,⁴⁹⁸ aynı şekilde Yargıtay kararlarında da yer aldığı üzere “üst düzeyde yönetici” denildiği de görülmektedir.⁴⁹⁹ Ayrıca öğretide murahhas sıfatının ancak hem yönetim hem temsil yetkisinin devri söz konusu olduğunda kazanılacağına veya

⁴⁹⁵ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596-597; DEMİREL, s. 244.

⁴⁹⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 232.; ORAN, s. 93.

⁴⁹⁷ ÇAMOĞLU, s. 195; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 226; ORAN, s. 118; SEYİS, s. 94; KOÇ, s. 87-88.

⁴⁹⁸ DEMİREL, s. 242; Yönetim ve/veya temsil yetkisinin devredilenlerin yönetici ya da yönetimle görevli kişiler olarak anıldığı yönünde bkz. SEYİS s. 108 vd.

⁴⁹⁹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 19.10.2022 tarihli ve 2020/466 E. ve 2022/1337 K. sayılı ilamı “...Yerleşmiş Yargıtay uygulamaları ile öğretide kabul edildiği üzere 'üst düzey yönetici' kavramından anlaşılan, şirketin mali ve idari konularında tek başına emir ve tasarruf yetkisine sahip, özel şekilde kendisine yetki verilen kişidir. Türk Ticaret Kanunu'nun 317. maddesine göre anonim şirketlerde şirketi yönetmek ve temsil etmek yönetim kuruluna aittir. Anonim şirkette primlerin ödenmesinde müteselsilen sorumlu üst yönetici ve yetkiliden söz edebilmek için primlerin tahakkuk ve ödenmesinde yetkili üst düzey yönetici olması, yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı gibi unvan taşınması veya temsil ve ilzam yetkisine sahip yönetim kurulu üyesi olması gerekir.” Şeklinde. <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2020-466-k-2022-1337-t-19-10-2022> (Son Erişim Tarihi: 30.11.2025)

murahhas sıfatı temsil yetkisine özgülendiğinden sadece yönetimin devrinde kazanılmayacağına dair görüşler mevcuttur.⁵⁰⁰

B. Yönetim Kurulu Üyelerine Yetki Devri

TTK m. 367/1 gereğince yönetim yetkisinin devri, bir ya da birçok yönetim kurulu üyesine devredilebilir. Daha önce de değinildiği gibi esas sözleşmeye konulacak bir hükümle sadece yönetim kuruluna yetki devrinin yapılabileceğine dair bir sınırlama getirilebilir.⁵⁰¹

Üçüncü kişilere yapılan devirden farklı olarak, yetki devrinin bir yönetim kurulu üyesine yapılması halinde, devri alan üye hem devredilen yönetim yetkisini kullanacak hem de yönetim kurulu üyesi sıfatıyla kurul halinde devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler ile devre dâhil edilmeyen devredilebilir yetkileri icra etmeye devam edecektir.⁵⁰² Sorumluluk anlamında ise yönetim kurulu, kurul halinde yerine getirmesi gereken devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerin icrasından doğan ve yetki devri yapılan üyenin gözetiminden dolayı sorumlu olacaktır. Aynı şekilde yönetim yetkisi devredilen üye, yönetim kurulu üyesi de olduğundan yönetim kurulu toplantılarına katılıp, oy da kullanabilecektir.⁵⁰³ Öğretide bu durumun, yani hem yönetim hem gözetimin birleşmesi halinin sorumlulukların üst üste yığılması, bir güç yoğunlaşması olduğu, bunun da üst gözetim görevinin layığıyla yapılamamasına sebebiyet vereceğine dair çekinceler bulunmakta olup, bilhassa yönetim kurulu başkanının CEO olarak görev alması ve aynı zaman yetki devri yapılması durumunda güç yoğunlaşmasının bulunduğu dair bir karine teşkil eder.⁵⁰⁴

Öte yandan değinmek gerekir ki, yönetim yetkisi devredilen üye için oluşan bu durumlar yönetim kurulu üyesi sıfatı olması nedeniyle, yönetim yetkisinin devri dışındaki konular için ortaya çıkmaktadır. Yoksa yönetim yetkisinin devredildiği

⁵⁰⁰ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 12- 68, N. 12- 69; ÜNAL, Ceo s.126; ALTAY, Yönetim, s.78; GÜRBÜZ USLUEL, s. 369; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 29; Sadece yönetim yetkisinin devrinde de murahhas teriminin kullanılabileceğine dair bkz. KALENDER, s. 86; UÇAR, s. 114; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri s. 67; KOÇ, s. 90 vd.

⁵⁰¹ Bkz. İkinci Bölüm, III, A/1-a

⁵⁰² ALTAY, Yönetim, s. 82.

⁵⁰³ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 89.

⁵⁰⁴ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-66; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-36a, N. 12-66; DEMİREL, s. 241; ÜNAL, Ceo, s. 121; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.227; KORTUNAY, s.228.

konularda yetkinin kullanılması açısından devir yapılan üçüncü kişiyle arasında bir fark söz konusu değildir. Bu yüzden de yönetim kurulu üyelik sıfatı sona erse veya genel kurul tarafından azledilse dahi yönetim yetkisinin devredildiği alanda görev ve yetkileri devam edecektir.⁵⁰⁵ Bu halde yönetim yetkisi devredilen üçüncü kişi konuma geçerek, görevini icra etmeyi sürdürecektir. Şayet esas sözleşmede yalnızca yönetim kurulu üyelerine yönetim yetkisinin devredilebileceğine dair hüküm varsa bu durumda bu özel şartı sağlamadığından, TTK m. 363/2 uyarınca kıyasen, yetki devri kendiliğinden sona erecektir.

Son olarak yönetim yetkisini devreden üyeler açısından ise, kurul halinde devredilemez görev ve yetkilerin icrasına dair sorumlulukları ayrı tutulmak suretiyle, yönetim yetkisinin devrinin yapılacağı kişilerin belirlenmesinde makul özeni sarf etmeleri ve belirlendikten sonra ise bu kişilere karşı gözetim ve talimat verme görevi söz konusu olmaktadır.

C. Yönetim Kurulu Üyeleri Dışındaki Üçüncü Kişilere Yetki Devri

TTK m. 367/1'e göre yönetim yetkisi sadece yönetim kurulu üyelerine değil, üçüncü kişilere de devredilebilmektedir. Kanunda üçüncü kişiler için özel bir şart yer almamaktadır. Bu çerçevede yetki devri yapılacak üçüncü kişiler, şirket personeli ya da pay sahibi veya şirketle herhangi bir bağı bulunan veyahut şirketle hiçbir şekilde ilişkisi olmayan herhangi bir kişi de olabilir.⁵⁰⁶ Üçüncü kişiler için herhangi bir sınırlama bulunmazken kesin olan tek şey yönetim kurulu üyesi olmadıklarıdır. Esas sözleşmeye konulacak bir hükümle yönetimin yetkisinin yalnızca üçüncü kişilere devredilebileceğine dair ya da esas sözleşme veya iç yönergede yapılacak bir düzenleme ile yönetim yetkisinin devredileceği üçüncü kişiler için özel şartlar da belirlenebilir.⁵⁰⁷

Yönetim kurulu üyesine yapılan yetki devrinden farklı olarak, devir yapılan üçüncü kişi yalnızca devredilen konulardan sorumlu ve görevli olacağından bir güç yoğunlaşmasından söz edilemeyecek ve bu nedenle, yönetim kurulu üyesine yapılan

⁵⁰⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 136; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 227.

⁵⁰⁶ SEVİ, Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, 89; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; ALTAY, Yönetim, s. 83; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 206; ORAN, s. 98, 105; AY KAPLAN, s. 65; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 89.

⁵⁰⁷ Bkz. İkinci Bölüm, III, A/1-a.

yetki devrinde ortaya çıkabilecek çekinceli durumlara yol açmayarak daha verimli sonuçlar doğuracaktır.⁵⁰⁸ Aynı şekilde, yönetim kuruluna yapılan yetki devrinin aksine, üçüncü kişilere yapılan devirde bu kişilerin üst gözetim görevleri bulunmayacak ve yönetim kurulunun devredilemez yetkilerine sahip olmayacaklarından, bu durum düalist sistemle benzerlik göstererek, yönetim ve gözetim organlarının ayrı olarak yer aldığı bu sisteme paralellik arz etmektedir.⁵⁰⁹ Bir başka deyişle, düalist sistemde, monist sistemin tersine bir kişi aynı anda yönetim kurulunda ve gözetim kurulunda görevli olmadığından, iki organ birbirinden ayrılmış bulunmaktadır.⁵¹⁰

Daha önce de belirtildiği gibi, yönetim yetkisinin devri organsal işlevin devri niteliği taşıdığından, bu yetkiyi devralan üçüncü kişi organsal işlevi kullanır.⁵¹¹ Bu yüzden de devredilen yetkiler bakımından yönetim kurulu ile TTK m. 369/1 uyarınca aynı özen ve bağlılık yükümlülüğüne ve TTK m. 553/1 uyarınca sorumluluk rejimine dahillerdir.⁵¹² Söz konusu maddelerde direkt olarak hem yönetim kurulu üyeleri hem de yöneticilerden de bahsedilmiş ve yükümlülükleri düzenlenmiştir. (TTK m. 369, 553) Bir başka deyişle yetki devri yapılan üçüncü kişiler, devredilen yetkiler kapsamında ortaya çıkan zararlardan sorumlu olmalarının yanı sıra görevlerini icra ederken özenli ve tedbirli hareket ederek, şirketin yararını gözetmeleri gerekmektedir. İlgili maddeler emredici mahiyette olduğundan, yetki devredilen kişilerin özen yükümlülüğünün derecesi maddede açıkça “*tedbirli bir yöneticinin özeni*” olduğundan, bunun derecesini hafifletici sorumsuzluk sözleşmeleri yok hükmünde olmakla beraber özen derecesini ağırlaştırıcı sözleşmeler ise geçerli olacaktır.⁵¹³

⁵⁰⁸ SEYİS, s. 120.

⁵⁰⁹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 228; Benzer yönde bkz. TURAN, s. 470-471.

⁵¹⁰ DEMİREL, s. 217; ÜNAL, Murahhaslar, s. 66, 67.

⁵¹¹ Bkz. Birinci Bölüm, II/B.

⁵¹² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 593; SEVİ, s. 87; ORAN, s. 105; KOÇ, 97; GÜRBÜZ USLUEL, s. 379; DEMİREL, s. 224; ŞENOC AK, Kemal, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 3, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 3851 vd. (C. 3); Yargıtay bir kararında, “şirketin üst düzey yöneticisi konumunda olup, davacı şirkette icracı müdür olarak görev yapan ve şirket adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi verilen kişinin, bu yetkisini kötüye kullanarak şirketle hiçbir ticari ilişki ve borcu bulunmayan üçüncü bir şirketi lehtar göstermek suretiyle dava konusu çek bedellerini uhdesine geçirdiği iddiasıyla açılan uyuşmazlıkta, ilgili kişiye vekâletname ile şirket müdürü olarak yetki verildiği, taraflar arasındaki uyuşmazlığın iş akdinden kaynaklanmadığı, bu nedenle TTK m. 367 ve devamı maddeleri uyarınca ticari vekil sıfatıyla değerlendirilmesi gerektiğinin tanık beyanları ve dosya kapsamından anlaşıldığı; bu doğrultuda TTK m. 369’da düzenlenen özen yükümlülüğüne aykırı davranıp davranmadığının araştırılması gerektiğini ifade etmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2018/755, K. 2018/2861, T. 18.04.2018 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2018-755-k-2018-2861-t-18-4-2018> (Son Erişim Tarihi: 17.11.2025)

⁵¹³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 662; TTK m. 369 Gereğesi.

Daha önce de belirtildiği gibi, yönetim kurulunun yetki devri yapılan üçüncü kişiler üzerinde gözetim yükümlülüğü çerçevesinde gerektiğinde bilgi isteme yetkisi bulunmakla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin böyle bir yetkisi yoktur ve üyelerin denetimi de söz konusu olamaz. Yetki devri yapılan üçüncü kişiler, yönetim kurulu üyeleri gibi yönetim kurulu toplantılarına katılamazlar. Ancak üçüncü kişilerin bilgi talebi söz konusu olduğunda, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya davetleri sonucunda toplantıya katılabilirler.⁵¹⁴

Her ne kadar yönetim yetkisinin üçüncü kişiye devri için kanunda bir sınırlama öngörülmemişse de yönetim kurulu yetki devrini yapacağı kişileri seçerken özen yükümlülüğü kapsamında şirketin menfaatine ve ihtiyaçlarına uygun, devredilecek yetkiyi en iyi şekilde yerine getirebilecek düzeyde, alanında yetkin ve nitelikli kişileri tercih edecektir.⁵¹⁵ Bu yüzden alanında yetkin kişiyle danışmanlık hizmetinin mi söz konusu olduğu yoksa yetki devri mi yapıldığının belirlenmesi önemlidir. Kaldı ki yetki devri yapılacak alanında uzman üçüncü kişi yönetici statüsünü kazanarak, yönetimde söz sahibi olurken, diğer durumda ise yalnızca dışarıdan alınan danışmanlık hizmeti bulunmaktadır.⁵¹⁶

D. Kurul, Konsey, Komite ve Komisyonlara Yetki Devri

TTK m. 367/1’de yetki devrinin kurul, konsey, komite ve komisyon gibi kolektif yapılara yapılmasında bir engel bulunmamaktadır.⁵¹⁷ Burada bahsi geçen komite ve komisyonlar ise, TTK m. 366 uyarınca oluşturulması şart olmayan, danışma niteliğindeki komite ve komisyonlara, TTK m. 367/1 uyarınca yetki devrinin yapılmasıdır. Daha önce de belirtildiği gibi, TTK m. 366 uyarınca oluşturulan komite ve komisyonlar yetki devri niteliğinde olmayıp, yalnızca yönetim kuruluna, oluşturuldukları alanla ilgili yardımcı ve danışma pozisyonunda olduklarından yönetim yetkilerine sahip olmadıkları gibi karar mercii de değildir.⁵¹⁸ Bu sebeple TTK m. 366 uyarınca kurulan komite ve komisyonlara “danışma mahiyetinde komite”, yetki devri yapılanlara ise “yönetim yetkisine sahip komite” olarak

⁵¹⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 233.

⁵¹⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 233.

⁵¹⁶ ALTAY, Yönetim, s. 83.

⁵¹⁷ YANLI, İş Bölümü, s.269; ALTAY, Yönetim, s. 67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 234; AKDAĞ GÜNEY, s. 132; GÜRBÜZ USLU, s. 372; SEYİS, s. 123; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 535; CENKÇİ, s. 36; ORAN, s. 107; KOÇ, s. 156-157; BÜYÜKATAK, s. 173.

⁵¹⁸ Bkz. Birinci Bölüm, II/2.

adlandırılmaktadır.⁵¹⁹ Yine de isimlerin karışmaması adına uygulamada yetki devri yapılan komite ve komisyonlar gibi kollektif yapılara daha çok kurul, komite ya da konsey denilmektedir.⁵²⁰

Nihayetinde TTK m. 366 uyarınca kurulan komite ve komisyonlara yetki devrinin yapılabilmesi için TTK m. 367/1’de sayılan şartlara uyulması gerekmekte olup, bu çerçevede esas sözleşmede yetki devrine dair hüküm konulması yeterlilik arz eder, ayrıca devrin komitelere yapılacağına dair özel hükme gerek yoktur.⁵²¹ Ancak yetki devri yapılacak komite ve komisyonların yetkilerinin neler olduğu, bu yetkileri ne şekilde icra edecekleri, çalışma düzeni, işleyiş ilkelerinin TTK m. 367/1 uyarınca yetki devrine dair düzenlenecek iç yönergede belirtilmesi gerekmektedir.⁵²² Esasen her bir komite ve komisyona ilişkin ayrı bir iç yönerge düzenlenmesi gerekirken, iç yönergenin mevcut olmaması halinde, yönetim kurulunun çalışma ilkelerine dair iç yönerge kıyasen uygulanabilir.⁵²³ Şayet TTK m. 366 uyarınca kurulan komite ve komisyonların çalışma ilkelerine dair iç yönerge bulunuyorsa, yetki devri nedeniyle yapılacak iç yönergede çalışma ilkelerinin yeniden düzenlenmesine gerek yoksa, bu halde yönetim kurulunun yetki devri kararında mevcuttaki iç yönergeye atıf yapması lüzumlu ve kafi gelmektedir.⁵²⁴

Yönetim yetkisinin komite ve komisyonlar gibi kollektif yapılara devrinde, organsal işlevin devri söz konusu olduğundan, yönetim yetkileri kurul halinde icra edilecekler ve kararlardan ortaya çıkan sorumluluk ise komisyon üyelerinin müteselsilen, hep birlikte üzerinde olacaklardır.⁵²⁵ Kurul halinde icra etmeleri gereken görev ve yetkiler, komite üyelerinden bazıları tarafından icra edilse bile sorumluluk tüm üyelerde olmayı sürdürmekle beraber üyeler bir karar alarak yetkilerini herhangi bir kişiye devredemezler veya yetkiyi icra etme hakkını başka bir üyeye veremezler.⁵²⁶ Aynı şekilde komisyon üyeleri tek tek özen ve bağlılık yükümlülüğüne uymak zorunda olup, yetkilerini yerine getirirken TTK m. 369 uyarınca tedbirli bir yönetici gibi davranmak,

⁵¹⁹ ALTAY, Yönetim, s. 67.

⁵²⁰ ORAN, s. 108.

⁵²¹ ALTAY, Yönetim, s. 67.

⁵²² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 234.

⁵²³ SEVİ, s. 159; BÜYÜKATAK, s. 174.

⁵²⁴ SEYİS, s. 124.

⁵²⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 235; KOÇ, s. 157

⁵²⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 597; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 235; ORAN s. 108; SEYİS, s. 124.

şirket menfaatini düşünmek zorundadırlar.⁵²⁷ Komisyon üyeleri değişse bile yetki devri bundan etkilenmez, esas olan komisyonun mevcudiyetidir.

E. Tüzel Kişilere Yetki Devri

TTK m. 367/1'e göre yönetim yetkisi yönetim kurulu üyelerine ve/veya üçüncü kişilere devredilebilir. Maddede gerçek kişi, tüzel kişi ayrımı yer almamaktadır. Keza kanunda açıkça düzenlendiği üzere yönetim kurulu üyesi tüzel kişi de olabilmektedir. (TTK m. 359/2.) Bu kapsamda yönetim yetkisinin devrinin tüzel kişiye yapılabileceği öğretide kabul edilse dahi bir görüşe göre, tüzel kişiye devir kanunen mümkün olsa da yetki devri güven ilişkisine dayandığından, gerçek kişiye kıyasla tüzel kişiye devrin bu anlamda riskler barındırdığını belirterek, tüzel kişiye devir için şirketin menfaati kapsamında haklı bir sebebin varlığının bulunması gerektiği öne sürülmektedir.⁵²⁸

Öğretide tartışılan husus yetki devrinin tüzel kişiye yapılıp yapılamayacağından ziyade tüzel kişiye yapılacak yetki devri nedeniyle olası problemlerin ortaya çıkmaması adına haklı bir gerekçenin varlığının aranması noktasındadır. Yönetim kurulu gerçek kişi olsun tüzel kişi olsun TTK m. 553/2 uyarınca, herhangi bir sınırlama öngörülmediğinden, yönetim yetkisini devredeceği kişilerin seçiminde makul özeni göstermekle yükümlüdür. Kanımızca bu yükümlülük kapsamında yönetim kurulu seçeceği tüzel kişi için de şirketin yararına olacak şekilde, yetki devri yapılacak alanda uzman tüzel kişiyi belirlemesi işin tabiatından olduğundan; bu kıstaslar kendiliğinden haklı bir sebep teşkil edecektir. Ancak, yönetim kurulu üyesi tüzel kişiye yapılan yetki devrinde, tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olması nedeniyle tescil ve ilan söz konusu iken, üçüncü kişi olarak tüzel kişiye yapılan yetki devrinde böyle bir tescil ve ilan yapılmayacağından, bu bağlamda tüzel kişi yönetim kurulu üyesine yapılan yetki devrinin daha güvenilir ve daha az risk taşıdığı söylenebilir.⁵²⁹

III. Yönetim Yetkisinin Devrinin İcrası

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim yetkisini devralanların, devraldıkları yönetim yetkilerini icra etmelerinde, yetki devrinin kısmen ve tamamen yapılması noktasında

⁵²⁷ ORAN, s. 108.

⁵²⁸ SEVİ, s. 175.

⁵²⁹ SEYİS, s. 128.

farklılıklar bulunmaktadır. Öncelikle, devralanların yönetim kurulu üyesi veya üçüncü kişi olmasına bakılmaksızın, yönetim kurulu devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler dışındaki tüm devredilebilir yetkilerini tamamen devretmişse, devralanlar, kanun ve esas sözleşme çerçevesinde genel kurula ait görev ve yetkiler ile yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri haricinde, şirketin faaliyet konusunu yürütmek için gerekli tüm iş ve işlemler hakkında karar alacaktır.⁵³⁰ Bu husus yönetim yetkisinin tamamen devri için geçerli olacaktır. Ancak yönetim yetkisinin tamamen değil de kısmen devredildiği durumlarda, devralanların üçüncü kişi ya da yönetim kurulu üyesi olması fark etmeksizin, devralanlar sadece devredilen görev ve yetkiler için karar alacaklardır.⁵³¹

Farklı yönetim yetkilerinin birden çok kişiye devri ile aynı görevlerin birden çok kişiye devri söz konusu olduğunda, yetki devrinin icra edilmesinde de ayrımlar bulunmaktadır. Birden çok kişiye farklı görevler devredilirse, bu kişiler birbirinden bağımsız şekilde, ayrı olarak karar alacaklardır. Birden çok kişiye, aynı yönetim yetkilerinin devredilmesi durumunda ise daha önce belirtildiği gibi bu kişilerin kendi aralarında kurul oluşturarak karar alması gerekecektir.⁵³² Keza bu durum şirket yönetiminin gündelik işler dışında kurul olarak faaliyet etmesi gerektiğine dair ana kuraldan kaynaklanmaktadır.⁵³³ Aynı yönetim yetkisinin farklı kişilere devri durumunda, birlikte karar alma şartı, karar alınmasına gerek olmayan iş ve işlemler dışındadır.⁵³⁴ Kurul olarak karar alınması gereken durumlarda, bu kurulun çalışma ilke ve kurallarının iç yönergede belirlenmesi gerekmekte olup, iç yönergede hüküm yer almadığında ise uyduğu düzeyde yönetim kurulunun çalışma usulünden yararlanılabilir.⁵³⁵

⁵³⁰ KAYA, s. 3269; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 205; ÇAM, s. 526; SEYİS, 99; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 598.

⁵³¹ ORAN, s. 97; ÇAM, s. 526; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 12-63.

⁵³² GÜRBÜZ USLUEL, s. 371 vd.; DEMİREL, s. 244; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596, 597; ŞENOCAK, C. 2, s. 1756; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 12-66.

⁵³³ Bkz. Birinci Bölüm, I/A.

⁵³⁴ SEYİS, s. 275.

⁵³⁵ DEMİREL, s. 244; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 596-597, SEYİS, s. 118.

IV. Alt Devir

TTK m. 367/2 uyarınca yönetim yetkisinin devredildiği kişi ya da kişiler tarafından, devredilen yetkilerin bir başkasına devrinin yani alt devrin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğine dair kanunda bir açıklık bulunmadığı gibi öğretide de fikir birliği bulunmamaktadır. Görüşlerden birine göre, yönetim kurulu tarafından alt devre izin verilir ve iç yönergede yapılacak bir düzenlemeyle; alt devir için öngörülen yetkiler ve devrin yapılabileceği kişiler gibi hususlar saptanırsa alt devir yani yönetim yetkisinin yeniden devri mümkündür.⁵³⁶ Karşı görüşe göre ise, yönetim yetkisinin devri TTK m. 375/1 b ve d bentleri uyarınca yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerden olduğu için, nasıl bu yetkiye genel kurul da müdahale edemiyorsa, yetki devri yapılanlar arasında da geçerli olması gerektiğinden bahisle alt devrin mümkün olmadığı kabul edilmektedir.⁵³⁷ Keza alt devre dair kanunda açıkça bir yasaklama bulunmaması alt devre izin verildiği şeklinde yorumlamak doğru olmamakla beraber şayet kanun koyucu alt devre izin verseydi yetki devrine dair maddede bunu açık bir şekilde belirtebilirdi.⁵³⁸

Gerçekten de yönetim kurulunun TTK m. 375 uyarınca gerek yönetim teşkilatının tespit edilmesi gerekse şube müdürleri dışındaki aynı işleve haiz kişilerin atamaları ve görevden almaları görev ve yetkileri devredilemez ve vazgeçilemez niteliktedir. Bu görevlerin kapsamına yönetim yetkisinin devri de dahildir. Bu görev ve yetkilere ise hiçbir kurul, organ, kişi tarafından müdahale edilememektedir. Haliyle yöneticiler de müdahale edememektedir.⁵³⁹ Yine kanunda açıkça alt devir yasaklanmamışsa da iznine dair de bir yorumlama yapılamamaktadır.⁵⁴⁰ Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki alt devir yapılması durumunda, yönetim kurulunun gözetim ve özen yükümlüğü işlevsiz kalacaktır.⁵⁴¹ Bir başka deyişle yönetim kurulunun yetki devrinin yapılacağı

⁵³⁶ KORTUNAY, s. 96; SEYİS 276.

⁵³⁷ TURANBOY, s. 776; GÜRBÜZ USLUEL, s. 377; DEMİREL, s. 238; YALÇIN SIRAKAYA, s. 204; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 236; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 632; TURAN, s. 470; ORAN, s. 115; KOÇ, s. 96; SEYİS, s. 277; ÜNAL, Ceo, s. 122; DEMİREL, s. 238; ALTAY, Yönetim, 86-87; KORTUNAY, s. 96; ŞENOCAK, C 2, s. 1764; BÜYÜKATAK, s. 174 vd; Ayrıca organlar arasında işlevler ayrılığı söz konusu olduğundan ve bu işlevler ayrılığının bir gereğiye aynı ilkenin yönetim kurulu ile yetki devredilenler arasında da uygulanması gerektiği yönünde bkz. KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 597.

⁵³⁸ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 236; Yasaklayıcı düzenleme olmasa bile yönetim örgütlenmesi yetkisinin tekrar devri de kapsayacağı yönünde bkz. BÜYÜKATAK, s. 174.

⁵³⁹ GÜRBÜZ USLUEL, s. 377; DEMİREL, s. 238; YALÇIN SIRAKAYA, s. 204; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 597.

⁵⁴⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 236.

⁵⁴¹ BÜYÜKATAK, s. 174-175; SEYİS, s. 277.

kişinin belirlenmesinde özenli davranması ve seçtikten sonra bu kişiyi gözetimi altında tutması yasal zorunlulukken, alt devir söz konusu olduğundan yeniden devir yapılan kişiyi seçmemiş olacak böylece özen yükümlülüğünü gerçekleştiremeyecektir. Devamında ise yönetim kurulunun devir yapılan kişiyi gözetim yükümlülüğü bulunduğu, alt devrin yapıldığı kişiyi mi yoksa asıl yetki devri yapılan kişiyi mi denetleyecek gibi birçok belirsizlik ve boşluk meydana gelecektir. Kanımızca tüm bu sebeplerden ötürü alt devir yani yönetim yetkisinin tekrar devri imkan dahilinde değildir.

Buna karşılık yönetim yetkisini devralan kişi, yönetim yetkisini tekrar başkasına devredemezse de, TTK m. 366/2'ye göre yönetim yetkisini yerine getirirken komite ve komisyonlardan destek alabileceği gibi işlerini kolaylaştırmak adına çok kısıtlı düzeyde teknik görevleri başkalarına bırakabilir; ancak bu durum bir alt devir teşkil etmeyecek düzeyde sınırlı olacağından bir alt devirden bahsedilmeyecektir.⁵⁴²

V. Yönetim Yetkisi Devrinin Sonuçları

TTK m. 367/1 uyarınca yapılan yönetim yetkisinin devri sonucunda, yönetim yetkisi şirket yapısında bulunan birimler arasında paylaşılmış olur.⁵⁴³ Yönetim yetkisini devreden yönetim kurulunun, yetki kapsamında azalma söz konusu olurken, yetkiyi devralanın yönetim kurulu üyesi olması durumunda mevcuttaki yetkilerinin kapsamı artarken yetkiyi devralanın üçüncü kişi olması durumunda ise bir yetki kapsamı meydana gelir.⁵⁴⁴

Daha önce de ifade edildiği gibi yetki devri organsal işlevin devridir. Yine aynı zamanda yetki devri, yetkilerin kullanımının devri ve kullanılan yetkiler hakkında karar alma yetkisinin devridir.⁵⁴⁵ Yönetim kurulunun yönetim yetkilerinin kapsamındaki daralma, yetkilerin nicelik bakımından azalması değil, devredilen yetkilerin kullanım hakkının devralanlara geçmesi ve paylaşılması anlamına geldiğinden, yönetim kurulunun yönetim yetkileri sona ermez; yalnızca bu yetkiler yönetim kurulu yerine devralanlar tarafından kullanılır.⁵⁴⁶ Haliyle yetki devri son

⁵⁴² KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 598; DEMİREL, s. 238.

⁵⁴³ ŞENOCAK, C. 2, s. 1761; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 633;

⁵⁴⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 237.

⁵⁴⁵ ŞENOCAK, C. 2, s. 1761; GÜRBÜZ USLU, s. 378; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 633.

⁵⁴⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 237-238.

bulduğu zaman, yönetim kurulu devrettiği yetkileri yeniden kullanabilecektir.⁵⁴⁷ Yönetim yetkisini devralanlar için ise devredilen yetki konusu çerçevesinde, kanun ya da esas sözleşme uyarınca genel kurula verilen yetkiler dışında, şirketin faaliyet konusunu icra etmek adına her türlü iş ile işlemlere dair karar almaya yetkili hale gelmiş olurlar.

Yetki devri aynı zamanda sorumluluğun devri anlamına geldiğinden, yönetim yetkisinin devrinin bir diğer sonucu sorumluluk hususunda ortaya çıkacaktır.⁵⁴⁸ Haliyle yönetim yetkilerini devralanlar, devraldıkları yetkilerin sorumluluklarını da devralmış olacaklardır.⁵⁴⁹ Yönetim kurulunun yönetim yetkilerini tamamen devretmesi durumunda, yönetim kurulu yalnızca devredilemez yetkilerini kullanabilecek ve bu yetkiler için sorumlulukları devam edecektir.⁵⁵⁰ Kısmen devrinde ise, yönetim kurulu devredilemez yetkileri ile beraber devrilmeyen yetkilerini de kullanacak, sadece devrettiği yetkiler için kural olarak sorumluluğu bulunmayacaktır. Bunun için yönetim kurulunun, yetki devri yapılacak kişilerin seçiminde, devamında gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni göstermiş olması gerekmektedir.⁵⁵¹ Talimat verme yetkisine ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler ve öğretideki görüş ayrılıkları, çalışmanın ilerleyen kısımlarında etraflıca ele alınacağından burada yalnızca konuya kısaca işaret edilmektedir. Hatırlatılmalıdır ki burada bahsedilenler yalnızca TTK m. 367/1'deki şartlara uyularak yapılan, geçerli yetki devirleri için söz konusudur. Bir başka deyişle geçerli bir yetki devri yapılmadığı takdirde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu sona ermeyecektir.⁵⁵²

Sonuç itibarıyla yetkiyi devralan, devraldığı yetkiden kaynaklanan zararlardan bizzat sorumlu olacak; aynı yetkiyi birçok kişi devralmışsa devralanlar, farklılaştırılmış teselsül düzenlemeleri uyarınca kendi aralarında sorumlu olacak ve böylece yetki

⁵⁴⁷ ÇAM, s. 537; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 238.

⁵⁴⁸ TURAN, s. 470.

⁵⁴⁹ AY KAPLAN, s. 66.

⁵⁵⁰ KORTUNAY, s. 95; YALÇIN SIRAKAYA, s. 206; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196-197.

⁵⁵¹ KALENDER, s. 222; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 126; ŞENOC AK, C. 3, s. 3850-3851; ÇAMOĞLU, s. 196; ALTAY, s. 714; AY KAPLAN, s. 71; CENKÇİ, s. 103; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 611-613; PULAŞLI, C. V, s. 3314; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 665; SEYİS, s. 473; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 99 vd.; YALÇIN SIRAKAYA, s. 215; SEVİ, s. 230; KAYA, s. 3280 vd.

⁵⁵² DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 268; KENDİGELEN, s. 460; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539, 556, 609 vd.; ÇAMOĞLU, s. 186, 198; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 170, 177; ÜNAL, s. 85- 86; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67; CENKÇİ, s. 97; GÜNAY, s. 136; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 464; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196, 197.

devriyle yönetim kurulunda bulunan sorumluluk paylaştırılarak azalım gösterecektir.⁵⁵³

VI. Devirden Sonraki Durum

Yönetim yetkisinin devri sonrasında, yönetim kurulu üyelerinin statüsü bakımından farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Öğretide, yönetim yetkisinin devri sonrasında yönetim kurulu üyeleri arasında “icrada görevli” ve “icrada görevli olmayan” üyeler şeklinde bir ayırım doğduğunu kabul eden görüşler bulunmaktadır.⁵⁵⁴ Diğer bir görüşe göre ise, yönetim yetkisinin devri temsil yetkisini içermediğinden sadece yönetim yetkisinin devri bakımında böyle bir ayrışmanın mümkün olamayacağı belirtilmektedir.⁵⁵⁵ Kanımızca ilk görüş daha isabetlidir. İcrada görevli üyeler, yönetim kurulunun aldığı kararları fiilen uygulama yetkisine sahip olan ve bu kararları yerine getiren üyeler olarak tanımlanabilir.⁵⁵⁶ İcrada görevli olmayan üye ise, şirkette icrada görevli olan gibi idari ve mutad yönetim işlemlerinde görevi bulunmayan üyelere aittir.⁵⁵⁷ İcrada görevli olan üye, murahhas teriminin karşılığı olarak ifade edilse de⁵⁵⁸ buna katılmamaktayız. Zira icracı olmayan üyelerin alınan kararları uygulayamamaları, yalnızca temsil yetkisine sahip olmamalarından değil, yönetim yetkisini fiilen kullanmamalarından kaynaklanmaktadır. Kaldı ki hukuki yönden önem arz eden, yetki devredilen kişilerin hangi isimlerle anıldığı olmayıp, dikkate alınması gereken bu kişilerin hangi yetkilere sahip olduğudur.⁵⁵⁹ Bu sebeple çalışmamızda icrada görevli üye ve görevli olmayan terimleri tercih edilmiştir.

Devredilebilir yönetim yetkilerini devreden yönetim kurulu üyesine, icrada görevli olmayan üye denirken, yönetim yetkilerini devralan yönetim kurulu üyesine de icrada görevli olan üye denmektedir. İcrada görevli olan ve olmayan üyelerin mevcudiyeti ikili bir ayırma sebebiyet vermektedir. Bu durum şirketi ikili yönetim sistemine yaklaştırır;⁵⁶⁰ ancak bu, ikili sistemin benimsenmiş olduğu anlamına gelmez.⁵⁶¹ Zira yönetim yetkileri tamamen devredilse dahi, devredilemeyen ve vazgeçilemeyen yetki

⁵⁵³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 238.

⁵⁵⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 114; DEMİREL, s. 240; YALÇIN SIRAKAYA, s. 200.

⁵⁵⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 411.

⁵⁵⁶ DEMİREL, s. 240.

⁵⁵⁷ ODMAN BOZTOSUN, s. 45; BÜYÜKATAK, s. 169.

⁵⁵⁸ ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 29; TURANBOY, s. 779 vd.

⁵⁵⁹ ALTAY, Yönetim, s. 79-80; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 595-596.

⁵⁶⁰ KOÇ, s. 100.

⁵⁶¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 75; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 530.

ve görevler yönetim kurulu üyelerinde kalacaktır. Bir başka deyişle, icrada görevli olmayan yönetim kurulunun hiçbir yönetim yetkisinin olmadığı söylenemez. Devredilmeyen ve tamamen devir söz konusuysa da devredilemez nitelikteki görev ve yetkilerini icra etme yükümlülüğü devam edecektir. İcrada görevli olmayan yönetim kurulu üyesi, sadece devrettiği yetkileri icra edemeyecektir. Yönetim yetkisinin devri son bulduğunda, yönetim kurulu devrettiği yönetim yetkilerini tekrardan icra edebilecektir.⁵⁶²

İcrada görevli olmayan yönetim kurulu üyelerin asıl görevi, yönetim yetkisini devrettikleri kişi ya da kişilerin üst gözetimidir.⁵⁶³ TTK m. 375/1-e uyarınca yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinden biri olan üst gözetim, daha önceki bölümlerde ‘Üst Gözetim’ başlığı altında incelenmiştir.⁵⁶⁴

Yönetim kurulunun, icrada görevli olan üyelerin veya yetki devri yaptığı üçüncü kişilerin devredilen yetki çerçevesinde yapacakları iş ve işlemler ve alacakları kararlardan doğan sorumluluğu ise TTK m. 553/2’de hüküm altına alınmıştır. Buna göre yönetim kurulu, yetki devri yaptığı bu kişileri belirlerken gerekli özeni gösterdiği takdirde, bu kişilerin eylem ve kararlarından sorumlu olmayacaktır. Aynı şekilde yönetim yetkisi devredilen kişilerin gözetiminde ve talimat verilmesinde de aynı özeni göstermesi gerekecek, aksi halde sorumluluğu devam edecektir. Sorumluluk hususuna ilişkin açıklamalar üçüncü bölümde ele alınmıştır.

VII. Yönetim Yetkisi Devrinin Son Bulması

TTK m. 367/1’e göre yönetim yetkisini kısmen veya tamamen devralan kişilerin bu yetkilerinin hangi hallerde son bulacağına ve azillerine dair TTK’da özel bir düzenleme yer almamaktadır. Öncelikle yönetim kurulu yetki devrine dair iç yönergede yetki devredilecek kişilerin görev sürelerinin ne kadar olacağı öngörülebilir.⁵⁶⁵ İç yönergede öngörülen görev süresi, açık bir tarih olarak belirlenebileceği gibi, yetki devredilen kişinin yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine bağlanabilir ve bu süre, devredilen tüm yetkiler için tek bir süre olarak veya

⁵⁶² ÇAM, s. 537; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 238.

⁵⁶³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 224; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 592; AY KAPLAN, s. 134; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16- 69.

⁵⁶⁴ Bkz. İkinci Bölüm, III, B/2-e.

⁵⁶⁵ PULAŞLI, İç Yönerge, s. 41; ORAN, s. 205.

her bir yetki bakımından ayrı ayrı öngörülebilir.⁵⁶⁶ Ancak yetki devredilen kişileri atama ve azil yetkisi münhasıran yönetim kurulunda olduğundan, bu düzenlemeler yalnızca iç yönergede öngörülebilir, esas sözleşmeyle yetki devredilen kişilerin görev dönemlerinin belirlenmesi mümkün değildir.⁵⁶⁷

Yönetim yetkisinin devredildiği kişilerin görevlerinin sona ermesine ilişkin diğer bir hal ise, yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin sona ermesine dair hükümlerin kıyasen uygulanmasıdır.⁵⁶⁸ O halde yönetim yetkisi devredilen kişilerin ölümü, iflası, istifası, görev dönemlerinin bitimi, fiil ehliyetinin sınırlandırılması durumları bu çerçevede yorumlanabilir. Aynı şekilde yetki devrine dair iç yönergede, yetkiyi devralanların belirlenmesine ilişkin özel kriterler öngörülmüşse ve bu kişilerin bu kriterleri daha sonradan kaybetmesi durumunda da görev sürelerinin son bulacağının kabulü gerekmektedir.

Bunların dışında ise yönetim yetkisi devralanların her zaman için görevden alınmaları yani azilleri mümkündür. Öğretide bu yetkinin genel kurulda olduğuna dair farklı görüş olsa da⁵⁶⁹ bu konuda yetkili yönetim kuruldur. Azil hususunda tek yetkilinin yönetim kurulu olduğunun, yetkide paralellik ilkesine dayandığını; nasıl yetki devri yapıldıysa aynı yöntemle azledilerek tekrar devredilen yetkilerin yönetim kurulu üzerine alınacağını;⁵⁷⁰ her zaman azil yetkisini kullanabileceği kabul edilmektedir.⁵⁷¹ Yönetim kurulu, yetki devri yapılan kişileri atadığı gibi azledebilir yani görevden alabilir.⁵⁷²

Kanımızca daha önce de belirtildiği üzere, yönetim yetkisinin devri yetkisi TTK m. 375'e göre yönetim teşkilatının tespiti kapsamında yönetim kuruluna ait olduğundan, yetki devredilenlerin azli de yönetim kurulunun münhasır yetkisindedir. Gerçekten de, yönetim yetkisinin devrinin görevin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini ifade edebileceği ve bunun doğal sonucu olarak görevden alınmayı da kapsadığı

⁵⁶⁶ ORAN, s. 205-206.

⁵⁶⁷ ORAN, s. 122.

⁵⁶⁸ KOÇ, s. 105; SEYİS, s. 278.

⁵⁶⁹ Azil yetkisinin genel kurulda olduğuna dair bkz. KARAHAN, s. 412; diğer görüş ise münhasır yetkinin yönetim kurulunda olduğunu kabul ederek, genel kurulun yönetim kurulu görevden alma yetkisi bulunduğundan bu yetkinin yetki devredilenler için de uygulanması hususunun en azından tartışılmasını ileri sürmektedir, bkz. TURAN, s. 475 vd.

⁵⁷⁰ KORTUNAY, s. 87; ŞENOCAK, C. 2, s. 1764; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 634.

⁵⁷¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 134 vd.; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 610; SEYİS 279; KORTUNAY, s. 87; ŞENOCAK, C. 2, s. 1764; DOĞAN, Devredilemez Yetkiler, s. 634.

⁵⁷² YALÇIN SIRAĞAYA, s. 207; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 610; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 240; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 137.

düşünülebilir; nitekim öğretide, yetkide paralellik ilkesi gereği azil konusunda da yönetim kurulunun yetkili olduğu savunulmaktadır.⁵⁷³ Kaldı ki bir an için genel kurulda bu yetkinin olduğu kabul edilirse bu halde yönetim teşkilatını genel kurul belirlemiş olacaktır.⁵⁷⁴ Ayrıca yönetim kurulunun yetki devredilenleri seçerken ki özen yükümlüğü ve devamındaki gözetim ve talimat verme yükümlülüğü nedeniyle sorumluluğu bulunmaktayken azil konusunda yetkisiz olduğu kabul edilemez. Tüm bu sebeplerle yönetim yetkisi devredilenlerin görevden alınmaları yani azli yetkisi yönetim kurulunda olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede yönetim kurulunu bu yetkisinin de esas sözleşmeye koyacağı bir maddeyle ya da alınacak bir genel kurul kararıyla genel kurula devretmesi ya da bu yetkisinden vazgeçmesi veyahut genel kurul tarafından herhangi bir müdahalenin yapılması mümkün değildir.⁵⁷⁵

Bu durumda yönetim kurulu, yetki devredilenleri azlederken aynı usulle yani kurul halinde alacağı bir yönetim kurulu kararıyla bunu gerçekleştirecektir.⁵⁷⁶ Yönetim kurulunun azil kararı ise esas sözleşmede kanundakinden daha ağır bir nisap belirlenmemişse, TTK m. 390/1'e göre yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplantı yapacak ve azil kararını ise toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile alacaktır. Yetki devredilen yönetim kurulu üyesi azledilecekse, azledileceği toplantıya katılıp katılmayacağı hususu için TTK m. 393 uyarınca müzakereye katılma yasağının bulunduğu kabul edilmeli çünkü azli söz konusu olacak konuma gelen bir üyenin böyle bir durumdayken kendi menfaatlerini gözetmeyip, şirket menfaatini ön planda tutacağının kabul edilmesi olağan yaşam deneyimlerine aykırılık teşkil edecektir. Kanımızca bu sebeple azledilecek üyenin, kendi azlini oylamak için toplantıya katılamayacağı, müzakere yasağının bulunduğu kabul edilmelidir. Ancak aksi yönde görüşler de mevcuttur.⁵⁷⁷ Nihayetinde yönetim kurulunun azil kararı olmaksızın yetki devralanlar azledilemez.

Esas sözleşmede yetki devrine dair bir hüküm bulunmadığında sonradan esas sözleşme değişikliğine dair genel kurul kararıyla konulabiliyorsa aynı şekilde esas sözleşmedeki yetki devrine izin veren hükmün, genel kurul kararıyla kaldırılması da mümkündür;

⁵⁷³ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 241, KOÇ, s. 104.

⁵⁷⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 241.

⁵⁷⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 241.

⁵⁷⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 610.

⁵⁷⁷ Aksi yönde, toplantıya katılabileceği ve oy kullanabileceği yönünde bkz. SEYİS, s. 281; Azle ilişkin toplantıda yetki devredilen kişi ile şirket arasındaki ana ilişkinin müzakere edilmesi söz konusu ise toplantıya katılamayacağı yönünde bkz. KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 610.

bu durumda yönetim kurulu azil kararı almadıkça, mevcuttaki yetkiyi devralanları bu şekildeki esas sözleşme değişikliği bağlamayacaktır, görevleri son bulmayacaktır, görevleri sürecektir.⁵⁷⁸ Yetki devrinin kaldırılmasına yönelik yapılan esas sözleşme değişikliği ise değişiklikten itibaren olan yetki devirleri için geçerli olacaktır.⁵⁷⁹

Belirtmek gerekir ki iç yönergede yetki devralanların görev süreleri belirli bile olsa yönetim kurulu bu sürelerle uymaksızın her zaman azil yetkisini kullanabilir.⁵⁸⁰ Yetki devredilen kişiler ise görevden alınmaları durumunda, genel hükümler uyarınca tazminat talep edebilirler, bu talepleri yetkiyi devralanlar ve şirket arasındaki sözleşme (iş, vekalet gibi) ya da ilişkinin mahiyetine göre değişebilir.⁵⁸¹

Yönetim yetkisinin devrine dair iç yönergenin süresinin bitmesi, değiştirilmesi ya da iptal edilmesi durumlarında; bu iç yönergeye göre yetkiyi devralanları görevleri son bulacaktır.⁵⁸² Öğretide görevlerinin son bulacağına dair bir belirsizlik söz konusu olmasa da son bulmanın kendiliğinden mi yoksa bir yönetim kurulu kararıyla mı olacağı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bilhassa yetki devrine dair iç yönergenin iptali ve süresinin bitmesi gibi durumlarda yönetim kurulunun bu konuda karar alması gerekli olduğundan, bu durumlarda yetki devralanların görevlerinin son bulması, iç yönergenin süresinin bitmesi ya da iptalinde kendiliğinden olmayacak, yönetim kurulunun ayrıca aldığı bu kararla gerçekleşmiş olacaktır.⁵⁸³ Diğer bir görüşe göre ise, yetki devrine dair iç yönergenin değiştirilmesi ya da iptali ile devredilenlerin görevlerine son verilmesi durumunda, yetki devrine dair atama kararının dayanağı mevcudiyetini yitireceğinden ayrıca bir karar alınmaksızın devralanların görevleri son bulacak, aynı şekilde iç yönergenin süresinin bitmesi durumunda da iç yönergenin esasları ve sonuçları kalkacağından yetkiyi devralanların görevleri de kendiliğinden son bulacaktır.⁵⁸⁴

⁵⁷⁸ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 600, SEYİS, s. 278.

⁵⁷⁹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 600, SEYİS, s. 278.

⁵⁸⁰ ALTAY, Yönetim, s.134; ORAN, s. 205; DOĞAN, Yönetim yetkisinin Devri, s. 240; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 136; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 610.

⁵⁸¹ AKDAĞ GÜNEY, s. 137.

⁵⁸² ORAN, s. 186 vd; SEYİS, 281-282.

⁵⁸³ SEYİS, s. 281; Yargıtay bir kararında, “dava konusunun daha önceden oy birliği ile kabul edilmiş ticaret sicil memuru işlemine konu yönetim ve temsil yetkisinin devrine dair yönetim kurulu kararının ve iç yönergenin iptali ve temsil yetkisinin değiştirilmesi ile ilgili olduğu; değiştirilen iç yönerge ile yönetim kurulu kararının çoğunluk nisabı ile alınmasının öngörüldüğü, nisap sağlanmadan alınan yönetim kurulu kararlarının ise yok hükmünde olduğu belirtilmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2023/356, K. 2024/4114, T. 21.05.2024 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-356-k-2024-4114-t-21-5-2024> (Son Erişim Tarihi: 25.11.2025)

⁵⁸⁴ ORAN, s. 125, 186, 270, 272.

Daha önce belirtildiği gibi yönetim yetkisini devralan bir yönetim kurulu üyesiye ve yönetim kurulu üyesinin üyelik görevi sona erdiyse ya da genel kurul tarafından görevden alındıysa bu durumlarda devredilenin görevi son bulmayacaktır.⁵⁸⁵ Ancak esas sözleşmede yönetim yetkisinin yalnızca yönetim kurulu üyelerine yapılacağına dair hüküm varsa, bu durumda yetki devri son bulacaktır.⁵⁸⁶ Benzer bir durum da yönetim yetkisi devredilen üçüncü kişinin aynı zamanda şirketle arasında yetki devrinden bağımsız olarak farklı bir ilişki ya da sözleşme söz konusu olduğunda, sözleşmenin yetki devrinden önce ya da sonra sona ermesinde ne olacağıdır. Bu durumda da, yönetim yetkisinin devredilenleri görevden almaya yetkili olan yönetim kurulu bunu alacağı bir kararla yapacağından, azle ilişkin karar almadıkça devredilenle şirket arasındaki sözleşmenin akıbeti kural olarak yönetim yetkilerini kullanmaya engel teşkil etmeyeceği gibi tersi şekilde devredilenin azledilmesi de kendiliğinden sözleşmeyi sona erdirmeyecektir.⁵⁸⁷

⁵⁸⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 227; AKDAĞ GÜNEY, s. 136; SEYİS, s. 282.

⁵⁸⁶ SEYİS, s. 282.

⁵⁸⁷ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 136-137.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİ BAĞLAMINDA YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

I. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Genel Çerçevesi

Hukuki sorumluluk, meydana gelen zarardan sorumlu olacak kişiyi belirleyen ve zarara uğrayanın, zarara sebep olandan uğradığı zararın giderilmesini talep etme hakkını öngören kuralların bütünüdür.⁵⁸⁸ Anonim şirketlerde pay sahiplerinin esas olarak sadece sermaye koyma borcu bulunduğundan genel kurulda alınan kararlardan dolayı sorumlu olmayacakları için alınan kararlardan doğabilecek sorumlulukların, bu kararları icra eden ve şirketi temsil eden yönetim kuruluna yüklenilmesi öngörülmüştür.⁵⁸⁹ Bununla birlikte, yönetim kurulu üyeleri, daha önce de kısaca değinildiği üzere genel kurul kararlarının iptali için TTK m. 445 ve devamı maddeleri uyarınca dava açarak, bu sorumluluklarından kurtulma olanağına sahiptirler.⁵⁹⁰ Ancak TTK m. 553 kapsamında sorumluluk, bir organ sorumluluğu olarak yönetim kuruluna değil; kurul üyelerine bireysel olarak yüklenmektedir.⁵⁹¹ Yargıtay'ın kararlı uygulamasında da, yönetim kurulu üyelerinin yönetim yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle şirkete zarar verdikleri iddialarının, soyut olarak yönetim kuruluna yöneltilemeyeceği; bu iddiaların şirkete zarar verdikleri ileri sürülen yönetim kurulu üyelerine karşı TTK m. 553 kapsamında bireysel sorumluluk davasıyla ileri sürülmesi gerektiği açıkça belirtilmektedir.⁵⁹²

⁵⁸⁸ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 31; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 269.

⁵⁸⁹ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 11; KALENDER, s. 177.

⁵⁹⁰ Bkz. İkinci Bölüm, III, B, 3/b.

⁵⁹¹ DOĞAN/YILDIRIM, s. 73; TATLI, s. 2689; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 38; KALENDER, s. 190; ÇAMOĞLU, s. 31.

⁵⁹² Yargıtay bir kararında, “eda davası açma imkânı varken tespit davası açılmayacağını; üyelerin tüm usulsüz ve hukuka aykırı işlemlerinin mahkeme eliyle tespitinin istenmesinde hukuki yararın bulunmadığını; şirketin zarara uğratıldığı ve hatta feshe sürüklendiği yönündeki iddiaların da ancak yönetim kurulu üyeleri hakkında açılacak şahsi sorumluluk davasında değerlendirilmesi gereken hususlar olduğunu ifade etmektedir.” Yargıtay 11. HD. E. 2023/377, K. 2024/3756, T. 09.05.2024 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-377-k-2024-3756-t-9-5-2024> (Son Erişim Tarihi: 30.11.2025)

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu kusura dayalı sorumluluktur.⁵⁹³ Bu sebeple, kanun ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerine kusurlarıyla aykırı davranışları sonucunda meydana gelen zararlardan sorumludurlar.⁵⁹⁴ Bu zararın giderilme yolu ise tazminat ödemesidir.⁵⁹⁵ Böylece, yönetim kurulu üyeleri şirket tüzel kişiliğinin korumasına sığınmadan sorumlu olmakta ve aynı zamanda şirket sermayesi; pay sahipleri ve alacaklıların hakları korunacak şekilde güvence altına alınmış olmaktadır.⁵⁹⁶ TTK m. 369 uyarınca özen ve bağlılık yükümlülüğü, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğun dayanağını oluşturmaktadır.⁵⁹⁷ Maddede açıkça belirtildiği üzere, yönetim kurulunun yükümlülüklerini “tedbirli bir yönetici” nin özeniyle icra etmeleri gerekmektedir. Bu özen sınırının altındaki ihmalkarlıkları da sorumlu olmalarına sebebiyet verecektir. Başka bir deyişle, yönetim kurulu üyelerinin yükümlülüklerini ihlalden sorumluluğunun doğması tedbirli yönetici özeniyle hareket edip etmediklerine göre belirlenecektir.

Nihayetinde yönetim kurulu üyelerine sorumluluk yüklenebilmesi için kusurun varlığı şarttır. Bununla birlikte, kusurlu davranış sonucu meydana gelen zarardan sorumluluğun ilgili yönetim kurulu üyelerine yüklenebilmesi gerekmektedir.⁵⁹⁸ Netice

⁵⁹³ ODMAN BOZTOSUN, s. 129; CENKÇİ, s. 91; PULAŞLI, C. V, s. 3303; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-76; GÜNAY, 124 vd.; AY KAPLAN, s. 189; AYAN, ÖZGE, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 1-2, 2011, s. 67; DOĞRUSÖZ KOŞUT, Hanife, Anonim Ortaklık Yöneticilerinin ve Denetçilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu (TTK m. 549 - 563), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2, 2012, s. 692; HELVACI, Mehmet, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, 2013, s. 80. (Farklılaştırılmış Teselsül); İMREGÜN, Oğuz Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa Karşı Hukuksal Sorumu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001, s. 265; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 253; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 37 vd; YAVUZ, s. 125; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 590; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 359; ÜNLÜ, s. 2566; TATLI, s. 2699; KAPLAN, İbrahim, 6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 65, Sayı: 4, 2016, s. 3507; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 311, 312; KAYAR, İsmail, ÖZATLAN, Yurdal, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davasında Kusur ve İspat, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 151, 2019, s. 25; DOĞAN/YILDIRIM, s. 77; KALENDER, s. 182; HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 37; ÇAMOĞLU, s. 13.

⁵⁹⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 589a; ÇAMOĞLU, s. 11.

⁵⁹⁵ YAVUZ, s. 125; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 589a; ÇAMOĞLU, s. 12, 161.

⁵⁹⁶ ÇAMURCU, s. 37; KORTUNAY, s. 251; POSTACIOĞLU, İlhan E., Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti ile İlgili Bazı Meseleler, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978, s. 481; YASAMAN, Hamdi, Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılabilir Sorumluluk Davaları, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi - 26 Ekim 2013, s. 98.

⁵⁹⁷ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-80 vd.

⁵⁹⁸ ÇAMOĞLU, s. 11.

itibariyle, sorumluluğu söz konusu olan yönetim kurulu üyeleri, tüm malvarlıkları ile meydana gelen zararı gidermek zorunda olup, bu çerçevede yönetim kurulu üyeleri, kusura dayalı, şahsi ve malvarlıklarıyla sınırsız sorumluluk taşırlar.⁵⁹⁹

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu, eski TTK'ya göre birçok açıdan farklılık göstermektedir. Eski TTK'da mutlak müteselsil sorumluluk söz konusuysen, TTK'da farklılaştırılmış müteselsile dayalı sorumluluk söz konusudur.⁶⁰⁰ Teselsül ilkesi başlığını taşıyan TTK m. 557'nin gerekçesinde verilen örneğe göre; “A, B, C, D ve E adlı üyelerden oluşan bir yönetim kurulunda, bu üyelerin tek başlarına ve birlikte verdikleri toplam zarar 4000 TL ise; bu zararın 2000 TL'si tüm üyelerin birlikte verdikleri zarardan kaynaklanıyorsa, bu kısım yönünden A, B, C, D ve E müteselsilen sorumlu olur. Zararın kalan kısmının 1000 TL'si A'ya, 500 TL'si D'ye ve 500 TL'si E'ye tek başlarına isnat ediliyorsa; bu üyeler, kendilerine isnat edilen tutar kadar ayrıca bireysel sorumluluk taşırlar.” şeklinde açıklanmıştır. O halde bu ilke uyarınca zararın tamamı için dava açılacaksa da, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin zarardan sorumlulukları, her birinin bireysel indirim nedenlerini beyan etmesiyle; kendi kusurları, katkıları veya görevleriyle sınırlı olacaktır.⁶⁰¹

Eski TTK'da yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu düzenleyen maddeler karışık halde yer almaktayken, TTK'da “hukuki sorumluluk” başlıkları altında yer almaktadır.⁶⁰²

TTK m. 553, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna dair temel ilkeleri kapsamaktadır. Bunun yanı sıra TTK m. 549 ile TTK. m. 552 uyarınca yönetim

⁵⁹⁹ KALENDER, s. 184; YAVUZ, s. 120; YASAMAN, s. 98; ÇAMOĞLU, s. 11-12; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 33-34; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 271.

⁶⁰⁰ KAYAR/ÖZATLAN, s. 26; ŞENOCAK, C. 3, s. 3899; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 247; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 591a; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları Hukuku, N. 16-129; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 367; PULAŞLI, C. V, s. 3322; TATLI, s. 2707 vd; KALENDER, s. 180; CENKÇİ, s. 94.

⁶⁰¹ ODMAN BOSTOSUN, s. 138; GÜNAY, s. 125; AY KAPLAN, s. 195; YAVUZ, s. 129, 130; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 389-390; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları Hukuku, N. 16-128, 16-136; HELVACI, Farklılaştırılmış Teselsül, s. 84; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 254; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 591a; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 367; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 254; TATLI, s. 2707; KAPLAN, s. 3508; KALENDER, s. 195 vd.

⁶⁰² KARAHAAN, s. 781; KENDİGELEN, s. 458; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 359; HELVACI, Farklılaştırılmış Teselsül, s. 78; TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 16-01; KALENDER, s. 180.

kurulunun özel sorumluluk durumları ön görülmüştür.⁶⁰³ Bu maddelerde yer alan sorumluluk durumları çalışmamız konusu olmadığından incelenmemiştir.

Bu çerçevede, yönetim kurulunun hukuki sorumluluğu ortaya konduktan sonra, yönetim yetkisinin devri halinde üyelerin ve yönetim yetkisi devredilenlerin sorumluluğu ele alınacaktır.

II. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunu Doğuran Unsurlar

TTK m. 553’de yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu öngörülmektedir. Buna göre, Yönetim kurulu üyeleri kanundan ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirirken, hukuka aykırı davranışlarıyla şirketi, pay sahiplerini ve alacaklıları zarara uğratabilir. Bu şekildeki davranışlarıyla sebep olduğu zararları gidermekle yükümlü olmaktadır. Şüphesiz ki, yönetim kurulu her durumda, şirketin veya pay sahiplerinin veyahut alacaklıların maruz kaldığı her zarardan, hiçbir şarta bakılmaksızın sorumlu değildir.⁶⁰⁴ Dolayısıyla meydana gelen zararlardan dolayı, yönetim kurulu üyelerinin ya da yöneticilerin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, hukuki sorumluluğun temelini oluşturan TBK m. 49’da düzenlenen çeşitli şartların bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir.⁶⁰⁵ Bunlar ise kusur, zarar, hukuka aykırılık ve illiyet bağı şartlarıdır.

A. Hukuka Aykırılık

TTK m. 553/1’e göre yönetim kurulu üyeleri, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal etmeleri nedeniyle oluşan zararlardan sorumlu olurlar. Bu sebeple, hukuka aykırılık şartının anlamı, kanundan ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin ihlalidir. (TTK m. 553) Hukuka aykırılık şartı, yükümlülüklerin tam olarak icra edilmemesinin tüm durumlarını içermektedir. Bu itibarla, kanun veya esas sözleşmeden doğan yükümlülüğün amacına uygun biçimde tam ve doğru şekilde yerine getirilmesi halinde ihlal söz konusu olmayacak⁶⁰⁶; buna

⁶⁰³ KÖPRÜCÜ, Üstün, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 26.

⁶⁰⁴ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 292; ÇAMURCU, s. 48.

⁶⁰⁵ DOĞAN/YILDIRIM, s. 73; KARAHAN, s. 790; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 359; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 49; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 292; ÇAMURCU, s. 48; KAPLAN, s. 3505; KALENDER, s. 185.

⁶⁰⁶ PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 1717. (C. III); Benzer yönde bkz. DOĞAN/YILDIRIM, s. 74.

karşılık, bu yükümlülüğün hiç veya geç ifa edilmesi ya da yapılması gereken bir eylemin yerine getirilmemesi sorumluluğa yol açacaktır.⁶⁰⁷

TTK m. 553’de kanundan ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin ihlalden bahsedilmektedir. Kanun ve esas sözleşme haricindeki, yönetime ait iç yönergede düzenlenen ya da diğer kanunlardan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlali söz konusu olduğunda sorumluluklarının olup olmayacağı öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, sadece esas sözleşme ve kanundan kaynaklanan yükümlülüklerinin ihlaline iç yönergenin dahil olmadığını, böylece içeriğin sınırlandırılmasının hedeflendiği savunulmaktadır.⁶⁰⁸ Karşı görüşe göre, yalnızca kanun ve esas sözleşmeyle sınırlı olmayıp, iç yönergenin, yönetim kurulu kararlarının ve başkaca şirket içi düzenlemelerin ihlallerinin de TTK m. 553 uyarınca yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna sebep olacağı savunulmaktadır.⁶⁰⁹ Aynı doğrultudaki bir görüşe göre, TTK m. 553’de sayılanlar dışında, TTK’dan farklı kanunlar ile ikincil mevzuatın ihlali de sorumluluğun söz konusu olacağını, maddede yer alan esas sözleşmeden kaynaklanan ihlalin de iç yönerge ile şirket içi yan düzenlemelerin ihlali de içerdiğini, tam tersi durumda ise kanun koyucusunun iradesinin kısıtlanmış olacağı savunulmaktadır.⁶¹⁰ “Benzer doğrultudaki bir görüşe göre, iç yönergenin yönetimi, hiyerarşik yapıyı ve varsa yetki devri kapsamında devredilen görevleri düzenlemesi ve bu unsurların tespitinde iç yönergenin esas alınması nedeniyle, madde kapsamında iç yönergenin de yer aldığı savunulmaktadır.⁶¹¹ Karşı görüşe göre ise, TTK m. 553’te öngörülen kanun ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülükler yalnızca şirketi, pay sahiplerini ve alacaklıları korumaya yönelik görev ve yetkilerle sınırlı olup, kanun ve esas sözleşmede öngörülmesine rağmen şirketi ve pay sahiplerini koruma amacı taşımayan, örneğin pay senedi bastırılması gibi işlemler yükümlülük değil görev niteliğinde olduğundan, bu tür görev ve yetkilerin ihlali hâlinde yönetim kurulu üyelerinin TTK m. 553/1 uyarınca sorumlu tutulamayacağı savunulmaktadır.⁶¹²

⁶⁰⁷ HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 67; ÇAMURCU, s.60; AYAN, s. 71; YAVUZ, s. 120; DOĞAN/YILDIRIM, s. 74. Benzer yönde bkz. KALENDER, s. 185.

⁶⁰⁸ KORTUNAY, s. 254; Benzer yönde, iç yönergenin dahil olmadığını; ancak iç yönerge ihlalden doğan sorumluluğun, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki sözleşmenin ihlali nedeniyle söz konusu olacağını belirten görüş için bkz. DOĞAN/YILDIRIM, s. 74.

⁶⁰⁹ ALTAY, Yönetim, 2011, s. 258-259; ÇAMURCU, s. 62-63, KAYAR/ÖZATLAN, s. 24.

⁶¹⁰ KAYAR/ÖZATLAN, s. 24; Bu doğrultuda, sorumluluğun yalnızca TTK kapsamında sınırlı olmadığı; diğer kanunlardan kaynaklanan yükümlülük ihlallerini de içerdiği görüşü için bkz. KALENDER, s. 186-187; HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 67.

⁶¹¹ ŞENOCAK, C. 3, 3843-3844.

⁶¹² TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-62, N. 12-63; KARAHAN, s. 794-795.

Başka bir anlatımla bu görüşe göre, yükümlülük ile görev arasında bir ayrım bulunmakta olup, sorumluluğun doğabilmesi için yalnızca kanun veya esas sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğün ihlal edilmesi gerekmekte, her görevin ihlali sorumluluğa yol açmamaktadır. Benzer doğrultudaki başka bir görüşe göre ise, maddede yer alan ‘kanun’ ibaresi yalnızca TTK olarak değerlendirilmemeli, diğer kanunlar da bu kapsamda görülmelidir⁶¹³; ancak kanunlarda yer alan tüm yükümlülükler sorumluluğa yol açmayacak olup, bu nedenle sadece zararın oluşmasına neden olan kanun kaynaklı yükümlülüklerin ihlali hâlinde sorumluluk ortaya çıkacaktır.⁶¹⁴

Kanımızca yönetim kurulu üyelerinin sadece TTK ve esas sözleşmeden kaynaklanan değil, en az bunlar kadar şirketin işleyişi için önemli olan ikincil nitelikteki tüm düzenlemelerde belirlenen yükümlülüklerin ihlalinden, diğer kanunlardan kaynaklanan yükümlülüklerin ihlallerinde de sorumlulukları söz konusu olacaktır. Keza, yönetim yetkilerinin devrine ilişkin ayrıntılar iç yönergede düzenlenmekte ve esas sözleşmede yalnızca yetki devrine izin veren bir hüküm yer almakta olduğundan, uygulamada yöneticilerin esas sözleşmeden kaynaklanan ihlallerinin söz konusu olmayacağı düşünülmektedir.

Son olarak, yönetim kurulu üyelerinin yükümlülüklerini ihlal edip etmediklerinin ispatı kural olarak zarar görende yani alacaklı ya da pay sahibindeyse de eğer iş ve işlemler bu kişilerin rızalarıyla gerçekleştirildiyse, “volenti non fit iniuria ilkesi” gereğinde hukuka aykırılık iddiasında bulunulamayacaktır.⁶¹⁵

B. Kusur

TTK m. 553’e göre kanuna ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ihlal eden yönetim kurulu üyelerinin, bu ihlallerinde kusurlu olmaları gerekmektedir. Daha önce vurgulandığı üzere sorumluluk kusur sorumluluğudur. Sorumluluk davasında ilk önce bakılacak husus yönetim kurulu üyelerinin kusurlu olup olmadıklarıdır.⁶¹⁶

⁶¹³ HELVACI, Hukuki Sorumluluk, 99-100; TATLI, s. 2695-2696.

⁶¹⁴ TATLI, s. 2695-2696.

⁶¹⁵ KORTUNAY, s.256; ODMAN BOZTOSUN, s. 135-136.

⁶¹⁶ ÇAMOĞLU, s. 11; DOĞAN/YILDIRIM, s. 78.

Kusurlu davranışın, ihmal veya kastla işlenmesi mümkündür⁶¹⁷, ağır kast ya da hafif ihmal söz konusu olduğunda da sorumluluk doğabilmektedir.⁶¹⁸ Farklılaştırılmış teselsül ilkesi, ancak birden fazla üyeden oluşan yönetim kurullarında uygulanabilecek olup, tek kişilik yönetim kuruluna sahip anonim şirketlerde tabiatı gereği uygulanamayacak; bu durumda, doğan zarardan yönetim kurulu üyesi tek başına ve yalnızca kendi kusuru oranında sorumlu olacaktır.⁶¹⁹

Yönetim kurulu üyeleri, yalnızca kendi fiillerinden sorumlu olup, üyelerden birinin kusurlu eylemi sonucu zarar doğması halinde diğer üyelerin bu zarara katkısı bulunmuyorsa kusurun şahsiliği gereği sorumlulukları doğmayacak, ancak zararın meydana gelmesinde diğer üyelerin de kusuru söz konusuysa, eylemin fiilen bir üye tarafından gerçekleştirilmiş olması ve kusur oranları ne olursa olsun, TTK uyarınca müteselsil sorumluluk ilkesi gereğince tüm yönetim kurulu üyeleri sorumlu olacaktır.⁶²⁰ Başka bir deyişle, yüklenecek sorumluluk belirlenirken üyeler ve yöneticiler tüm zarardan değil, her birinin kusuru ayrı ayrı incelenerek, kendi kusuru oranında neden olduğu zarar miktarından ve zararın kendisine yüklenebildiği ölçüde, zarara sebep olan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu tutulacaktır.⁶²¹ Bir başka deyişle, hangi üyenin hangi eylemiyle, ihmal veya kusuruyla zarara yol açtığı ayrı ayrı değerlendirilecek, herkes kendi kusuru çerçevesinde sorumlu olacak, bu nedenle sorumluluk durumu kişiden kişiye değişecektir.

Yönetim kurulu üyelerinin kusurlarının varlığı tespit edilirken, TTK m. 369 uyarınca “özen ve bağlılık yükümlülüğü” ne göre hareket edip etmedikleri değerlendirilecektir.⁶²² Özen yükümlülüğünün ölçütü, maddede belirtildiği üzere tedbirli bir yöneticinin özeni olup, objektif (nesnel) bir özen kriteri belirlenmiştir.⁶²³

⁶¹⁷ DOĞAN/YILDIRIM, s. 77; AYAN, s. 77; PULAŞLI, C. V, s. 3303; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 364; CENKÇİ, s 91; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 312; TATLI, s. 2700; KAYAR/ÖZATLAN, s. 19.

⁶¹⁸ CENKÇİ, s. 91; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 69; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 311.

⁶¹⁹ PULAŞLI, C. V, s. 3324.

⁶²⁰ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 250.

⁶²¹ ŞENOCAK, C.3, s. 2902.

⁶²² YÜKSEL, Sinan, Yönetim Kurulunun Hukuki Sorumluluğunun Şartları ve Yargının Buna Yaklaşımı, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Kanunu’nun Türk Ticaret Kanunu’na Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, s. 362; PULAŞLI, C. V, s. 3303; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 313 vd.; ÇAMOĞLU, s. 67 vd; KARAHAN, s. 794; CENKÇİ, s 91.

⁶²³ KALENDER, s. 184; ŞENOCAK, C. 2, s. 1774; ODMAN BOZTOSUN, s. 131; AYAN, s. 69; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü s. 29; YAVUZ, s. 125; KARASU, Kurumsal Yönetim, s.

Böylece Eski TTK'da belirlenen basiretli tacir kriterinden vazgeçilmiştir.⁶²⁴ Bu şekilde makul ve ortalama bir yönetim kurulu üyesinin gözetmesi gerekli özen esas alınarak, ticari yaşamda öngörülebilir risklerin alınmasına, görevlerini ifa ederken sorumluluklarına sebebiyet vereceği endişesiyle icra etmemelerine imkan sağlanmıştır.⁶²⁵ O halde, yönetim kurulunun özen düzeyine uygun hareket ettiğinden bahsedilmesi için; yapacağı işleme göre, şirketin finansal durumunu gözeterek, orantılı, kontrol edilebilir, yani tehlikeli düzeyde olmayacak risklere girmesi ve sonucunda şirketin malvarlığında ciddi derecede bir azalmanın söz konusu olmaması gerekmektedir.⁶²⁶

Yönetim kurulu üyelerinin TTK m. 553 uyarınca sorumluluklarının söz konusu olabilmesi için özen ve bağlılık yükümlülüğünün ihlali aranırken, özen yükümlülüğü için yaptıkları işlemlerde ve aldıkları kararlarda tedbirli yönetici gibi hareket edip etmedikleri aranacaktır.⁶²⁷ Bağlılık yükümlülüğü, şirket menfaatlerine uygun hareket edilip edilmediğinin belirlenmesinde, özellikle kişisel menfaatler ile şirket menfaatlerinin çatıştığı durumlarda belirleyici mahiyettedir.⁶²⁸ Şirketin menfaatini dürüstlük kuralına göre korumanın anlamı ise; şirketin çıkarlarını öncelikleyerek, şirketin işletme faaliyeti doğrultusunda, kanunlara, esas sözleşmeye ve genel kurul kararlarına uygun şekilde, gerek şirketin finansal fayda sağlaması gerekse de toplumsal duyarlılık yaklaşımı çerçevesinde kararlar alınmasıdır.⁶²⁹

43; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 72; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 365; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-80; PULAŞLI, C. V, s. 3303, 3304; TATLI, s. 2697; DOĞAN/YILDIRIM, s. 79; ÇAMOĞLU, s. 73; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 590.

⁶²⁴ KAYIHAN, s. 61; YAVUZ, s. 125.

⁶²⁵ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 310; ŞENOCAK C. 2, s. 1774; Benzer yönde bkz. AYAN, s. 71; TATLI, s. 2697.

⁶²⁶ AYAN, s. 72; Yargıtay bir kararında, “davacı şirketin zarara uğratıldığından bahisle şirket yöneticisi davalının sorumluluğuna dayalı tazminat davasında; davacı şirketin yöneticisinin tek başına aldığı satın alma kararları nedeniyle şirketin zarara uğrayıp uğramadığının incelenmesinde; davacının, yöneticinin tek başına aldığı kararlarla şirketin daha yüksek fiyatla hammadde temin edilmesine yol açtığı ispatı için, sadece fiyat farkına bakılarak zararın tespit edilemeyeceğini, tedarik sürecinin bütüncül olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca Mahkeme, hammadde tedarikinde kapasite, kalite, tedarikçi sayısı, nakliye ve depolama gibi maliyet unsurlarının da göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamıştır.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/5153, K. 2023/2239, T. 11.04.2023 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-5153-k-2023-2239-t-11-4-2023> (Son Erişim Tarihi: 25.11.2025)

⁶²⁷ CENKÇİ, s. 91; TATLI, s. 2696; AYAN, s. 69 vd.; DOĞRUSÖZ KOŞUT, s. 690; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 590; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-80; KARAHAN, s. 794.

⁶²⁸ ŞENOCAK, C 2, s. 1791; ŞENOCAK, C.3, s. 3869.

⁶²⁹ AYAN, s. 78; Benzer yönde bkz. AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 82; TATLI, s. 2699.

Özen yükümlülüğünün ihlali tespit edilirken başvuru objektif ölçütler; şirketin hacmi, işletme konusu ve faaliyet alanı, bu alana ilişkin hukuki düzenlemeler, şirketin esas sözleşmesi, yönetim kurulu üyeleri arasında iş bölümü yapılıp yapılmadığı ve yapılmışsa üyelerin üstlendiği görevler ile yetki devri bulunup bulunmadığı gibi unsurlar olup, her somut olay bakımından ayrı ayrı değerlendirme yapılacaktır.⁶³⁰ Ayrıca her somut olaya göre değerlendirmelerde bulunurken, yönetim kurulu üyesinin aldıkları karar ya da icra ettikleri işlem sırasında şahsına ait niteliklerine göre değil, o anda mevcut olan bilgilerine göre, icra edilen işin gerekli kıldığı özen, beceri, dikkate sahip ortalama bir yöneticinin benzer şartlardaki hareketleri dikkate alınmalıdır.⁶³¹ Bu durumda yönetim kurulu üyesinin özen yükümlülüğü değerlendirilirken illa şirketin faaliyet alanına dair yetkinliği olup olmadığına bakılmayacaksa da yönetim kurulu üyesinin yetkinliği nedeniyle o görev bilhassa o üyeye verilmişse bu durumda o alana dair yetkin birinin göstermesi gereken özen doğrultusunda değerlendirme yapılacaktır.⁶³² Belirtmek gerekir ki, esas sözleşmede kanunen aranan özen ve bağlılık yükümlülüğünün ötesinde bir düzenleme yapılmışsa, bu kritere uymak gerekecektir.⁶³³

Yönetim kurulu üyeleri, genel kurul kararlarına uymakla yükümlü olduklarından, hukuka uygun olan bir genel kurul kararının şirketin çıkarlarına uygunluk taşııyorsa, bu durumda yönetim kurulunun bunu genel kurula bildirmesi gerekmekte olup, genel kurulun kararın uygulanmasında direkt olarak, kararın yerine getirilmesi için talepte bulunması halinde, yönetim kurulunun kararın sonuçlarından doğan bir sorumluluğu bulunmayacaktır.⁶³⁴

TTK m. 369'un gerekçesinde, tedbirli yöneticiye ilişkin özen ölçütünün kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda yönetim kurulunun 'iş adamı kararı' (business judgment rule) alabilmesini öngördüğü ve bu karar nedeniyle riskin gerçekleşmesi hâlinde yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunun doğmayacağı esasına dayandığı belirtilmektedir. Business judgment rule teriminin Türkçe çevirisi "iş adamı kararı"

⁶³⁰ HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 29- 32; Benzer yönde bkz. ÇAMOĞLU, s. 73.

⁶³¹ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 310; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 31 vd, KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 657; AYAN, s. 69-70; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 72 – 73; TATLI, s. 2697; Benzer yönde bkz. TURANBOY, s. 774; DOĞAN/YILDIRIM, s. 79; ÇAMOĞLU, s. 73.

⁶³² HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 33 vd.

⁶³³ ODMAN BOZTOSUN, s. 130.

⁶³⁴ ŞENOCAK, C. 2, s. 1783; ÇAMOĞLU, s. 54 vd; AYAN s. 71.

olmamakla beraber, literatürde yerleşmiş kullanımı bu şekildedir. Güncel dil perspektifinden cinsiyet nötr bir ifade tercih edilebileceğinden, çalışmada kavram “iş insanı kararı” olarak kullanılacaktır. Yönetim kurulu üyesinin ‘iş insanı kararı’ prensibinden faydalanabilmesi için, öğretide aranan şartlar şu şekildedir; alınan kararın yönetsel nitelikte olması, emredici hükümlere uygun olması, kararın alınması sırasında şahsi bir çıkar gözetilmemesi ve dürüstlük kuralına ve şirket çıkarlarına uygun olması, dış etkilere bağımsız olunması, kararın usulünce yapılan bir toplantıda alınması, bilgi esasına dayanarak alınmasıdır.⁶³⁵ O halde Mahkeme tarafından davada, yönetim kurulunun veya yöneticinin aldığı kararın şirketin ticari uygulamalarıyla ve yerindelik yönüyle değerlendirilerek sorumluluğa hükmedilmesi mümkün olmayıp; örneğin yönetim kurulunun ‘janjanlı ipek’ imalatına karar vermesinin yerinde olup olmadığı değil, bu kararı alırken pazar analizini özenli biçimde gerçekleştirmemesi, uyarı ve riskleri yeterince incelememesi, yenilikçi ve etkin teknolojinin sağlanması konusunda gereken özeni göstermemesi hallerinde sorumluluk doğacak; zira tüm bu özensizlikler yükümlülük ihlali niteliğinde olup, alınan kararın yerindeliği yargılama konusu yapılmayacaktır.⁶³⁶ Mahkeme alınan kararda yerindelik incelemesi yapmayacaksa da kararın bariz bir şekilde mantık dışı olması hali ayrı tutulmalıdır.⁶³⁷

Kusurun ispatı ise, taraflar arasındaki hukuki durumun özelliğine göre belirlenecek olup, her hukuki ilişkiye göre farklılık teşkil edecektir.⁶³⁸ TTK m. 553 kapsamında açılacak bir sorumluluk davasında, davayı açanın şirket olması durumunda, şirket ile yönetim kurulu ve yönetim yetkisini devralanlar arasındaki hukuki durum sözleşme ilişkisi olduğundan, TBK m. 112’ye göre yönetim kurulu üyesi ya da yönetim yetkisini devralanlar kusuru olmadığını ispat etmek zorunda olacaktır.⁶³⁹ TTK m. 553 kapsamında açılacak bir sorumluluk davasında, davayı açan pay sahipleri veya

⁶³⁵ PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 442; PULAŞLI, C. V, s. 3007-3308; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, 759 (Yazar, kavramı “iş insanı kararı ilkesi” olarak ifade etmektedir.); AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 82; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-75; ŞENOCAK, C 3, s. 3844-3845; Benzer yönde bkz. AYAN, s. 72-72; TATLI, s. 2698.

⁶³⁶ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-73, 16-75.

⁶³⁷ ŞENOCAK, C.3, s. 3845.

⁶³⁸ HELVACI, Farklılaştırılmış Teselsül, s. 81; YASAMAN, s. 98; ÜNLÜ, s. 2570.

⁶³⁹ KAYAR/ÖZALTAN, s. 27; ÜNLÜ, s. 2570; AY KAPLAN, s. 195; YASAMAN, s. 98; KALENDER, s. 188; Hem haksız fiil hem de sözleşmeden kaynaklanan ihlallerde kusuru olmadığını, aykırı hareket edilmediğinin ispat yükünün yönetim kurulu üyesi ya da yöneticilerde olduğu yönünde bkz. CENKÇİ, s. 91-92; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 294.

alacaklılar ise, tarafların arasındaki ilişki sözleşmeye dayalı olmadığından, haksız fiillere dair hükümler söz konusu olarak, davayı açanların kusurun bulunduğunu ispatlamaları gerekecektir.⁶⁴⁰

C. Zarar

TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davası açılabilmesi için zararın olması gerekmektedir.⁶⁴¹ Zarar henüz oluşmamış ya da oluşmuş ancak tazmin edilmişse, yönetim kurulu üyesinin bu zararın ortaya çıkmasında kusuru bulunsa ve hukuka aykırı eylemi söz konusu olsa bile üye aleyhine TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davası açılmaz.⁶⁴² Zarar söz konusuysa, zarara neden olan hukuka aykırı davranışın sonucunda bir menfaat sağlanması beklenmemektedir.⁶⁴³ Zararın öğretide karşılığı ise, bir kişinin malvarlığının iradesi dışında gerçekleşen eksilmedir.⁶⁴⁴ Bu şekildeki eksilmelerden dolayı yani genel anlamda oluşan zararlardan dolayı sorumluluk davası açılabileceği gibi yaşamın doğal akışında kazanılacak olan fakat zararı ortaya çıkaran eylem sebebiyle yoksun kalınan kar da sorumluluk davasına konu olabilir.⁶⁴⁵ Öğretide bir görüşe göre, manevi zararların da TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davasında talep

⁶⁴⁰ KAYAR/ÖZALTAN, s. 28; ALTAY, s.220-22; İMREGÜN, s. 275; YASAMAN, s. 98; ÜNLÜ, 2570.

⁶⁴¹ DOĞAN/YILDIRIM, s. 74; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 359; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 592; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 293; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 49; TATLI, s. 2703; KAYAR/ÖZATLAN, s. 21, 22; KALENDER, s. 185; CENKÇİ, s. 92; Yargıtay vermiş olduğu bir kararında, “şirket müdürü olan yönetici ile birlikte hareket eden şirket ortağına karşı açılan TTK m. 553 uyarınca sorumluluk ve tazminat davasında, gerçekte yapılmayan bir iş yapılmış gibi gösterilerek fatura düzenlenmesi ve bu faturanın şirket müdürü olan yönetici tarafından muhasebe kayıtlarına işlenmesi suretiyle şirketin fiktif olarak başka bir şirkete borçlandırılmasının tek başına zarar unsurunu oluşturmayaacağını belirtmiştir. Kararda, her ne kadar şirket müdürü olan yönetici tarafından şirket adına sahte nitelikte bir faturanın kayıtlara alınması sonucu şirketin başka bir şirkete borçlandırılmış görünse de, şirket tarafından karşı tarafa herhangi bir ödeme yapılmadığı sürece somut bir zararın doğduğundan söz edilemeyeceği ifade edilmiştir. Bu çerçevede Yargıtay, zarar unsurunun gerçekleşmediği hâllerde şirket müdürü olan yönetici veya birlikte hareket eden şirket ortağının tazminat sorumluluğuna gidilemeyeceğini; sorumluluk davasında tazminata hükmedilebilmesi için zararın mutlaka fiilen meydana gelmiş olması gerektiğini açıkça vurgulamıştır.” Yargıtay 11. HD. E. 2021/2441, K. 2022/7183, T. 19.10.2022 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-2441-k-2022-7183-t-19-10-2022> (Son Erişim tarihi: 17.11.2025)

⁶⁴² GÜNAY, s. 130; ODMAN BOZTOSUN, 131; AY KAPLAN, s. 189 vd; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22; DOĞAN/YILDIRIM, s. 74-75; ALTAY, Yönetim, s. 243-277.

⁶⁴³ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 51; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 294.

⁶⁴⁴ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 50; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.293; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22; DOĞAN/YILDIRIM, s. 74; ÇAMOĞLU, s. 162; OĞUZMAN, Kemal, ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2022, s. 42.

⁶⁴⁵ ALTAY, Yönetim, s. 243; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 294; ÇAMURCU, s. 49-50; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22; AY KAPLAN, s. 189-190; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 50; PULAŞLI, C. V, s. 3190; DOĞAN/YILDIRIM, s. 74.

edilebileceği ileri sürülmüştür.⁶⁴⁶ Netice itibariyle yönetim kurulu üyeleri kanun ve esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal etmeleri durumunda meydana gelen zararlardan sorumlu olacaklardır.

Yönetim kurulu üyelerinin TTK m. 553 uyarınca kusurlarıyla yükümlülüklerini ihlal etmeleri halinde, zararı talep edebilecek ve sorumluluk davası açabilecek kişiler; şirket, pay sahipleri ve alacaklılardır. Şirket adına yönetim kurulu yargı yoluna başvuracaktır.⁶⁴⁷ Karşı tarafta görevleri devam eden yönetim kurulu üyelerinin bulunması durumunda menfaat uyuşmazlığı söz konusu olacaktır.⁶⁴⁸ Öğretideki bir görüşe göre, böyle bir durumda şirketi kayyımın temsil etmesinin uygun olduğu ileri sürülmüştür.⁶⁴⁹

Oluşan zarar ise, doğrudan ve dolaylı zarar biçimindedir.⁶⁵⁰ Öğretide bir görüşe göre, zararın doğrudan–dolaylı şeklindeki sınıflandırılması yerine, talep hakkına sahip olanlar bakımından bir ayırım yapılması gerektiği; bu çerçevede şirketin uğradığı zarar ve pay sahipleri ve şirket alacaklılarının zararları olarak yapılacak bir ayırımın daha isabetli olacağı ifade edilmektedir.⁶⁵¹ Fakat pay sahipleri ve alacaklıların açacakları dava açısından doğrudan ve dolaylı zarara göre birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Doğrudan zarar; şirketin, pay sahiplerinin veya alacaklıların yönetim kurulunun kusurlu davranışları sebebiyle şirketin malvarlığında doğrudan (direkt olarak) ortaya çıkan zararlardır.⁶⁵² Dolaylı zarar ise, bu kusurlu davranışlar sebebiyle şirkette zararın ortaya çıkması ve bu zararın pay sahipleri veya alacaklıların malvarlığına sirayetiyle oluşan zarardır.⁶⁵³ TTK m. 553 uyarınca açılan sorumluluk davası doğrudan zarar

⁶⁴⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 592; ÇAMOĞLU, s. 163.

⁶⁴⁷ YASAMAN, s. 106; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 602; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-92; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, 331-332; ŞENOCAK, C.3, s. 3861.

⁶⁴⁸ YASAMAN, s. 106; ŞENOCAK, C.3, s. 3861.

⁶⁴⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 602c; YASAMAN, s. 106.

⁶⁵⁰ YASAMAN, s. 104 vd.; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 359, 360; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 294, 295; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 592; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-85; PULAŞLI, C. V, s. 3190; DOĞAN/YILDIRIM, s. 75; CENKÇİ, s. 92.

⁶⁵¹ KAYAR/ÖZATLAN, s. 22.

⁶⁵² PULAŞLI, C. V, s. 3193; HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 128-129; ALTAY, Yönetim, s. 245; AKDAĞ GÜNEY, s. 295; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N 16-86; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 338, 339; ÇAMURCU, s. 56-57; AY KAPLAN, s. 190; YASAMAN, s. 104; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 51; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 604; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22-23; TATLI, s. 2704; CENKÇİ, s. 92.

⁶⁵³ AY KAPLAN, s. 190; PULAŞLI, C. V, s. 3193; YASAMAN, s. 107; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 53; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 604; TATLI, s. 2704; TEKİNALP, Sermaye

talepli açıldığında, Mahkeme tarafından zararın davalıdan alınarak direkt olarak talep eden davacıya verilmesine karar verilir.⁶⁵⁴ Ancak dolaylı zarar talep edildiğinde, Mahkeme tarafından zarar, davalıdan alınarak davacı olan pay sahipleri ya da alacaklıya verilmez, şirkete verilmesine hükmedilir.⁶⁵⁵

Son olarak zararın ispat külfeti, ispat yüküne ilişkin genel kural olan TMK m. 6 gereğince zarara uğradığını iddia eden davacı üzerindedir.⁶⁵⁶ Ancak zararın miktarının tam olarak belirlenememesi veya kanıtlanmasının güç olması durumunda, bilhassa şirketin finansal kayıtlarına erişim imkanı sınırlı olan pay sahipleri ya da alacaklılar, davacı sıfatıyla zararını ispat noktasında güçlüklerle karşılaşabilmektedir.⁶⁵⁷ TTK m. 553 uyarınca açılan sorumluluk davasında zararın tam miktarının kanıtlanamadığı hallerde, Mahkeme TBK 50/2 gereğince, olayın doğal akışı ile davacı zarara uğrayanın uyguladığı önlemleri dikkate alarak, hakkaniyete göre zararın miktarını tespit edebilir.⁶⁵⁸ TTK m. 553 uyarınca açılan sorumluluk davasında yalnızca zararın ispatlanabilir olmadığında, TBK m. 50/2 hükmü söz konusu olmaktadır.⁶⁵⁹

D. İlliyet Bağı

TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davasının son koşulu illiyet bağıdır. İlliyet bağının varlığı, yönetim kurulu üyesinin kanun veya esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülük ihlalini oluşturan eylem ile bu eylemden meydana gelen zarar arasındaki uygun bir illiyet bağının bulunması لازمıdır.⁶⁶⁰ Uygun bir illiyet bağının olup olmadığı tespit edilirken; olayların doğal seyrinde ve yaşam deneyimlerine göre ihlale dayanan davranışın, meydana gelen zarara sebep olduğu sonucuna ulaşılıyorsa uygun

Ortaklıkları, N. 16-107; KAYAR/ÖZATLAN, s. 23; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 295, 297; CENKÇİ, s. 92; ALTAY, Yönetim, s. 245.

⁶⁵⁴ PULAŞLI, C. V, s. 3193; TATLI, s. 2704; DOĞAN/YILDIRIM, s. 75; ÇAMOĞLU, s. 151.

⁶⁵⁵ YASAMAN, s. 104, 107-108 vd.; GÜNAY, s. 131; DOĞRUSÖZ KOŞUT, s. 694; TATLI, s. 2704; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 52, 54; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 605; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 294; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 360; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-110; KAPLAN, 3500; KAYAR/ÖZATLAN, s. 22; DOĞAN/YILDIRIM, s. 76; ÇAMOĞLU, s. 134 vd; CENKÇİ, s. 92.

⁶⁵⁶ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 56; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 592.

⁶⁵⁷ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 58.

⁶⁵⁸ ALTAY, s. 249-250; ÇAMURCU, s. 56-57; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 58; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 301-302.

⁶⁵⁹ ÇAMURCU, s.56; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s.302; ALTAY, Yönetim, s. 249-250.

⁶⁶⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku, s. 364; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 63; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.515; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.256; ALTAY, Yönetim, s.274-275; DOĞAN/YILDIRIM, s. 76; CENKÇİ, s. 92.

bir illiyet bağının varlığı kabul edilir.⁶⁶¹ Dolayısıyla yönetim kurulu üyesi tarafından ihlale dayanan eylem yapılmasaydı, zararın ortaya çıkmayacağını belirlendiği hallerde uygun illiyet bağı söz konusudur.⁶⁶² Başka bir anlatımla yönetim kurulu üyesinin ortaya çıkan zararı öngörüp öngörmediğinin önemi bulunmamaktadır.⁶⁶³ İlliyet bağı için değerlendirilecek kriter objektif olup, ortalama ve makul bir kimsenin, olayların olağan seyrinde o eylemin zarara sebebiyet verebilecek mahiyette olup olmadığını göz önünde tutmaktır.⁶⁶⁴

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun farklılaştırılmış teselsül sorumluluğu olduğu daha önce belirtilmişti. Farklılaştırılmış teselsül çerçevesinde, bilhassa birçok kimsenin ortaya çıkan zararlardan sorumlu olması halinde her birinin kusuru ve zarara katkısı oranında sorumluluğu gündeme gelir. Farklılaştırılmış teselsül ilkesi kapsamında, yönetim kurulu üyeleri ayrı ayrı sadece zarar şahsen kendilerine isnat edilebildiği düzeyde bir başka deyişle yönetim kurulu üyelerinin ihlale dayanan davranışları ile zarar arasında uygun bir illiyet bağı kurulabildiği düzeyde sorumlulukları söz konusu olacaktır.⁶⁶⁵

Bazı durumlarda illiyet bağı kesilebilir. Örneğin, bir zararın doğmasında birden fazla ihlale dayanan davranış varsa ve bu davranışlardan biri asıl zararı doğuran davranış olarak belirleniyorsa, artık ilk davranış ile zarar arasında uygun illiyet bağı kurulmaz, bu durumda kim hangi fiiliyle, ne zarara yol açıyorsa, o zarardan sorumlu olacaktır.⁶⁶⁶ Ayrıca mücbir sebep, dışarıdan bir kimsenin ağır kusuru, zararı meydana gelen kişinin rızası ya da zarara uğrayanın kusuru gibi sebeplerle de illiyet bağı kesilebilir.⁶⁶⁷

Son olarak uygun illiyet bağının ispat yükümlülüğü, TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davasını açan davacıya yüklenmiştir. Davacı illiyet bağını kesin olarak ispat etmek

⁶⁶¹ OĞUZMAN/ÖZ, s. 49; GÜNAY, s. 132; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 62; KAYAR/ÖZATLAN, s. 26; DOĞAN/YILDIRIM, s.76, dn. 38.

⁶⁶² ALTAY, s. Yönetim, 274; ÇAMURCU, s. 64.

⁶⁶³ DOĞAN/YILDIRIM, s. 77; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 308.

⁶⁶⁴ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 308; KAYAR/ÖZATLAN, s. 26; ÇAMURCU, s. 65.

⁶⁶⁵ KAYAR/ÖZATLAN, s. 26; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 254; KALENDER, s. 195 vd.

⁶⁶⁶ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 309; ÇAMURCU, s. 66-67; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 67.

⁶⁶⁷ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 67.

zorundaysa da ispat etmesinin mümkün olmadığı durumlarda yaklaşık ispat da kabul edilmektedir.⁶⁶⁸

III. Yetki Devri Bağlamında Sorumluluk

TTK m. 367/1'e göre geçerli bir yönetim yetkisi devrinin aynı zamanda sorumluluğun devri anlamına geldiği daha önce belirtilmiş olup, bu durumda yönetim kurulu devredilen yönetim yetkilerinden kural olarak sorumlu olmayacaktır.⁶⁶⁹ Şayet TTK m. 553/2'e göre yönetim kurulunun, yönetim yetkilerini devrettiği kişi ya da kişilerin seçiminde gereken özeni göstermediğinin ispatlanması halinde ise yönetim kurulunun sorumluluğu devam edecektir. Yönetim kurulunun yetki devriyle sorumluluktan kurtulması için, yönetim yetkilerini devredeceği kişilerin seçiminde göstermesi gereken özen yükümlülüğü ile beraber yönetim kurulunun TTK m. 375/1-e uyarınca devredilemez ve vazgeçilemez mahiyette olan üst gözetim yükümlülüğünü de yerine getirmesi gerekmektedir.⁶⁷⁰ Böylece yönetim kurulu, yönetim yetkisini devredeceği kişileri seçerken makul özeni göstermek, devamında göreve gelen bu kişilerin ise bilhassa kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergeler ve her ne kadar öğretide farklı görüşler olsa da yönetim kuruluna ait yazılı talimatlara göre davranıp davranmadığının üst gözetimini gerçekleştirmek zorundadır.⁶⁷¹ Aksi koşulda, yönetim kurulu devredilen yönetim yetkilerinin kullanılmasından doğan zararlardan sorumlu olabilecektir.⁶⁷²

Yine aynı şekilde yönetim kurulu TTK m. 367/1 uyarınca usulüne uygun yönetim yetkisinin devrini gerçekleştirmediği takdirde de devredildiği düşünülen yetkilerin sorumluluğu da yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.

⁶⁶⁸ ÇAMURCU, s. 67.

⁶⁶⁹ KORTUNAY, s. 98; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 273-274; YALÇIN SIRAKAYA, s. 213; DEMİREL, s. 239.

⁶⁷⁰ KAYA, s. 3277 vd; TURANBOY, s. 772; AYAN, s. 66; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 47; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 39; SEVİ, s. 176 vd; SEYİS, s. 466; PULAŞLI, C. V, s. 3314; ŞENOCAK, C. 3, s. 3851; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, 101, DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 282; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVAGAT, s. 612 vd; TATLI, s. 2711; KARASU, Emredici Hükümler, s. 138; DOĞAN/YILDIRIM, s. 105; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 756; KALENDER, s. 222; CENKÇİ, s. 99.

⁶⁷¹ KALENDER, s. 222; ŞENOCAK, C. 3, s. 3850-3851; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVAGAT, s. 611-613; PULAŞLI, C. V, s. 3314; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 665; SEYİS, s. 473; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 757; CENKÇİ, s. 99.

⁶⁷² PULAŞLI, C. V, s. 3314; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 759; ÇAMOĞLU, s. 195-196; BÜYÜKATAK, s. 280; KALENDER, s. 222.

Çalışmamızın devamında yönetim yetkisinin usulüne uygun yapılması durumunda sorumluluk ve usulüne uygun yapılmaması durumunda sorumluluk konuları incelenecektir.

A. Hukuka Uygun Yetki Devrinde Sorumluluk

TTK m. 367/1’de belirtilen yönetim yetkisinin devrine dair maddi ve şekli tüm koşulların, eksiksiz şekilde yerine getirilmesi neticesinde hukuka uygun bir yetki devrinden bahsedilebilecektir. Bu durumda geçerli bir yetki devrinde, yönetim kurulu devredilen kişilerin seçiminde özen ve devamında gözetim ve talimat verme yükümlülüklerini yerine getirdiği takdirde, devrettiği görev ve yetkilerden dolayı, bu görev ve yetkilere dair yapılan işlemler ve alınan kararlardan, ortaya çıkan zararlardan sorumlu olmayacaklardır. Nitekim çalışmamızın ilk bölümünde, yönetim yetkisinin devrini gerektiren sebeplerden birinin sorumluluktan kurtulma gayesi olduğu; böylelikle yönetim kurulunun uzmanlığı bulunmayan konulardan da sorumlu tutulamayacağı ifade edilmiştir.⁶⁷³ Bilhassa yetki devrini bu gayeyle yapan yönetim kurulunun, bu gayesine ulaşabilmek için usulüne uygun bir yetki devrini gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Geçerli bir yetki devrinden bahsedilmek için organsal işlevin devri söz konusu olması gerektiği, örneğin bir işlem için vekaletname verilmesinin organsal devir niteliğinde olmadığından daha önce bahsedilmişti. Bu sebeple yönetim yetkisi devri mahiyetinde olmayan görev atamalarında sorumluluk devredilmemiş olmaktadır.⁶⁷⁴ Örneğin, TTK m. 366/2’e göre kurulan komisyon ve komiteler veya yardımcı kişilere yapılan devirler yönetim yetkisinin devri niteliğinde olmadığından; sorumluluk yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.⁶⁷⁵

TTK m. 367/1 uyarınca, hukuka uygun şekilde gerçekleştirilen bir yönetim yetkisinin devrinde, yönetim kurulunun; yetkiyi devrettiği kişi veya kişilerin seçimi, gözetimi ve

⁶⁷³ Bkz. Birinci Bölüm, II/E.

⁶⁷⁴ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67, N. 16-68.

⁶⁷⁵ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 121; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 535; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 479; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 79.; ŞENOCAK, C. 2, s. 1746; YALÇIN SIRAKAYA, s. 203; ÇAMOĞLU, s. 191; CENKÇİ, s. 35.

verilen talimatlara uyulmasının denetimi noktasında gerekli özeni göstermesi halinde sorumluluğunun doğmayacağı daha önce belirtilmişti. Buna göre, hukuka uygun ve geçerli bir yetki devrinin varlığında, yönetim yetkilerini devralan kişi veya kişilerin kendi fiillerinden doğan sorumluluğu ile yönetim yetkisini devreden yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğü çerçevesindeki hukuki sorumlulukları ayrı ayrı değerlendirilecektir.

B. Yetkilerin Devredilmesiyle Doğan Sorumluluk

1. Yönetim Yetkilerini Devralanların Sorumluluğu

TTK m. 367/1 uyarınca, yönetim yetkilerinin usulüne uygun şekilde devredilmesiyle, devralan kişiler devredilen yetki ve görevler kapsamında karar alma yetkisine sahip olarak devredilen organsal işlevi kullanırlar ve bu kapsamda yaptıkları iş ve işlemler ile aldıkları kararların sonuçlarından sorumlu tutulurlar.⁶⁷⁶ Yetkiyi devralanların hukuki sorumlulukları, kusura dayalı olup, devredilen görev ve yetkileri icra ederlerken meydana gelen zararlardan, kusursuzluklarını kanıtlamaları durumunda sorumluluktan kurtulacaklardır.⁶⁷⁷ Yetkiyi devralanların sorumluluğu TTK m. 553/1’de düzenlenmiştir. Maddede yönetici kavramına yer verildiği görülmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere, yönetim yetkilerinin devredildiği kişilere yönetici denilmekteyse de, uygulamada bu kavram farklı düzeylerdeki yetkililer için de kullanılmakta, ancak TTK m. 553/1’deki “yönetici” ifadesi bu kişilerin tamamını kapsamamaktadır.⁶⁷⁸ Yönetim yetkilerinin tamamen ya da kısmen devredilmesinin yönetici vasfı kazanılması açısından önemi bulunmamakta, yönetim yetkilerinden sadece teki devredilse dahi yönetici vasfına haiz olunmaktadır.⁶⁷⁹ Yönetim yetkisini devralanlar, hukuka uygun yapılan yetki devriyle beraber yapılan organsal işlevin devri nedeniyle, ticaret hukukunda öngörülen yükümlülüklerle tabi olacaklar ve bu sebeple sorumlulukları bulunacaktır.⁶⁸⁰ Organsal işlevin devri taşımayan şirket

⁶⁷⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 274; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 125; YANLI, Sorumluluk, s. 14; CENKÇİ, s. 95; Yetki devredilenlerin kendilerine bırakılan alanda yetkili olduklarından, sorumluluk da kendilerinde olacağı yönünde bkz. ÇAMOĞLU, s. 196.

⁶⁷⁷ KALENDER, s. 241.

⁶⁷⁸ SEYİS, s. 443; Yönetim yetkisinin devredildiği kişilere “yönetici” dendiği yönünde bkz. DEMİREL, s. 243.

⁶⁷⁹ KALENDER, s. 241.

⁶⁸⁰ ŞENOCAK, C. 3, s. 3851.

yönetim düzeyinde görev yapan kişilerin sorumlulukları TTK m. 553'e göre belirlenmemekte, şirket ile zararı meydana getiren kişi arasındaki ilişki iş, hizmet, vekalet gibi hangi ilişkiye dayanıyorsa ona dayalı olmakta veya haksız fiilden kaynaklanmaktadır.⁶⁸¹ Geçerli bir yönetim yetkisi devrinde, yetkiyi devralanların eylemlerinden doğan zarar nedeniyle doğacak sorumlulukları, şirketle aralarındaki hukuki ilişki iş veya hizmet sözleşmesi olsa dahi bu ilişkiye bakılmaksızın TTK m. 553 uyarınca belirlenir ve İş Kanunu ya da Türk Borçlar Kanunu hükümleri değil TTK hükümleri uygulanır.⁶⁸² Böylelikle yetkiyi devralanlar, devraldıkları yetki ve görevleri, yönetim kurulu üyeleri gibi, TTK m. 369/1 uyarınca tedbirli bir yöneticinin özeniyle icra etmekle ve şirketin çıkarlarını dürüstlük kurallarına göre ön planda tutmakla yükümlüdürler.⁶⁸³ Kaldı ki TTK m. 369'da da açıkça yönetimle görevli kişiler ibaresi yer almakta, bu ibareyle yönetim yetkilerinin devredildiği kişiler kastedilmektedir.⁶⁸⁴

Yönetim yetkisini devralan üçüncü kişi yalnızca devraldığı yetkiden dolayı kural olarak bizzat kendisi bireysel olarak sorumlu olacaktır.⁶⁸⁵ Ancak aynı yönetim

⁶⁸¹ SEVİ, s. 77, 90.

⁶⁸² Yargıtayın yerleşik uygulamasına göre; “ortak sıfatı bulunmayan ancak şirketle aralarındaki hizmet sözleşmesi kapsamında finansal müdür, ticari direktör, koordinatör veya icracı müdür gibi unvanlarla yönetim yetkisi verilen kişilerin, görevlerini yerine getirirken şirkete, ortaklara veya alacaklılara verdikleri zarardan doğan sorumluluklarının TTK m. 553 kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini; şirketle aralarında hizmet sözleşmesi bulunsun dahi bu kişilerin icra (yönetim) yetkisi ile donatılmış olmaları nedeniyle sorumluluklarının, yukarıda açıklandığı üzere, TTK'da düzenlendiğini ve bu nedenle uyuşmazlığın hizmet sözleşmesinden ya da İş Kanunu'ndan doğan bir uyuşmazlık olarak nitelendirilemeyeceğini; dolayısıyla uyuşmazlığın niteliği gereği mutlak ticari dava sayılması ve görevli mahkemenin TTK m. 4 ve 5 uyarınca asliye ticaret mahkemesi olduğunu belirtmiştir.” Yargıtay 11. H.D. E. 2021/5943, K. 2022/2413, T. 25.03.2025, <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/yargitay-11-hukuk-dairesi-esas-no-2021-5943-karar-no-2022-2413-11-hukuk-dairesi-e-2021-5943-k-2022> (Son Erişim Tarihi: 22.11.2025) Başka bir kararında, “TTK m. 367 uyarınca icracı müdür olarak görevlendirilen kişinin şirket ile arasındaki ilişkinin iş veya hizmet sözleşmesine dayanmasının, devredilen yönetim yetkisi kapsamında gerçekleştirdiği ve şirketi zarara uğratan eylemlerden doğan sorumluluğunun TTK m. 553 uyarınca belirlenmesi gereğini ortadan kaldırmayacağını; bu nedenle icracı müdür sıfatıyla hareket edip etmediğinin somut olayda ayrıca tespit edilmesi gerektiğini belirtmiştir.” Yargıtay 11. HD. E. 2016/4264, K. 2016/4920, T. 02.05.2016 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2016-4264-k-2016-4920-t-2-5-2016> (Son Erişim Tarihi: 25.11.2025) Ayrıca, dairenin yerleşik uygulaması niteliğindeki kararlar için bkz. (05.10.2015 tarih 2015/8681 E. 2015/9883 K. sayılı, 15.04.2013 tarih 2013/4580 E. 2013/7279 K. sayılı, 29.06.2012 tarih 2012/8542 E. 2012/11562 K. sayılı, 02.05.2016 tarih 2016/4264 E. 2016/4920 K. sayılı, 16.01.2017 tarih 2016/15085 E. 2017/285 K. sayılı, 03.06.2013 tarih 2013/7700 E. 2013/11490 K. sayılı, 17.02.2014 tarih 2013/12406 E. 2014/2740 K. sayılı, 25.01.2010 tarih 2008/9631 E. 2010/660 K. sayılı ilamları, YHGK 07.11.2001 tarih 2001/13-1026 E. 2001/765 K. sayılı, 05.02.2003 tarih, 2003/9-82 E. 2003/65 K. sayılı ilamı)

⁶⁸³ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 593; SEVİ, s. 87; ORAN, s. 105; KOÇ, s. 97; GÜRBÜZ USLUEL, s. 379; DEMİREL, s. 224; KALENDER, s. 245; ŞENOCAK, C. 3, s. 3851.

⁶⁸⁴ TTK m. 369.

⁶⁸⁵ KALENDER, s. 243; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 275.

yetkisinin devri birden çok kişiye yapıldığında ise bu kişiler kendi aralarında bir icra kurulu oluşturacaklarından; kurul olarak, birlikte sorumlulukları bulunacak, bir başka deyişle farklılaştırılmış teselsül ilkesine göre sorumlu olacaklardır.⁶⁸⁶ TTK m. 367/1 uyarınca, devredilen yönetim yetkilerinin kapsamı ve bu yetkilerin kimlere devredileceği iç yönergede açıkça düzenlendiğinden, yetki devri yapılan kişiler yalnızca kendilerine bırakılan yetkilerden sorumlu olup, iç yönergede bu hususlar açıkça belirlendiği için, yetkiyi devralanların birbirlerinin işlemlerini kontrol etme veya gözetme yükümlülükleri bulunmamaktadır.⁶⁸⁷ Örnek vermek gerekirse, şirketin hukuki işlerini yürütmek için yetkilendirilen bir kişi, şirketin pazarlama işini kontrol etme gibi bir yükümlülüğü yoktur.

Dolayısıyla yetkiyi devralanın, devredilen yetki alanı haricindeki farklı alanlara dair hiçbir sorumluluğu ve yükümlülüğü bulunmamaktadır.⁶⁸⁸ Şayet yönetim yetkisi devredilen bir kişi, devredilmeyen yetkilere dair yetki aşımında bulunursa, devredilmeyen yetkilerin icra görevi yönetim kurulunda olduğundan, yetki aşımı nedeniyle meydana gelecek zararlardan yönetim kurulunun sorumluluğu söz konusu olabilecektir.⁶⁸⁹

Aynı zamanda belirtmek gerekir ki yetki devrine dair iç yönerge, sorumlu olacak kişilerin saptanmasında önemli bir araçtır.⁶⁹⁰ Zira daha önce belirtildiği üzere, TTK m. 367/1 uyarınca iç yönergede görevler ve hiyerarşik düzen gibi hususların yer alması zorunlu olduğundan, şirket alacaklıları veya pay sahipleri TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davası açarken sorumluların tespitini yapabilmek için TTK m. 367/1-3 uyarınca iç yönergeye ilişkin kendilerine bilgi verilmesini talep edebileceklerdir.⁶⁹¹ Böyle bir talebi yönetim kurulunun kabul etmemesi halinde, bilgi verilmemesi nedeniyle meydana gelecek zararlardan yönetim kurulu üyeleri sorumlu olacak ve ilgili sorumluluk davasında bu durum dikkate alınacaktır.⁶⁹²

⁶⁸⁶ GÜRBÜZ USLUEL, s. 379; KALENDER, s. 243.

⁶⁸⁷ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 275; SEYİS, s. 446; KALENDER, s. 243.

⁶⁸⁸ ÇAMOĞLU, s. 199.

⁶⁸⁹ KALENDER, s. 227.

⁶⁹⁰ KÖPRÜCÜ, s. 131; Benzer yönde bkz. BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 287; DEMİREL s. 231.; KARASU, Emredici Hükümler, s.135.

⁶⁹¹ Bkz. İkinci Bölüm, III/2-d, e.

⁶⁹² ALTAY, Yönetim, s. 188; KÖPRÜCÜ, s. 131.

Daha önce de belirtildiği gibi yönetim yetkisinin devredildiği kişilerin üçüncü kişi ya da yönetim kurulu üyesi olmasının, devredilen yetkiler çerçevesindeki sorumluluk açısından bir fark bulunmamaktadır. Yönetim yetkileri kendisine devredilmeyen yönetim kurulu üyesi, devredilen yönetim yetkilerinden doğan sorumluluğu asli sorumluluk değil gözetim sorumluluğudur.⁶⁹³ Keza devredilen yönetim yetkilerin icrası, devrettiği kişilere ait olmaktadır. Ancak devredilen kişileri üst gözetim görevi ise bakidir. Yönetim yetkilerinin bir yönetim kurulu üyesine devredilmesi halinde, devredilen yetkilerin icrasından doğan bireysel sorumluluklarının yanı sıra yönetim kurulu üyesi sıfatından kaynaklanan sorumlulukları da devam etmekte olup, bu kapsamda ortaya çıkan zararlar farklılaştırılmış teselsül ilkesine göre belirlenecektir.⁶⁹⁴ Her halükarda yönetim kurulunun, yönetim yetkisini devralanları üst gözetim görevi çerçevesinde denetlemeleri yetkiyi devralanların sorumluluğunu sona erdirmemektedir. Sorumluluk anlamında mühim olan, yönetim yetkilerinin icra edilebilirliğidir.⁶⁹⁵

2. Yönetim Yetkilerini Devreden Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu

Yönetim kurulu, devredilebilir yönetim yetkilerini devretmesiyle birlikte, devrettiği yetkilere ilişkin sorumluluk kural olarak yetki devri yapılanlara geçmekte, ancak bilinçli şekilde devredilmeyen veya devredilemez nitelikteki görev ve yetkilerden doğan sorumluluğu devam etmektedir.⁶⁹⁶ Yönetim yetkilerinin, yönetim kurulu üyesine devredilmesi halinde ise yetki devri yapılan üye, devredilen yetkilerden bizzat sorumlu olurken, kural olarak diğer yönetim kurulu üyelerinin bu devredilen yetkiler üzerinde sorumluluğu bulunmayacaktır. Yine yetki devri yapılan üyenin devredilemez mahiyetteki yetkilerinden ve devredilmemiş yetkilerinden dolayı yönetim kurulu üyesi sıfatıyla sorumluluğu da devam edecektir.

Yönetim kurulu üyelerinin, yönetim yetkilerinin devriyle, devredilen yetkiler çerçevesinde yetkisiz ve sorumsuz hale gelebilmesi için; TTK m 553/2 uyarınca yetki devrini gerçekleştirdiği kişileri belirlerken, TTK m. 375/1-a ve e uyarınca bu kişilerin

⁶⁹³ ALTAY, Yönetim, s. 281.

⁶⁹⁴ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 612; KALENDER, s. 230.

⁶⁹⁵ AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 179.

⁶⁹⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 276-277.

gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni göstermiş olmaları gerekmektedir.⁶⁹⁷ Aksi halde bu özen yükümlülükleri yerine getirilmediğinde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu devam edecek, devredilen yetkilerin icrası nedeniyle meydana gelen zararlardan sorumlu olacaklardır. TTK m. 553/2’de devredilen yetkilerden doğan sorumluluğun, devralan kişilerin seçimine dair özen yükümlülüğüne yer verilmiş, devralanların gözetimi ile talimat verilmesine dair özen yükümlülüğüne yer verilmemiştir. Bu da öğretide tartışmalara sebebiyet vermiştir. Öğretide bir görüşe göre, TTK m. 553/2’de yetki devralanların gözetimi ve talimat verilmesine dair özen yükümlülüğü düzenlenmediğinden, yalnızca seçimlerine dair özen yükümlülüğünden bahsedildiğinden, bilhassa TTK m. 553/’de elde olmayan sebepler nedeniyle kanuna aykırılıklar veya usulsüzlüklerden dolayı sorumlu olunmayacağı ve gözetim ve özen yükümlülüğünün de gerekçe gösterilmeyeceği düzenlemesinden kaynaklanmakta olduğu savunulmaktadır.⁶⁹⁸ Öğretideki başka bir görüş de, yönetim kurulunun gözetim yükümlülüğünün bulunduğu ancak yetki devredilenlere talimat verme yetkisi bulunmayıp, yalnızca bilgi verme yetkisi olduğunu savunmaktadır.⁶⁹⁹ Başka bir görüşe göre ise, talimat verme emir niteliğinde olmayıp yönlendirme ve şirket politikası doğrultusunda bilgilendirme şeklinde yapılmalı; başka bir ifadeyle yönetim kurulu, atadığı kişilere bu tür bir rehberlikte bulunabilir ve bu durum onların yönetici sıfatını ortadan kaldırmaz.⁷⁰⁰ Bir görüşe göre, hem kaynak İsviçre Borçlar Kanunu’nda yer alması hem de TTK 375/1-e uyarınca üst gözetim görevinin devredilemez olması nedeniyle, seçimle beraber yetki devredilenlerin gözetiminde de özen yükümlülüğünün bulunduğu; ancak seçim ve gözetimde gerekli özenin gösterilmesi halinde sorumluluktan kurtulabilecekleri kabul edilmektedir.⁷⁰¹ Öğretideki karşı görüşe göre ise, TTK m. 553/3’ün gerekçesinden yola çıkarak gözetim ve talimat vermeye dair özen yükümlülüğünün belirtilmemesinin bilinçli şekilde yapıldığını, maddede bu konuda açıklık bulunmamasının gözetim ve talimat vermeye dair özen yükümlülüklerinin olmadığı anlamına gelmeyeceğini, TTK m. 375/1 a-e uyarınca üst

⁶⁹⁷ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 126; ŞENOCAK, C. 3, s. 3850-3851; ÇAMOĞLU, s. 196; ALTAY, Yönetim, s. 285 vd.; AY KAPLAN, s. 71; PULAŞLI, C. V, 3314; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 613; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 665; SEYİS, s. 473 vd; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 99 vd.; YALÇIN SIRAKAYA, s. 215; YANLI, Sorumluluk, s. 15; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 756; KALENDER, s. 252; CENKÇİ, s. 99, 103; KAYA, s. 3276 vd.

⁶⁹⁸ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67; KAYA, s. 3279; GÖKTÜRK, s. 198; ÜNLÜ, s. 2566.

⁶⁹⁹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 277 vd; KOÇ, s. 103; KARASU, Emredici Hükümler, s. 138.

⁷⁰⁰ KORTUNAY, s. 99, dn. 341.

⁷⁰¹ TURANBOY, s. 772; Talimat/bilgi ayırımına girmeksizin aynı yönde bkz. DOĞAN/YILDIRIM, s. 105.

gözetim ve talimat verme yükümlülükleriyle bir arada değerlendirilmesi gerektiği⁷⁰², şirket ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişki de göz önünde tutulduğunda TBK m. 507/2'nin tatbik edileceği savunulmaktadır.⁷⁰³

Talimat kelimesi anlamsal olarak; bir işin nasıl yapılması gerektiğini ortaya koyan emirken, vekalet ilişkisi açısından ise; müvekkilin, vekaletin ifasına yönelik bir emri ya da dileği şeklinde belirtilmektedir.⁷⁰⁴ Bu durumda, yönetim kurulu ile şirket arasında ve yönetim kurulu ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişkinin bir vekalet ilişkisi olduğu kabul edildiği takdirde, vekalet ilişkisinin doğal bir sonucu olarak, yönetim yetkisi devredilen kişilere talimat verme yetkisinin bulunduğu sonucuna varılmalıdır.

Vekilin müvekkile ait bir işi ifa etmesi nedeniyle, müvekkilin bu işin yerine getirilmesine ilişkin olarak vekile talimat verme yetkisi bulunmakta; talimat ise bu kapsamda müvekkilin vekile belirli bir işi yapmasını bildiren tek taraflı ve belirli bir irade beyanı niteliği taşımaktadır.⁷⁰⁵ Bu çerçevede, genel olarak vekilin borcunu ifa etmiş sayılabilmesi için talimatlar doğrultusunda hareket etmesi gerekir.⁷⁰⁶ Bir başka deyişle, kural olarak vekil, müvekkil tarafından işle ilgili olarak verilen talimatlara uymalıdır.⁷⁰⁷

Öğretide verilecek talimatlar bağlayıcı ya da emredici ve yol gösterici veya ihtiyari olarak kabul edilmektedir.⁷⁰⁸ Emredici talimat, vekilin uymakla yükümlü olduğu, emir niteliği taşıyan ve müvekkilin menfaatleri değişiklik gerektirse bile prensip olarak

⁷⁰² KAYA, s. 3280 vd; CENKÇİ, s. 99; Gözetim yükümlülüğüyle beraber talimatların yetki devredilenlerin bağımsız karar almalarını engelleyecek düzeyde olmaması, yol gösterici düzeyde olması gerektiği yönünde bkz. KALENDER, s. 322-325, 331-332, BÜYÜKATAK, s. 182; Yetki devredilenleri gözetim yükümlülüğü bağımsızlıklarına engel teşkil etmeyeceği ve talimat verilebileceği yönünde bkz. ÇAMOĞLU, s. 195-197.

⁷⁰³ SEVİ, s. 230; PULAŞLI, C. 5, s. 3153; ŞENOCAK, C. 3, s. 3850-3851; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 612, 613; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 99; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 215.

⁷⁰⁴ DONAY, Süheyl, Vekilin Talimata Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: V, S: 4, 1970, s. 729; DEMİR YÜCE, Özlem, Vekalet Sözleşmesinde Tarafların Borçları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009, s. 79.

⁷⁰⁵ DONAY, s. 729-730.

⁷⁰⁶ DONAY, s. 729.

⁷⁰⁷ DEMİR YÜCE, s. 84.

⁷⁰⁸ DEMİR YÜCE, s. 82, dn. 357; DONAY, 730.

ayrılınamayan talimatı ifade eder.⁷⁰⁹ Buna karşılık, vekil, emredici talimatın yerine getirilmesinin müvekkilin menfaatlerine aykırı olduğu kanaatine vararak bu durumu müvekkile bildirmesine rağmen müvekkilin talimatın uygulanmasında ısrar etmesi hâlinde, talimata aykırı davranmak yerine ancak istifa etmek suretiyle bu talimatı yerine getirmekten kurtulabilir.⁷¹⁰ İhtiyari talimat ise, vekile belirli bir hareket serbestisi tanıyan, gördürülen işin vekilin bağımsız biçimde hareket etmesini ya da müvekkilin menfaat ve isteklerini gözeterek karar vermesini gerektirdiği hâllerde söz konusu olan talimattır.⁷¹¹ 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 389. maddesinde, vekalet ilişkisinde talimatın yalnızca yol gösterici mahiyette olduğu genel olarak kabul edilmektedir.⁷¹²

O halde yönetim yetkisinin devredildiği kişilere de yalnızca yol gösterici mahiyette talimat verilebileceği kanaatindeyiz. Bu durumda yetkiyi devralanların yalnızca seçiminde değil, aynı zamanda gözetim ve talimat vermede de özen yükümlülüğü bulunmaktadır.

Yetkiyi devralanların bağımsız şekilde yetkilerini kullanmaları, yetki devrinin özünde bulunan bir ilkedir. Zira yetki devri aynı zamanda sorumluluğun da devrini ifade etmektedir. Eğer yetkiyi devralanlar yönetim kurulunun talimatlarına bağlı olacaklarsa, bu durumda bağımsız hareket etme olanağı ortadan kalkacak, dolayısıyla sorumluluk devrinden de söz edilemeyecektir. Bu sebeplerle yetki devralanlara talimat verilmesinin sınırı, devralan kişilerin bağımsız şekilde hareket etmelerine müdahale edecek düzeyde olmamalı⁷¹³ yalnızca yol gösterici mahiyette olmalıdır. Aksi halde hem yetki devrinin amacına hem de özüne ve ruhuna aykırı bir durum söz konusu olacaktır. Keza yetkiyi devralanlar, TTK m. 375/1-e uyarınca devraldıkları yetkileri icra ederken kanunlara, esas sözleşmeye ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uymaları gerekmektedir. Yönetim kurulu, yetkiyi devralanların bunlara uyup uymadığını TTK m. 375/1-e doğrultusunda, üst gözetim yükümlülüğü uyarınca denetlemesi gerekmektedir. Yönetim kurulu, bunlara uyulmadığını tespit etmesi durumunda ise yetkiyi devralanları her zaman azledebilir. Bu durum, yönetim

⁷⁰⁹ DONAY, s. 730.

⁷¹⁰ DEMİR YÜCE, s. 83.

⁷¹¹ DONAY, s. 731.

⁷¹² DONAY, s. 731.

⁷¹³ KALENDER, s. 331; BÜYÜKATAK, s. 182.

kurulunun yetki devri yapılan kişileri fiilen yönetmesi anlamına gelecek şekilde, müdahale niteliği taşıyan ve sürekli emir ile talimat verilmesini ifade etmemektedir. Yönetim kurulunun yükümlülüğü; yetkiyi devralan kişileri özenli şekilde seçmek ve gözetim altında tutmak ile bağımsız hareket etmelerine ve karar almalarına müdahale edecek düzeyde olmayan talimatları vermektir.

Hatırlatmak gerekir ki, yönetim kurulu tarafından TTK m. 367/1'e göre geçerli bir yetki devrinin söz konusu olması halinde, özen yükümlülüğüne uyulması durumunda yönetim kurulunun sorumluluğu ortadan kalkacaktır. Başka bir ifadeyle yönetim kurulunun geçerli ve usule uygun bir yetki devri bulunmadığı halde, özen yükümlülüğüne uymuş olursa dahi devir geçerli olmadığından, yönetim kurulunun sorumluluğu da devam edecektir.

Bu sebeple, çalışmamızın devamında geçerli bir yetki devrinde, yönetim kurulu üyelerinin yetkiyi devralanların seçimine, gözetimine ve talimat verilmesine dair özen yükümlülükleri çerçevesindeki sorumlulukları ayrı ayrı incelenecektir.

a. Seçimde Özen Yükümlülüğü

TTK m. 553/2 uyarınca yönetim kurulu, yetki devredilecek kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermekle yükümlüdür. Yönetim kurulu, bu kişileri belirlerken gerekli özeni göstermedikleri takdirde ise, yetki devri gerçekleşmemiş gibi sorumlulukları sürecektir.⁷¹⁴

Öncelikle yönetim yetkisinin devredilecek kişilerin seçiminde yetkili organın yönetim kurulu olduğunu, bu yetkinin genel kurula ya da onayına veya başkaca bir organ ya da kişinin müdahalesine tabi tutulamayacağını belirtmek gerekir.⁷¹⁵ Yönetim kurulu, seçim yaparken kanuna, esas sözleşmeye ve iç yönergeye aykırı davranamaz; bu düzenlemelere aykırı şekilde yapılan seçimler, özen yükümlülüğünün ihlali sonucunu doğurur.⁷¹⁶ O sebeple yönetim kurulunun kanunun emredici hükümlerine aykırı

⁷¹⁴ TURANBOY, s. 772; PULAŞLI, C. V s. 3313; AYAN, s. 66; YASAMAN, s. 99; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-68; Benzer yönde, DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 280; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 756.

⁷¹⁵ KALENDER, s. 276.

⁷¹⁶ SEYİS, s. 463.

şekilde yaptığı bir seçim, geçersiz bir devir sonucunu doğururken; kanunda öngörülme, ancak esas sözleşme ya da iç yönerge ile getirilen bir niteliğe uyulmaması halinde ise, geçersizlikten söz edilemeyecek, bu durumda yalnızca yönetim kurulunun özen yükümlülüğünü ihlal etmesi nedeniyle sorumluluğunun gündeme geleceği düşünülmektedir. Yönetim kurulunun bu şekilde esas sözleşme veya iç yönergede belirlenen niteliklere aykırı seçimlerinde, seçtiği kişilerin gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni gösterse dahi; seçimdeki özen yükümlülüğünü ihlali nedeniyle meydana gelecek zararlardan sorumlu olacaktır.⁷¹⁷ Diğer bir anlatımla seçime, gözetime ve talimat verilmesine dair özen yükümlülüğünün tümünün bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu halde yönetim kurulu esas sözleşme ve iç yönergede yer alan özel nitelikleri de gözeterek, özen yükümlülüğü çerçevesinde yetkilerini devredeceği kişilerin; devredilecek alandaki yetkinlikleri, eğitim seviyeleri, bilgi birikim ve tecrübeleri, saygınlıkları, iş geçmişleri, sabıka kayıtları gibi konuları dikkate alarak, hedeflenen görevler için bu kişilerin yeterli olup olmadıkları yönünden seçimlerini yapmaları gerekmektedir.⁷¹⁸ Uygulamada yetki devri yapılacak kişilerin seçiminde aranması gereken özellikler şirketin hacmine, faaliyet alanlarına göre değişebilecek, büyük çaplı şirketler için ileri seviyede özelliklere sahip olunması istenebilecektir.⁷¹⁹ Bu sebeple özen yükümlülüğüne ilişkin değerlendirmenin, her bir şirketin özellikleri ve her somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak yapılması isabetli olacaktır. Nitekim, geçmişte iflas etmiş olan bir kişiye veya geçmişte iflas etmiş bir şirkette yöneticilik yapmış olan bir kişiye yetki devrinin yapılmış olması, başlı başına özen yükümlülüğünün ihlali teşkil etmeyebileceği gibi bilakis bu tür bir dönemi yaşamış yöneticinin mühim deneyimler yaşamasından ötürü, karar verirken daha bilinçli ve özenli hareket edebileceği sonucuna varılabilir.⁷²⁰

TTK m. 553/2'ye göre yönetim kurulu yetki devrini yapacağı kişileri seçerken makul seviyede özenli davranması gerekmekte olup, maddede makul seviyenin tanımı yapılmamıştır. Ancak, TTK m. 369'da yönetim kurulunun işlerini icra ederken tedbirli

⁷¹⁷ KALENDER, s. 278.

⁷¹⁸ AY KAPLAN, s. 69; GÖKTÜRK, s. 187; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 280, 288; SEVİ, s. 173- 174; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü s. 47; KAYA, s. 3278; CENKÇİ, s. 100.

⁷¹⁹ ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıklarda Gözetim Yükümlülüğünün Sınırlarının ve Ölçütlerinin Belirlenmesine Yönelik Düşünceler, Ersin Çamoğlu'na Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s. 19 (Düşünceler).

⁷²⁰ ODMAN BOZTOSUN, s. 133.

bir yönetici gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiş, burada öngörülen ‘tedbirli yönetici’ ölçütü ise 553/2’deki ‘makul derecede özen’ anlayışının yorumlanmasına rehberlik etmekte olup, yönetim kurulu yetki devri yapılacak kişileri seçerken tedbirli bir yöneticinin göstermesi gereken özeni göstermelidir.⁷²¹ Böylelikle yönetim kurulu, yetki devri yapılacak kişileri gereken özenle doğru şekilde seçerek, gözetim ve talimat verme özen yükümlülüğü çerçevesinde hem kendi işleyişini kolaylaştırmış olacak hem de şirketin başarılı bir şekilde faaliyet göstermesini sağlayacaktır.⁷²² Yetki devri yapılacak kişiler seçilirken, yönetim kurulu hedeflediği kişilere dair bilgi ve belge toplanması, gerekli incelemelerin sağlanması, raporların düzenlenmesi gibi araştırmaların yapılması için yetkin kişi ya danışman kurumlardan veya şirket içindeki danışmanlardan yardım alması da mümkündür.⁷²³

Yetki devri yapılacak kişilerin seçimindeki özen yükümlülüğü, aynı şekilde seçilen kişilerin görevlerini gereği gibi yerine getirmemeleri veya seçilmelerini sağlayan özelliklerinin kaybı gibi durumlar nedeniyle görevden azillerini de kapsamaktadır.⁷²⁴ Yönetim kurulu, yetki devredilen kişileri zamanında görevden almadığı takdirde, bu kişilerle birlikte, gerekli müdahale zamanını kaçırdığı andan itibaren doğacak zararlardan müteselsilen sorumlu olacaktır.⁷²⁵

Yönetim kurulu, yetki devrinin yapılacağı kişileri seçerken makul derecede özenli davranmaması halinde, devredilen yetkilerin kullanımından meydana gelen zararlardan dolayı devredilenlerle beraber asli olarak sorumlu olacaktır.⁷²⁶ Farklılaştırılmış teselsül ilkesi uyarınca, devredilen yetkiyi icra edenler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk ve kusur oranları eşit olmayacak; yetki devredilenlerin meydana getirdiği zararda hem kendilerinin hem de yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu belirlenirken, her somut olay kendi koşulları çerçevesinde incelenip, her birinin kusuru ve eylemleri dikkate alınarak zararın kendilerine bizzat yükletilebildiği ölçüde sorumlulukları tespit edilecektir.⁷²⁷ Belirtmek gerekir ki, daha önce de ifade

⁷²¹ ŞENOCAK, C. 2, s. 1783; PULAŞLI, C. V, 3313; KALENDER, s. 279; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 656; SEYİS, s. 462.

⁷²² KALENDER, s. 279-280.

⁷²³ SEVİ, s. 174.

⁷²⁴ ALTAY, Yönetim, s. 135; AY KAPLAN, s. 69; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 280; SEVİ, s. 184; KALENDER, s. 280; SEYİS, s. 465.

⁷²⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 280.

⁷²⁶ ÇAMURCU, s. 120.

⁷²⁷ KALENDER s. 267.

edildiği gibi TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davasının kabul edilmesi için, zararın meydana gelmiş olması şarttır.⁷²⁸ Bu durumda yönetim kurulu devredilecek kişilerin seçiminde özensiz davranmış ancak zarar meydana gelmemişse bu halde sorumluluk davasına konu olunmayacaktır.⁷²⁹

Son olarak, yönetim kurulunun yetkiyi devralacak kişilerin seçiminde makul derecede özen gösterip göstermediğine ilişkin ispat külfetinin kime ait olduğu hususu, öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüşe göre, maddenin lafzından da anlaşıldığı üzere makul derecede özen gösterilmediğinin ispatının, iddia eden taraf olan davacıya ait olduğu savunulmaktadır.⁷³⁰ Öğretideki karşı görüşe göre ise, madde lafzından her ne kadar ispat külfetinin iddia edene ait olduğu izlenimi oluşsa da seçimde makul özen yükümlülüğünün ihlal edilmediğinin ispatının kaynak İsviçre Kanununda yer aldığı gibi yönetim kurulu üyelerinde olduğu, buna dair bilgilerin yönetim kurulunda olduğunu, bu sebeple iddia eden üçüncü kişinin bunu ispatlamasının güç olduğu savunulmaktadır.⁷³¹ Diğer bir görüşe göre, yönetim kurulu üyelerinin özen yükümlülüğüne ilişkin ispat külfeti görevin niteliğine göre değişmekte olup, yalnızca usule ilişkin sorumluluklarda davacıya, sonucun da önem taşıdığı hallerde ise yönetim kurulu üyelerine yüklenmeli ve bu hususun genel ispat kuralından farklı olarak TTK'da açıkça düzenlenmesi gerektiği ileri sürülmüştür.⁷³²

Kanımızca yetkiyi devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen gösterilmediğinin ispat külfetinin davacı taraf olan üçüncü kişiye ait olması, eşyanın tabiatına uygun düşmemektedir. Zira böyle bir ispat için şirketin iç yapısına dair bilgilere vakıf olunması gerekecektir. Bu nedenle, yetkiyi devralan kişilerin seçiminde makul ölçüde özen gösterildiğini yahut özen yükümlülüğünün ihlal edilmediğini ortaya koyma yükümlülüğü, yönetim kurulu üyelerine ait olmalıdır. Yönetim kurulu

⁷²⁸ Bkz. Üçüncü Bölüm, II/C.

⁷²⁹ KALENDER, s. 283.

⁷³⁰ KENDİGELEN, İlk Tespitler s. 460; GÜNAY, s. 139; AY KAPLAN, s. 70. HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 53; ALTAY, s. 336; KAYIHAN, s. 132; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 75 vd; ALTAY, Yönetim, s. 305-306; Kaynak İsviçre Borçlar Kanunu'nda bunun tersinin düzenlendiğini belirterek TTK'daki düzenlemeyi ele alan bkz. KAYA, s. 3279.

⁷³¹ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 127; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 615, 616; PULAŞLI, Genel Esaslar, 664; CENKÇİ, s. 101; Aynı yönde bkz. (ayrıntı vermeksizin) BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 294 vd;

⁷³² HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 54 v.d.

üyelerinin özen yükümlülüğünü ihlal etmediklerini ispata yarar en önemli araç iç yönerge olacağı gibi başkaca her türlü yazılı delilden de yararlanabileceklerdir.

b. Gözetimde Özen Yükümlülüğü

Yönetim kurulu üyelerinin, geçerli bir yetki devri halinde, devredilen yetkilerden doğan zararlardan sorumlu olmamaları için aranan bir diğer şart, TTK makul özeni göstererek yetkiyi devrettikleri kişilerin gözetiminde de aynı özeni göstermeleridir.⁷³³ Gözetim yükümlülüğünün sınırının TTK m. 553/3 hükmüyle belirlendiği değerlendirilmekte olup, bu düzenleme ilerleyen kısımlarda ayrıca incelenecektir. Yönetim kurulunun yetkiyi devralanların işlemlerinin gözetim yükümlülüğü, TTK m. 375/1-e uyarınca devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerindendir.⁷³⁴

Daha önce de belirtildiği gibi yönetim kurulunun gözetim yükümlülüğünü makul ölçüde özenle yerine getirmesinin anlamı, yetki devredilen kişilerin iş ve işlemlerinin kanuna, esas sözleşmeye, iç yönergeye ve yazılı talimatlarına uyup uymadıklarının, belirli periyodlarla izlenmesi ve gerektiğinde tedbir almasıdır.⁷³⁵ Yönetim kurulu bu devredilemez görevini ifa ederken, uzman kişi ya da kurumlardan veya komisyon oluşturarak destek alabilir. Daha önce de belirtildiği gibi yönetim kurulu gözetim yükümlülüğünden kastedilen, yetki devredilen kişilerin yaptıkları tüm işlemleri, ayrı ayrı denetlemesi olmayıp, genel durumun belirli aralıklarla izlenerek, gerekli bilgilerin alınması ve ihtiyaç halinde gereken tedbirlerin uygulanmasıdır.⁷³⁶ Yönetim kurulunun gözetimde özen yükümlülüğünü gerçekleştirmesi için, etkili bir iç denetim ve raporlama mekanizması oluşturması gerekmektedir.⁷³⁷ Nitekim yönetim kurulu, yetki devredilen kişilerin kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönerge ile yazılı talimatlarına göre

⁷³³ TURANBOY, s. 772; AYAN, s. 66; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 47; ÜNAL, Mukayeseli Hukuk, s. 39; SEVİ, s. 176 vd; YANLI, Sorumluluk, s. 15; SEYİS, s. 466; PULAŞLI, C. V, s. 3314; ŞENOC AK, C. 3, s. 3851; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, 101, DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 282; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVAGAT, s. 612 vd; TATLI, s. 2711; KARASU, Emredici Hükümler, s. 138; DOĞAN/YILDIRIM, s. 105; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 756; KALENDER, s. 313-314; ÇAMOĞLU, s. 197; CENKÇİ, s. 103 vd.

⁷³⁴ Bkz. İkinci Bölüm, III, B/2-e.

⁷³⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 282; ÇAMOĞLU, s. 197; ALTAY, Yönetim, s. 133; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 164; HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 47-48; AY KAPLAN, s. 72; ÜNAL, Murahhaslar, s. 87; CENKÇİ, s. 104-105; SEYİS, s. 470; KAYA, s. 3274 vd.

⁷³⁶ ÜNAL, Murahhaslar, s. 77; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 283; ALTAY, Yönetim, s. 133; KAYIHAN, s. 129; ÇAMOĞLU, s. 197.

⁷³⁷ AY KAPLAN, s. 72; KAYA, s. 3275.

hareket edip etmediklerini ve şirketin çıkarlarını gözetip gözetmediklerini ancak bu şekilde tespit edip, denetlemesi mümkündür.⁷³⁸ Yönetim kurulunun gözetimde özen yükümlülüğü çerçevesinde şirketin çıkarları uyarınca gerekli müdahalelerde bulunması gerekmekte olup bu doğrultuda iç kontrol ve raporlama mekanizmasından elde edilen bilgiler ışığında yetki devredilen kişilere talimat verilmesi veya ikaz edilmesi gibi tedbirler uygulamalıdır.⁷³⁹ Bu çerçevede yönetim kurulunun özen yükümlülüğünün kapsamına, yetki devredilen kişilere yapılan ikazlara riayet edilmediğinde bu kişilerin azli de girmekte olup aksi durumda yönetim kurulunun özen yükümlülüğünü ihlal etmiş olabileceği kabul edilmelidir.⁷⁴⁰

Yönetim kurulunun gözetim yükümlülüğünü belirtilen şekilde yerine getirmemesi halinde meydana gelen zararlardan yetki devri yapılanlarla birlikte müteselsilen sorumlu olacağı, bu yükümlülüğü ifa ederken gerekli deneyime sahip olmamasının sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı kabul edilmekle birlikte, gözetim yükümlülüğünün ihlalinin söz edilebilmesi için somut bir durumun varlığı şart olup, aksi hâlde soyut bir ihlal kabul edilerek sorumluluk yüklenmesi hakkaniyete aykırı olacaktır.⁷⁴¹ Öğretide bir görüş, gözetim yükümlülüğünün yetki devri yapılanlarca özellikle üst yönetime ilişkin hayati nitelikteki kararlar alınırken yönetim kurulunun onayına başvurulmasını gerektirdiğini ileri sürerken, karşı görüş ise bunun yetki devrinin amacına aykırı olduğunu ve devredilen yetkilerin üst yönetime değil şirketin stratejik alanlarına ilişkin olması nedeniyle böyle bir onayın gerekli olmadığını savunmaktadır.⁷⁴²

Yönetim kurulu, gözetim yükümlülüğünün icrasını bizzat yerine getirmek zorunda olmayıp TTK m. 366/2 uyarınca denetim komitesi gibi komiteler kurarak bu komitelerden yararlanabilir ve böylece komite, yönetim kurulu adına yetki devri yapılanları gözetleyip kurula rapor sunabilir.⁷⁴³ Son olarak, yönetim kurulunun yetkiyi devralan kişilerin gözetiminde makul seviyede özeni gösterdiğini bir başka deyişle

⁷³⁸ HACİMAHMUTOĞLU, Özen Yükümlülüğü, s. 48-49; AY KAPLAN, s. 72.

⁷³⁹ KAYA, s. 3275- 3276; CENKÇİ, s. 105.

⁷⁴⁰ SEYİS, s. 472; CENKÇİ, s. 105; KAYA, s. 3276.

⁷⁴¹ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 283-284.

⁷⁴² DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 285; SEYİS, s. 472.

⁷⁴³ KAYA, s. 3269; SEYİS, s. 470; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 284-285; KAYIHAN, s. 133 vd; KALENDER, s. 297 vd.

gözetimde özen yükümlülüğünü ihlal etmediğini ispat külfeti, yönetim kurulu üyelerindedir.⁷⁴⁴

c. Talimat Verilmesinde Özen Yükümlülüğü

Yönetim kurulunun, yetkiyi devralanlara talimat verip veremeyeceği hususu daha önce de belirtildiği gibi öğretilerde tartışmalıdır.⁷⁴⁵ Bir görüşe göre, yönetim kurulu yönetim ve/veya temsil yetkisinin devriyle hiçbir şekilde talimat veremeyeceği, ancak kurula bilgilendirme yapılabileceği, aksinin kabulü halinde yetki devrinin hukuki niteliğiyle örtüşmeyeceğini, bir müdahale anlamına geleceği savunulmaktadır.⁷⁴⁶ Öğretilerde çoğunluğun savunduğu karşıt görüşe göre, yönetim kurulu gözetim yükümlülüğünün bir sonucu biçiminde talimat verebilecektir.⁷⁴⁷ Kanımızca daha önce de ifade edildiği gibi yönetim kurulu yetkiyi devralan kişilere özellikle TTK m. 375/1- a ve e uyarınca talimat vermesi mümkündür.⁷⁴⁸ Ancak verilecek talimatların yetki devri kurumunun özüne aykırı olacak şekilde müdahale teşkil edecek düzeyde, görevlerini bağımsız yapmalarını veya karar almalarını engellemeyecek seviyede, yol gösterici mahiyette olması gerekmektedir.⁷⁴⁹ Öyle ki yetki devredilen kişiler, bağımsız şekilde karar almalarını önleyecek tarzda bir müdahale teşkil eden talimatlara uymak zorunda değillerdir.⁷⁵⁰ Ayrıca kanun veya esas sözleşmeye aykırı talimatlara uymak zorunda da değillerdir.⁷⁵¹ Talimatın, yetkiyi devralan kişilerin görevlerini yapmalarına rehberlik eden, açıklayıcı bir fonksiyonu mevcuttur.⁷⁵² Talimatlar, iç yönergede yer alan düzenlemelerin belirgin olmadığı durumlarda; yetkiyi devralan kişilerin yetkilerinin çerçevesi ile görevlerin icra biçimi gibi konularda soyut olan kısımların

⁷⁴⁴ KALENDER, s. 316; Aksi yönde zararı meydana getiren davranışın yönetim kurulu üyesinin kusurundan doğduğunun ispat külfetinin davacıda olduğuna ilişkin bkz. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 590.

⁷⁴⁵ Talimat kavramının anlamı ve vekalet ilişkisi çerçevesindeki değerlendirmeler ile öğretilerdeki tartışmalar için bkz. Üçüncü Bölüm, III, B-2.

⁷⁴⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 239, 279, 281; Hem bilgi hem talimat verebilir yönünde bkz. ÜNAL, Murahhaslar, s. 73, 74.

⁷⁴⁷ ÇAMOĞLU, s. 197; ALTAY, Yönetim, s. 714; PULAŞLI, C. II, s. 1440, 1441; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-72; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANVGAT, s. 613; YANLI, İş bölümü İlkesi, s. 266; HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 132; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 197; BÜYÜKATAK, s. 182; ODMAN BOZTOSUN, s. 128; AY KAPLAN, s. 71 vd.; AYAN, s. 75; SEYİS, s. 473; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 757; CENKÇİ, s. 101 vd.

⁷⁴⁸ Bkz. İkinci Bölüm, III, B/2-a.

⁷⁴⁹ KALENDER, s. 331; BÜYÜKATAK, s. 182; CENKÇİ, s. 102 vd.

⁷⁵⁰ CENKÇİ, s. 103.

⁷⁵¹ ÇAMOĞLU, s. 196; KALENDER, s. 337.

⁷⁵² KALENDER, s. 327.

somutlaştırılmasına imkan kılabilir.⁷⁵³ Dolayısıyla talimatların verilmesi; işin başarıyla ve daha etkin ve kolay şekilde tamamlanmasını olumlu yönde etkileyecektir. Kaldı ki yönetim kurulu üst gözetim görevi kapsamında, şirkette meydana gelen olumsuz gelişmelere müdahale etmesi, gerekli tedbirleri alması, uyarılarda ve talimatlarda bulunması gerekmekte olup, aksi durumda işlerin kötü seyretmesine rağmen müdahalede bulunmayan ya da ilgilileri azletmeyen yönetim kurulu üyeleri özen yükümlülüklerine aykırı davranmış olacak, böylece hukuki sorumlulukları doğacaktır.⁷⁵⁴ Örnek vermek gerekirse, faturaların ödenmesine dair görevleri bulunan yetki devri yapılan muhasebe bölümünün, bu görevleri çerçevesinde faturaları vaktinde ödememeleri durumunda, yönetim kurulunun gözetimde özen yükümlülüğü nedeniyle bunu fark etmesi halinde, muhasebe bölümüne talimat vererek ödemelerin yapılmasını sağlaması gerekecektir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, yetki devrine ilişkin iç yönergede talimatların nasıl ve hangi hâllerde verileceği ile talimatlara uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımlar veya cezai şartlar düzenlenebilecek olmakla birlikte, iç yönerge uyarınca öngörülen bu yaptırımlar yalnızca iç ilişkide hüküm ifade edecektir.⁷⁵⁵

Yönetim kurulunun yetkiyi devredilen kişilerin kararlarına müdahale teşkil etmeyen talimatlarının, kanuna, esas sözleşmeye ve iç yönergeye aykırılık teşkil etmemesi gerekmektedir. Bu şekilde verilen talimatları, yetkiyi devralanların ciddiye alması, bu talimatlara uyması gerekmekte olup, neticede tedbirli bir yöneticinin özeniyle eylemlerde bulunarak, şirketin çıkarlarını ön planda tutacak bir tutum göstermeleri gerekmektedir.⁷⁵⁶ Yetkiyi devralan kişilerin ise bu şekildeki talimatlara uymamaları halinde yönetim kurulu tarafından görevden alınabilirler.⁷⁵⁷ Aynı şekilde bu talimatlara uymadıklarından ötürü şirket, pay sahipleri veya alacaklılar açısından bir zarar meydana gelmişse yetkiyi devralanların sorumluluğu doğacaktır.⁷⁵⁸ Yönetim kurulu ise yetkiyi devralanların seçiminde, gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni göstermişse; o halde yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Talimatlara uyulmasından ötürü bir zarar meydana geldiği takdirde ise

⁷⁵³ DEMİR YÜCE, s. 80; KALENDER, s. 327.

⁷⁵⁴ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 48; AYAN, s. 76; KALENDER, s. 337.

⁷⁵⁵ KALENDER 337.

⁷⁵⁶ SEYİS, s. 476.

⁷⁵⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 562; SEVİ, s. 184.

⁷⁵⁸ SEYİS, s. 476-477.

yönetim kurulunun sorumluluğu söz konusu olacakken; talimatların hatalı veya eksik yerine getirilmesi nedeniyle dolaylı bir zararın meydana gelmesi halinde ise, yönetim kurulu üeleriyle beraber yetkiyi devralan kişilerin; kusurlarına ve olayın oluşuna göre, farklılaştırılmış teselsül ilkesine göre, zararın şahsi olarak atfedilebildiği düzeyde sorumlulukları söz konusu olacaktır.⁷⁵⁹

Nihayetinde yönetim kurulu geçerli bir yetki devrinde, yetkiyi devralanların seçiminde, gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni gösterdiği takdirde sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Bu halde, TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davası açılması halinde ise, yönetim kurulu üeleri; yetki devri def'ine dayanarak, zararın devredilen yetkilerden kaynaklandığını belirtmesi gerekecektir.⁷⁶⁰ Ancak bu özen yükümlülüğüne dair bir tanesinin eksikliği söz konusu olduğunda ise yönetim kurulu üelerinin sorumluluğu söz konusu olacaktır. Kaldı ki geçerli bir yetki devri söz konusu değilse, özen yükümlülüğüne uysa dahi sorumlu olmaya devam edeceklerdir.

C. Kontrol Edilemeyen Durumlar ve Yolsuzluklar Sebebiyle Sorumluluktan Muafiyet

TTK m. 553/3 uyarınca yönetim kurulu üeleri, yöneticiler, kurucular ve tasfiye memurları, kontrol edemeyecekleri durumlar, yolsuzluklar veya kanuna ya da esas sözleşmeye aykırılıklar nedeniyle sorumlu tutulamayacak olup, gözetim ve özen yükümlülüğü ileri sürülerek bu sorumluluktan doğan muafiyet etkisiz hale getirilemez. Bu hükmün amacı, yalnızca gözetim yükümlülüğü dayanak yapılarak, her durumda yönetim kurulu üelerinin hukuki sorumluluğuna gidilmesine mani olmaktır.⁷⁶¹ Keza maddenin gerekçesinde, uygulamada yönetim kurulundan insan kapasitesini aşan bir gözetim yükümlülüğü beklendiği ve şirketteki her çeşit kanun ile esas sözleşmeye aykırılıktan sorumlu tutulmaları nedeniyle böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Söz konusu madde kaynak olarak alınan İsviçre Kanunu'nda yer almadığı gibi öğretide tartışmalı bir maddedir.⁷⁶² Öğretideki bir görüşe göre, mefhumu

⁷⁵⁹ KALENDER, s. 339.

⁷⁶⁰ KAPLAN, s. 3509.

⁷⁶¹ YAVUZ, s. 121; KALENDER, s. 340.

⁷⁶² AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 163; KALENDER, s. 340; GÖKTÜRK, Kürşat, CAN, Çelebi Mehmet, Farklılaştırılmış Teselsülün-Özellikle-Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu ile Karşılaştırılması, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, 2011, s. 267.

muhalifinden, yönetim yetkisi devredilmiş olsa dahi yönetim kurulunun devredilen kişilerin faaliyetlerini gözetme yükümlülüğünün devam ettiği sonucuna varmaktadır.⁷⁶³ Karşı bir görüşe göre, yönetim üst gözetim görevi kapsamında sorumluluk makamı olması icap ederken, tam tersi sorumsuzluk makamı haline geldiği, maddenin ölçülülüğünün eleştiriye elverişli olduğu savunulmaktadır.⁷⁶⁴ Farklı bir görüşe göre madde, genel sorumluluk halinin unsurları oluşmadığında, yalnızca gözetim yükümlülüğü gerekçesiyle yönetim kurulunun sorumlu tutulmasını önlemektedir.⁷⁶⁵ Hükmü eleştiren bir görüşe göre ise, TTK m. 375/1-e uyarınca üst gözetiminin, normatif ve iktisadi yönü içerdiğini, bu kapsamı göz önüne alındığında, kontrol edilememe durumlarının neler olduğunun belli olmadığını, mahkemelere yön gösterecek mahiyette olmadığını, bu yüzden ihtilaf ve tereddüt meydana getiren kararlara sebebiyet verebileceği ile kontrol edilemeyen durumlarda zarar meydana geldiğinde, yönetim kurulunun kusuru söz konusuysa ve nedensellik bağı da kurulabiliyorsa maddeye rağmen sorumlu olacaklarından, düzenlemenin sorumluluğu sona erdirecek düzeyde hukuki zemine oturmadığı ifade edilmiştir.⁷⁶⁶ Bir diğer görüş ise, bu hükmün dünyadaki hiçbir sorumluluk düzenlemesinde benzerine rastlanmadığını, Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesine aykırılık taşıdığını ve adeta maddede sayılan kişilere kanunun uygulanmadığı izlenimini doğurduğunu ileri sürerek maddeyi eleştirmektedir.⁷⁶⁷ Eleştiren farklı bir görüşe göre ise, TTK m. 375'te düzenlenen üst gözetim görevi, m. 553/3'ün sağladığı sorumsuzluk alanı nedeniyle uygulamada etkisini önemli ölçüde yitirmekte ve yönetim kuruluna yüklenen bu görevin sorumluluk doğurucu niteliği zayıflamaktadır.⁷⁶⁸ Diğer bir görüşe göre ise, kusur ve illiyet bağı bulunmadığı durumda gözetim yükümlülüğünün ihlali değerlendirilemeyeceğinden, bu yükümlülüğün sınırsız biçimde yorumlanması mümkün olmayıp, maddenin gereksiz olduğu ifade edilmiştir.⁷⁶⁹ Diğer bir görüş ise, söz konusu düzenlemenin içerik bakımından bir yenilik getirmediğini

⁷⁶³ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-70; Aynı doğrultuda, TTK m. 553 gerekçesine dayanarak gözetim yükümlülüğünün devre rağmen devam ettiğini belirten görüş için bkz. KAYA, s. 3278.

⁷⁶⁴ GÖKTÜRK, s. 197.

⁷⁶⁵ DOĞAN/YILDIRIM, s. 104-105; BÜYÜKATAK, s. 178; Benzer yönde bkz. KALENDER, s. 341-343.

⁷⁶⁶ PULAŞLI, C. V, s. 3317- 3319.; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 757-758; Benzer yönde bkz. ODMAN BOZTOSUN, s. 134.

⁷⁶⁷ KAPLAN, s. 3500.

⁷⁶⁸ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 163; Benzer yönde bkz. KAYA, s. 3276, YALÇIN SIRAKAYA, s. 217.

⁷⁶⁹ HELVACI, Devredilemez Görev ve Yetkiler, s. 127.

belirtmektedir.⁷⁷⁰ Başka bir görüş ise, madde bilhassa yönetim kurulu üyelerinin kusursuzluklarını ispatlasalar dahi gözetim yükümlülüğü gerekçesiyle yeniden sorumlu tutulmaları endişesini gidermek; gözetim sorumluluğunun doğması için illiyet bağının bulunması gerektiğini vurgulamak amacıyla yazıldığı belirtilmiştir.⁷⁷¹

Maddenin gerekçesinde, yetki devredilen kişilerin yetkilerini kullanırken meydana gelen zararlardan, yönetim kurulunun kusuru söz konusu değilse ve illiyet bağı kurulamıyorsa, sırf gözetim yükümlülükleri nedeniyle sorumlu tutulmamalarını önlemek, her şeyi kontrol etme gibi soyut ve aşırı sorumluluk prensibini sınırlamak amacıyla hükmün getirildiği belirtilmiştir. Böylece yönetim kurulunun TTK m. 367/1’de belirtilen maddi ve şekli tüm şartlara uyarak gerçekleştirdiği geçerli bir yetki devrinde, yetki devri yapılacak kişilerin seçiminde, gözetiminde ve talimat verilmesinde makul özeni göstermesine rağmen bir zarar meydana geldiyse artık bu durumun yönetim kurulu üyelerinin kontrolü dışında gerçekleştiği kabul edilerek, sorumlulukları söz konusu olmayacaktır.⁷⁷² Diğer yandan, meydana gelen zararda, yönetim kurulu üyelerinin kusurlu bir davranışı ile nedensellik bağı kurulabiliyorsa, bu halde yönetim kurulu üyeleri, yetkiyi devralanlarla beraber müteselsilen sorumlu olacaklardır.⁷⁷³ Zaten bir kimsenin meydana gelen bir zarardan, hukuki olarak sorumlu tutulabilmesi için bulunması gereken kriterler, zararın meydana gelmesine kusuruyla sebebiyet verilmesi ve uygun illiyet bağının kurulabilmesidir.⁷⁷⁴ Yönetim kurulunun zarara dair kusuru olmaz ve uygun illiyet bağı kurulmazsa sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Ancak bunun maddeyle ayrıca belirtilmesine gerek bulunmayıp, bu zaten genel sorumluluğa dair unsurlardan olup, madde olmasaydı da daha önce belirtildiği gibi kusur ve uygun illiyet bağı kurulmadığında yine yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bulunmayacaktı.⁷⁷⁵ Bu gerekçeler ışığında, öğretideki eleştirilere katılmakla birlikte, söz konusu maddenin gerekli olmadığı kanaatindeyiz. Keza öğretide bu maddeye ihtiyaç olup olmadığı da eleştirilerek; bu maddenin bir kural olarak belirtilmekten daha çok bir kuralı açıklayıcı bir gaye içerdiğini, bu yüzden

⁷⁷⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 614.

⁷⁷¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-72.

⁷⁷² SEYİS, s. 493.

⁷⁷³ CENKÇİ, s. 103.

⁷⁷⁴ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 306.

⁷⁷⁵ Bkz. Üçüncü Bölüm, II.

yasa yapma yönetimi çerçevesinde maddenin düzenlenmemiş olmasının daha isabetli olacağı belirtilmektedir.⁷⁷⁶

TTK m. 553/3 uyarınca, kontrol edilemeyen durumların ve yolsuzlukların bulunduğu dair ispat külfeti yönetim kurulu üyesinde ve yetki devralanlarda olup, bunun ispatlanması durumunda, gözetim ve özen yükümlülüğü dayanak yapılarak sorumluluk ileri sürülemeyecektir.⁷⁷⁷ Belirtmek gerekir ki, devredilen yetkiler kapsamında meydana gelen zararlardan, yönetim kurulu üyelerinin ve yetki devri yapılanların sorumlulukları söz konusu olduğunda, zararın karşılanmasına dair Mahkemece hükmedilecek müeyyide tazminat ödemesi şeklinde olacaktır.⁷⁷⁸

Sorumsuzluk anlaşmaları da sorumluluktan kurtulma imkanı tanımaktadır.⁷⁷⁹ Yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler, TBK m. 115 uyarınca şirket ile sorumsuzluk anlaşmaları yapabilirler. Ancak bu anlaşmaların geçerliliği, taraflar arasındaki ilişkinin hukuki niteliğine göre farklılık gösterecektir.⁷⁸⁰ Bununla birlikte, TBK m. 115 gereği; hangi hukuki ilişkiye dayanırsa dayansın ağır kusurdan sorumluluğu kaldıran anlaşmalar, hizmet sözleşmelerinden doğan borçlara ilişkin önceden yapılan sorumsuzluk anlaşmaları ve uzmanlık gerektiren meslek veya sanatlar bakımından hafif kusur için dahi önceden yapılan anlaşmalar kesin olarak geçersizdir. Ancak bu şekilde yapılan sorumsuzluk anlaşmaları yalnızca şirkete karşı hüküm ifade edecek; yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin pay sahipleri ile alacaklılara karşı sorumluluklarını sona erdirmeyecektir.⁷⁸¹

Son olarak, yönetim kurulu üyeleri, TTK m. 361 uyarınca görevlerini ifa ederken şirkete verebilecekleri zararların karşılanması için zorunlu olmayan diğer bir ifadeyle ihtiyari mali mesuliyet sigortası yaptırabilirler.⁷⁸² Her ne kadar yönetim kurulu üyeleri, şirkete verdikleri zararlardan korunmak amacıyla sigorta yaptırmaya olanağına sahip olsalar da, ülkemizde sigorta şirketlerinin bu denli büyük riskleri üstlenememesi

⁷⁷⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT s. 615; KAYA, s. 3281.

⁷⁷⁷ DOĞRUSÖZ KOŞUT, s. 691; YASAMAN, s. 99; KENDİGELEN, s. 461.

⁷⁷⁸ YAVUZ, s. 125.

⁷⁷⁹ ODMAN BOZTOSUN, s. 137; ŞENOCAK, C. 3, s. 3854.

⁷⁸⁰ ŞENOCAK, C. 3, s. 3855.

⁷⁸¹ ŞENOCAK, C. 3, s. 3855; ODMAN BOZTOSUN, s. 137.

⁷⁸² KAYIHAN, 66; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 620; KENDİGELEN, s. 254; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 295-296.

nedeniyle bu sigortaların uygulanabilirliği sınırlı olmakla birlikte, yeni eklenen bu hüküm sistemin geliştirilmesi açısından önem taşımakta ve Batıda yerleşik bu tür sigortaların benimsenmesi halinde yönetim kurullarında daha bilinçli ve profesyonel kişilerin görev almasına katkı sağlayacaktır.⁷⁸³

D. Hukuka Aykırı Yetki Devrinde Sorumluluk

1. Genel Çerçeve

Yönetim kurulunun TTK m. 367/1 uyarınca, belirtilen maddi ve şekli tüm koşulların bir arada gerçekleştirilmesi halinde hukuka uygun, geçerli bir yönetim yetkisinin devri yapılmış olacaktır. Çalışmamızın önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak ele alınan bu şartlar ise anonim şirket kurulurken veya sonradan alınacak genel kurul kararıyla yetki devrine izin veren esas sözleşme hükmünün bulunması, yetki devrine dair asgari şartları taşıyan iç yönergenin hazırlanıp, kurulunca karar alınarak onaylanması ve devredilebilir mahiyetteki görev ve yetkilerin devredilmiş olması gerekmektedir.⁷⁸⁴ Bu şekilde usulüne uygun yapılmış, geçerli bir yetki devrinin sonucunda sorumluluk da devredilmiş olacağından, yönetim kurulu üyelerinin kural olarak devredilen yetkiler açısından sorumluluğu bulunmayacaktır.⁷⁸⁵ Ancak yönetim kurulu TTK m. 367/1’de belirtilen şartlardan birini dahi eksik veya hatalı yaptığında ise hukuken geçerli bir yetki devri söz konusu olmayacağından, sorumluluğun devri de mümkün olmayacaktır.⁷⁸⁶ Esas sözleşmede yetki devrine dair hüküm bulunmadan, iç yönerge hazırlanarak devir işleminin yapılması veya esas sözleşmede hükümle beraber iç yönergede düzenleme yapılmış olsa bile devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerin devredilmiş olması gibi noksanlıklara göre yapılan yetki devri hukuka ve usule uygun olmadığından geçersiz olacaktır. Bu durumda hukuki sorumluluk yönünden, yetki devri hiçbir şekilde gerçekleştirilmemiş kabul edilerek,

⁷⁸³ Bkz. TTK m. 361 gerekçesi.

⁷⁸⁴ Bkz. İkinci Bölüm, III-IV.

⁷⁸⁵ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16- 67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 593; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 276; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 536; ŞENOCAK, s. 3849; KALENDER, s. 227; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, 170; ÇAMOĞLU, s. 196; CENKÇİ, s. 96-97.

⁷⁸⁶ KALENDER, s. 227; KENDİGELEN, 460; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 556, 609 vd.; ÇAMOĞLU, s. 196; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, 170; ÜNAL, 85- 86; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67; CENKÇİ, 97; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 268; GÜNAY, s. 136; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 464.

böyle bir usulsüz yetki devri işlemi nedeniyle yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğunu sona erdirmeye ya da kısıtlama olanağı bulunmayacaktır.⁷⁸⁷ Bu halde yönetim kurulu üyeleri, yetki devri yaptıkları kişilerin seçiminde, gözetiminde ve talimat vermede makul özeni gösterecekler dahi geçersiz bir yetki devri söz konusu olduğu için kendilerini sorumluluktan kurtarmayacaktır. TTK m. 367/1’de yer alan şartlara uyulmadan gerçekleştirilen bir yetki devrinde, yönetim yetkileri yönetim kurulu üyelerinden bazılarına devredilmişse, bu durumda TTK m. 366/2 çerçevesinde yönetim teşkilatı dahilinde bir iş bölümü yapıldığı isabetli görülerek, sadece iş bölümü yapılan alan değil, yönetim kurulunun tüm faaliyet alanından tüm yönetim kurulu üyeleri TTK m. 553 ve TTK m. 557 uyarınca sorumlulukları söz konusu olacaktır.⁷⁸⁸ Yine aynı şekilde yetki devri yapılmak istenirken, yetki devri mahiyetinde olmayan görevlendirmeler söz konusuysa işlevsel bir organ devri bulunmadığından yönetim kurulu sorumlunun sorumluluğu devam edecektir.⁷⁸⁹

Nihayetinde hukuka aykırı gerçekleştirilen geçersiz bir yönetim yetkisinin devrinde, her ne kadar yetkileri sözde devir yapılan kişiler kullansa da geçersiz bir devre dayanıldığından; sanki tüm işlemleri yönetim kurulunun icra ettiği kabul edilecektir.⁷⁹⁰

⁷⁸⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 556, 609 vd.; ÇAMOĞLU, 196 vd; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 95; ÜNAL, Murahhaslar, 85- 86; TEKİNALP Sermaye Ortaklıkları, N. 16-67; CENKİ, s. 97; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 268; GÜNAY, s. 139; DEMİREL, s. 239.

⁷⁸⁸ UÇAR, s. 114; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 93, 94; KALENDER, s. 227; ÇAMOĞLU, s. 193; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 196.

⁷⁸⁹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-68; Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen bir kararda; “davalı kişinin bir dönem şirket bünyesinde genel müdür vekili olarak görev yaptığı, davacı şirket tarafından düzenlenen iç denetim raporunda yürütülen işlemlere ilişkin çeşitli usulsüzlük iddialarının bulunduğu, özellikle 12.04.2012 tarihinde belirli bir bedelle satın alınan makinenin hiç kullanılmadığı ve uzun süre bekletildikten sonra iade edilmesi nedeniyle şirketin zarara uğradığının ileri sürüldüğü; buna rağmen ilgili kişinin yönetim kurulu üyesi olmadığı, bu nedenle TTK m. 368 kapsamında ancak ticari mümessil veya ticari vekil sıfatıyla görev yapabileceği, müdür ve müdür vekillerinin yalnızca yürütme işlerinden sorumlu olduğu, yönetim devrinin temsil yetkisinin devri anlamına gelmediği ve temsil yetkisinin TTK m. 370 uyarınca ayrıca ve açıkça devredilmesi gerektiği belirtilmiştir.” Mahkeme, bu nedenle ilgili kişinin organ niteliğinde olmadığı, yürütme faaliyetleri kapsamında yapılan görevlendirmenin yetki devri olarak nitelendirilemeyeceği ve bu bağlamda söz konusu işlemlerden yönetim kurulunun sorumluluğunun devam ettiği sonucuna varılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu husus, Bölge Adliye Mahkemesi’nin ilgili kararında yapılan değerlendirmelerde de açıkça ortaya koyulmuş olup, söz konusu değerlendirmeler kararın yayımlanmamış olması nedeniyle Yargıtay tarafından aktarıldığı şekliyle anlaşılmaktadır. Bkz. Yargıtay 11. HD. E. 2020/2356, K. 2021/3870, T. 20.04.2024, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) 21. HD. E. 2019/40, K. 2020/354, T. 11.03.2020. <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-2356-k-2021-3870-t-20-4-2021> (Son Erişim Tarihi: 30.11.2025)

⁷⁹⁰ BÜYÜKATAK, s. 282; DEMİREL, s. 239; KALENDER, s. 228.

Böylece yetki devri yapılmamış gibi yönetim kurulu müteselsilen sorumlu olacaktır.⁷⁹¹ Ancak iç ilişkilerinde ise yönetim kurulu üyeleri yetki devredilen kişilerden rücu talep edebilecekse de şirketin, alacaklıların veya pay sahiplerinin açacağı sorumluluk davasında davacı sıfatında yönetim kurulu olacaktır.⁷⁹²

Çalışmamızın devamında ise, TTK m. 367/1 uyarınca hukuka uygun şekilde yapılacak geçerli bir yetki devrinde bulunması gereken şartların eksiklikleri tek tek ele alınacak ve geçersiz yetki devrinin doğuracağı sorumluluk halleri değerlendirilecektir.

2. Esas Sözleşmede Yetki Devrinin Düzenlenmemesi veya Yasaklanması

TTK m. 367/1'e göre yapılacak yetki devrinin ilk şartı esas sözleşmede yönetim yetkisinin devrine izin veren bir hüküm bulunmasıdır.⁷⁹³ Esas sözleşmedeki bu hüküm kuruluşta yer alacağı gibi daha sonradan alınacak bir genel kurul kararıyla da düzenlenebilecektir.⁷⁹⁴ Ancak esas sözleşmede yönetim yetkilerinin devrini yasaklayan bir hüküm bulunması veya devre izin veren herhangi bir düzenlemenin yer almaması halinde yetki devri yapılamayacak ve yapılmış bir yetki devri de geçersiz sayılacaktır.⁷⁹⁵ Bu durumda yönetim yetkileri yönetim kurulu üyelerine devredilmişse, iç ilişkide hüküm ifade edecek TTK m. 366/2 uyarınca iş bölümü veya yetkilerin bölüştürülmesi söz konusu olabilecektir.⁷⁹⁶ Her halükarda hukuka aykırı yapılan bir

⁷⁹¹ KALENDER, s. 228; ÇAMOĞLU, 193; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16- 67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 609 vd.; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, 95; ÜNAL, Murahhas, 85- 86; CENKÇİ, s. 97; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 269; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 464.

⁷⁹² BÜYÜKATAK, s. 282.

⁷⁹³ PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 749; KAYA, s. 3270; KENDİGELEN, s. 258; ŞENER; s. 370; ÜNAL, Murahhas, s. 69, ŞENOCAK, C. 2, s. 1756; PULAŞLI, C II, s. 1547; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 475; KORTUNAY, s. 83; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 84; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 119; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 599; KOÇ, 82; SEYİS, s. 131; KALENDER, s. 90; BÜYÜKATAK, s. 83; TATLI, s. 2691; YALÇIN SIRAĞAYA, s. 207; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 411 vd; KALENDER, s. 90 vd; ORAN, s. 111.

⁷⁹⁴ Bkz. İkinci Bölüm, III, 1.

⁷⁹⁵ BÜYÜKATAK, s. 282; KALENDER, s. 229.

⁷⁹⁶ ÇAMOĞLU, 193; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, 268; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 176; UÇAR, s. 114; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bir kararında, “dava tarihi itibarıyla somut olaya uygulanması gereken mülga 6762 sayılı TTK’nın 317. maddesi uyarınca anonim şirketin yönetim ve temsiline kural olarak yönetim kuruluna ait olduğunu; şirket içi işleyişin idaresinin ve bunun dış dünyaya yansıtılmasının yönetim kurulu vasıtasıyla sağlandığını belirtmiştir. Aynı kararda, TTK’nın 319. maddesi gereğince esas sözleşmede yönetim ve temsil işlerinin yönetim kurulu üyeleri arasında görev ve yetki yönünden paylaştırılabileceği, bu taksimin nasıl yapılacağına da esas sözleşmede öngörülebileceği; bu çerçevede genel kurulun esas sözleşmede mevcut yetkilere dayanarak yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkilerini genişletip daraltabileceği ve ayrıca yönetim kurulu üyeleri arasında iş bölümü yapılarak yönetim yetkisinin bölünebilmesinin de mümkün olduğu belirtilmiştir.”

yetki devri geçersiz olduğundan, tüm işler yönetim kurulunca yapılmış sayılacak ve bu işlerden kaynaklanan zararlardan yönetim kurulu, kurul halinde sorumlu olacaktır.⁷⁹⁷

TTK m. 367/1 uyarınca geçerli yetki devrinin esas sözleşmeyle ilgili emredici şartı yalnızca açıkça yetki devrine izin veren bir maddenin yer almasıdır. Keza yetki devrinin tamamen mi kısmen mi üyelere mi üçüncü kişilere mi yapılacağı, görev yerleri, hiyerarşik düzen gibi asgari şartlar yetki devrine dair iç yönergede düzenlenecektir.⁷⁹⁸ Ancak, yönetim kurulunun, esas sözleşmede yetki devrine izin veren madde dışında, birtakım nitelikli koşulların yer alması durumunda yönetim kurulunun nitelikli koşullara uymadan gerçekleştirdiği yetki devrinin geçerli olup olmayacağı ile hukuki sorumluluğa etkisi gündeme gelecektir.⁷⁹⁹ Öğretideki bir görüşe göre, esas sözleşmede yetki devrine dair düzenleme dışında konulacak tüm hükümlerin emredici hüküm ilkesi gereği geçersiz olduğu, ancak geçersiz olan hükümler dışında kalan kısımların geçerli olduğu, keza TBK m. 27/2 uyarınca, nitelikli koşullara uyulmaması yetki devrinin geçersizliğine yol açmadığını, bu koşulların hükümsüz olması sebebiyle geçerli bir yetki devrinin gerçekleşeceği ve sorumluluğun da devredilmiş olacağı ileri sürülmektedir.⁸⁰⁰

Daha önceden esas sözleşmede yetki devrine izin veren hükümle beraber; devrin kişi, konu ve usule dair kısıtlamaları da içerebileceğini, örneğin yönetim yetkilerinin yalnızca yönetim kurulu üyelerine devredilebilecektir gibi bir hüküm konulabileceğinden bahsedilmişti.⁸⁰¹ Burada kastedilen, iç yönergeye özgü unsurların esas sözleşmeye taşınması değildir. O halde, esas sözleşmede yetki devrine izin veren hüküm dışındaki maddeler, iç yönergenin özüne müdahale etmeyecek düzeyde ve daha önce belirtilen çerçevede öngörülmüşse, bu koşullara uyulmadan gerçekleştirilen yetki devrinin geçersiz olacağı ve sorumluluğun yönetim kurulunda kalacağı kanaatindeyiz.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (YHGK) E. 2021/964, K. 2023/397, T. 03.05.2023 <https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2021-964-k-2023-397-t-3-5-2023> (Son Erişim Tarihi 03.11.2025)

⁷⁹⁷ KALENDER, s. 228; ÇAMOĞLU, 193; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16- 67; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, 609 vd.; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, 95; ÜNAL, Murahhas, 85- 86; CENKÇİ, s. 97; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 269; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 464.

⁷⁹⁸ Bkz. İkinci Bölüm, III, 2.

⁷⁹⁹ KALENDER, s. 229.

⁸⁰⁰ KALENDER, s. 230.

⁸⁰¹ Bkz. İkinci Bölüm, III, 1/a.

3. Yetki Devrine Dair İç Yönerge Oluşturulmaması veya Yönergeye Uygun Olmayan Yetki Devri

a. İç Yönerge Oluşturulmaması

TTK m. 367/1 uyarınca hukuka uygun geçerli bir yönetim yetkisinin devri için ikinci koşul, yetki devrine dair iç yönerge oluşturulmasıdır.⁸⁰² Sadece esas sözleşmede yetki devrine dair izin bulunması yeterli olmayıp, ayrıca TTK m. 367/1’de öngörülen asgari unsurları taşıyan bir iç yönergenin de düzenlenmesi gerekmektedir. Çalışmamızın önceki bölümlerinde detaylı şekilde incelenen bu asgari unsurlar ise yönetim yetkilerinin devrine dair zorunlu olan görevler, yerleri ve tanımları ile hiyerarşik düzen ve bilgilendirme yükümlülüğüne dair unsurlardır.⁸⁰³

Yönetim kurulunun, TTK m. 367/1 uyarınca iç yönerge hazırlamadan yalnızca karar alarak veya esas sözleşmeye iç yönergeyi gereksiz kılan hükümler koyarak ya da genel kurul kararıyla yetki devrini gerçekleştirmesi, iç yönergenin TTK m. 367/1’de öngörülen asgari unsurları içermemesi ya da iç yönergenin genel kurul tarafından hazırlanması gibi hallerle, ayrıca yönetim kurulunun iç yönergeyi hazırladıktan sonra esas sözleşmede daha ağır nisap öngörülmemişse, TTK m. 390’daki toplantı ve karar nisaplarına uygun şekilde kurul halinde yetki devrine dair karar almaması durumlarında yapılan yetki devri işlemleri geçersiz olup, bu şekilde yapılan tüm sözleşme yetki devirlerinde sorumluluk yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.⁸⁰⁴

⁸⁰² KAYIHAN, s. 140; KARASU, Emredici Hükümler, s. 188; KENDİGELEN, s. 258; ŞENER, s. 371; ŞENOCAK, C. 2, s. 1758; PULAŞLI, İç Yönerge, s. 38 vd; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N. 536; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 170; DOĞAN, Yönetim Yetkilerinin Devri, s. 270; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 604; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s. 451; SEYİS, s. 148; KOÇ, s. 82; KALENDER, s. 94; BÜYÜKATAK, s. 91; AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 85; YALÇIN SIRAKAYA, s. 209; TTK m. 367/1’de sayılan unsurları içeren bir metin, iç yönerge olarak adlandırılmasa bile, bu unsurları taşıyan yönetim kurulu kararıyla da devredilebilir; bkz.. PULAŞLI, C II, s. 1549; PULAŞLI, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 749; PULAŞLI, Genel Esaslar, s. 413.

⁸⁰³ Bkz. İkinci Bölüm, III, 2.

⁸⁰⁴ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 270-272; Aynı yönde bkz. BÜYÜKATAK, s. 283-284; KALENDER, s. 233-235.

b. İç Yönergeye Uygun Olmama

TTK m. 367/1 uyarınca yetki devrine dair hazırlanacak iç yönergede sayılan asgari unsurlar dışında kanuna ve esas sözleşmeye aykırı olmayacak şekilde örneğin yetki devredilecek kişilere dair özel mahiyetteki birtakım koşullar gibi ihtiyari unsurlar da eklenebilecektir; bu şekilde iç yönergede yer alan özel mahiyetteki koşullara uymadan gerçekleştirilen yetki devri geçerli olmayacağından, sorumluluk yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.⁸⁰⁵

TTK m. 367/1 uyarınca yönetim kurulu yönetim yetkilerini tamamen ya da kısmen, yönetim kurulu üye ya da üyelerine ve/veya üçüncü kişilere devredebilir. Kısmen yönetim yetkileri devredilirken, bazı yetkilerin bilinçli olarak devredilmemesi durumunda, bir başka deyişle iç yönergede devredilecek yetkiler tek tek sıralanmışsa, bu sıralamanın dışında kalan yetkilerin devri mümkün değildir.⁸⁰⁶ Buna rağmen bu yetkilerin devredilmesi halinde, geçerli bir yetki devrinden söz edilemeyecek; hukuka uygun olarak devredilen yetkiler dışındaki yetkiler bakımından, devrin hiç yapılmamış sayılması sonucu doğacak ve bu yetkiler yönünden yönetim kurulunun sorumluluğu devam edecektir.⁸⁰⁷

4. Devredilemez Yetkilerin Devri

TTK m. 367/1'e göre yönetim yetkilerinin devri için gerekli olan son koşul, devredilecek yetkilerin; yönetim kurulunun gerek TTK m. 375'de açıkça sayılan gerekse diğer madde ve kanunlarda yer alan ya da işin niteliğinden kaynaklanan devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerinden olmamasıdır.⁸⁰⁸ Diğer bir anlatımla yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerinin devri mümkün olmayıp, bu yetkilerin devir işlemi geçersiz olacağından, bu yetkilere dair sorumluluk da yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.⁸⁰⁹ Aynı şekilde TTK m. 408/2 uyarınca genel kurula ait devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri, yönetim kurulu icra edemeyeceği gibi, yetki ihlali

⁸⁰⁵ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 274.

⁸⁰⁶ DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 273, 274.

⁸⁰⁷ KALENDER, s. 235.

⁸⁰⁸ Bkz. İkinci Bölüm, III, B/2.

⁸⁰⁹ KARASU, Emredici Hükümler, s. 138; CENKÇİ, s. 97; ÇAMOĞLU, s. 198.

yaparak yetki devrine de konu edemeyecektir.⁸¹⁰ Aksi halde geçersiz bir yetki devri söz konusu olacaktır.

Yönetim kurulu, yönetim yetkilerini tamamen veya kısmen devredebilir; kısmi devirde yetkilerin tek tek sayılması gerekirken, tam devir halinde ‘devredilebilir nitelikteki tüm yetkilerin devri’ gibi bir ayırım yapılmaksızın doğrudan tüm yetkilerin devrine ilişkin bir ibareye yer verilmesi durumunda, bununla yalnızca devredilemez görev ve yetkiler dışındaki tüm yetkilerin devredildiği anlaşılmalıdır.⁸¹¹ Buna rağmen yönetim kurulu tarafından devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerin yetki devredilenler tarafından icra edilmediğinin kontrol edilmesi şarttır.⁸¹² Diğer türlü usulüne uygun bir yetki devri gerçekleşmiş olsa da devredilemez mahiyetteki görev ve yetkilerin, yetki devredilenler tarafında yetki aşımı olarak kullanılması söz konusu olacaktır. Bu durumda da oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk yönetim kurulunda kalmaya devam edecektir.⁸¹³

Yönetim yetkilerinin devrine dair iç yönergede devredilemez ve devredilebilir yetkilerin bir arada devrinde ise, tümünden yetki devri işlemi geçersiz olmayacak, sadece devredilemez mahiyetteki görev ve yetkilerin devri geçersiz olacaktır.⁸¹⁴ Bu halde devredilebilir yönetim yetkilerinin kullanımından kural olarak yönetim kurulu sorumlu olmayacaktır. Şayet devredilemez mahiyetteki görev ve yetkileri yetki devredilenler kullanırsa, bu kullanımdan doğan zararlardan da yönetim kurulu sorumlu olacaktır.⁸¹⁵

5. Sözde Yetki Devredilenlerin Sorumluluğu

TTK m. 367/1’de sayılan maddi ve şekli şartlara uyulmadan gerçekleştirilen geçersiz yetki devirlerinde, sözde yetki devredilenler öğretide “fiili ya da maddi organ” olarak anılmaktadır.⁸¹⁶ Buna göre fiili organ; geçerli bir yönetim yetkisinin devri

⁸¹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 520; KALENDER, s. 255.

⁸¹¹ KALENDER, s. 236.

⁸¹² KALENDER, s. 236.

⁸¹³ ÇAMOĞLU, s. 198; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 177; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, s. 539; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s. 273.

⁸¹⁴ BÜYÜKATAK, s. 284; DOĞAN, Yönetim yetkisinin Devri, 273; KALENDER, s. 237.

⁸¹⁵ KALENDER, s. 237.

⁸¹⁶ TTK m. 553 gerekçesi; TATLI, s. 2692-2693; HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 9; CENKÇİ, s. 97.

bulunmamasına rağmen, şirketin faaliyetlerini yürütecek biçimde organsal görev ve yetkileri icra eden, şirket için işlemler yapan veya bunların icra edilmesinde etkili olan ve böylece şirketin yönetimini fiilen üstlenen kişiler şeklinde tanımlanmaktadır.⁸¹⁷ Fiili organın işlemlerinden veya aldıkları kararlardan meydana gelen zararlardan, yönetim kurulu üyelerinin kusurları bulunmasa bile kurul olarak sorumlu olacaklardır. Kaldı ki yönetim yetkilerinin devrine dair yönetim kurulu kararı alınırken, olumlu oy kullanan yönetim kurulu üyelerinin, hukuka aykırı yaptıkları bu işlemde dolayı kusurlarının bulunduğu varsayılmalıdır.⁸¹⁸

Fiili organ olarak kabul edilen sözde yetki devredilen kişilerin sorumluluk hukuku yönünden incelenmesi gerekir. Öğretide bir görüşe göre, şirketin tüm faaliyetlerinden değil; sadece fiilen karıştığı, yön verdiği görev ve alanlardan sorumludur.⁸¹⁹ Benzer doğrultuda bir görüşe göre ise, somut olayın koşulları bunu haklı gösterecek mahiyetteyse yönetici terimi kapsamında olduğu yönündedir.⁸²⁰ Başka bir görüşe göre, sorumluluğun yönetim kurulunda kaldığı, sözde yetki devredilenlerin sorumluluğunun bulunmadığı yönündedir.⁸²¹ Diğer bir görüşe göre ise, madde gerekçesindeki yaklaşımın fiili organ konumundaki kişilerin sorumluluklarının bulunmadığı yönünde olmadığı, bu kişilerin de yönetici kapsamında değerlendirilip, madde uyarınca sorumlu oldukları yönündedir.⁸²²

TTK m. 553'ün gerekçesinde açıkça belirtildiği üzere, kaynak alınan İsviçre Borçlar Kanunu'nda 'yönetimle uğraşan' ibaresine yer verilmiş, bu ibarenin öğretide fiili organ kavramına karşılık geldiği kabul edilmiştir. Ancak söz konusu ibare, hukukumuzda ucu açık bir sorumluluk getirmemek için bilinçli olarak kanuna alınmamış; bunun yerine 'yöneticiler' ifadesi tercih edilerek, bu kavramın kapsamının öğretide ve yargı kararlarında şekilleneceği öngörülmüştür. Bu sebeple öğretide bazı

⁸¹⁷ YASAMAN, s. 99 vd; HELVACI, Hukuki Sorumluluk, s. 9; TATLI, s. 2694; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s. 240; KARAHAN, s. 793.

⁸¹⁸ KALENDER, s. 237.

⁸¹⁹ YASAMAN, s. 100.

⁸²⁰ TEKİNALP, Tek Kişilik Ortaklık, N. 15-58; KARAHAN, s.793.

⁸²¹ ÇAMOĞLU, s. 193; DOĞAN, Yönetim Yetkisinin Devri, s.269; HACİMAHMUTOĞLU, Yönetim Kurulu, s.189; AKDAĞ GÜNEY, Hukuki Sorumluluk, s.176; UÇAR, s.114; ÜNAL, Murahhaslar, s.69-70, 85-86.

⁸²² ÇAMURCU, s. 102; DOĞRUSÖZ KOŞUT, s. 690; TATLI, s. 2694; Benzer yönde koşulları mevcutsa ve somut olaya özgü şartlar haklı kılıyorsa sorumlu olunacağına dair bkz TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, N. 16-58.

yazarlar tarafından her ne kadar TTK m. 553’de açıkça belirtilmemişse de gerekçede yapılan atıf dikkate alındığında, fiili organ konumunda olan kişilerin de yönetim kurulu ile beraber müteselsilen sorumlu olmaları gerektiği belirtilmiştir.⁸²³ Kanımızca, fiili organ konumunda bulunan kişilerin hiçbir şekilde sorumluluğunun doğmadığını söylemek, hakkaniyetle bağdaşmayacaktır. Zira bu kişilerin fiilen kullandıkları görev ve yetkilerin sonuçları şirketi doğrudan etkilemektedir. Bununla birlikte, hukuken geçerli bir yetki devri bulunmadığından, bu kişilerin “yönetici” sıfatıyla nitelendirilmeleri mümkün değildir. TTK m. 553 ise açıkça yalnızca yöneticilerin sorumluluğunu düzenlemiştir. Her ne kadar gerekçede “yönetici” kavramının yorumunun öğretide ve yargı kararlarında şekilleneceği ifade edilmiş olsa da, fiili organların TTK m. 553 uyarınca açılacak bir sorumluluk davasında doğrudan davalı olarak gösterilmeyeceği ancak yönetim kurulunun rücu etme imkânı çerçevesinde ihbar olunan sıfatıyla davada yer alabilecekleri düşüncesindeyiz. Somut olayın özelliklerine göre ise, bu kişilerin haksız fiil başta olmak üzere diğer genel sorumluluk hükümleri uyarınca sorumluluklarının gündeme gelebileceği dikkate alınmalıdır.

⁸²³ ŞENER, s. 419; ALTAY, Yönetim, s. 36; TATLI, s. 2694; Benzer Yönde bkz. DOĞRUSÖZ KOŞUT, s. 689; Yönetim kuruluyla birlikte müteselsil sorumlulukları bulunduğu gibi, organ sıfatını taşımıyor olsalar dahi TBK m. 49 uyarınca sorumluluklarının devam ettiği yönünde bkz. CENKÇİ, s. 97.

IV. SONUÇ

Yönetim ve temsil organı olan yönetim kurulunun görevini etkin ve hukuka uygun biçimde yerine getirmesi, anonim şirketinin varlığını sürdürebilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Nitekim uygulamada, bu alanda çok sayıda uyuşmazlığın ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Bu sebeple, yönetim kurulunun yönetim yetkilerinin devrine duyulan ihtiyacın karşılanabilmesi için kanunda öngörülen şartlara uyulması büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde yönetim kurulu sistemi, tekli sistemin katı bir biçimde uygulanmadığı; yönetim yetkisinin devrine olanak tanınarak ikili sistemin bazı unsurlarından yararlanıldığı esnek bir yapıya sahiptir. Yönetim kurulunun teşekkülünün belirlenmesi ve yönetim yetkisinin devri, kurulun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

Yönetim yetkisinin devrinin yakın kavramlardan ayrımını net şekilde belirlemek özellikle yönetim yetkisinin devrine bağlanan sonuçlar bakımından önem arz etmektedir. Yönetim kuruluna ait görevlerin yönetim kurulu üyeleri arasındaki taksimini konu alan yönetimin yetkisinin paylaşılması/bölünmesi yetki devri mahiyetinde değildir. Bu sebeple sorumluluk yönetim kurulunda, müştereken ve müteselsilen kalmaya devam edecektir. Aynı şekilde TTK m. 366/2 uyarınca yönetim kurulunun uzmanlık gerektiren konular için komisyon ve komite kurması da yetki devri anlamına gelmemektedir. Son olarak ise temsil yetkisinin devri de yapılmak isteniyorsa bunun ayrıca ve açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Yönetim yetkisinin devri, TTK m. 367/1 doğrultusunda, kısmen veya tamamen, üçüncü kişilere ya da yönetim kurulu üye veyahut üyelerine, esas sözleşmede izin verilmesi ve devamında yönetim, görev yerleri ve tanımlar ile hiyerarşik yapı gibi asgari hususları içeren bir iç yönergenin düzenlenmesi ile bu iç yönergenin yönetim kurulu kararıyla onaylanması suretiyle gerçekleştirilir. Yönetim yetkisinin geçerli olabilmesi ve sonuç doğurabilmesi için TTK m. 367/1’de sayılan şartların bir arada, eksik şekilde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Öğretide bir görüşe göre yönetim yetkisinin devrinin sadece organ sıfatına haiz kişilere yapılabileceği ileri sürülmüşse de bu görüşe katılmak mümkün değildir. Kanun

maddesinde açıkça zorunlu olan şartlar sayılmış olup, bu şartların arasında böyle bir husus bulunmamaktadır.

Geçerli bir yönetim yetkisinin devri için kanunun aradığı maddi ve şekli şartlar söz konusudur. Şekli şartlardan ilki yönetim yetkisinin devrine dair esas sözleşmede düzenleme bulunmasıdır. Esas sözleşmedeki bu hüküm, şirketin kuruluşunda oluşturulan esas sözleşmede yer alabileceği gibi sonradan alınacak bir genel kurul kararıyla da esas sözleşmeye izne dair hüküm eklenebilir. Öğretide farklı görüşler bulunsa da esas sözleşmede yetki devri dair hüküm bulunması yönetim kurulunu yetki devri yapmaya zorlamayacağı görüşünü benimsemekteyiz. Keza yönetim yetkisinin devri yönetim kurulunun münhasır yetkisinde bulunduğundan, devredip devretmeyeceğine karar vermede de serbesttir. Bu sebeptir ki genel kurulun da hiçbir şekilde müdahalesi söz konusu olamaz. Genel kurul kararına ya da onayına tabi tutulamaz.

Yönetim yetkisinin devri için esas sözleşmede devre izin veren hükmün bulunması zorunlu olup, öğretide iç yönergeyle yetinilebileceğine dair görüşler olsa da kanun maddesi ve gerekçesinde açıkça yer aldığı üzere esas sözleşmede izne dair hükmün emredici nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Yönetim yetkisi kısmen ya da tamamen veya üçüncü kişilere ya da yönetim kurulu üyelerine devri mümkün olduğuna göre, esas sözleşmede yönetim yetkisinin devredileceği kişilere dair bu şekilde kısıtlama yapılabileceği ancak şahsen bir belirleme yapılamayacağı görüşüne varılmıştır.

Önemli ve dikkat edilmesi gereken husus esas sözleşmede yetki devrine izin veren hükmün; açık ve anlaşılır şekilde, yoruma mahal vermeyecek düzeyde belirli olmasıdır. Ancak özellikle eski TTK döneminde yapılan esas sözleşmelerde temsil ve yönetim yetkileri bir arada devredildiğinden, bu döneme ait esas sözleşmelerde yetki devrine dair yoruma açık düzenlemelerin katı mahiyette yorumlamayıp, yönetim yetkisinin devrini de içerdiğini kabul etmek gerektiğini düşünmekteyiz.

Öğretide iç yönergenin yönetim yetkisinin devri için geçerlilik unsuru olmadığına dair fikirler ileri sürülmüşse de madde gerekçesinde açıkça yer aldığı üzere belirtilen asgari unsurları içeren bir iç yönergenin hazırlanması ve yönetim kurulu tarafından onaylanması şart olup, bu unsurlara haiz metnin farklı şekilde adlandırılması da mümkündür. İç yönergenin kanuna veya esas sözleşmeye aykırı olmaması ve yazılı şekilde ele alınmış olması gerekmektedir. İç yönergenin tescil ve ilanına gerek yoktur.

Ancak temsil yetkisi de ayrıca devredilecekse o halde temsil yetkisinin devrinde zorunlu olduğu için iç yönergenin tescil ve ilanı zorunludur.

İç yönergenin içeriğinde ise maddede sayılan asgari unsurların bulunması gerekmektedir. Buna göre iç yönergede şirket yönetimi, görevlerin tanımı, görev yerlerinin saptanması ve hiyerarşik Bağlılık ve raporlama yükümlülüğüne dair unsurların yer alması gerekmektedir. Öğretide belirtilen görüşün aksine bu asgari unsurların iç yönergede bulunmaması halinde geçerli bir yetki devrinin olmadığı görüşü benimsenmektedir. Bu asgari unsurlar dışında kanuna ve esas sözleşmeye aykırı olmayan ihtiyari unsurlara da iç yönergede yer verilebilir. Şirketteki pay sahipleri ve korunacak menfaatlerinin bulunduğuna ikna olunacak şekilde ispatlayan alacaklılar talepleri halinde, yönetim kurulu tarafından iç yönerge hakkında yazılı olarak bilgi verilir. Bu şekilde usulüne uygun iç yönergenin hazırlanmasından sonra yönetim kurulunun yönetim yetkisinin devri için karar alarak, bu iç yönergeyi onaylaması gerekmektedir.

Yönetim yetkisinin devri işleminin geçerli olabilmesi için yönetim kurulunun kararı gerekmektedir. Keza iç yönerge hazırlanmasına rağmen yönetim kurulu bu kararı almayarak yönetim yetkisini devretmeyebilir. Her ne kadar maddenin gerekçesinde iç yönergenin genel kurul tarafından da onaylanabileceği belirtilmişse de yönetim yetkisinin devri yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinden olduğundan böyle bir durum genel kurulun müdahalesi anlamına geleceğinden münhasıran onaylama yetkisinin de bizzat yönetim kuruluna ait olduğun değerlendirilmektedir.

Yönetim kurulunun alacağı bu karar için özel bir düzenleme öngörülmemiş, esas sözleşmede daha ağır nisap kararlaştırılmadıysa, diğer kararları gibi TTK m. 390'da belirtilen toplantı ve karar nisabına uyulması gerekecektir. Yönetim yetkisinin devrinin maddi şartı ise devredilmek istenilen görev ve yetkilerin, yönetim kurulunun gerek TTK m. 375'de açıkça sayılan gerekse de diğer maddelerde yer alan ve işin niteliği gereği yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerinden olmaması gerekmektedir. Çalışmamızda TTK m. 375'de sayılan yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkileri detaylıca incelenmiştir.

Yönetim yetkisinin devri, yönetim kurulu üye ya da üyelerine veya üçüncü kişilere devredilebilir. Öğretide, yönetim ve temsil yetkisinin birlikte devri ya da yalnızca

temsil yetkisinin devri durumlarında “murahhas” sıfatının kazanıldığı kabul edilmektedir. Bu görüş benimsendiğinden, yalnızca yönetim yetkisinin devri halinde “murahhas” sıfatı kazanılmadığı için çalışmamızda yönetim yetkisinin devredildiği kişiler için “murahhas” terimi kullanılmamıştır. Kanunda da açıkça yer aldığı üzere yönetim yetkisinin devredildiği kişiler için “yönetici” ya da “yönetimle görevli kişi” terimlerinin kullanılması tercih edilmiştir. Yönetim yetkisi TTK m. 366/2 uyarınca kurulan komite ve komisyon gibi kollektif yapılara veya tüzel kişiye de devredilebilir.

Yönetim kurulu devredilecek kişilerin seçiminde özenli davranmak zorunda olduğu için devredeceği kişi ya da yapıların uzmanlıkları, yeterlilikleri, deneyimleri, itibarları gibi şirket için en iyi olanı seçmesi gerekecektir. Önemli olan kriter kişilerden çok şirketin işleyişi için en doğru seçimi yapmak olacaktır. Yönetim yetkileri üçüncü kişiye ya da yönetim kurulu üyesine devredilmesi halinde üçüncü kişi ya da yönetim kurulu üyesi devredilen bu görev ve yetkilerin icrasından sorumlu olacak, kural olarak devredilen görev ve yetkilere dair yönetim kurulunun sorumluluğu bulunmayacaktır.

Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez mahiyetteki görev ve yetkilerin icrası ve sorumluluğu devam edecektir. Yetki devri yapılan yönetim kurulu üyesi ise hem devredilen görev ve yetkilerden hem de devredilemez mahiyetteki görev ve yetkilerden sorumlu olacaktır. Böylece yetki devri yapılmayan yönetim kurulu üyeleri ise icradan sorumlu olmayan yönetim kurulu üyesi konumunda olurken yönetim yetkilerini devralan üye ise icradan sorumlu olan yönetim kurulu üyesi konumunda olacaktır. Yönetim yetkilerini devralan yönetim kurulu üyesinin yetkilerinde artma söz konusu olurken, devreden üyenin ise azalma meydana gelecektir. Aynı yönetim yetkilerinin birden fazla kişiye devredilmesi halinde ise devredilen kişiler bu görev ve yetkileri kurul olarak icra etmek zorundadırlar. Yetki devri organsal işlevin devri niteliğinde olduğundan, devredilen yetkiler hakkında karar alma yetkisi de devredilmiş olmaktadır.

Yönetim yetkisinin devrinin diğer bir sonucu ise sorumluluğun devredilmesidir. Kural olarak yönetim kurulunun devredilen yetkiler kapsamında sorumluluğu olmayacaktır. Yönetim kurulu yetki devri yaptığı kişileri her zaman görevden alabileceği gibi iç yönergede görev süresi belirtilmişse bu sürenin sonunda ya da özel şartlar aranmışsa bu şartların ortadan kalkmasıyla görevleri sona erebilir. Yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin sona erme halleri kıyasen yöneticiler için de uygulanabilir.

Yönetim yetkisinin devredildiği kişilerin, devredilen bu görev ve yetkileri yeniden devredip devredemeyecekleri konusunda öğretide fikir birliği bulunmamaktadır. Ancak, yönetim yetkisinin devri, yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında yer aldığından; kanunda alt devre izin verildiğine dair bir hüküm bulunmadığından ve son olarak alt devrin gerçekleşmesi halinde alt devrin yapıldığı kişileri yönetim kurulunun belirlemediği, bu kişilerin gözetim ve talimat verilmesinden de yönetim kurulunun sorumlu olduğu hususu dikkate alındığında, alt devrin mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

Yönetim kurulu üyeleri ve yönetim yetkisini devralanlar, kusurlarıyla zarar ortaya çıkması halinde, şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı sorumludurlar. Yönetim kurulu, kurul halinde karar alan bir organ olsa da sorumluluk bakımından her bir üye kendi kusuru ölçüsünde kişisel olarak sorumludur. Eski TTK'da tam müteselsil sorumluluk söz konusuyken, TTK'da farklılaştırılmış müteselsile dayalı sorumluluk söz konusudur.

Yönetim kurulu üyelerin ve yöneticilerine karşı TTK m. 553 uyarınca sorumluluk davası açılabilmesi için kusur, zarar, hukuka aykırılık ve illiyet bağı şartlarının bir arada gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Hukuka aykırı eylemlerin, kanundan veya esas sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin ihlali olarak değerlendirilmesi gerektiği hususunda öğretide dar yorumlar bulunsa da, en az birincil düzenlemeler kadar önemli olan iç yönerge gibi ikincil mahiyetteki tüm düzenlemelere aykırılıklar da bu kapsama dahil olduğu kabul edilmektedir. Bu hukuka aykırı eylemlerde yönetim kurulu üyelerinin veya yönetim yetkisini devralanların kusurlarını bulunması gerekmektedir. Herkes kendi kusuru kadar sorumlu olacağından, herkesin eylemler, ihmalleri ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Yönetim kurulu üyelerinin ve yönetim yetkisini devralanların görevlerini icra ederken tedbirli bir yönetici gibi özenli davranmaları ve her zaman şirketin çıkarlarını dürüstlük kuralına göre gözetmeleri gerekmektedir. Kusurun ispatı, taraflar arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine göre değişecektir.

Kusurlarıyla yükümlülük ihlali neticesinde zararın meydana gelmesi gerekmekte olup, henüz doğmamış zararlardan veya zarar meydana gelmemişse tazmini söz konusu olmayacaktır. Doğrudan ve dolaylı zararlar talep edilebilirse de dolaylı zararın tazmini sadece şirkete yapılır. Zararın ispat yükü her ne kadar davacıya ait olsa da, zararın

miktarının tam olarak belirlenemediği hallerde, TBK m. 50/2 gereğince mahkeme, somut olayın özelliklerini ve zarara uğrayanın aldığı önlemleri dikkate alarak, hakkaniyete uygun bir zarar miktarını kendisi belirleyebilir.

Sorumluluk davasında aranacak son şart uygun illiyet bağıdır. Yükümlülük ihlali ile ortaya çıkan zarar arasında uygun bir illiyet bağıının olması gerekmektedir. Farklılaştırılmış teselsül ilkesi uyarınca, herkesin sorumluluğu, meydana gelen zarar ile kendi yükümlülük ihlali arasında uygun bir illiyet bağıının kurulması halinde ortaya çıkacaktır. İlliyet bağıının ispat külfeti davacıya aittir.

Yönetim kurulunun, geçerli bir yetki devrinde, yönetim yetkisini devralanlar, bu yetkilerini kullanırken kanun ve esas sözleşme ile diğer şirket içi düzenlemelerdeki yükümlülüklerini ihlal etmeleri neticesinde meydana gelen zararlardan sorumludurlar. Kusurlarının bulunmadığını ispatlamaları durumunda ise sorumluluktan kurtulabilirler.

Geçerli bir yetki devrinde, yönetim kurulunun yönetim yetkisini devrettiği kişilerin eylemlerinden sorumlu olmaması için, öğretide yalnızca devredilen kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermesinin yeterli olacağı yönünde görüşler bulunsa da kanaatimizce bunun yanında gözetim ve talimat verilmesi süreçlerinde de makul derecede özen göstermiş olması gerekmektedir.

Yönetim kurulu, yetki devri yapacağı kişileri seçerken tedbirli bir yöneticinin göstereceği özeni göstermesi gerekmektedir. Devredilecek yetkinin, şirketin faaliyet konusuna ve kapsamına uygun biçimde, devrin yapılacağı kişilerin mesleki bilgi birikimleri, uzmanlık alanları, tecrübeleri, dürüstlükleri ve güvenilirlikleri gibi birçok unsur gözetilerek devredilmesi gerekmektedir. Bu durum, yönetim kurulunun özen ve bağlılık yükümlülüğünün bir gereği olup, yetki devrinin amacına uygun şekilde kullanılmasını ve şirket menfaatlerinin korunmasını temin edecektir. Öğretide farklı görüşler ileri sürülmekle birlikte, yönetim yetkisinin devredileceği kişilerin seçiminde özen yükümlülüğüne riayet edildiğini ispat külfetinin yönetim kurulu üyelerine ait olduğu görüşüne katılmaktayız.

Yönetim kurulu, yetkiyi devrettiği kişilerin kanuna, esas sözleşme, iç yönerge ile verdikleri yazılı talimatlara uyup uymadıklarını düzenli aralıklarla izlemeli ve gerekli görüldüğünde tedbir almalıdır. Bu şekilde hareket edilmesi, yönetim kurulunun yetki devredilen kişilerin gözetiminde makul derecede özenli davrandığı anlamına

gelecektir. Gözetimde özen yükümlülüğüne riayet edildiğini ispat külfeti yönetim kurulu üyelerindedir.

Özen yükümlülüğünün son aşaması, yönetim kurulunun yetki devredilen kişilere, bağımsız karar almalarını engellemeyecek ve müdahale niteliği taşımayacak şekilde, işlerin daha etkin biçimde yürütülmesine yardımcı olacak talimatlar vermesidir. Her ne kadar öğretilerde yönetim kurulunun yetki devri yapılan kişilere talimat veremeyeceği yönünde görüşler ileri sürülse de, yönetim kurulunun sadece belirttiğimiz düzeyde talimat verebileceği görüşü benimsenmiştir. Yönetim kurulunun verdiği talimatlar nedeniyle bir zarar meydana gelirse yönetim kurulunun sorumluluğu doğacaktır. Ancak talimatların yanlış veya eksik verilmesi sonucunda dolaylı bir zarar ortaya çıkarsa, yetkiyi devralan kişiler de kusurlarına göre, farklılaştırılmış teselsül ilkesi uyarınca, zararın şahsi olarak atfedilebildiği ölçüde sorumlu tutulacaktır.

Yönetim kurulunun geçerli bir yetki devrinde, yönetim yetkisini devralan kişilerin seçiminde, seçiminden sonra gözetiminde ve talimat verilmesinde makul derecede özenli davranması halinde sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Ancak bu özen yükümlülüklerinden herhangi birinin eksik yerine getirilmesi halinde, yönetim kurulunun sorumluluğu doğacaktır.

TTK m. 553/3 uyarınca, yönetim kurulu üyeleri ve yönetim yetkisi devredilenler; kontrol edemeyecekleri durumlar, yolsuzluklar veya kanun ve esas sözleşmeye aykırılıklar nedeniyle sorumlu tutulamazlar. Bu muafiyet, gözetim ve özen yükümlülüğü gerekçe gösterilerek ortadan kaldırılamaz. Zaten, yönetim kurulunun bir kusuru bulunmaması ve zararlar arasında illiyet bağının kurulamayacağı durumlarda, sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. Bu nedenle, öğretilerde de eleştirildiği üzere, böyle bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Yönetim kurulu üyeleri ve yönetim yetkisini devralan kişiler, şirketle yapacakları sorumsuzluk anlaşmaları ile sorumluluktan kurtulmayı amaçlasalar da, bu anlaşmaların geçerliliği aralarındaki hukuki ilişkiye ve Türk Borçlar Kanunu m. 115 uyarınca kusur durumlarına bağlı olarak değişecektir. Yönetim kurulu üyelerinin ve yönetim yetkisini devralanların zararlarının karşılığı tazminat olarak ödenecektir. Devredilen yetkiler kapsamında meydana gelen zararlardan, yönetim kurulu üyelerinin ve yetki devri yapılan kişilerin sorumluluğu söz konusu olduğunda, zararın

karşılanmasına dair mahkemece hükmedilecek müeyyide, tazminat ödemesi şeklinde olacaktır.

Yönetim kurulunun yönetim yetkilerini hukuka uygun şekilde devrini gerçekleştirmesi ancak TTK m. 367/1’de sayılan tüm koşulların bir arada gerçekleşmesiyle mümkündür. Yönetim kurulu bu koşulların birine uymadığı takdirde geçerli bir yetki devrinden bahsedilemeyecek, hukuka aykırı bir yetki devri söz konusu olduğundan hiç yetki devri yapılmamış gibi sorumluluk yönetim kurulunda kalacaktır.

O halde yönetim kurulu, esas sözleşmede yetki devrine izin veren bir hüküm koymaz ya da direkt olarak yetki devrinin yasaklandığına dair bir hükme rağmen yetki devri işlemini gerçekleştirmesi durumunda hukuka aykırı bir yetki devri söz konusu olacaktır. Bu şekilde gerçekleştirilen bir yetki devrinde yetkiler yönetim kurulu üyelerine devredilmişse TTK m. 366/2 uyarınca iş bölümü veya yetkilerin bölüştürülmesi söz konusu olacak ancak sorumluluk tüm yönetim kurulu üyelerinde kalacaktır.

Esas sözleşmede yetki devrine izin veren hüküm bulunmasına rağmen, TTK m. 367/1 uyarınca yetki devrine dair iç yönerge oluşturulmadan ya da sadece karar alarak veya maddede sayılan asgari unsurları içermeyen bir iç yönergeyle yapılan yetki devri işlemi hukuka aykırı olup, geçerli değildir. TTK m. 367/1’e göre usulüne uygun hazırlanan bir iç yönergeden sonra bu iç yönergenin yönetim kurulu kararıyla onaylanması gerekmektedir. Hazırlanan usulüne uygun iç yönergenin, yönetim kurulu toplantı ve karar nisabına uymadan onaylanması halinde de geçerli bir yetki devri söz konusu olmayacaktır.

Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev veya yetkilerinin devredilmesi durumunda, hukuka aykırı bir yetki devri söz konusu olur. Aynı şekilde, iç yönergede devredilebilir yetkiler arasında yer almayan, yani yönetim kurulunda kalması gereken yetkilerin devredilmesi veya bu yetkilerin devralan kişilerce kullanılması hâlinde de geçersiz bir yetki devrinden söz edilir. Bu durumlarda yönetim kurulu, kurul halinde sorumlu olmaya devam edecektir.

Sözde yetki devri yapılanlar için öğretide fiili organ ya da maddi organ terimi kullanılmaktadır. Öğretide çoğunluk, fiili organ konumunda bulunan sözde yetki devri yapılanların sorumluluğunun bulunmadığı; sorumluluğun yönetim kuruluna ait olduğu görüşündedir. Ancak bazı yazarlar, bu kişilerin de yönetim kurulu üyeleriyle birlikte

müteselsilen sorumlu tutulması gerektiği görüşündedir. Kanaatimizce fiilî organların TTK m. 553 uyarınca açılacak bir sorumluluk davasında doğrudan davalı olarak gösterilmeyeceği ancak yönetim kurulunun rücu etme imkânı çerçevesinde ihbar olunan sıfatıyla davada yer alabilecekleri düşüncesindeyiz. Somut olayın özelliklerine göre ise, bu kişilerin haksız fiil başta olmak üzere diğer genel sorumluluk hükümleri uyarınca sorumluluklarının gündeme gelebileceği dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016. (Yönetim Kurulu)

AKDAĞ GÜNEY, Necla, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010. (Hukuki Sorumluluk)

ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011. (Yönetim)

ALTAY, Sıtkı Anlam, Anonim Ortaklıklarda Gözetim Yükümlülüğünün Sınırlarının ve Ölçütlerinin Belirlenmesine Yönelik Düşünceler, Ersin Çamoğlu'na Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013. (Düşünceler)

AYAN, ÖZGE, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 1-2, 2011, s. 63-89.

AYHAN, Rıza, ÇAĞLAR, Hayrettin, ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2023. (Şirketler Hukuku)

AYHAN, Rıza, ÖZDAMAR, Mehmet, ÇAĞLAR, Hayrettin Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2015. (Ticari İşletme Hukuku)

AY KAPLAN, Ülkü: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

BAĞRIAÇIK, Safiye Nur, Üretim ve İş Sırlarının Korunması (Özellikle Haksız Rekabet Açısından), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.

BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001. (Ana Sözleşme)

BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 17. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2024. (Ortaklıklar)

BİLGİLİ, Fatih, DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, 5. Baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2017.

BÜYÜKATAK, Aytuğ, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri ve Sınırlandırılması, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2019.

CENKÇİ, Esra, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2018.

ÇAM, Gülçin, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Yönetim Yetkisi ve Yetki Devri, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, 2017, s. 513-544.

ÇAMOĞLU, Ersin, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu (Kamu Borçlarından Sorumluluk ile), 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.

ÇAMURCU, Emin, Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

DEMİR YÜCE, Özlem Vekalet Sözleşmesinde Tarafların Borçları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.

DEMİREL, Duygu, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 7, 2017, s. 211-250.

DOĞAN, Beşir Fatih, 6102 Sayılı Yeni TTK'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011. (Yönetim Yetkisinin Devri)

DOĞAN, Fatih Beşir, Yönetim Kurulunun Devredilemez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2, 2012, s. 609-640. (Devredilemez Yetkiler)

DOĞAN, Fatih Beşir, YILDIRIM, Rumeysa, Betül, Yönetim Kurulu Üyelerinin Kusursuz Sorumluluğu, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 11, Sayı: 1, 2023, s. 67-111.

DOĞRUSÖZ KOŞUT, Hanife, Anonim Ortaklık Yöneticilerinin ve Denetçilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu (TTK m. 549 - 563), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2, 2012, s. 683-698.

DONAY, Süheyl, Vekilin Talimata Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C: V, S: 4, 1970, s. 728-749.

ERDEM, Ercüment, Yönetim Kurulunun Oluşumu, Yetkileri ve Yetki Devri, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun İş Dünyasına Etkileri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.

GÖKTÜRK, Kürşat, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuku Belirlilik Sorunu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 114, 2014, s. 179-200.

GÖKTÜRK, Kürşat, CAN, Çelebi Mehmet, Farklılaştırılmış Teselsülün-Özellikle-Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu ile Karşılaştırılması, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, 2011, s. 247-283.

GÜNAY, Yavuz Selim, Anonim Şirketlerin Temsili, 2 Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

GÜRBÜZ USLUEL, Aslı Elif, İcra Kurulu, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 142, 2019, s. 357-382.

HACİMAHMUTOĞLU, Sibel, Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXXI, Sayı: 3, 2015, s. 23-56. (Özen Yükümlülüğü)

HACİMAHMUTOĞLU, Sibel, AT ve Türk Hukukunda Anonim Ortaklığın Karar Alma Sürecinde Yönetim Kurulunun Yapısı ve Çalışanların Katılımı, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2008. (Yönetim Kurulu)

HELVACI, Mehmet, Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilemez Görev ve Yetkileri, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 117-118, 2014, s. 119-132. (Devredilemez Görev Ve Yetkiler)

HELVACI, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001. (Hukuki Sorumluluk)

HELVACI, Mehmet, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, 2013, s.77-97. (Farklılaştırılmış Teselsül)

İMREGÜN, Oğuz Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklığa Karşı Hukuksal Sorumu, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2001.

KALENDER, Süleyman, Anonim Şirketlerde Yönetim veya Temsil Yetkisinin Devri Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2024.

KAPLAN, İbrahim, 6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin, Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 65, Sayı: 4, 2016, s. 3493-3510.

KARAHAN, Sami, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Mimoza Yayıncılık, Konya, 2015.

KARASU, Rauf, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013, s. 35. (Kurumsal Yönetim)

KARASU, Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara, 2009. (Emredici Hükümler)

KAYA, Mustafa İsmail, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Denetim ve Gözetim Görevi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı: 2014, s. 3261-3286.

KAYAR, İsmail, ÖZATLAN, Yurdal, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davasında Kusur ve İspat, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 151, 2019, s. 17-30.

KAYIHAN, Şaban, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Üst Gözetim, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

KIRCA, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu – Başlıca Yenilikler, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVI, Sayı: 3-4, 2012, s. 121-137.

KIRCA, İsmail, ŞEHİRALİ, ÇELİK, Feyzan Hayal, MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirket Hukuku, Cilt I, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 2013.

KOÇ, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

KORTUNAY, Ayhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirketler Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.

KÖPRÜCÜ, Üstün, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 9. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

ODMAN BOZTOSUN, Ayşe, Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.

OĞUZMAN, Kemal, ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022.

ORAN, Ozan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.

POROY, Reha, TEKİNALP, Ünal, ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 15. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021.

POSTACIOĞLU, İlhan E. Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti ile İlgili Bazı Meseleler, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978.

PULAŞLI, Hasan, Banka Şube Müdürünün Kredi Açabilmesi İçin Ttk M. 367/1 Uyarınca Yönetim Yetkisinin Devredilmiş Olması Şart Mıdır? -Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 8.3.2021 Tarih ve E. 2020/1944, K. 2021/2150 Sayılı Kararı Üzerine Düşünceler-, Banka ve Ticaret Hukuk Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 4, 2024, s. 741-761. (Yönetim Yetkisinin Devri)

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024. (C. II)

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024. (C. III)

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt V, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024. (C. V)

PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024. (Genel Esaslar)

PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde İç Yönerge, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 125, 2013, s. 35-45. (İç Yönerge)

SEVİ, Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

SEYİS, Zehra, Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, On İki Levha Yayıncılık, Ankara, 2024.

SOYKAN, İsmail Cem, Türk Ticaret Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili, Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 91, 2010, s. 2361-2412.

ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.

ŞENOCAK, Kemal, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 2, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2023. (C. 2)

ŞENOCAK, Kemal, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 3, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2023. (C. 3)

TATLI, Burçak, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yöneticilerin Rekabet İhlallerinden Dolayı Şirketler Hukuku Temelinde Hukuki Sorumlulukları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 4, 2021, s. 2679 – 2727.

TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020. (Sermaye Ortaklıkları)

TEKİNALP, Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Paysahipli Anonim Ortaklık, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011. (Tek Kişilik Ortaklık)

TURAN, Gökçen, Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma Yetkisi Murahhasları Kapsar Mı?, Regesta, C. 7, S. 3, Y. 2022, s. 461-484.

UÇAR, Salter, Hukukumuzda Yönetim Kurulu ve Denetçiler ile Sorumluluk Halleri, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1994.

ÜÇİŞİK, Güzin, ÇELİK, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

ÜNAL, Ahmet Cemil, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014. (Ceo)

ÜNAL, Ahmet Cemil, CEO'nun konumunun mukayeseli hukuk açısından değerlendirilmesi. Legal Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 133, 2014, s. 19-44. (Mukayeseli Hukuk)

ÜNAL, Mustafa, Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 3, 1982, s. 49-89. (Murahhaslar)

ÜNLÜ, Ufuk, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurullarının Sorumluluğuna İlişkin Özellikli Durumlar ve İspat Yükü Meselesi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 172, 2020, s. 2564-2571.

YALÇIN SIRAKAYA, Elif, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri Bağlamında Yönetim Kurulunun Üst Gözetim Yükümlülüğü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 2, 2020, s. 195-220.

YANLI, Veliye, Anonim Şirketlerde “Müdürler ve Aynı İşleve Sahip Kişiler” İbaresinin Anlamı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 4, 2024, s. 799-816 (Müdürler)

YANLI, Veliye, Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devrinin Sorumluluğa Etkisi?, Banka ve Ticaret Hukuku Dergi, Cilt: 40, Sayı: 1, 2024, s. 5-25. (Sorumluluk)

YANLI, Veliye, İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda “İş Bölümü İlkesi” ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İstanbul üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LV, Sayı: 3, 1997, s. 261-278. (İş Bölümü İlkesi)

YANLI, Veliye, Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından Mı Atanabilir?, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: LXXI, Sayı 2, 2013, s. 439-448. (Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri)

YASAMAN, Hamdi, Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Saygı Sempozyumu, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi - 26 Ekim 2013, s. 97- 112.

YAVUZ, Mustafa, Ticaret Hukuku Kapsamında Banka Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunun Analizi, Bankacılar Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 103, 2017, s. 118-136. (Banka Yönetim Kurulu Üyeleri)

YÜKSEL, Sinan, Yönetim Kurulunun Hukuki Sorumluluğunun Şartları ve Yargının Buna Yaklaşımı, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Kanunu’nun Türk Ticaret Kanunu’na Etkileri, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.

TURANBOY, Asuman, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Yönetim ve Temsil Yetkisini Murahhaslara Bırakması, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 39, Sayı: 4, 2023, s. 761-783.

ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR:

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2024-2479-k-2025-998-t-18-2-2025>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-377-k-2024-3756-t-9-5-2024>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-356-k-2024-4114-t-21-5-2024>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-387-k-2024-4088-t-20-5-2024>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-6397-k-2023-1052-t-22-2-2023>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2023-2592-k-2023-3225-t-24-5-2023>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-7466-k-2023-1458-t-9-3-2023>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-5153-k-2023-2239-t-11-4-2023>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2021-964-k-2023-397-t-3-5-2023>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-3185-k-2022-8205-t-22-11-2022>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-2441-k-2022-7183-t-19-10-2022>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/yargitay-11-hukuk-dairesi-esas-no-2021-5943-karar-no-2022-2413-11-hukuk-dairesi-e-2021-5943-k-2022>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-3181-k-2022-8502-t-30-11-2022>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2020-466-k-2022-1337-t-19-10-2022>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-2356-k-2021-3870-t-20-4-2021>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:3697/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-1355-k-2021-588-t-28-1-2021>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-1355-k-2021-588-t-28-1-2021>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2017-3487-k-2019-355-t-15-1-2019>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2018-755-k-2018-2861-t-18-4-2018>

<https://ezproxy.iku.edu.tr:2075/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2016-4264-k-2016-4920-t-2-5-2016>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>

<https://www.mysoft.com.tr/ust-duzey-yonetici-unvanlari-ve-acilimlari-nedir>

<https://sozluk.gov.tr/>